سەرەک بەکر کۆنگرەی مامۆستایان ئەکاتەوە

ژمارە « ٦ »

هەینی

١٣ شوبات ١٩٧٠

نرخی « ٢٠ » فلسە

ساڵی یەکەم

هاوکاری

التضامن

ڕۆژنامەیەکی هەفتانەی گشتی یە

دەزگای گشتی چاپەمەنی و بلاوکردنەوە دەری ئەکا

لەجیاتی سەرنوسەر : مونذر عریم

سەرەك بەكر لەدانی مافی ڕوشنبیری بەنەتەوەی كورد ئەدوێت

ڕێگادانی یەکێتی نووسەرانی کورد

institut kurde de paris

× دوێنێ سەرەک ئەحمەد حەسەن بکر کوّنگرەی هەشتەمی مامۆستایانی عیراقی کردەوە •

× سەرەک ووتاریکی گرنگیدا •

× سەرەک ووتی : دانی مافەکانی ڕوشن بیری بەگەلی کورد ، مانای باوەڕی شورشە بەوەی گەلی کورد لەو پایەدا بێت شایەنیەتی •

دۆینی سەرەك ئەحمەد حەسەن بەکر گونگرەی هەشتەمی ماموستایانی عیراقی لە هوڵی سینمای سمیرامیس لە ئاهەنگی کردنەوەی کونگرەکەدا « ئەلیاس فەرەح » ئەندامی فەرماندەی نەتەوآیەتی پارتی بەعسی و چەند وەزیریكو وەفدەکانی عەرەبیو نیراوانی دەزگا دبلوماسیەکان ئامادەبوون •

دوای کردنەوەی گونگرەکە بەخوێندنی قورانی پیرۆز ، سەرەك بەکر ووتاریکی گرنگیدا ، تیایا سلاوی کرد لەماموستایان و مدحی ئەو خەباتەی کرد ماموستایان کردویانەو ووتی : شادمانم بەوەی پیرۆزباییتان لیبکەم ،چونکە ئیوە بلیسەی روناکیتان هەلگرتوە بۆ ڕوناك کردنەوەی ڕیگای نەوەکانی گەل ، دیسان سەرەك لە ووتارەکەیا ئەوەی بەرچاو خست ماموستایان ئەو ئیش کەرانەن کە خولقاندنی ئەوەی شورش گیریان لە ئەستۆیە بۆ بەدی هێنانی ئامانجەکانی شورش • هەروەها سەرەکی بەرێز ووتی : شورشی ١٧ تموز ئاسویەکی ڕوناکی کردەوە لەڕێ ڕەوی نەتەوایەتی و مرۆڤایەتیا بە دانی مافەکانی روشن بیری کوردو تورکمان، ئەومافانەی کە کوردو تورکمان ئەکاتە هیزیکی وا بەشداری ڕاستەو خوی بنیات نان ببیّو بەشداری چارە سەری گیروگرفتەکانی وولات بکەنوە بەرچ دانەوەی دوژمنان هەروەها سەرەك بەکر ووتی : دانی مافي روشن بیری بەگەلی کوردو کەمایەتیەکان مانای باوەری شورشە بەوەی گەلی کوردو کەمایەتیەکان لە و شوینە راستەدابن کەلایەقیانە •

لەئاسوی ئەرخەوانی دا

سەرنج دانیکی بزوتنەوەی رزگاری خوازی ئەفریقیای ئیمرو ، تەوژمو تینیێکی نوێ ئەدات هەموو جەنگاوەرانی شورشگیرو پیشکەوتوو دژی ئیمپریالیزمو داموەدزگابوگەنەکانی، لە ئەنگولاو موزامبیقو زیمبابووی‌وغینیا بیساوی‌و ئەرتیریاو سومال تاکو ئەگاتە لیبیاو جەزائیرو کوماری عەرەبی یەکگرتو ، مروڤی ئەفریقی لە خەباتو تێکوشانیکی قارەمانانەی بیّووجاندا بوراماڵینی شەوە زەنگی ئیمپریالیزموچەوساندنەوەی چینایەتی‌و ئازاردانی نەتەوایەتی‌و رەگەزایەتی چەپەل •

وە هەر چەندە ئیمێر یا لیستەکان و نوکەرەکانیان هەموو هەولوتەقەلایەکی چلیس ئەدەن لەپیناوی ئەوەی صەدای شورش‌و راپەرینی ئەفریقیای رەش نەگاتە

چەژنتان پیرۆز

اقازی‌ی یەکەمی بەغدا بەیانیکی دەرکرد ، لەوبەیانەدا روونی کردەوە روژی یەکەمی جەژنی قوربانی ریکەوتی ١٦ی ئەم مانگە ئەکات •

(هاوکاری) بەم بونەیەوە جەژنە پیروزە لەهەموو فەتەوەی کوردو ، گەلانی موسولمان ئەکاو ، هیوا دارە جەژنی سالی داهاتوومان لەژیر سایەی

بروانە ل ١٣

یەکیتی نوسەرانی کورد

لایەکی باوەر پی کراو بەروژنامەی - هاوکاری - راگەیاند کە وەزارەتی ناوخۆ بەتەواوی بریاریدا لەسەر ئەوەی ماوە بدریت بەکارکردنی نووسەرانی کورد •

هاوکاری بەم بونەوەیەوە پیروزبایی خوی رائەگەینی‌و داوا لە هەموو نووسەران ئەکات کە لەدەوری ئەم یەکیتییە کۆببنە

ڕێ ڕەوی هاوکاری

نەتەوەی کوردی قارەمانمان ، بە درێژایی مێژوی ژیانی هەمیشە چەوساوەو زورلێ‌کراوو وولات پارچەپارچە کراو بووە ، بە درێژایی بوونی هەزارەها قوربانی داوەو لاپەرەکانی میژووی بە خوێنی ئالی روڵە دلسوزەکانی نوسیووە ، کە تائەبەد مێژوی شورشگیری ئادەمیزاد شانازی بە راپەرین‌وشورش و رولە نەبەردەکانی یەوە ئەکات •

بێ‌گومان نەتەوەیەکی وا، پال پشتو یارمەتی دەرێکی هەرەگەورەو دوستێکی هەرەدلسوزی هەموو بزوتنەوەیەکی رزگاری خوازو پێشکەوتووی گەلانە لە جیهاندا ، وە بەوپەری هێزو توانای پشتگیریان ئەکات، بەتایبەتی‌بزووتنەوەی رزگاری خوازی گەلانی براو دراوسێ کە هەمیشە پتەوترین پەیوەندی برایانەی هەبووە لەگەلیان•

ئیمروش بزوتنەوەی بەرگری چەکدارانەی گەلی عەرەبی لە فەلستین کە لە سەنگەری پیشووی بەرگری کردنی ئیمپریالیزمو سەهیونییەت رایەو بە خوێنی روڵە دلسوزەکانی نەخشەی دوواروژیکی کامەرانتر

بروانە ل ١٣

هەواڵەکانی جیهان لەم هەفتەیەدا

گۆڕانەکانی ئەم دوواییە لە برازافیل

لە نیوتایمزەوە

وەرگێڕانی هاوکاری

ئەوبڕیارانەی کە لەسەری ئەم ساڵەدا درا لەلایەن پارتی کارگەرانی کونغولی گۆڕینی ناوی وولات بو (کوماری کونغولی میللی) مەبەستی دووپات کردنەوەی دام‌ودەزگای دەولەت وڕا - هینانی دەستوری تازەبوو کە ئاوەڕوی ئەوگورینە بنەرەتیانەی کە لەنیوان دەساڵەی ڕابردودا لەم وولاتەدا رویداوە تیایەدی ئەکرێ •

پیوانەی خاکی کونگو هەتا ١٥ی ئاب ساڵی ١٩٦٠ بە ٣٤٢٫٠٠٠ کم٢ (لەژیر حوکمی فەرەنسیا بوو) • دانیشتوانی کە ژمارەیان ئەگاتە ملیونیك لەکشتوکاڵو داربڕین وپیشەسازی وکانی دەرکردن ئیش ئەکەن •

ئەو گورینانەی کەبەسەر کونگو داهات لەساش شورشی ١٩٦٣ی مانگی ئاب دەستی پی کردوە ، لەوکاتەی کە گشت تواناو هەولو تەقەلا تەرخان کر بو روخاندنی حوکمی کە سەلیسی ڤولبەرت یەللو وهەروا تەخت کردنی ریگا بوچەندەها گورینیکی جەمسەر لەمەیدانەکانی کومەلایەتی وئابوری وگورینی رژیمی بوگەن کەکونگوی ئازا کەلەچاخەکانی دواکەوتن وحوکمی بیگانەو توقاندن کەلەکەی سەرشانی کرابوو ئیستا بیروباوڕی ئازادی - وسەربەخویی وپیشکەوتن لەناومیللەتی کونگودا بلاو بوەتەوە لەگەل ئەم روداوەش‌دا دەس کراوە بەدانانی بناغەیەکی پتەو بو حوکم زاتی ودورستکردنی پیشەسازیەکی تازەو فراوان کردنی قەوارەی چوستوچاکی کشتوکاڵو ئابوری لە وولاتدا •

گونگوی ئازا زورەها یارمەتی بەبەهای لەدەولەتە سوشیالستەکان پی گەییوە • لەوکاتەی کە کونگو بەرەو دامەزراندنی حوکمیکی سەربەخودا ئەرویشت جورەها بەربەرەکانی لەلایەن تاقمە کونەپەرستەکان‌و نیروە ئیمپریالستەکان روبەروی وەستا ، سەرەرای ئەو هەولە بێ ووچانانەی کە هەتیوەکانی یەللو ئەیاندا بوگەڕاندنەوە رژیمی ئیمپریالیزمی بووولات •

ڕیگای رزگاربون لەدەست ئیمپریالیزم ئەوتەنیا ریگایە بووکەمیللەتی کونگو گرتی هەرچەند ئەو ئەو ریبازە گومان لێ‌کراوانەی کە فروفیشال رایك ئەخەن دژی ئەم رژیمەتازەیە بو وەدەست هینانی بەرژەوەندیە تەسکەکانی خۆیان • ئەوەبو ساڵی ١٩٦٨ توانیان رقوکینەو دوژمنکاری وشەرو هەرا بەرپاکەن لەنیوان خێلەکاندا بەچەشنی کە وولات کەوتە مەترسی‌یەکی زۆر کەناچار کراسوپا دەوری خوی بگیری لەم مەسەلەیەداو وهەمو ئەو سەروکانەی کەلەئاستی مەسئولیەتی خویان نەبوون بو چارەکردنیکی مەوزوعی ئەم شەروهەرا وئاژاوانە • دوربخات ، ئەوەبو حوکمی نیشتمانی شورشگێر بەسەرکردایەتی ماێن نوکوپای جلەوی گرتەدەست •

دوژمنانی کونگو هەر بەردەوام‌بون لەنانەوەی تەونی پیلان وتەلەکەباری دژی حوکمی تازە وسودیان لەو هەلویستە نەرمانە وەرئەگرت کە بزوتنەوەی نیشتمانی شورشگیر ئەینواند ، بەڵام لەگەل ئاشکرابونی ئەو پیلانەی ئەم دووایی‌یەکەلە- مانگی تشرینی دوەمی ساڵی رابردودا رویدا ، دەستەبەرە شورشگیرەکان هەولوتە- کانیان دابو دامەزراندنی ریکخراوەیەکی سیاسی تازە ئەوەبو مانگی کانونی‌یەکەمی رابردودا پارتی کارگەرانی کونگولی هاتە کایەوە کەیەك لەبیرورایەکانی ئەوەیەکە « گشت‌شتیك لەپیناو گەل‌و بۆگەلەوبەس » هەر ئەم پارتی‌یەش لەسەرەتای ئەم مانگەدا بەیاننامەیەکی بلاوکردوە تی‌یدا ئامانجەکانی روون‌کردەوە لەپیناو دیموکراتیەتی سوشیالیستی وهەول وتیکوشانی بو بناغەدانانی کومەلیکی رزگار کراو لەچەوسانەوە • هەروا پەیرەویکی دانا بۆ تازە کردنەوەی ریکخستنی‌دەولەت هەروا دەستووری تازەی کونگولی کە لە ٤ کانونی دووەمدا بلاوکرایەوە دەری خستوە کە دەولەت گشت ئەو پروژە تایبەتیانە ئەپاریزی و خاك وزەوی وزار هەمو بۆ دەولەتەو هەروا هەولدان بو دامەزراندنی ئەنجومەنی دەولەت کەبەرزترین دەستەی دەسەلاتداری وئیداری‌یە لەم کومارەی کەئەنجومەنی ناوەندی پارتی‌و سەروك کۆمار سەرکردایەتی ئەکەن•

هەواڵی گرنگ

بیلۆن‌و مانگرتن

کریستیان بیلون ، ئەوگەنجە فەرەنسیەی کەفروکەیەکی هاتو چوکەرانی ئەمریکی رفاند بۆفرۆکەخانەی بیروت لە١٩مانگی رابووردو، دەستی کرد بەمانگرتن لەخۆراك لەو بەندیخانەیەی کە تێدا بەندکراوە •

سەرچاوەیەکی نیابی گشتی رایگەیاند کەبیلون مانی گرتوە لە خۆراك لەبەر نارەزایی لەبەردەوامی بەندکردنی •

گیروگرفتی هیندیە سوورەکانی ئەمریکا

ئەو راپورتانەی کەلە لیژنەی ئابوری یەکگرتووی کونگرسی ئەمریکی دەرچوە ، بەروونی سیاسەتی دام‌ودەزگاکانی ئاشکر کرد کەئەیەوی - هیندیە سوورەکان - قەلاچوو بکات وگشت قەوارەو میژوو قارەمانیان بخەژیر لێوەی • هەر ئەم راپورتە ئەو راستیەی دەس نیشان کرد کەئیستا ولەمەودوا ئەو بیرورایە بووچەلانە تەفروتووناکریت کەلەلایەن دام‌و دەزگاکانەوە دەرئەچی وای داوەتە پێنوس کەگوایە - هینديە سوورەکان - بەتەواوی لەکومەلگەی ئەمریکی تواونەتەوە وهەموو مقوماتی نەتەوایەتیان لیل‌و نهادیارە •

تیك دانی هیلی ئاسن

بەرەی میللی رزگاری فەلەستین رایگەیاند کەهیزەکانی لەروژی ٢٧ کانونی دووەمدا توانیان هیلیکی ئاسنی شەمەندەفەر لەناوچەی (الد) داتیك بشکێنن کەبوە هوی وردکردنی حەوت فارگون‌و هەندی کوشتار لەسەربازەکانی دوژمن ، هەروا بزوتنەوەی هاتوو چۆکەرانی لەسەر هێلی ئاستی شەمەندەفەر لەم ناوچەیەدا راگرت •

چیکوسلوڤاکیاو پەیامنیرەکان

رۆژنامەی - رودبراڤو - کەئورگانی پارتی کومونیستی چیکی‌یە بلاوی کردەوە کە : بریاری دورخستنەوەی دوو پەیامنیری - بەریتانی وئەمریکی - لەوولات دراوە لەبەر بلاو کردنەوەی درۆودەلەسەر وەنگ و باسی ناراست •

قوتابیان وتاقی کردنەوەی ئەتۆم

قوتابیانی دانیشگەی هونەری لەشاری میونیخ‌دا لە ئەلمانیای روژئاوا رایان گەیاندوە کە گوایە لەناو دانیشگاکەیاندا دەس کراوە بە تاقی کردنەوەی غازاتی دەمارو ماسولکە لەسەر فرمانی حکومەت تە قوتابیەکان لەوکونگرە روژنامە گەریەیاندا کەگرتیان چەندەها چەندەها بەلگەیان پیشاندا دەربارەی ئەوەی کە دانیشگاکەیان بوەتە مۆلگەی کەرەسەی جەنگ •

- تاوانی ئەمریکی لەوێنەدا -

لەم دوایی‌یەدا ژمارەیەکی تایبەتی لەگوڤاری (ئەساهی گراف) دەرچوە کەگشت لاپەرەکانی تەرخان کراوە بو ئەو وینەو روخسارانەی کەلەتاوانەکانی نیروەکانی ئەمریکی ئەدوێ بەرگی گوڤارەکە هەندێ وینەی ژن‌و منالی ڤیتنامی بلاوکردنەوە کە لەقەسانجانەکەی سۆنگ‌ی‌دا روویدا • هەر وێنەیەکیش لەم وێنانە بەستراوە بەهاواریك کەگوڤارەکە ئاراستەی کردوە بۆگشت میللەتانی گیتی بو بەرگری کردن لە گەلی ڤیتنامی خەباتکەر بو ریگرتن لەوکوشتارو قەسانجانەیەی کەنیروە درندەکانی ئەمریکی لەڤیتناما ئەیکات •

کۆنە نونیەرێکی ئیرانی‌و حکومەتی شا

لەو دەنگ‌و باسەی کەلەتارانەوە گەییوە ، ریگەیاندوە کەکونە نوێنەریکی پەرلەمانی ئیراني کەاوی (علي بهائي) یە یاداشتیکی دورودریژی هەلگرتوە بۆ دام ودەزگاکانی شای کاسەلیس ، دەربارەی ئەو بارو زروفە نالەبارەی کەگەلانی ئیرانی تیدائەژی لەئەنجامی ئەوسیاسەتە نارەوایەی کەحوکمی ئەلقەلەگوێ دژی هیزو دەستەبەرە نیشتمانیەکان • هەروا نارەزایی خۆی‌و هەموو نیشتمان پەروەرەکانی ئیرانی دەربریوە بەرامبەر بەو هەلویستە رای‌گەیاندوە کەکونە ناپاکەی حکومەتی تارانی نوکەر روبەروی حوکمی شۆرشگیر ئەیکات •

شۆڕشی ڕۆشنبیری لەچین دا

نووسینی :
عبدالرحمن ابوقوس
وەرگێڕی : پ

پاشماوەی ژمارەی پێشوو •

وه لەبەر ئەوەی هەر جووره زوولێ‌کردنێك لە خۆیەوه مایەی شورش دروست ئەکات ، بویە نیشانەی سیستەمی دەرەبەگایەتی زۆری شورشی تاکەتاکەی خەلك ، لە شێوەی بەرهەلستی کردن ، وه شورشی گشتی بە شێوەی ڕاپەرین‌و شورشی بیری لە چوارچیووەی خووا نەناسین خووای دەرەبەگەکان •

ئیتر پاش ئەوەی سیستەمی دەرەبەگایەتی چەند قوناغێکی بڕی ، بەرەبەره ، چەند کومەلێك خۆیان لە بەندو کوتی ئەو سیستەمه رزگارکرد ، لەوانه پیاوەکانی ئایین‌و زانایان‌و سەروکەکانی خێلەکان‌و هونەرمەندەکان، وه بەرەبەره شانەی کارکردنی سەربە خۆیان دروست ئەکرد لە پێناوی قازانج‌و سوودی تایبەتی خۆیان ، بەم جوره دەسەلاتی نوێ هاتە کایەوەو سەرەتای روخان‌و هەلتەکاندنی دەسەلاتی سیستەمی دەرەبەگایەتی دهات ، وه مەسەلەی باوەرکردن بە یاسای « هەر ئەبێ وابمێنێ » کزو لاواز بوو ، وبوو ماوەیەکی درێژ مایەوه تاوەکو مەشێن دروست کر ، ئەوسا سیستەمی دەرەبەگایەتی بەرەو روخان رووی ، وه کومەل بو بەچەند بەشی تر ، کریکاران سەرمایەدارەکان وه نەگونجانی بەرژەوەندی ئەم دووانه لەلایەکەوه لەگەل بەرژەوەندی سیستەمی دەرەبەگایەتی‌و سەروك خێلەکان لەلایەکی ترەوه ، ناکوکی‌یەکی دروست کرد ، کە بنچینەی بوژانەوەیەکی کومەلایەتی نوێ‌و دروست بوونی تێگەیشتن‌و سەر – کردنێکی نوێی جیهان بوو • وه ڕێگا تەخت کرا بو داهاتنی هەندێ سیستەمی تری گونجاو لەگەل ئەو باره نوێیەی ژیان کەتوانای پاراستنی سەرمایەداری هەبێ لە نێوان سیستەمەکانی پێشوو یارمەتی بدات بو ئەوەی دەسەلاتی نوێی سیستەمی سەرمایەداری بچەسپێ‌و سەربەستانه بتوانێ هەموو توانایەکی سروشتی‌و هونەری‌و تەکنیکی مرۆڤ بەکاربێنێ لەپێناو بەرژەوەندی خۆی‌و بوئەوەی ئەو پەری سەربەستی هەبێ لەچەوساندنەوەی ئادەمیزادو بەکار هێنانی وەکو ئالەتێك بە کەمترین پێویستەکانی ژیان •

بەم جوره هەموو بیروراو سیستەم فەلسەفەکانی کومەلایەتی کەلەو ماوەیەو تا ئێستاش دێنەکایەوه لە ژێر سایەی دەرەبەگایەتی‌و سەرمایەداری‌و بورژوازی ، هەمووی لەپێناوی کۆکردنەوەی هەمو هێزو توانایەکی مرۆڤایەتی‌و تەخدیرکردنی‌و سەرلێ‌شێواندنی لەپێناوی خزمەت کردنی مانەوەی چینایەتی‌و جیاوازی نێوان مرۆڤدا ، وه بو ئەوەی زیاتر دەرفەت بدرێ بو چەوساندنەوەی مرۆڤ‌و مانەوەی ئیستعمار بەرزترین پلەی سەرمایەداری‌و بو تەبریر کردنی هەموو جەنگە تاوانبارەکانی ئیستعمار دژی مرۆڤایەتی •

بەلام لەناو ئەم هەموو چەپەلی‌و پیسی سیستەمی سەرمایەداری ئەبێ ئەو هەلویستە پاکانەی هەندێ دانانی ئازا لەبیر نەکەین ، کە هەمیشە دژی خۆو رەووشتی چەپەل‌وەستاوون‌و بەرهەلستیان کردووەو بیریان لە سوود وەرگرتنیان نەکردووەو ، بەلکو توانای خویان بەکارهێناوه دژی جەنگ‌و ئازاردان‌و چەوساندنەوەو هەمیشە بەرگریان لە ئادەمیزاد ••• لە مرۆڤ وەکو مەزنترین سەرمایەو لە سەربەستی وەك ئامانجی ژیان‌و لە کامەرانی وەك گەوهەری وجوود •

ماویەتی

پەڕاوی هاوکاری

نەتەوەکان و مەسەلەی نەتەوایەتی

نووسینی : ئینینا مودر جنسکایا

گۆڕینی لە عەرەبی یەوە : جلال میرزا کریم

الکتاب : جلال میرزا کەریم

زاناکانی ڕۆژئاوا چاو لەو راستی‌یە ئەنووقینن کە ئیمپریالیزم مەسەلەی دروست بوونی نەتەوەی لە وولاتەکانی ئاسیاو ئەفریقادا پەك خستوە ، بەوەی دروست بوونی نەتەوە لەم جۆرە وولاتانەدا لەزرووفیکی ئەوتودا ئەبیت کە زور جیاوازە لە زروفی دروست بوونی نەتەوە بورژوازیەکانی ناو ئەوروپای ڕۆژئاوا ، چونکە پەیوەندی سەرمایەداری لەووڵاتە ژێر دەستەو نیمچە ژێر دەستەکاندا بەو جورە نەبوو کە لە قوناغی دەربەگایەتیدا پیك بێت ، بەلکو شیوەی پەرە سەندنی ئابوری ئەم جورە وولاتانە ئاسایی نەبوو بەتایبەتی لەو کاتەدا کە ژێر سایەی چەوساندنەوەی ئیمپریالزمدا بوون ، بۆیە نووکی ڕمی خەباتی چینایەتی لەم وولاتانەدا رووەو دەرەوە دژی ئیمپریالزم بوو .

هیزەکانی بەرهەم هینەر لە ژمارەیەك لەو وولاتانەدا کە گەلەکانی سەربەخویی سیاسی‌یان هیناوەتە دەست ئەوەنە پیشکەوتوو وە لێ‌هاتوو نیە ، لە بەرئەمە پاشماوەکانی دەربەگایەتی وەهەندێ جار پاشماوەکانی قوناغی کومونیزمی سەرەتایی بەتووندیو ئاشکرایی تیابانداد دەرئەکەویت ، سەرمایەداری دەرەوە لە ماوەی سەدە کونەکانەوە پێگەیشتنی هیزە بەرهەم هینەرەکانو دروست بوونی نەتەوەی پەك خستوە ... لەبەرە ئەوە مەسەلەی بەدەست هینانی سەربەخویی سیاسی بوو بوە کاریك هەر ئەبوایە خەباتی بۆ بکرایە لەگەل ئەوشدا کە مەسەلەی دروست بوونی نەتەوە لە هەندی وولاتی ژێر دەستەشدا هیشتا تەواو نەبوو بوو . کەواتە لەو کاتەدا خەبات لەپیناوی سەربەخویی دا بەلای ئەو نەتەوانەوە مانای سەربەستی ئەگرتەوەو ڕێگەیەکیش بوو بۆ ئەوەی لەسەر بنەڕەتێکی نوێو پتەو نەتەوە دروست بکەن .

ئایە ئەبوایە گەلانی وولاتە ژێر دەستەکان وازیان لە بەدەست هێنانی سەربەخویی بهێنایە لەبەرئەوەی هیشتا مەرجەکانی دروست بوونی نەتەوەیان تێدا نەبووە ؟

لەوەلامدا ئەلیین : بێ‌گومان نەء !

لەتاقی کردنەوەی‌میژوویی گەلانا گەلیك بەلگەی ئەوتۆ هەیە کە ئەم ئەنجامە بەئاشکرا ئەدات بەدەستەوە بۆ نموونە گەلی ڤیتنامی هەروەك میژوو نووسی فەرەنسی (جان شسنو) لەکتیبی (بەشداریەك لەمیژووی نەتەوەی ڤیتنامی) دا ئەلێت : نەتەوەی ڤیتنامی لەسەدەی (١٩) هەما لەکاتی دەسەلاتی داگیرکەرانی فەرەنسیدا لەدروست بوونا بوو، وە زرووفی دەربەگایەتیش گەلیك تەگەرەی خستە بەردەم گەلی ڤیتنامی لەوەدا کە سەربەخوایی بپاریزیت .

وە ئەم چەوساندنەوەیە لەدوولاوە کاری کردە سەر دروست بوونی نەتەوەی ڤیتنامی ، لە لایەکەوە داگیرکەران هەولیکی زوریان ئەدا بۆ کپ کردنی بزووتنەوەی گرد بوونەوەی نەتەوایەتی کە لە سەدەی (١٩) هەما دەرکەوت ، لەبەر ئەوە کەوتنە بەش کردنی وولات بۆ (کوشنشینو ئانامو تونکین)ەوە ، وەزمانی فەرەنسیشیان وەك زمانیکی رەسمی بەسەر گەلی ڤیتناما سەپاند ، داگیرکەران پشتیان بەدەربەگەکان ئەبەستو بەروبوومی ئەو وولاتەیان ئەدزی .

وە لەلایەکی ترەوە ، پەیوەندی لەگەل وولاتیکی پیشکەوتوی سەرمایەدارا بێ چەندو چوون بوو بوە هۆی فراوان بوونی پەیوەندیەکانی بەرهەمی سەرمایەداری ئەوتوکە ئابوری دەربەگایەتی هەلئەتەکێنی ..

ماویەتی

مانای بەختیاری

روشن‌بیری گشتی

هەمومان ، حەز ئەکەین بەختیاربین ، بەلام ئەو بەختیاریەی بەڕاستی مانای بەختیاریە هەمو کەس بەئاسانی ناتوانیت پێی بگات ... چونکە بەڕاستی لە مانای بەختیاری نەگەشتون ... وە مانای بەختیاری لە ناو خەلکا جیاوازی هەیە بەپێی جیاوازی ژیریو ڕوشن بیریان ، لەلای هەندیك بەختیاری تێرکردنی ئارەزوە وە دلنیابون لەوەی ترسو نەخوشیو نەبونی هەرەشە لەژیانیان ناکات ...

بەلام بەختیاری ، لە ڕاستی‌دا ویژدانە ، فراوان بونی تێ‌گەیشتنمانە لە خۆمان ئەوسا لە خەلکی تر ، لەمە زیاتر تێ‌گەیشتمان لەبونی : دنیاو ژیان ، وە هەتا ویژدانو شارەزایمان فراوان تربێت بەختیاریمان زیاتر ئەبێت ، ئەگەر چی هەندێك جار گەیشتن بەم مەبەستانە گران بێت ، بەلام سەرکەوتو ئەوەیە گوی نەدات بەو گرانیە ، وە واشە ، چونکە ئەوەی بەدوای بەختیاری بەڕاستی دابگەڕێت ، بیری تیژەو دلی فراوانە سەرنجی ورد .

کەهەستمان فراوان بو ، زیاترژیرو وریائەبین، ئەمەش نیشانەی تێ‌گەیشتویە ، تێ‌گەیشتوش لەمانای ڕاستی ژیان ئەگات، وەتێ‌گەیشتنی کەسانی‌وا بەرامبەر ژیان جیاوازە لەوانەی ژیانو بەختیاری تەنیا بەتێری ئارەزو لێك ئەدەنەوە .

خوێنەواری بەرێز :

گەیشتمان بەپلەی هەست کردنمان بە ئەرکەکانی سەرشمانمان لە ژیانا ، پیویستی کردوە لە سەرمان ، خۆمان بگەیێنینە ڕادەیەکی وای ڕوشن‌بیریو هەست فراونی بتوانین خۆمان بناسین ... وە بەرەو بەرزی سەرنج بەینو بروین ... راستەو خۆ ترین ڕێگای ئەم خۆ پێ‌گەیاندنەش تێکەل بۆنمان لەگەل کۆمەل وە هەست کردنمان بەلێ‌پرسینەوەی سەر شانمان بەرامبەر بەکۆمەل ، وامان لێ ئەکات تێ‌بگەین ، کۆمەل پیویستی بەتوانای ئیمەیە ، وەکەی وامان زانی لە خۆمان زیاتر پیویستی‌بەهەولو تیکوشانی ئێمەیە زیاتر باوڕ بەخۆمان پەیدا ئەکەینو خومان ئەگرین لەبەر گرانیاو لە تەنگانەدا ناروخینو بەم جورە گیانی ئازایەتی لە دلمانا خوی ئەگریت ... سەرکەوتوش لەم روەوە هەست بە بەختیاری هەرە ڕاستی ئەکات ...

بەلام ئەوەی لە کومەل دور ئەکەوێتەوە ، نایەوێت خزمەت بکات ، خۆپەرستە، یان ترسنوکە و بەرگەی لێ‌پرسینەوە ناگرێت، بەتەنیا ئەژیو سودی‌بوکەس نیە ، یان ئەوانەی قینیان لە کۆمەلەو لە دەست کۆمەل ڕائەکەن .. ئەوانە بەختیارنین ، هەر چەندە هەندێکیان ئەیانەوی بەروکەشی دەرەوە وا لە خەلکی بگەیەنن ، زۆر بەختیارن ... بەلام بوچی وایە ؟! لە ژمارەی داهاتودا وەلام ئەدەینەوە .

عبدالله عباس

Institut kurde de paris

خەباتی کریکاران

کریکاران لە ئەمەریکا

ئەمەریکا ئەمسال توشی ترسناکترین مان‌گرتنی کرێکاران ئەبێ ·

« ئارث شیلدس » رۆژنامە نووسی ئەمریکی راپۆرتە تایبەتیەی کەی بۆ ئاژانسی نۆڤوستی سۆڤیەتی نووسیوە لە نیویورك ، کە تێ‌یدا باسی ئەو پەری پەیوەندایەتیە نۆی‌یە ئەکا لەنێوان جولانەوەی کریکارانی ئەمەریکا و خاوەن پیشەنگاکان و دەزگا پیشەسازیەکان روو ئەدا ، پەیامنێری ناوبراو ووتی جولانەوەی مان‌گرتنی کرایکاران لە نیوەی بەندی شەشەمەوە دەستی پێ‌کرد ، وە لە سالی ١٩٧٠ش‌دا جاوەروانی بەرزبونەوەی ئەم مان‌گرتنانە ئەکرێ ··

رۆژنامەی (جنرال اوف کومرز) باس مان‌گرتنی کریکارەکانی پیشەسازی ئوتومەبیل و لاستیك ئەکاو دەریان ئەخا ، وە هەروەها رۆژنامەکانی ئەمەریکاش دیار ئەخەن کەوا کرێکارەکانی خەتی ئاسنین و شوفێرەکان‌وە جگە لەمانەش لە لایەن مامۆستاکان‌و کاربەدەستان مان‌گرتن‌دەست پێ‌ئەکا · وە رۆژنامەی (نیویورك تایمس) دەری خست کەوا نزیکەی سێ‌مانگە (١٥٠) هەزار کریکارانی کۆمپانیای (جنرال ئەلکتریك) مانیان گرتووە·

جنرال ئەلکتریك :

ئەمەش کۆمپانێکە بە دەسمایەی ملیار دولار ، وە گەلێ لقی بلاوی هەن لە ناو ئەمەریکا و دەرەوەی ئەمەریکا ، وە کریکارەکانی ئەم کۆمپانیە لە بەرك تێك‌جوونیان لەگەل خاوەن کۆمپانیاکە لەسەر دانانی رۆژانەیان ، ناجار بوون بکەونە مان‌گرتن ، پاش ئەوەی بۆییان رون بووەوە کە میری گوێ بە داوای کریکارەکان نادات · وە ئەم مان‌گرتنەش لەلایەن ئەمەریکیەکان پشتگیری ئەکرێ· وەك نەکرینی ئەوشتانەی لەم کۆمپانیە دروست ئەکرێ · هەرجەندە لەکۆگا زلەکان ئەفرۆشین ·

چەند مان‌گرتنێك :

ئاژانسی نۆڤۆستی ئەلێ رۆژنامەکانی ئەمەریکا باس هەمو جۆرە مان گرتنەکانی کرکاران ناکان ، بۆ نموونە نزیکەی دووسالە کرایکارەکانی رۆژنامەی (هیرالد ایکزامنرا) کە لویس ئەنگلس دەر ئەچێ مانیان گرتووە لە ئیش‌کردن ·

داوایەکانی کریکاران لەم مان‌گرتنانەیان‌دا

داوایەکانی کریکاران بۆ زیادکردنی رۆژانەیانە ، وە بۆ خۆشکردنی زروفی ئیش‌کردنیان ، کە دەر کەوتە رۆژانەی کریکاران زۆر کەمەو کاتەی‌جیاوازی لەگەل قازانجی کۆمپانیەکان ئەکرێ · وە هەروەها کرێی خانوەکان‌و گران بوونی نرخی کەل‌وپەل وای کردوە کە فەقیری پەرە بسێنێ لەنێوان کریکارەکان · نوێنەری ئاژانسی نۆڤوستی خۆی کرد بە نموونە بۆگرانی‌و پەرە سەندنی لە ئەمریکا ، کە ئەلێ : لە کانونی یەکەمی رابردوو بە دوو دۆلار سەرم تاشی بەلام لە تشرینی دووەمی هەمان سال سەرتاشین دۆلارێك و (٧٥) سنتا بوو ···

داوایە نوێیەکان :

کرێکارەکان چەند داوایکی تری نوێیان هێناوە تەوە وەك تامین کردنی کار و خۆشکردنی زروفی ، وە چاوودیری ئەو رووداوانەی لە کاتی ئیش‌کردن روو ئەدەن ، وە جارەسەرکردنی پزیشکی زیاد کردنی نیسبەتی تەقاویتی · وە کەم کردنەوەی رۆژەکانی ئیش‌کردن، کە دیار ئەکەوێ لە هەر هەفتەیەکدا لە (٤٤ ، ٥٤ ، ٥٨) سەعات زیاد ئیش ئەکرێ بەبێ ئەوەی پارەی زیادیان وەرگرن ·

زروفی کرێکارانی کارگاکان :

راپۆرتەکە دیاری خست کەوا نەخۆشی و مردن لە نێون کرێکارەکانی کارگەکان زۆر بوە ، جونکە زروفیان لەم شۆینانەدا زۆر ناخۆش و نالەبارە ، هەر وا دەر ئەکەوێ ئەم کارگا بۆهەمویان بوونەتە چالی خندندکان و مردن ·

لەبەر ئەوە کریکارەکانی ئەم کارگایانەش کەوتنە مان‌گرتن ، بەتایبەتی لە (فرجینیای رۆژئاوا) بەزۆری توانیان جەند داوابیکیان بە کاربەدەستان بهێنە ، وە کرێکارەکان بەمەش رازی نەبوون بەلکو خەباتی مان‌گرتنیان هەر پەرە پێدا ، وە چەند داوایکی نوێ‌بیان خستنەوە بەرچاوی خاوەن کارگان‌و میری ، وە بە هەردوو ، کوێ‌یان نەئەدا داواکانیان‌لەبەر ئەو ناکوکی لەنێوان هەردوو لایەتێن بوو وە جولانەوەی مان‌گرتنیش لە ناو کریکارەکان زیادی کرد ··

بەرز بوونەی جوولانەوەی کریکاران :

بەم ناکوکیە بە تێنەی نێون کریکاران‌و خاوەن ئیشەکان دای گرد ، مان‌گرتن لەناو جەند لایکی تریش بلاو بێنەوە ، وەك لەناو زنجیەکان و پۆرتۆریکیەکان ، وە بەتایبەتی ، لە خواروی شارلستۆن‌و فرجینیای خواروو ، ئەم مان‌گرتنانەش بە سەرکردایەتی « کۆرت کینغ » بێوەژنی دکتۆر مارتن لۆثەر کینگ ، سەروکی گەورەی زونجیەکان ·

وە لە دوای‌دا نووسەر ئەلێ : سالی ١٩٧٠ ئەبێتە سالێکی مان‌گرتنی خەلك و جولانەوەی کریکاران لە هەمو ئەمەریکادا ···

لە دونیای کریکاران

بێ‌کار بوونی‌ملیۆن‌و جارەگ ملیونێ کرێکارو کار بەدەستانی ئەمەریکا

لە ئەمەریکا لەم دوایەدا بلاوکرایەوە کەملیۆن‌وجارەگ ملیۆنێك کرێکارو کار بەدەست لە ئیش‌کەوتن بەهۆی ئەو بریارانەی کەوا لەم دوایەدا دەرچوون لەلایەن میریوە ، وەلەو کاتەی نیکسۆن هاتوەتە سەر حوکم تا ئیستا (٦٠٠) هەزار کرایکار لەکار کەووتون لە دەزگا سوپایەکان · وە لەپاشان ئەم بارە توش (١٥٠) هەزار پیاو بوو ، دوا بەدوای ئەو (٥٠٠) هەزار کرێکار لەوانەی لە بەشەکانی سەربە پاراستنی مەدەنیەوەن ···

لە بیروباوەری پێشکەوتووانەی پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستی

پاشماوەی ژمارەی پێشوو :

٩ – تەنها پارتی‌یەك‌هەبێ ، شایەنی بەرێووەبردنی حوکمێکی مێژوویی‌شورشگێر بێ، ئەو پارتی‌یە مێژوویەیە کە رێ‌رەوەکەی‌جەماوەر ، رەنگە جگە لەو بگونجێ لەگەل رێ‌رەوی‌پارتی‌یە ، هەندێ کومەل‌و تاقمی تر وەیا هەندێ‌پارتی‌تر بگەنە حوکم لە ماوەیێکدا ، بەلام لە ئەنجاما ناکوکی دێتەکایەوەو دەوری ئەمانە سەرنگون‌ئەکات ·

پارتی مێژوویش رەنگەحوکم بگرێتە دەست بو ماوەیەك‌و پاشان لە دەستی‌دەرچێ ، کە ئەمە ئەنجامی جونیەتی پێکهاتنیەتی ، چ‌پێکهاتنی سەرکردایەتی وەیاخود هي بنکەکانی ، کەئەبێتە هۆی ئەوەی پارتی نەتوانێ خۆی بگەیێنێتە ئاستی پێ‌ویستیەکانی بەرێوەبردنی ئەو حوکمەوجێ‌بەجێ کردنی ئەو ئەرکە مێژوویەی خۆی بو تەرخان‌کردەووە · بەلام هەر ئەمێنێ تەنها هێز کە بتوانی حوکم‌بگرێتە دەست‌و بەرێووەبەرێت پاش پاك‌کردنەوەی‌ریزەکانی خۆی ، جونکە تەنها ئەوە خاوەن رێبازێکی‌گونجاو لەگەل ریبازی جەماوەر ·

لەم کورتە باسە ، باسی‌ئەو پەیوەندی‌یەمان کرد نێوان پارتی‌و جەماوەری‌نەبەسراو، کە تەنها مولتەزمە بە رێ‌رەوی مێژووی‌وعەفەوییەتی دلسوزانە ·

بەلام پارتی کە لە حوکمدائەبێ جەندەها کومەل ئەگرێتە باوەش خۆی کەهەمیشە لەگەل رێ‌رەوی گشتی جەماوەری میللەت‌بوون ، بەلام ئەمانە لەبەر هۆیێك لائەدەن لەو رێ‌رەوەئەبێ لێرەدا هەلویستی پارتی چی بێ ·

بێ‌گومان پاش گەیشتنی‌پارتی بە حوکمەرانی دەوری ئەو کومەلانە نامێنێ ، بویەپاش سەرکەوتنی شورش ، موبەرری بونیان نامێنێ‌جونکە ئەگەر باوەریان بە ئامانجەکانی شورش هەبێ‌ئەبێ لە دەورو پشتی کۆبنەوەو هێنرەکەیان‌بخەنە ژێر خزمەتی شورش وە ئەگەر وانەبێ‌و جیاوازی‌لە جونیەتی‌و پلەیا هەبێ ، کە شورش لە هەلگیرسانیا ئەوانەی هەلتەکاندووە موبەرری بوونیان هەرنامێنێ ·

ئیتر هەلویستی شورش‌بەرامبەر بەم‌کومەلانە لەسەر هەلویستی مەبدەئی ئەوان ،کە گونجاو بێ لەگەل هی شورش بنیات نانرێ بەلکولەسەر هەلویستیان بەرامبەر شورش ، چونکە شورش‌ماوەی پیلانگێری نادا ، وەیاخود ماوەی تەگەرەدروست کردن لە رێگای یان دروست کردنی ناکوکی ، وەوپەری هیزو تواناو خۆی ئەپارێزی ، چونکە بەم‌کارەی بەرگری لەدووارۆژی مێژوویی میللەت ئەکات ،سەرەرای ئەوەی کە هەمیشە نابێ دوستەکانی خۆی لەبیربکات ·

یارمەتي بە پارە بۆکرێکارە زیان لێ کەوتووەکان

نەقابەی کەل‌وپەلی خواردەمەنی لقی کەرکوك بەپارە یارمەتی ئەو کریکارانەی دا کە بەهۆی سوتانەوە زیانیان لێ کەوتووە لەکاتی ئیش‌کردنیان ، وە هەروها یارمەتی خێزاني حوسین ئیسماعیل جگە لەمەش نەقابە نەراکی فاتیحە خویندنی خستە سەرشانی خۆی بەهەمو چوریکەوە ، وە توانی ٢٢ دینار لەفرنی سەمونی کرکوك بۆی کۆبکاتەوە ····

● یەکیەتی گشتی نەقابەکانی کریکاران بە ئەرکێکی روشنبیری هەلسان یەسەر هەمو بەشە نەقابیەکان ، بۆ بلاو کردەوەی زانیاری سیاسی‌و رەوشنبیری · وە کرێکار هاندان بۆ بەرزکردنەوەی بەرهەم ··

● هەولێك بۆ گورانی نەقابە ئەدری ، بۆ پێشخستنی جولانەوەی کریکاران پاش کۆنگرەییك بەستن لەو رۆژەی بۆی تەرخان ئەکری ··

institutkurde.org/paris

هەواڵەکانی ناوخۆ

ووتارە گرنگەکەی سەرۆک بەکر

له ووتارەکەی سەرەک بەکر .

★ ١٧ تەموز ڕەمەزانیکی نوێیە .

★ عیراق بە هیزو توانایە بۆ گورکردنی هەموو پیلانیک و دەست دریژیەک

★ ئەمرۆ شورش له جەرگەی بەرهەمە پیرۆزەکانی نیشتمانی و نەتەوایەتی دا ئەژی .

سەرەک کۆمار ئەحمەد حەسەن بەکر له بیرەوەری حەوتەمی شورشی ١٤ی رەمەزان دا ووتاریکی گرنگی له ئیستگەی تلفزیون و رادیوی بەغداوە ئاڕاستەی گەلی عیراق کرد .

وه سەرەک کۆمار لەم ووتارە دا ووتی : شورشی رەمەزان تاقی کردنە وەیەک بوو ، بۆ میژووی نەتەوەی عەرەب . هەروەها باسی ئەو بەرهەمانەی کرد کە بەهوی شوشری ١٤ی رەمەزانە وە دەست کەوتن ، وه لەبارەی هەلگەرانەوەی تشرینی رەشەوە سەرەک ووتی : پاش تشرینی ڕەش وولاتی خۆشەویست بەرەو ویران بوون ئەچوو ، لەبەر ئەوە گومان له شورشیکی تری رەمەزانیکی نوێ نیە ، لەبەر ئەوە ١٧ی تموز سەرکەوتنیکی گرنگی هێنایە دی بۆ گەلەکەمان ، وه دیاری خست کە عیراقی ١٧ی تموز عیراقیکی بە هیزە بۆ وەستان بەروی هەموو پیلانیکی کۆنەپەرستانه ، وه توانای بەرهەلستو لەناو بردنی هەموو دەست دریژیەکی هەیە .

پاش دوان لەسەرباری ئەوساو ئیستای عیراق هاتە سەرباس کردنی مەسەلەی کورد لەوکاتەوە وه ووتی :

زرووفی واهاتە کایەوە ، هەرچەندە لە داخوازیەکانی شورش نەبوون ، بەلام وای کرد شورش نزیک بوەوە لە کوژاندنەوەی بلیسەی گەنجایەتی وتیک چونی ناوەڕوکی پیشکەوتنخوازیەتی و نەتەوایەتی . بەلام لەگەل ئەمانەشا هەموو شورش بەردەوام بو له سەر پاراستنی ریرەوی بۆ خزمەتی جەماوەری زەحمەت کیش ، وه له پێناوی چەسپاندنی سەربەخوی نیشتمانی ، وه لەو ماوە کەمەی شورش تیا یا ژیا توانی بەرهەمی وا بهێننەدی سودی گەورە بگەیەنیت بەگەل لەرووی چاک کردنی کشتوکالو پیشەسازیەوە ، وه چەند پرۆژەیەکی بایەخدار وه جێ بەجێ کردنی زۆر پرۆژەی کاری گەلی بەشمانی کریکارانو سەربازو روشنبیرە شورش گیرەکان .

●

بەیاننامەیەکی گرنگ و پشتگیری شورشی عیراق

بەیاننامەی دەستەی بەرگری نیشتمانی عەرەبی لە خەرتووم دەربارەی پیلانی کۆنەپەرستانەی دژ بە شورشەکەی عیراق

ئەی جەماوەری گەلی تیکوشەر !

لەم زرووفی خەباتە مەزنەی میژووی نەمری نەتەوەی عەرەبما نا کەیەک بەدوای یەکا تەوژمی شورشگیرانەی عەرەبی بەرووی ،نوشستیەکەی حزیراندا هاتە هەلچوون کە بەئاشکر اله روخاندنی سیستەمە بەکرێ گیراوەکانی سەر بەئیمپریالیزما خوی دەرخست ! ، لەم زرووفەدا کەئەم سیستەمانە لەبەردەم لیدانی پیشرەوەتیکوشەرەکانی ،نار عیراقو سودانو لیبیادا سەرەو ژیرکران ، وه لە بەرەو پێدانیا بەکارترین پلەی ووزەی سەربازی سوپای کوماری عەرەبی یەکگرتوو ، روژەلاتو رەق راوەستانی بەرامبەر دەست دریژییەکانی ئیسرائیلی هاتەدی ، لەگەل پەرەسەندنی بزووتنەوەی بەرهەلستی لەفەلەستینداو گەشە سەندنی توانای کوشتارو بەهیزبوونی پەیوەندی باشە لەگەل ئوردوگای سوشیالیستدا بەسەرکردەیی یەکیتی شورەوی دۆست ، ئالەم زرووفە باشەی کاری عەرەبیدا پیلانی کونەپەرستان دژی شورشەکەی عیراق هاتە هاتە کایەوە کە لەلایەن دامو دەزگاکانی مخابراتی ئەمریکیو شای بەکرێ گیراوی ئیرانەوە ریک خرابوو .. ئەو شایەی بەشیوەکی پر لەخیانەتکاری یەوە بەئاشکرا پەیرەوی بیرو لانەی بەکرێ گیراویو

باوەری سەهیونیو ئەمریکییەکان ئەکاتو وولاتی ئیرانی دوستو گەلە تیکوشەرەکەی کردوتە لانەی .

بەکرێ گیراویو جاسوسیەتو پیلان گیران دژی سیستەمە پیشکەوتوەکانی ناوچەی عەرەبیو بەمەلبەندی بنکەی ئەمریکاو دامو دەزگای مخابراتی ئیسرائیلی .

ئەوپیلانە گوناهبارەی ددژی شورشی عیراق ریکخرا وەک لەلایەن پیلان گیرەکانەوە سەلمینرا تەنیا بۆلیدانی شورشەکەی عیراق یا پارتی بەعسی عەرەبی سوشیالیستی نەبوو بەلکو ئامانجی دووری بریتی بوو لەلیدانی هەموو پیشرەوە شورشگیرەکانی ،ناو عیراقو ئامادە کردنی زرووفیکی باش بو فراوان کردنیماوەی پیلانەکەیانو سەرەونگون رژیمی شورشگیرانەی ناو کوماری عەرەبی یەکگرتوو ، وەلیدانی بنکەکانی شورشی چەکدار لەفەلەستیندا ئەویش بەدان نان بە دەولەتی ئیسرائیلداو تەنگ هەلچنین بەشورشی فەلەستین لەپیناوی نەهیشتنو زال بوون بەسەریدا .

فراوانی گەورەیی ئەم پیلانە ئەوەی بەسەر شورشی عیراقدا سەپاند کە بە توندییەوە بەرەنگاری بیتەوەو بەدەستیکی شورشگیرانە لێی بدات لەپیناوی پاراستنی هیزە پیشکەوتوە عەرەبییەکانو پاراستنی شورشی عەرەبی فەلەستین لە رویشتنیا بەرەو سەرکەوتن .

ئەی جەماوەری گەلی تیکوشەر !

دەستەی بەرگری لەنیشتمانی عەرەبی بەپێی ئەو ئەرکانەی بەرامبەر مەسەلەکانی چار نووسی عەرەبی لەئەستۆیەتی بە هەموو وزەو توانایەکیەوە بیزاری لەوپیلانە چەپەلە دەر ئەبرێت وه بەوەی دائەنیت کە یەکەم هەنگاوە دژی سیستەمە شورشگیرەکانی عەرەبیو دژی شورشی فەلەستین ، هەروەها دەستە بەرگری بەتوندییەوە پشتگیری ئەوکارە شورشگیریانە ئەکات کە کاربەدەستانی عیراق دژی پیلان گیرانو خائنو جاسوسەکانی ئەمریکاو ئیسرائیلو شای ئیران نواندیان بەوەی توندی

بروانە ل ١٥

گرەوی دانانی پەیکەرێ بۆ خەباتی پارتی بەعسی عەرەبی سوشیالست

١ ـ بیری دانانی پەیکەرەکە بۆ دیارخستنی خەباتی میژوویی و نەتەوایەتی پارتی بەعسە . لەگەل پێویستی بوو نی ئەم بابەتە گرنگانەی خوارەوە .

أ ـ ئەو خەباتە دوورو دریژەی کۆتای هات بە سەرکەوتن لە ١٧ی تەموزدا .

ب ـ بەجەرگیو رەق وەستان لە بەندیخانەکاندا .

ج ـ شەهید بوون وخوبەخت کردن لە پێناوی بیروباوەرو نیشتماندا .

د ـ دەستگرتن بەو ئامانجە نیشتمانیو نەتەوایەتییە مەزنەکان بەشێوەیکی هونەری بەرزی ئەوتۆوە کە میژووی نەتەوەی عەرەب بگریتەوە ، لەروی شارستانیو رۆشنبیری وبیرو هونەرەوە .

٢ ـ ئەو پەیکەرە یاداگاریەی کەوا نیشانەیە بۆ خەباتی پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست، وەک بەدەنێک لەسەر بناغەیەکی نەخش کراوی دیاری ، نیشانەی میژووی خەباتەکانی پارتی بەعس بێ، بەو جۆرەی له نووسراوی ژماری ١٣٦٥٠ رۆژی ٣ـ٨ـ٩٦٩ی وەزارەتی ناوخۆ بەپێی نرسر اوەکەی سەرەوی زانکۆی بەغدا .

٣ ـ بەومەرجەی ئەم پەیکەرە بەبرونز دروستبکریت .

٤ ـ بەرزی پەیکەرە بەبناغەکەیەوە لە (٢٠)مەتر کەمتر نەبێ .

٥ ـ لیژنە ئەو پانتایەی بەرامبەر پیشانگای بەغدای دەولەتانی پێشنیارکردوە بۆ شوینی پەیکەرەکە .

٦ ـ لیژنە ئەندامەکانی تەحکیم دیاری ئەکا کە بریتی ئەبن لە نەخشەکیشو وینەگروئەندازیار .

٧ ـ پیشەکی (٥٠٠) دینار بە دەرچووی یەکەم ئەدرێ سەرەرای ئەوەی ئیشەکەی جێبەجێ نەکردێ یاخود لەسەریش رێنەکەوبێ ، وه (٢٥٠) دینار بۆ دەرچووی دووەم ، وه (٢٥) دینار بۆ هەموو بەشدار بوەکان لەبەر نرخ گرتنی چالاکیانو بەشدار بوونیان ..

٨ ـ ئەو نمونانەی بەشدابووەکان ئەیدەن ئەبی لەشیوەی تەواوبێ ، بەلام بەنیسبەتی ١٠٪ی حەجمی ئەسلی پەیکەرەکە ، کەوا له بەندی (٤)ی سەرەوە دیار خراوە ..

٩ ـ پێویستە لەسەر دەرچووی یەکەم بەلێنی جێبەجێ کردنی هەمو پلەکانی ئیشەکە بدات .

١٠ـ نمونەکان لەماوەی شەش مانگ له رۆژی بلاو کردنەوەی گرەو له ئیزگەو رۆژنامەکانی ناوەخۆ ئەبێ بەلیژنەبدرێ .

١١ـ ریکەوتن لەگەل لیژنە ئەبێ ، وه دەرچووی یەکەم پەیوەندی لەگەل ئەو شوینە تایبەتیە و ریک کەوتن دەربارەی ئەوکارانەی

Institut kurde de Paris

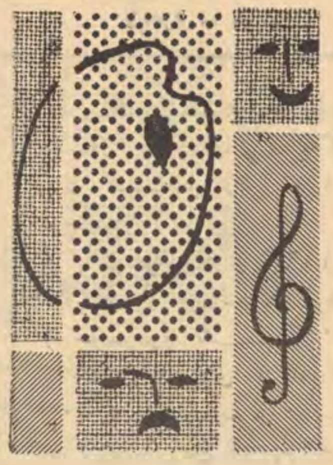

هونەر

ووتاری لاپەڕە

کاروانی بزوتنەوەی رزگاری کودایەتی رۆژبەرۆژ تەکان ئەداو قۆناغ بەقۆناغ رێگا ئەبری هەر ئەم کاروانەش زۆر پێویستی بەوە هەیە کەگشت شتیکی بۆ بخەینەکار و بیخەینە ئەستۆی ئەم کاروانە ،ئەمرە لەئەدەب ومیژوو زمان ورۆشنبیری‌و هونەرو گولله تۆپ و باروت •

بەلام ئەوەی کەجێگەی داخ‌و دلتەنگی‌و سەرسورمانە ئائێستا هونەری ئێمەی کورد لەم ئەرکە نەتەوایەتی‌یە پیرۆزە دواکەوتووە ، زۆریش دواکەوتوو • هونەر کەرێگایەکە لەو هەزار رێگایانەی کە رزگاری مرۆڤی تێد بەدی ئەکرێ‌و دەردونەخۆشی‌و کەم‌و کوری وخەون و ئاوات و ئەنجامی پێ دەس نیشان ئەکرێ‌و ئەو ئاوێنە زیندووەی گەل‌و خاك و چاخەو هونەرمەندیش ئەو مرۆڤە ناسك وهۆشیارو بلیمەتەیە کە بەهەست‌و وتاسەو ئارەزووی بەرزی چێژی ژینی تازەوتەڕ ببەخشێتە کاروان و نەتەوەو بزوتنەوەی سەرفیراز • زۆر نالەبارو نارەوا دێتە بەرچاو کەهوەری کوردیمان بەم چەشنەو لەناوئەو دوودلی وبەرگومانی یەدا سەربنێتەوە هونەرمەندانیشمان – خواچاکیان بۆبێنی – ئاوا قروقپ وبێ دەنگ ورەنگ بن •

کاکی هونەرمەند : خۆت و ئەوشیرە حەلالەی کە دایکی میهرەبان کوردستان پێی بەخشیوی ، نەکەی ئەم کوردەو ئەم بێچارەیە ئاوا فەرامۆش بکەی ، دەبا بەس بێ بەس •••

●

چاوپێ کەوتنێك لەگەڵ هونەرمەند ئەنوەر قەرەداخی

نوێنەری (هاوکاری) چاوی کەوت بە مامۆستا ئەنور قەرەداخی و ئەم پرسیارانەی ئاراستەکرد وا ئێمەش لیرەدا وەلامی مامۆستا قەرەداخی بلاو ئەکەینەوە بو خوێندەوارانی ئازیز ••

پ١ – جولانەوەی هونەر بەگشتی لە کوردستان چۆن ئەبێنی ؟

و – شاراوە نیە لەم دویی یەدا ئەبێنین – وەزور ئاشکرایە – کە جوولانەویەکی هونەری لە کوردستان پەیدا بووە • ئەم جولانەوەیەش لەسەر شانی هەندێ هونەرمەندە کە هەستیان بەخزمەت کردنی هونەری کوردی کردوە پەیدابووە • وە نەبێ بلێم کە لەمەوبەر ئەم جولانەوەیە نەبووە ، بەڵکو هەبووەو لەم دوایی یەدا ئەم دەستە هونەرمەندانەزیاتر گەشەیان پێ داوەو خەریکی ژیانەوەین بەجۆرێکی ریك‌و پێکتر •

پ٢ – ئەو دواکەوتنە لە هونەری گۆرانی‌و مۆسیقای کوردی‌دا هەیە ، لەچی یەوەیە ؟ لەگەل ئەوەشداکە کورد خاوەنی کەرەسەیەکی زۆری پەرە پێدانی ئەو هونەرەیە !!؟

و – بێگومان زور هۆ هەیە کە کاری کردوەتە سەر دواکەوتنی هونەری گورانی‌و مۆسیقای کوردی‌و ئەم هۆیانە هەندێکی ئەگەرێتەوە بۆ کۆمەل‌و هەندیکی تری ئەکەوێتە سەرشانی هونەرمەند خۆی • لە لایەن کۆمەلەوە یارمەتی دانی هونەرمەند شتێکی زۆر پێویستە هەتا بتوانی جار بەجار بەرهەمی جوانتر پێش‌کەش بکات •

پ٣ – ئایا کەسێکی دیاری کراو دەست نیشان ئەکەی دەستێکی بالای هەبووبێ لە گۆرانی هونەری گۆرانی‌و مۆسیقای کوردیا ؟

و – بێگومان زۆر هەیە لە گۆرانی بێژان کە ناوبانگیان هەیە و دەورێکی گەورەیان هەیە لە زیندو کردنەوەو پەرەپێدانی گۆرانی‌و مۆسیقای کوردی• ئەوەی من پەسەندی کەم ئەو هونەرمەندەیە کە لەسەر بناغەیەکی کوردی ناوی خۆی بنێ گۆرانی بێژ وەیا مۆسیقار • جا ئەوەی ئەم خوەی تێدا بێت لای من هونەرمەندی راستە •

پ٤ – هاوولاتیەکان چۆن ئەتوانن هۆی راستەو خۆابن ابۆ یارمەتی هونەرمەند ؟

و – هونەر بۆ خزمەتی گەل بەکار ئەهێنرێت ، چونکە کارێکی گەورەی هەیە بۆ پال پێوەنان‌و تێگەیاندنی کۆمەل لە زۆر رووەوە • جا ئەگەر هونەر ئەم ئیشەی

هەبێت لە کۆمەلدا ، پێویستە کۆمەڵیش یارمەتی بدات بۆ ئەم مەبەستە

پ٥ – هەموو کەس لە کوردستاندا ، تا هەندیك لە رۆشنبیرەکانیش زیاتر لەهەموو گۆرانی و مۆسیقایەك حەز بە ئاوازە میللیە کۆنەکان ئەکەن ! وەك هونەرمەندیك ئەمەبەچی‌کیك ئەدەیتەو ئەم حەزکردنە چی لەسەر ئێوە پێویست کردوە ؟

و – هەموو کەسێك کەدێتە دنیاوە وە چاوو گۆێی ئەکرێتەوە بەو ئاوازی بەجۆش‌و خۆشی •• جاکەسێ بەم ئاوازانە گوێی بکرێتەوە بێگومان حەزی پێ ئەکا ، وە ئەوەی لەسەر هەموو هونەرمەندێك پێویستە کە پارێزگاری ئەم جۆرە گۆرانی‌و مۆسیقایانە بکا تا وون نەبێت • وە تێکە لاوی هونەری بێگانە نەبێت تا میللەتەکەمان بناسرێ بەوەی‌کە هونەرێکی بەرزی هەیە •

پ٦ – بەرە پێدانی هونەری گۆرانی و مۆسیقا ئەرکێکی گەورەی ئەوێت ، تا بگاتە رادەی پێشکەوتنی پێویست ! ئایا چی‌بکرێ لەم بارەیەوە رێگا لە بەردەم ئەم ئەکەر دا ئاسان ئەکات ؟ وە ئێوەی هونەرمەندان لەم رووەوە چییان کردوە ؟

و – زۆر رێگا هەیە کە ئەبێتە هۆی پێش خستنی هونەر •

لەم‌هۆیانە ئەوەیە کە ئەبێ هونەرمەند یارمەتی بدرێ بەتایبەتی لەلایەن میری‌یەوە وە ئیش‌وکاری بۆ ئاسان بگرێت هەتا بتونی بەرهەمی خۆی چ لەسەر شانۆبێ وەیا لەئیستگە وە یا تلفزیون پێشان بدرێ،وە هونەرمەند هەول بدا بۆ هونەر نەك بۆ مەبەستێکی تر • وە کۆمەل یارمەتی لەهەموو رووێکەوە بدات • وەیارمەتی لەبەینی هونەرمەندان هەبێت بۆ پێشکەش کردنی بەرهەمی جووان •

•• ● ••

دەنگ و باسی هونەر

× هەلپەرکێی کوردی :

کاك حسین حیدر کەیەکێکە لە هونەرمەندانی مەسلەحەتی سینەماو شانۆ – پشانگایەکی هونەری تایبەت بەخۆیەوەی کردەوە کەبریتیە لە ٢٠ – ٢٥ تابلۆی فولکلۆری عیراقی لەنێوان ئەمانەشدا چەند هەلپەرکێ‌یەکی فولکلوری کوردی تیابوو ، جگەلەو تابلۆیە میللیانەی‌تر •

× تۆم خۆش ئەوێ :

(تۆم خوش ئەوێ) ئەو قەوانە قەدەغە کراوەیە کەتائێستا ژمارەیەکی زۆرـ سەیری لێ‌فرۆشراوە لەکاتی دابەش کردنیا لەم‌بەرو ئەوبەری جیهان لەگەل ئەوەش کەزۆر هەولی قەدەغە کردنی دراوە •

تەنیا لە ئەمریکا ١٣٠ هەزار دانەی لێ‌فرۆشراوە ، لەبەرازیل ١٥ ملێون دانە • لەم گورانی‌یەدا کچەـ گورانی بێژی فرەنسی (ژاین پیرکین) وەشانۆگەری فرەنسی ژیرك ژینسبوژ) بەشداربوە •

ئەم گورانی‌یە « لەخەون‌و هەستی ئافرەت ئەدوێ لەوکاتەی کە گرفتاری تەونی خۆشەویستی » ئەبێ •

× هەفتەی فلیمی عیراقی :

بالیوزخانەی عیراقی لە نیسانی ئەم‌سالەدا – هەفتەی فلیمی عیراقی – لە پاریس ئەکاتەوە لەناو ئەو فلیمە عیراقیانەی کەپێشکەش ئەکرێ فلیمی (چەند روژیك لەعیراقەدا کەرووی ژیانی پێشکەوتووی وولاتەکەمان پیشان ئەدا

× هونەرمەندی کورد کاك ئەسکەندەر – هەولێر – کاك ئەسکەندەر عوسمان چەند تابلۆیەکی رەنگینی کوردی پیشکەش بەوەزارەتی روشنبیری وراگەیاندن‌کردوە بۆماوەدانی چاپ و بلاوکردنەوەی بەشێوەیەکی فراوان •

– بەچی ؟ ناوی چی‌یە ؟

پرسیارە بچکولەکانت گەورەن • مرۆڤ بە [ناو]ی خۆی خۆ ئەناسێتەوە ، ووشەی راست تاڤگەیەکی تیژرەوە ، جەرگی تاوێری سەخت کون ئەکا ••• نە کەشتی‌ونم [ئەستیرەت] بۆ بێنم ، نە کەشتیم هەیە بتنێرم •••• دەسم برد ، مشتێ (ووشە)ی راست بە دەسمەوە هات ••• سەیرکە چەن رەنگینن ••• ووشەکان دلۆپن ، ئەتکێنە رووی جەمینی ویژدانێ ، لەبەر تیشکی هوشیاری‌دا پەلکە زێرینەی بیری جوان‌و بەرز ، هەلئەدەن ئەمجارە ووشەت ئەوێ ؟؟!!

لە هونەری میللی

نموونەیەك لە هەلپەرکێی رەشبەلەکی کوردی

ویژە

ووتەیەک

سالو نیویك ئەبێ بزووتنەوەی چاپەمەنی کوردی لە برەودایە ، وەتوانراوە ژمارەیەك کتیب بخریتەسەر ئەو ژمارە کتیبانەی لە نامەخانەی کوردیدا هەیە . گومان لە وەدانیە کە ئەم هەوڵە پەسندەو ئومیدی پیشکەوتنی لێ ئەکریت . بەلام چەند سەرنجیکمان لەو بارەیەوە هەیە بەو جورە ئەیخەینە پیش‌چاو کە لەمەودوا توانای باش‌کردنی هەبێ .

١ – ژمارەی ئەو کتیبانەی لەو ماوەیەدا لەچاپ دراون خۆی ئەدا لە (٢٠٠) کتیب . وە ئەزانین ئەم ژمارەیە زور کەمەبەنیسبەت ئەو توانایەوەکە نووسەرانی کورد هەیانە .

٢ – لەسەدا (٩٠) ئەو کتیبانە دیوانی شیعرن کە ئەم دیوانانەش جگە لەدیوانی شاعیرە کۆنەکان– زوربەیان ئەوە ناهینێ کەوا بە پەلەو خیرا لێ‌کردنەوە بخریتە بازارەوە .

٣ – ئەوەی زور کەم بێ یاخود هەر نەبێ لیکولینەوەو رەخنەو نووسینی مێژوویيە.

٤ – چیروك لەگەڵ ئەوەشدا بەشیکی باشی لی لەچاپ دراوە بەلام هیشتا زۆر کەمە .

ئێمە لە کاتیکا ئەم راستیانە ئەخەینە پیش چاو ئومیدەوارین لەمەودوا ئەو دەستەیەی کاری تەماشا کردنو ماوەدانی چاپ‌کردنی سپیرراوەو ، بتوانیت لەم بارەیەوە دەوریکی وا بگیریت کە سوود بەخش بێت بۆ دەولەمەند کردنی نامەخانەی کوردی بەو کتیبانەی کە پیویستە جیگای خوی لەو نامەخانەیەدا بگریتەوە . لەپال ئەمەشا پیویستە نووسەرەکانمان وابکەونە خۆیان کەبتوانن لەم بزووتنەوەی رۆشن بیری کورد ئیستا لەو قوناغەدایە کەخەریکە زیاتر بنچینەو بنەرەتی پیشکەو توانەی نەتەوەیی بچەسپینیت ، لەبەر ئەوە ئەبێ سیماو رووی ئەم بزووتنەوەیە دوور بێت لەگەردی دواکەوتنو بەرهەمی نەگەیبوو بی کەلك!

بام لەجیاتی ئەو ژمارە کتیبە زورە لەچاپ دراوە ، ژمارەیەکی کەم بێت بەلام باش‌و بەکەلك و تەواو .

گفتوگۆیەک لەگەڵ

کاک محمدی مەلا کریم

پ (١) : لەکەیەوەلەگەڵ کاك محمدی مەلا کریم ئەنووسیتو ، یەکەم‌نووسینت کامەیەو ، چ بابەتێکت هەڵبژاردووە لەنووسینا ؟

و(١) : ئەبێ بەشێوەیەکی تێکەڵ وەرامی پرسیارەکەتان بدەمەوە . بە کوردی‌وعەرەبی ئەنووسم . ڕاستت ئەوێ یەکەمجار بە عەرەبی‌دەسم‌کرد بە نووسین ، ئەوەبوو لە ڕۆژنامەی(النداء)ی بەغدایی لە ئاخرو ئۆخری ١٩٤٨ یاسەرەتای ١٩٤٩دا شتێکی کورتم بۆ بلاو کرایەوە .پاش ئەوەش لە ١٩٥١دا لە یەك دوو ڕۆژنامەی‌تری‌عەرەبیدا نووسیم ، کە ئیستا ناوەکانیانم لەیاد نەماوە .

ئەم‌نووسراوانە هەموو سیاسی بوون . سەرەتای نووسینی کوردی‌یشم لە ١٩٥٢ەوە دەس پێ ئەکا ، کتێبێکی ئاینی‌ی پێشکەوتووانەم نووسی بەپێی ئەوجۆرە بیرو باوەڕەی کە (سەلەفی‌یەکان) بلاویان ئەکردەوە . ئەم کتێبەم هێشتا بە دەس‌نووسی ماوە . هەر لەو سەردەمەدا لە ڕێگای ئاشتی‌خوازی‌یەوە مامۆستای نەمر مامۆستا گۆرانم ناسی، وە بەیارمەتی‌ی ئەو ، وردە وردە ، کەوتمە نووسین لە (ژین)دا کە بەدەستی ئەوەوە بوو . لە ١٩٥٥ ـەوە تا ١٩٥٧ بەهوی گیرانمەوە لە نووسین کەوتم کە دەرچووم کەوتمەوە نووسین ، وە لە (هەتاو)و (هیوا)و (ژین)دا گەلێ بابەتی سیاسی‌و کۆمەڵایەتی‌و ئەدەبیم بلاو کردەوە بە ناوی خواستەمەنی‌یەوە ، چونکە باری ئەوڕۆژەی وڵاتەکەمان ڕێگای ئەوەی نەئەدا بەناوی خۆمەوە بۆم بلاو بکەنەوە ، بەلکو لام‌وایە بەڕیوەبەرانی ئەو گۆڤارو ڕۆژنامانەش نەیان‌زانیوە نووسەری ئەو بابەتانە منم ! سەیر ئەوەیە یەکیك لەو بابەتانەم کە لەو سەردەمەدا ، بە ناوی خواستەمەنی‌یەوە ، لە (هیوا)دا بلاوم کردنەوە ، برادەرێك ، پاش شۆڕش ، ڕەپو ڕاست بەناوی خۆیەوە لە (ژین)دا بلاوی کردەوەو منیش هیچم نەوت !

هەر لەم ماوەیەدا کتێبی (حاجی قادری کۆیی ..)م نووسی‌و (میرانی سۆران)ی خوا لێ‌خۆش‌بوو (حسین حوزنی موکریانی) و (البعث)ی تۆلستۆیم کرد بە کوردی‌و ، گەلالەی کتێبێکی گەورەم دانا لەبارەی (پەندی پێشینان)ەوە کە ئیستاش هەر لێی زیاد ئەکەم ..

پاش شۆڕشی پیرۆزی تەمووز ، ڕێگای ئازادیم لێ‌کرایەوە .. لە سەرەتای شۆڕشەوە گۆڤاری(شەفەق)م گرتە دەس ، وە تا سەرەتای ١٩٥٩ بەدەسمەوە بوو . لەم‌ماوەیەدا گەلێ بابەتی سیاسی‌و کۆمەڵایەتیم تیا بلاو کردەوە . لەگەڵ دەرچوونی یەکەمین ژمارەی ئاشکرای (ئازادی)دا ، کە لە ڕۆژی جەژنی یەکی ئەیارا بلاو **بووەوە** ، چوومە **ڕیزی** نووسەرانیەوە ، وە تا داخرا هەر ئیشم تیا کرد ، وە وتارێکی زۆری سیاسی‌و ئەدەبیم تیا بلاو کردەوە . لە هەمان‌کاتیشا لە گوڤاری (هیوا)دا ئیشم ئەکرد ، وە تا لە سەرەتای ١٩٦٣دا داخرا وتارو هەلبەستم تیا بلاو کردەوە . هەر لەو ماوەیەدا چەند بابەتێکیشم لە گوڤاری (بلێسە) و (ڕووناهی)دا بلاو کردەوە.

لە سالانی شۆڕشی تەمووزدا ، لە ڕۆژنامە عەرەبی‌یە پێشکەوتووەکانیشا نووسیومە . بەلام زوربەی نووسینی سیاسی بوو . هەروەها بەدرێژایی ئەوسالانە یەکێك بووم لە وەرگێڕ (مترجم)ەکانی گۆڤاری (عێراقی نوێ) . لە سالانی ٦١ – ١٩٦٢ یشدا لە گۆڤاری (ئیسلاحی زەراعی) دا ئیشم ئەکرد ، وە گەلێك بابەتی کۆمەڵایەتی‌و ئەدەبیم تیا بلاو کردەوەتەوە . لەم‌سالانەدا کتێبی (حاجی قادری کۆیی ...)م لەچاپ داو نامیلکەیەکم لەبارەی گیروگرفتی فەرمۆزەوە کرد بە کوردی‌و بلاوم کردەوە .

هەروەها لێکۆڵینەوەیەکیشم لەسەر (کوردایەتی) یەکەی کاك کامل ژیر نووسی‌و لەچاپمدا ..

بەشی زۆری ١٩٦٣ م تەرخان‌بوو بۆ ئامادە کردنی (خوسرەوو شیرین)ی (خانای قوبادی) کە لە ٥٠٠٠ شیعر پترە . ئەم شاکارە بەرزەی کوردم لەبەر دوو نوسخەی کۆندا نووسی‌یەوەو بەراوردم کردو ، فەرهەنگێم لە ئاخرەکەیەوە نووسی بۆ وشە هەورامی‌و فارسی‌و عەرەبی‌یەکانی ، تا خوێندەواری کورد بە ئاسانی تێی‌بگا . هیوام‌وایە بۆم بلوێ ئەم پاشماوە گرنگەی نەتەوەکەمان ، بەجۆرێکی شایان ، لەچاپ‌بدەم . هەروەها لەم سالەدا چیرۆکێکی سۆڤیەتیم لە عەرەبی‌یەوە کرد بەکوردی ، کە بۆ منالان نووسراوە ، وە لەگەڵ باوکمدا دیوانی (محوي)مان لێكدایەوەو ئامادەمان کرد بۆ چاپ .

لە سالی ١٩٦٤یشدا ڕێم کەوتەوە بەندیخانە ، وە تا ناوەڕاستی ١٩٦٧ تیا مامەوە لەم‌ماوەیەدا چەند پارچە هەڵبەستێکم وتووە کە خۆم زۆر شانازی‌یان پێوە ئەکەم (کۆمەڵێك لاوكو حەیران)– یشم لەدەمی چەند برادەرێکی پێشمەرگەی بەندی‌یەوە نووسی‌یەوەو ، لە ئاخری ١٩٦٨ دا لە چاپمدا . (جەنگاوەرێکی ڤیتنامی)یشم کرد بە کوردی کە ئیستا لەژێر چاپدایەو لەم ڕۆژانەدا ئەکەوێتە بازاڕەوە .

کە لە بەندیخانە دەرچووم کەوتمە ئیش کردن لە ڕۆژنامەی (برایی) و لاپەڕەی ئەدەبی کوردی (التآخی)دا ، پاشانیش لە گۆڤاری (تووتن)دا دامەزرام . لەوکاتەوە تائیستا ، ئەوەندەی لە وزەمدا بووبێ، لە هەندێ ڕۆژنامەو گۆڤاردا بە کوردی‌و عەرەبی ، نووسیومە کتێبیش ، (موجز تاریخ امراء سوران)م لە

هەواڵی ویژە

– تریفە –
ژمارە – ٢ –

قوتابیانی بەشی کوردی لە زانکوی ئاداب ژمارە (٢)ی بلاوکراوەی – تریفە – یان دەرکرد . ئەم ژمارەیە بریتی بوو لە گەلیك ووتارو هونراوەو باسی فولکلوری‌و هونەری . ئەم بلاوکراوەیە هەموو مانگیك دەر ئەکرێت ئومیدەوارین سەرکەوتو بێت‌و بتوانیت خزمەتی ئەدەب‌و کاروباری خویندنی قوتابیانمان بکات .

کومەلیك پەڕاوی نوێ لەچاپخانەی کامەران لەژیر چاپدایە ، وەبەم زووانە ئەکەونە بەردەستی خوێندەواران ، لەمانە :–

● بەستەی چوار داستان – نووسینی ئاوارە – بریتی‌یە لەدوو بەش ، بەشی یەکەم (شاعیرو هەلبەستی) کەدراسەیەکی ئەدەبی‌یە . وەبەشی دووەم (کومەلێ هەلبەستی نووسەرە) .

● یەزیدی‌یەکان : باسیکی مێژوویی‌یە لە نووسینی شاکر فتاح .

● مێژووی نەژادی کورد – مێژوویی – لەنووسینی کریم زەندی‌و قانع .

● میللەت – مێژوویی – لە نووسینی کریم زەندی

● کولەمەرگی –چیروك– لە نووسینی ئاگرین .

● کۆمەلی وینەی شاعیرو ناودارانی کورد لە ئامادە کردن‌و بلاوکردنەوەی (هوشیار محمد عزیز قەفتان) .

institutkurde.de/paris

دارەگەورە

حسیب قەرەداخی

داره گەورەی سەرچاوه
کرێوەو تۆف ،
زوقمو سەرما ••
دەستیان لەبینت ناوه •
گەڵاو گوڵیان وەرانی
پەڵوپۆیان شکانی
هەرچی هێلانەیەکت
لەسەر لق بوو ، لەناو پەل
خستیانە روو
هەڵیان تەکان
لە ڕەگەوە تۆیان شەکان
لێیان تەرانی پۆلی مەل
دایتیانە بەر
وەیشوومەی شەڕ
بەدەم باوە ،
بەدەم چەمو هەرەسەوە
پەلی شکاوت لێك ئەدەن
بۆ سەد کەنو کۆسپی ئەبەن

باخەوانی زۆر کەم سیوا
بۆ هەر هیوا
ئەیڕووتێنن
پێوەنێکی کەی لێ ئەدەن
سا هەرچۆنێ ڕێی پێ ئەبەن
تا بێتەبەر
بۆ ئامانجی هەر ڕاگوزەر !•
دارە گەورەی سەرچاوە
ئاو لە بێخت نەبڕاوە
ڕەگت لە بن هەر نایە
پەلو پۆشت دانایە
سبەی ڕۆژێکی کەیە
بە پیو قوومی بەهارەوە
بە فرمێسکی ئایارەوە
زستان سەر ئەنێتەوە ،
ڕچەو ڕێ ئەکرێتەوە •
دلی زەوی گەرمو گوڕ
ئەی کاتەوە ڕەنگی سوور

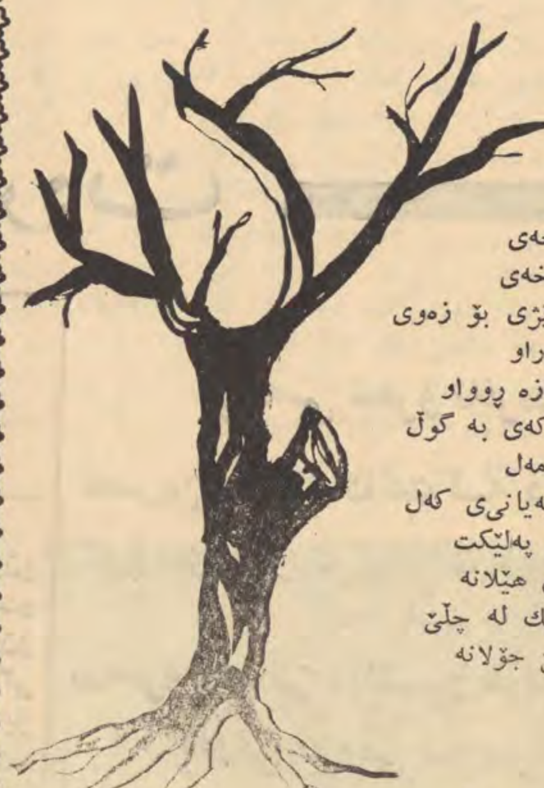

گەڵا ئەکەی
پەل سەرئەخەی
خۆت دەرئەخەی
سەهەن ئەڕێژی بۆ زەوی
بۆ ڕێو سەراو
بۆ نەمامی تازە ڕوواو
گرێ گرێ ئەکەی بە گوڵ
بۆ هەنگو مەل
بۆ گرنگی بەیانی ی کەل
هەر مەلێكو پەلێکت
ئەکا بەجێی هێلانە
هەر بولبولێك لە چلێ
هەڵ ئەبەستێ جۆلانە

سێبەر ئەبێ بە قالی
بۆ ئاهەنگو بۆ شایی
بۆ دایکی کوردی هەژار
بەرەو بێشکەو منالی ••

سەرەتایەک

دەربارەی نووسینی چیرۆکی کورت

نووسینی : ئاوارە

چاپەمەنی یە کوردی یەکان لەم کاتەدا هەریەکەی جێگایەکی بۆ دەربرینی ڕاوبیر بەرامبەر بەکورتە چیرۆك تەرخان کردووە ، ئومێدم هەیە کە ئەم باسە کورتەش حەلقەی ئەو زنجیرەباسانە جیا نەبێتەوە •

سەرەتای دەست پێ کردنی نووسینی هونەری (چیرۆکی کورت) لەمێژووی وێژەدا ، تەمەنێکی کورتی چەشنی ناوی خۆی پێوەیە بێجگە لەم هونەرە ، چەشنەکانی تری هونەر ڕەگو ریشەیەکی مێژوویی کۆنیان هەیە ، بۆیە ئەتوانین بلێین ، هونەری چیرۆکی کورت هی (سەدەی بیستەمە) ، وەهەر لەم سەدەیەدا ، نەشو نمای کردو جێ خۆی گرت ، کە هونەرێکی تازەی کەلك بەخشەو لەبەرهەمی چەژکراوە وەئەگەرچی یەکەم جار لەچەند وولاتێکی تایبەتی سەری هەڵداو پێشکەوت بەڵام بەوولاتانی تریشا بلاو بووەیەوەو تەشەنەی کرد ، لەخاکیانا پەروەردە بوو بەرو بوومی نوێ ترو بەسوودتری بەخشی •••! لەو وولاتانەش (کوردستان)ی ئێمەیە ، هەرچەندە هونەرەکە کزو لاوازە تیایا بەڵام ساڵ بەساڵ بەوەرگرتنی بیری نوێ لەلایەن خوێندەوارانو ڕۆشن بیرانیەوە ، چاوبڕینە پێشکەوتنو شارستانیەتی مرۆڤایەتی ، ئەمانە بوونەتە هۆیەك کەلەم قۆناغە

نوێیەدا کەمیللەتی ئێمەی پیائەڕوا ، پێویستی بەبیرۆکەو تیوری گونجاوە کەئەویش بەبابەتی نووسینی هونەری کورتە چیرۆك ئەتوانرێت مێشکی ئەندامانی نەتەوەی پێزاخاو بدرێو ڕێبازی نوێی لەژیانیا پێشان بدرێ ، ئەم کارەش وابەئاسانی نایەتی دی ئەگەر هاتو ئەو نووسەرە بەتەواوەتی هەستو بیری خۆی بۆ ئەم کارە تەرخان نەکردبێ ،وەلەشا دەمارەکانی نەگیرسابێتەوە ، چونکە ئەو چیرۆکانەی ئێستا نووسراوون تاقی کردنەوەن بۆ رۆژانی داهاتوو ، کە ببنەڕێ خۆشکەرێك بۆ هێنانە بەری چیرۆکی پڕ لەهونەرو بەتامو چەژ بەگەلی کورد •••

وە ئەدەبی هەر نەتەوەیەك بگرین ـ بەتایبەتی ئەدەبی کورد ـ ئیش لەتەکیا ، لەدەمێکی تایبەتی دا، ئەبینین جیاوازی زووری هەیە لەگەڵ دەمێکی تریا ، بەهۆی ئەو گۆڕانو پێشکەوتنەی کە هەمیشە بەسەر ئەوقەومەدا تێ ئەپەڕێ ، جا ئەو گۆڕانە هەر چەشنێك بێ ، ئابوری ، ڕامیاری ، ڕۆشن بیری ، ئایینی ، ئەدەب لایەنگری ڕووی دەمی وگۆڕانی ئەو شەپۆلە بیری یە پێشکەوتووە ناکامە ئەکات ، کەلەهیچ گۆڕانێك لەو گۆڕانانەی باسمان کردن پەیا بووبێ •!

کەواتە ئەو تەرزە نووسینەی بەتایبەتی لەچیرۆکدا ، کە نووسەرانی پانزە ساڵێكو پتری لە مەوبەرمان باوبوو چە لەناوە ڕۆکیا ، وچە لەدرشتنی روخساریا ، وەچە لەهەڵبژاردنی بابەتیا، مەگەر بۆ قوناغەکانی مێژووی ئەدەبمان جارو بارباس بکرێن ، ئێستا پەیڕەوی کردنی ئەو جۆرە نووسەرانە ، واتای لاسایی کردنەوەیەکی بێ گیانە لە مەیانێکی تەسکی بازاری ئەدبدا پتر تێ پەڕ ناکات •!

چونکە ریالیزمی نوێ لە ئەدەبا نەخشەی وێنەیەکی زیندووە ، جولێنەرە ،مرۆڤ لەمێژوودا دەرئەخا لەناوچەی گورجو گوڵی یانو گۆڕانیان وە درووست کردنی ئەو مێژوویەبان ، کەتیایا ئەژین چونکە گیروگرفت بەنیسبەت ڕێبازگەی نوێوە هەرنەخشە کێشانی ناشیرینی ژیانو کینە هەڵگرتن بارامبەری نی یە بەڵکو وێنە کردنی مرۆڤە کەچۆن زاڵ ئەبێ بەسەریا ، وەبنکەیەکی نوێ دائەنێ بۆ ژیانێکی باشتر ••!

ئەمە تیوری یەکی زیندووە لە ئەدەبی ریالیزمی نوێداوە

لەگەڵ قوناغی ئەم کاتەی گەلەکەمان ئەگونجێ ، پەیڕەوی کردنی لەلایەن نووسەرانی مانای پاڵ پێوەنانی یا یدیولوژیەتی میللەتە بەرەو هێنانە دی ژیانێکی باشتر بۆ نەتەوەی کورد •!

بۆیە نووسەری ریالیزمی نوێ لەم چەرخەدا ئەبێ خاوەن هەستێکی بەرزو دووربین بێ ، چونکە ئەو ڕێبازەی ئەی نەخشێنێ لە ئەدەبەکەیا ، ئەبێ ڕێگایەکی ڕاستو پوختو لانەدەربێ ، پێویستە سروشتی ئەو قۆناغەی خۆی بزانێو بیکاتە سەر چاوەی ئیلهامی ، بۆ ئەوەی ئەوبیرو ئایدیولوژی‌یەی کە ئەی نووسێتەوە کار بکاتە خوێنەرەوەی ، ئەگینا بەگۆشەگیری ئەمێنێتەوەو وەك هاواری تاقەکەسێکی لێ بەسەردێ لەناو شاخو دۆڵێکی بی ژیانا ، تەنها بانگاوازی خۆی گوێ لێ ئەبێ •••! ووریایی‌و شارەزایی‌و ڕۆشن بیری ، مەرجی هەرە گرنگی بوێژانی ئێستایە ، بۆ ئەوەی ئەو نووسەرە ببێتە هونەرمەندێکی پێشڕەو هونەرمەندی پاشە ڕۆژی ڕووناكو سەرکردیەکی مرۆڤایەتی ، لە خەباتێکی ڕۆوشن بیری بێ وەستانا ، لەڕێی ژیانێکی باشترو بەختەوەری لەگشت روویەکی ڕۆشن بیری‌و تەندرووست باشی‌و تێرو تەسەلی‌و پۆشتەیی‌و هەرمان زۆری‌و دڵنیایی لەژیانی پاشە ڕۆژ بێت •

تاڤگەی ووشە
بەبێ نووسێك

کیژۆلە ساواکەم ! پەنجە ناسکەکانت بەرەو رووی ئاسمان درێژئەکەی •••• ئەپرسی :

ـ باوە ! ئەوانە چین ؟

ئەستێرەکان ئەزرقێنەوە بۆ پرسیارەکەت ، منیش ئەلێم :

ـ گلۆپن !

ـ نەء ! گەر گلۆپن ، بەچی‌یەوە بەستراون ؟

ـ ئەستێرەن !

ـ ئەستێرەیەکم ئەوێ !

تۆ ئەستێرەت ئەوێ لەمن ؟ پورە « تریشکوفا » سوار کەشتی یەکەی ئەبێو ئەفرێ بۆ کەناری ئەو ئوقیانۆسە بێ پایانە • دیسانەوە ئەپرسی :

ـ ئەستێرەم بۆ دێنێ ؟

رۆڵە ! ئەمە سەیر نی‌یە؟ مرۆڤ تاناوی شت نەزانێ داوای ناکا • بۆچ پرسیاری ناویانت کرد لەمن ؟ بو ئەوەی داوایان بکەی ؟!

ڕۆژی لە ڕۆژان ، داواکەت جێ بەجێ ئەبێ ، تۆ ئەڵێی بە چاوی خەوالووەوە :

ـ کەی ؟ کێ ؟

ـ مرۆڤ ئەو کاروانەی پورە « تریشکوفا »و براکانی سەری هیواکەت ئەخا • گەر ئەستێرەیەکت بۆ نەهێنن ؛ ئەت گەیننە سەر ئەستێرەیەك •

ـ بۆ سەر ئەوانە ؟ جەندبلندن !

ساواکەم ! خەوت دێ ؟ دوێنێ ••••• دیسانەوە ئەتپرسی :

ـ ئەمە چی‌یە ؟

ـ بەپێ نووسە !

ـ باوە ! بەپێ نووسێکم ئەوێ •

بو ئەمەیە ناوی شتم لێ ئەپرسی ؟؟ ئەترسم روژی بپرسی :ـ

ـ ئەمەرۆ دارو بەردو دیوارو سێبەرو باڵندەو ئەرزو ئاسمان پێ ئەکەنن بە رووما • لە دەروونمان ••• سەمایەو گورانی‌یە ، ئەمە یانی چی ؟ ناوی چی‌یە ؟

ـ کامەرانی •

ـ باوە ! کامەرانیم ئەوێ •

ـ وا لە کامەرانی دای ! ووریا بە ••• لە دەست دەرنەچێ !

بروانە ل ٧

institut kurde de paris

ئافرەت

بوکەشوشەی منداڵەکەت

خوشکی بەرێز : کڕینی بوکەشوشەو یاری جوان بۆ منداڵـــەکانت ، کاریکی جوانەو پیویستە ، چونکـــە منداڵ زۆر دلی بـەو جۆرە شتانە خۆش ئەبێت •••

بەلاّم بەتەنیا کرینی ئـەو جورە شتانە بۆ منداڵەکانمان بەس‌نیە وەك مەبەست لـــە وەبێت لەکاتی گریانا ژیریان بکەینەوە ، یان بۆ ئـەوەی لەخۆمانیان دور خەینـــەوەو خەریکیان کەین بەو بوکـە۔ شوشەو یاریانەوە • بەڵـکو خوشکی بەڕێز پیویســـتە ئەوە بزانی لەهەمو شتێکـا ئەبێت ئاگاداری منداڵەکەت بیت ، ئەو بوکەشوشـــەو یاریانەی بۆ منداڵەکانمـانی ئەکەینە دیاری ، پیویستە بۆ پەروەردە کردنیان بەکاربێت وە بەگرانی نەزانین ماوەیەك لە دەست بەتالی خۆمـــان تەرخان کـــەین بۆ ئەوەی فێریان کەین چون ئەوشتانە بۆ کات بردنە سەری خۆیان بەکار بهێن • خۆشەویستی لە دلی منداڵەکانمـــان زیاد ئەکەین کاتێ ویان ڕائەهێنن شتی جوان پیویستی بـــە پارێزگاری کردن هەیە ، ئە ...

بێ کەسی نەمرۆ ئافرەت !

نەسرین دەمێکە داخت لـــە دڵمـــە
گیرۆدەی داویت ژیـــانت زوڵمـــە

ئـــەمرۆ زەمانی عیلـــمو عرفانـــە
فەرقی نیرومێ نیە بیزانە

نیرومێ هـــەردوو بەجووتە بۆ وەتـــەن
هەوڵی ئەدەن
دوورە دەرچونی لە زیلەت مەل
بە بالی نافـــری

وینەیەکی جوان

جوانین ئیمە جوانین
پـــەری ناو شاخانین

ڕۆڵـــەی کوردستانین
لەخواشـــەوە جوانین

ووتەی ئەمجارە

خوشکی بەرێز :

کۆمەڵ ، بەهاوکاری ژنو پیاو پێگەوە پێش ئەکەوێتو بەرەو بەرزی ئەڕوات ، ژنو پیـــاو وەکو یەك ئـــەرکی سەرشانیان هەوڵ دانـــە بۆ لەناو بردنی ئـــەو گیرو۔ گرفتانەی کوسپن لە ڕێگای بەرەو بەرزی کۆمەڵ ، بەلاّم لە کۆمەڵی ئێمەدا « وەتـــا ڕادەیـــەکی باش » پیـــاو توانیویەتی لەم ڕوە وە کەم تەرخەمی نەکات••• ئەویش بەهوی ئەوە وە ، پیاو زیاتر ماوەی بـــۆ فراوان بوە پی بگاتو فێر ببێت ، بـــەلاّم ئافرەتی کورد لەم بارەیەوە نالێن زۆر دواکەوتوە بەلاّم نەگـەشتوتە ئـەو ڕادەیـــە ڕاستەخۆ بەشداری براکەی بکات لـــە تیکوشانی پێش خستنی ژیانی کۆمـــەڵدا ، کە ئەمە خوی لەڕاستـــیدا گیروگرفتیـــکی گـــەورەی کۆمەڵەکەمانە ، جابۆئـەوەی بەسەر ئەم گیروگرفتەدا زاڵ بین ، پێویســـتە بخوێنین ، خوێندن بۆ ئافرەت لە هەمو پیویستەکی‌تر زیاتر شایەنی گرنگی پێ دانە • لەبـــەر ئەمە خوشکان بانگ کراون، بخوێنن ، وە بەمـــەبەستی خزمەت کردنی کۆمـــەڵ بخوێنن •• تا بـــەئـــەرکی ڕاستی خویان هەستن لـــە گەڵ براکانیان •

دایك : دوای دوومـــانگ برایـــەکی جوانت بۆدێت ، حەز ئەکەی کوربێت یان‌کچ؟!
منداڵ : حەز ئەکەم ئەسپ بێت !

جوانترین منداڵ

خوشكو برایانی بەرێز :

لەم بەشەی لاپەرەکەمانا،هەمو جارێ وێنەی ســـێ منداڵ بلاّو ئەکەینەوە بەناوی« جوان ترین منداڵ » ە وە، هەموتان بانگ کـــراون بۆناردنی وێنەی جگەر گوشە۔ کانتان بەناو تەمەنیـــا نەوەتالەم‌لاپەرەیەدا بلاّوی بکەینە وە بەم ناونیشانە :

ڕۆژنامـــەی « هاوکاری »
لاپەرەی «ئافرەت» «جوانترین
منداڵ » •

١ ـ هدی عبدالله

٢ ـ چنار زبیر بامەرنی

٣ ـ غیاث علی •

ـ(بکوژم ئان نه)ـ

دختوره‌کێ بناڤو ده‌نگ کچه‌ك هه‌بو روژه‌کێ ژ روژان ئه‌و ئو ژنا خو درنیشستی بون دختوری گوت :

ـ ئه‌رێ کچامه .نه گوت دێ که‌نگی زڤریته ڤه ؟ ژنێ گوت :

ـ منا زانی ژ ده‌زگریێ وێ چنه داوه‌ته‌کێ ... دختوری بکه‌رب گوت :

ـ ئه‌رێ نابێ یه من ئه‌ف کوره بێ ژ کی‌یه ئو کی دنیاسیت ئو چه هه‌یه ئو دێ بیته چه .. چه‌ند فه‌رقه لنابه‌ینا وی ئووێ ، ئه‌و هیشتا یێ دخوینیت ئو کچا من هنده دێ بیته دختوره داجهێ من بگریت من یا پخدان کری پتازه‌یی ماتو نابینی هه‌رو یا کاره‌کی دگوهوریت ، ئه‌و کورکێ خولي پێ وه‌ر دێ چلێ که‌ت ئو دێ چاوا تێ هه‌ل هیت ژنێ گوت :

ـ هێدی هێدی... مالاڤا هه‌کو وێ بڤێت ئو یا رازي بیت بلاشي پێ بکه‌ت ئو به‌لاوێ لسه‌رێ وێ . وێ نابه‌ینێ ده‌نگ ژ (ته‌له‌فونێ) هات ... دختوری هه‌لگرت ئو گوت :

ـ به‌لێ ـ ئه‌زم ـ ئێ ـ ئێ ـ چاوا ـ لکیرێ ـ چاوا ـ ئه‌زێ هاتم . ده‌ستێ خو لچانتا خو دا ئو لده‌ري ڤاژی بو ژنێ لدیف وی گوت : چبو ـ چبو دختوری ژ له‌زا دا نه گه‌هشت جابێ لێ بده‌ت ، وه‌کي گه‌هشتیه جهێ بو گوتی دیت .. کچا وی‌یا لسه‌ر ده‌ستیت پولیسا ئو سه‌ر ئو چاڤیت وێ بێت خینێ وه‌ر بوین ده‌سته‌ك ئو پیه‌کێت وێ بێت پێڤه تهژین ئو ترومبیله‌ك یا ژوان ویڤه تر یا که‌تبه سه‌ر پشتا خو (زابت) هاته پنك ڤه ئو گوت :

ـ دختور جانێ ته یێ خوشبیت ... مزگینیا من لته چه لکورکي نه هاتیه !! دختور چو بنك ترومبیلێ ڤه دیت دو پولیسا چنگلیت کورکی یێت کرتین دا .نه که‌ڤیت ئو بیت ئینن ... چاڤ لدختوری تاری بون گوت :

ـ ته کوشت بیهنا ته هات به‌لێ چاك بزانه ئه‌ز ڤێ تولێ بو ته نا هێلم هه‌ر روژه‌کی دێ نه کوژم زڤری لدیف ده‌نگێ ژنا خو یا دبیژیت :

ـ خو ئاجز نه‌که خودێ ژێ رازی بیت ، دختور لێ نه زڤري قه‌ستا مال کر ئوده لسه‌ر خو گرت کێم جارا ده‌رنکه‌ت چنکو ئه وا وي دانای وه‌سا نه هاته ڤه دختور د ژینا خو دا شکه‌ست

روژه‌کی پشتي سێ سال بسه‌ر ڤه چوین دختور یێ لنه‌خوشخانێ دختورێ هاري کاریا وي دکر گوتێ :

ـ دختور (ژورا عه‌مه‌لێ) یا به‌ر هه‌ڤه . دختوري گوت :

ـ به‌لێ دێ هێم ... دختور چو د ژور ڤه دیت ئێکێ‌درێژ کریه لسه‌ر ته‌ختێ ئو سرنجێ‌نه هشیار بێ یێت ده‌ستی را هو به‌رێ خو دایێ نیاس ... کو ده‌زگرێ کچا وی یه (پرته‌کا ئاسنی) یا چو یه د میلاکا وێ را) دختوري بخو گوت :

ـ ده‌مێ تولێ هات یارا.. ماکي دێ زانیت ... به‌نجێ زیده تر بدێ ئان کێرێ ویڤه تر ببه ... دی تمام بیت ... ئو که‌س پی نا حه‌سیت ئو دێ تولا خو ڤه‌که‌م ... ما راوه‌ستای بێهنه‌کێ دیت کورکي دڤیت خو وه‌ر گێریت ژ ئێشا خو ئو ئاخینکه‌ك ڤێ که‌ت ناڤی کچا دختوري ئینا ، چاڤیت خو ڤه‌کرن دیت ئه‌وێ به‌ري سێ سالا گه‌ف لێ کرین یی لهنداف سه‌ری ئو چه‌کێ مرنێ ییت ده‌ستی لیڤا وی له‌رزی ئو چاڤیت خو دانانه سه‌رێك ئو ژ رحا خو بێ هیڤی بو دختوری گوتێ .

ـ نه ترسه تو دێ ساخ بي ... برینا ته چه نینه .. رح زڤري ڤه ده‌ست ئو پیا خین هاته سه‌ر ئو چاڤا ئو نڤست ... دختوري دل دا گوت :

ـ ڤان سێ سالیت چویی کورکی ئه‌و ژ بیر نه کریه ئو یێ مایه لسه‌ر ڤیانا خو دیاره چو بناسیت وي ده‌رنا کچا من دا نه بون ما چاوا دێ کوژم ما من سیند نه خاریه کو دل پاك بم ئو راست بم د کارێ خو دا ..

نڤیسینا :

علی نقشبندی

پاڤل ئیڤانوڤیچ بیلیاییڤ

گۆلۆنێل پاڤل یه‌کێکه له‌و پیاوه که‌شتیوانانه‌ی که یه‌که‌م جار بۆ بۆشایی ئاسمان چوون له جیهاندا ، وه له رۆژی ١٠ی ینایری سالی ١٩٧٠ به‌هۆی نه‌خۆشی‌یه به ئازاره‌که‌ی کۆچی دوایی کرد .

بیلیایف له رۆژی ٢٦ی یۆلیۆي سالی ١٩٢٥ له دێی چیلیشڤۆ له هه‌رێمی رۆسلاتنك له ناوچه‌ی فۆلۆکدا له دایك بووه ، وه له سالی ١٩٢٤دا قوتابخانه‌ی ناوه‌ندی ته‌واو کردووه ، وه له پیشه‌نگایێك که‌وته کارکردن و بوو به نه‌قش کێش له‌پاشان بوو به چاوودێری که‌ری پیشه‌سازی ئاماده‌کردن .

وه له ساله‌کاتی جه‌نگی نیشتمانی گه‌وره‌دا وه‌ك هه‌زاران هاورێیانی جووه سوپای سۆڤیه‌ته‌وه ، وه پاش ده‌ماچوونی له خۆیندگای خروکه‌واتی ، بوو به خروکه‌واتی کوشتار ، وه چه‌ند شارێکی به‌تێنی دژی ژاپۆن کرد ، وه به‌دوا هاتنی جه‌نگی ژاپۆن و سۆڤیه‌ت ، که‌وته په‌روه‌رده‌ی نیشتمانی له‌گه‌ل ئه‌و تیپه فروکه‌وانانه‌ی له ئستۆلێکی ده‌ریایی ئیشیان ئه‌کرد له ده‌ریای پاسفیك (محیط الهادی) ، وه له سالی ١٩٤٥ چووه ناو ریزی پارتی کۆمه‌نیستی سۆڤیه‌ته‌وه ، وه له سالی ١٩٥٦دا خۆی گه‌یانده ئه‌کادیمیه‌ی هێز ه ئاسمانیه کا نی جه‌نگاوه‌ری بۆ خۆیندن ، پاش ته‌واو کردنی خویندنه‌که ، کرا به‌رایه‌ری تیپی ئاسمانی .

وه سه‌رکردایه‌تی له‌به‌ر چالاکی و رێزگرتنی ئه‌و چالاکیه‌ی ناردیان بۆ تیپی که‌سێ‌وانه‌کانی فه‌زا . بۆشایی ئاسمان پێشان ئه‌دا ، وه له مارتی ١٩٦٥دا ، پارت و میری له بیلیاییڤان دادا کرد که به که‌شتی (ڤۆسخۆد) بچێته بۆشایی ئاسمان و یێ به سه‌روکی تاقمی که‌شتیه‌که .

بیلیاییف ئه‌و ئه‌دکه‌ی سه‌ر شانی به ئازایی و سه‌رکه‌وتن برده‌سه‌ر ، بیلیاییف رابه‌رایه‌تی هاتنه ده‌دی کرد له که‌شتیه‌که ، ئه‌مه‌ش نمونه‌ی یه‌که‌م کاره

بروانه ل ١٣

وەرزش وەرزش وەرزش وەرزش

پاڵەوانی جیهانی لەپاسیکل لێخوڕینا

وەرزشزانی کورد محمد ئەمین

پاڵەوانی وەرزشی بەناوبانگی کورد « محمد ئەمین » کە توانی بۆ ماوەی ١٣٥ سەعاتو ٢٠ دەقیقە بەسەر « پایسکلەوە » بمینیتەوە جێگای شانازی بو بۆ کوردو عەرەب لەعیراق دا · وە ناوبراو ئەندامە لە یانەی وەرزشی لاوانا ·· بەهوی ئەم سەرکەوتنە گەورەیەوە : ئەمیری کویت سەد دیناری پێ بەخشیوە وەبالیوزخانەی عیراق لە کویت ریزی گرتو گەلی لای تر دیاریان پێ بەخشی وە ناوبراو بە ڕۆژنامەی « هاوکاری » ووت : لە پێشەوە پیرۆزبایی دەرجونی رۆژنامەی هاکاری ئەکەم ، وە سەبارەت بە کاروباری دوارۆژی خۆی ووتی : بەم زوانە سەر ئەدەم لە دمشق بۆ ئەوەی ١٥٠ سەعات لە سەر پایسکل بمێنمەوە ئەویش لە پیشەنگای دوەلی دمشق · وە کاك محمد لەدوایا ووتی : لاوەکانمان بەگشتی ریزی پالەوانانی وەرزش ئەگرن · وە لە دواییا ئەم لاوە گلەیی کردکە « ئاژانسی دەتكو باسی عیراقو ئیستگەو تلفزیون » باسی سەرکەوتنە مەزنەکەیان نەکردوە هەروەها موەید بدری فیلمەکەی لە پروگرامەکەیا پیشان نەداوە · لەبەر ئەوە « هاوکاری » هەموو لی پرسراوەکان بانگ ئەکات بۆ لە بیرنەکردنی ئەم پالەوانە ·

دەورەی کاسی جیهانی

لە ژمارەکانی پێشوو باسی کومەلی یەکەمو دووەم ـ مان کردو لەم ژمارەیە سێیەم کومەل پێتان ئەناسێنین ، کە بەهێزترین تیپەکانی جیهانی کۆکردوتەوە ·

● **چیکوسلوفاکیا :**

بو بە پالەوانی کومەلەکەی خۆی کە لە هەنگاریاو دانیمارکو ئیرلەندا پێکهاتبوو شەش گەمەی کردووە ، چواری بردیەوەو لەیەکێکیان بە وەکویەك دەرچوو ئەوی تریان دوورا ، کە بەمە نۆ خالی کۆکردەوە ، وە لەبەر ئەوەی هەنگاریاش نۆ خالی کۆکردبووە بویە گەمەیەکی تریان کرد کە چیکوسلوفاکیا بردیەوە چوار بە یەك ·

● **بەرازیل :**

بو بە پالەوانی کومەلەکەی خۆی کە برێتی بوو لە بارگوایو فەنزویلاو کولومبیا ، پاش ئەوەی شەش گەمەی کردو ئەنجامەکانی بەم شێوەیە بوو :

١ ـ لە فەنزویلای ـ بردەوە پێنج بە هیچ پاشان شەش بە هیچ ·

٢ ـ لە کولومبیای بردیەوە دوو بە هیچ پاشان شەش بە دوو ·

٣ ـ لە بارگوای بردەوە دوو بە هیچ پاشان سێ بە هیچ ·

ئەوەی شایەنی باسە بەرازیل دوو جار بووە بە پالەوانی جیهان لە سالی ١٩٥٨و لە سالی ١٩٦٢ ·

● **رومانیا :**

بۆ بە پالەوانی کومەلەکەی خۆی کە لە بورتوگالو سویسراو یونان پێکهاتبوو، سەرکەوتنی ئەم تیپەشتیکی سەیر بوو بەتایبەتی تیپی بوروگالی لەگەلدا بوو کە لە تیپە هەرە بەهێزەکانی ئوروپایە ·

لەم کومەلە گەمە هەرە گەورەکە نێوان بەرازیلو ئنلگیتەرایە، رەنگیشە شتیکی سەیر رووبداتو چیکوسلوفاکیا خۆی بگەێنێتە دووا دەورەکان ·

ئیتر تا ژمارەی داهاتوو کە چوارەم گومەلتان پێشکەش ئەکەین ·

وەرزش

● بوکسینەری نایجیری ـ دیك تایگەر ـ لە ١١ ئاذاری داهاتوودا رووبەرووی بوکسینەری ئەمریکی ـ ئەمیل گریفت ـ ئەبێ وە لەسەر ئەوە پێکهاتوون کە گەمەکە (١٠) جەرلە بێ، ئەوەی شایەنی باسە لە سالی١٩٦٦دا ئەم دوو پالەوانە بەرنگاری یەکتر بوونو ـ ئەمیل گریفت ـ بردیەومو بو بەپالەوانی جیهان لە قورسی ناوەندی بو یەکەم جار ·

● تیپی ئەلمانیای دیموکراسی گەمەی جیدو لە تیپی بلجیکی بردەوە بە هەشت خال بەرامبەر دوو خال ئەو گەمە دەولیە لە ـ ئەنتفیرتی بەلجیکا کرا هەروەها لە تیپی تایبەتی ـ ئەنتفیرت ـ یشی بردییەوە هەشت خال بە دوو ·

● گەمەکەری تنسی عەرەبی ـ اسماعیل شافعی ـ دوورا لە یەکەم گەمە کە بەشداری کرد پاش ئیحتراف کردنی، ئەوەش لە دەوری یەکەمی پالەوانی جیهانی بو لە ڤیلادلڤیا بەرامبەر ـ مانویل سانتانا ـ

● (بیلیە) ناسراوترین گەمەکەر لە جیهاندا بریاری داوە لە سالی ١٩٧٤ واز لە گەمە بێنێ بە بوونەی ئەوەی تەمەنی ئەگاتە (٣٣) سال وە لە دەورەی سالی ١٩٧٤ پالەوانی کاسی جیهانی لەگەل تیپی بەرازیلی بەشدار نابێ ·

● هەلبژێردراوی ـ پیرو ـ لە یانەی دینامو زوگربی یوگوسلاڤی بردەوە ، دوو بە یەك ، هەروەها یانەی ـ کروزیروی ـ بەرازیلی لە هەلبژێردراوی رومانیای بردەوە دوو بە یەك ·

هاوکاری و خوێنەواران

● برادەر سابیر دەگمەن سەپان وەرسول هورمزیانی ـ ئەو دوو باسەی دەربارەی چیروکی کرایمو ستی نووسیبوتان گەیاندمانە کاك محمد توفیق وردی ·

● برادەران کاکەی لە سلێمانی ·

ـ هەلبەستەکەت (رووداوی خوشەویستی) ببورە لەوەی بلاوناکریتەوە ·

● کاك ئەحمەد شاکەلی ·

ـ برادەر ·· چیروکەکەت (بەرەو ریگا سەختەکان) لەوجورە چیروکانەیە کەوا بزانم کەم کەس هەیە تێی بگات ·· هەوڵ بدە چیروکی والمان بۆ بنووسیت کە کومەلانی خەلکی تێی بگات ·

● شیخ حسن عوالانی ·

ـ سوپاس · دیاریەکەت ـ دیوانی باغی عەوالان ـ گەیشت بەلام بۆ بلاوکردنەوەی هەلبەستەکەت ·· لە دەرفەتیکی ترا ·

● برادەر ـ باوەش ـ

ـ سوپاست ئەکەین ·· ببورە هەلبەستەکەت بلاو ـ ناکریتەوە ·

● برادەر عبدالخالق سەرسام · هەولیر ·

ـ برادەر نەك هەر چایو تەمەلیو تەوەزەل خانە ، دەردی ناوکومەلن ·· نەزانینو خۆ بەزل دانانو خۆپەرستیو شتی لەوبابەتە گەلیك زورن تکامان وایە لەباسی وادا بەدووای هۆیەکانیا بگەرێیت ·

● کاك ئومیدکاکەرەش ـ سلیمانی ·

ـ باسەکەت دەربارەی کەمالی لەدەرفەتیکا تەنیا هەلبەستەکەی بلاو ئەکەینەوە حەزمان ئەکرد نووسینەکەت لیکولینەوەیەك بووایە نەك هەرتەنیا باس ژیانی کەمالی ·

institut kurde de paris

پاشماوەی (لەئاسوی ...

جیهانو میللەتانی ترو بە هەموو هێزو توانای لەناوبردنو تەفروتونا هەول ئەدات دورندانە بو کردنی ئەو بزوتنەوە رزگاری خوازانە، وە رێگای هەموو یارمەتی دانێکیان داخستووە، بەلام سەرەرای ئەوە ئیمپریالیستەکانو نوکەرە چلکاوخورەکانیو سیستەمە چەوسینەرەکانی لە ئەفریقیا لە پەلەقاژی مەرگ دانو رووداوەکان ئەو راستی‌یە روژبەروژ زیاتر ئەچەسپێنن تەنانەت روژنامەکانی ئیمپریالیستەکان لە لەندەنو نیویورکو واشنتن ناچار بوون دان بەم راستی‌یەدا بنێنو ئەوە بخەنە بەچاو کە مەترسی دروست بوونی ڤیتنامێکی نوێ لە ئەفریقیا هەیە •

بێ‌گومان میللەتان هەمیشە ئامادەن ڤیتنامی دووەمو سێیەم .. هتد ، دروست بکەن تاوەکو جیهان پاك ئەکەنەوە لە ئیمپریالیستەکانو سیستەمە چەپەلەکایانو هۆی بنجینەیی چەوساندنەوەو زۆرای کردنو ئازاردان• وە هەر چەند دوژمنە خوین خورەکانی مروڤایەتی‌و پێشکەوتن دورندانەتر بەربوونەتە گیانی میللەتان، ئەوەندە مەسەلەی گوربەگور کردنیان نزیکتر ئەبێت، وە هەرچەند ئیمپریالیستەکان خۆیان بە هێزوتوانا پیشان بدەن، ئەو راستی‌یە ناگوری کەوا لە پەلەقاژەی مەرگ دان •

پاشماوەی [جەژن ...

رزگابوونی هەموو گەلانی موسولماندا بیت لەژێردەستی ئیمپریالیزم‌وم کونەپەرستی، وەبەتایبەتی گەلی خەباتکەری فەلەستینی سەرکەوتبی بەسەر دوژمنداو ولاتەکەی خوی وەرگرتبیتەوە •

بەبونەی جەژنەوە ئەم روژنامەیە لە هەفتەی دهاتوودا دەرناچی •

پاشماوەی (ڕێرەوی ...

ئەکێشێ نەك تەنها بۆ گەلی عەرەبی برا بەلکو بۆ هەموو بزوتنەوەیکی شورشگێرانەی پێشکەوتوو دژی ئیمپریالیزمی جیهانی‌و کونەپەرستی نوکەری لە روژهەلاتی ناوەراست بەتایبەتی‌و جیهاندا بەگشتی ئەرکێکی مێژوویی ئەخاتە سەرشانی مروڤایەتی بو ئەوەی هەموو هێنرو توانای بخاتە کار بو یارمەتی دانی ئەم بزوتنەوەیەو سەرکەوتنی جونکە تەنها مەسەلەی دەرپەراندنی داگیرکەرەکانی سەهیونی نی‌یە لە خاکی عەرەبی‌و وەرگرتنەوەی مافی زەوت‌کراویان ، بەلکو سەرەرای ئەمە ، بزوتنەوەی بەرگری چەکدارانەی گەلی عەرەبی لە فەلستین ، بەشێکی لە جیابوونەوە ناهاتووی رەزمی عادیلانەی هەموو چەوساوەو ماف زەوت‌کروو وولات داگیر کراوو پارچەپارچەکراوەکانی جیهانە دژی تاکە دوژمنی هەرە دورندەو گەورەیان ئیمپریالیزم‌و دام‌ودەزگاو سیستەمە بۆگەنەکەی کە هۆی سەرەکی مانەوەی چەوساندنەوەو ئازاردان داگیرکردن‌و هەلگیرساندنی شەروشورە دژی مروڤایەتی•

ئەم رەزمە عادیلانە ، رەزمی کوردیشە هەروەکو رەزمی میللەتی عەرەبی براو میللەتی ڤیتنامی پالەوان‌و هەموو گەلانی سەر رووی زەمینە ، وە هەر سەرکەوتنێکی جەنگاورانی عەرەب لە فەلستین‌و ڤیتنامی

لە ڤیتنام‌و ... سەرکەوتنی بزوتنەوەی رزگاری خوازی هەر میللەتیکی تێکوشەر ئیمپریالیزم سەرکەوتنێکی میللەتی کوردو کوردایەتی‌یە

بێ‌گومان رەنجدەرانی کوردستان‌و زەحمەتکیشان‌و روشن‌بیرە شورشگێرەکانی ئەم راستی‌یە چاك ئەزانن و هەمیشە لەخەباتی بێ‌ووجانی خویان بەردەوامن دژی هەر جموجولێك کە بیەوێ میللەتەکەمان دورخاتەوە لە بینینی دەورە مێژوویەکەی بەرامبەر مەسەلەی فەلستین‌و هەر بزوتنەوەیکی رزگاری خوازی پێشکەوتوو دژی ئیمپریالیزم‌و سەهیونیەت‌و نوکەرەکانیان •

پاشماوەی [گرموی

پەیوەندی یەسررفەوە هەیە •

١٢ـ پێشەکان ئەدرێ بەو لێژنەیەی لە ئەکادیمیەی هونەرە جوانەکان بۆ ئەم نیازە پێك هاتووە .. بە مەرجێك لە سنووقی داخراودا بێت کە رۆژی هەلبژاردن ئەکرینەوە •

چینی کریکارنی یۆغوسلاڤیا پشتگیری خۆیان دەرباەی دەربارەی گەلی فەرەب دەر ئەبرن دژي ئیمپریالیزم و سەهیۆنیزم •

نوینەری چوڤاتي ناوندی نەقابەکانی یۆغوسلاڤیا ، هاوکاری و پشتگیری چینی کریکارانی یۆغوسلاڤیان دەربری ، بەرامبەر خەباتی گەلی عەرەب دژی ئیمپریالیزم و سەهیونیەت ، وە کشانەوەیکی بە پەلەی‌یان کردە داوایەك لە هێزە دەستدێژەکانی دوژمن لە خاکی عەرەبی داگیرکراو

ئەم هەوالەش لە بەیا ننامە هاوبەشیەکەی نێوان نۆینەری یۆغوسلاڤیا و یەکیەتی گشتی نەقابەکانی کریکارانی سوریا بلاوکرایەوە ...

وە هەردوولا یارمەتی و پشگیری خۆی‌یان بۆ گەلي عەرەبی فەلەستین دەربری ، بەوەی کەوا مافی شەری جەکداریان هەیە ، بۆ وەرگرتنەوەی خاکی داگیر کراو ...

وە نارەزایی خویان دەربری دەربارەی ئەو یارمەتیانەی کەوا ئیمپریالیزمی جیهانی ، وە لە پێش هەموریانە ئەمریکا کەئەیدا بە نبەکەی ئیسرائیل بو بەتێن کردنی ..

وە هەروها نارەزای خویشان دەربری دەربارەی ئەو شەرە خۆیناویە و تاوانباریەی کراو وولاتە یەکگرتوەکاتی ئەمریکا و پشگیریەکانی ناویانە دژی گەلی ڤێتنامی پالەوان •

پاشماوەی [پاڤل ...

لەجیهاندا • جونکە مەلاونی کردنی مرۆڤ لە بیلیاییف بەسەرکەوتویی توانی ئەرکی کەشتی نشتنەوە بەسەر زەوی جێ‌بەجێ بکا بەتوانای کەس خۆی •

ئەو هەوا گەریەی بیلیاییف لاپەرەییکی بایەخداری نۆی‌ی لە جەنگی داگیرکرنی فەزا کردەوە •

بیلیاییف بەو سەرکەوتنانە ناوی (پالەوانی یەکیەتی سۆڤیەت) و (رایەری فەزای سۆڤیەت)ی پۆ بە خشرا ، وە مەدالیەی لینین و مەدالیەی (ئەستێرەی زێرینی) و مەدالیەی (ئەستێرەی سوور) و گرلێ لە مەدالیا و ژمارەیێ لە نیشانی وولاتە بێ‌گانەکان •

وە لە سالەکانی دوای‌دا بەشێوەیێکی راستەوخو بەشداری ئامادەکردنی کەشتی‌وانەکانی ئەکرد بۆ چوونەئاسمان •

وە لە دوای‌دا یادی بیلیاییف رۆلەی نەبەزی پارتی کۆمەنیستی سۆڤیەت و رایەری بلیمەت و دۆست و هاوریێ دلپاك تا هەتایە ئەمێنێتەوە •

نەخۆشیەکەی بیلیاییف و هۆي مردني

بیلیاییف لەناکاو تووشی قورحەی مەعیدە یوو ، لە دێسەمبەری سالی ١٩٦٩ ، ئەم نە خۆشی‌یەی ئازارێکی زوری پێ ئەگەیاند ، چونکە خوێن لە مەعیدەو و ریخولەکانی ئەهات •

پاش هەولدانیکی زۆر هەر سودی چارە سەرکردنی نەخۆشی‌یەکەی نەبوو ، بەلکو بەپێچەوانەوە توشی گەلێ نەخۆشی تریش بوو ، وەك ووشك بوونی خوین و پوچ بوونی پێستی ریخەلوکەکانی • ئەم نەخۆشی‌یەش هەر لە پەرە سەندندابوو ، تا هەمو گیانی گرتەوە ، وە تۆشی شەپەرش بوو ، بەمەوە وردە وردە باری •

تەندروستی بیلیاییف بەرەو ناخوش ئەچوو تا لە رۆژی ١٠ی یەنایری ئەمسال و بەکات ژمێری ١٢٥ر١ دقیقە کۆچی دوای‌ی کردوو مالاویی لەگەلانی جیهان‌کرد •

بێداری لەبارەی دیوانی بێخرد)ەوە

لەگەل ئەو تەقەلایەشداکە دام بۆئەوەی (دیوانی بێخود) بە بێ‌هەلە لەچاپ‌دەرچێ ، وە بەهۆی ئەوەوە کە لە ڕاستکردنەوەی چەندوشەیەکی دەسنووسەکەدا بەهەلەدا چووم ، ئەم چەندهەلەیەی خوارەوە ڕووی‌داوە • تکایە لەوانەی‌کە دیوانەکە ئەکرن ڕاستی کەنەوە :

لاپەرە	دێر	هەلە	ڕاست
٢٢	١١	بێشەی	بێشەو
٢٥	٨	کیفایەتی‌یەو	کیفایەتی بەو
٣٤	٥	ئیعجابی	ئیعجازی
٣٤	١٢	گۆتالی	کووتالی
٤٢	٦	عیرفانی تۆ لاتم	عیرفان تەوەللاتم
٤٧	٩	تەواوی	تەداوي‌ی
٨٤	٩	قەلبی	قەلبی قەلبی

بۆ ئاگاداری ژمارە ٥١ سالی ١٩٧٠ لە ئیدارەی ئینحصاری توتنەوە

بەپی‌ی مادە بیست‌وشەش‌و بیست‌و هەشت لە قانونی ئنحصاری توتن ژمارە ٥٤/سالی ١٩٥٢ •

بریارماندا دا فروشتنی پاکەتی جگەرەی بێگانەی لە دەرەوە هێنراو بەم نرخانەی خوارەوە بێت :

ڕێگا دراو بە فروشتنی جگەرە بە کۆمەل
فلس
١٣٥ (سەدو سێ‌و پێنج)
بو جگەرەکیش
١٥٠ (سەدو پەنجا)

ڕێگا دراو بە فروشتنی جگەربە دانە
فلس
١٤٠ (سەدو چل)

بەرێوەبەری گشتی
وسەرەکی مجلسی ئیدارەی ئنحصاری توتن
حسن حسين

پاشماوه ... پاشماوه ... پاشماوه ..

پاشماوەی گفتوگویەك لەگەڵ محمدی مەلاکریم

چاپداو ، (دیوانی بێخود)م ئاماده کرد که لەمچەندانەدا بڵاو کرایەوه • کەشکۆڵەکەی خوا لێخۆشبوو (محمود پاشای جاف)یشم نووسیوەتەوه که چەند پارچه شیعری نزیکەی ٤٠ شاعیری کۆنی کوردی تیایه ، وه ئیستا ورده ـ ورده خەریکی لێکدانەوەیم ، بەهیوای ئەوەی له هەڵێکی داهاتوودا لەچاپێ بدەم • تێکرای شیعرەکانی مامۆستا گۆران و کۆمەڵەی پێیەسه پەخشانه کورتەکانو کاریکاتۆره نووسراوەکانیو ، وتاری ئەدەبیو موحازەرەکانیم لە سێ بەرگدا نووسیوەتەوه • بەهیوای ئەوه بووم بەشێوەیەکی ڕازاوەو شایانی پایەی مامۆستا گۆران لەچاپیان بدەم ، بەڵام نایانهێشت•• بەوجۆره ئەو خزمەتەم پێ نەکراو ، پرۆژەکەم مایەوه بۆ هەڵێکیتر •••

له ساڵی ڕابوردوویشدا، نامیلکەیەکی‌سیاسیم لەبارەی وەزعی ئێرانەوه ، له فارسیەوه کرد به کوردیو بڵاوم کردەوه • ئیستاش نامیلکەیەکی کوردیم لەژێرچاپدایه به ناوی (چمکێکی مێژووی هەورامانو مەریوان)ەوه •

پ (٢) : بەڕای ئێوه ، ئەمڕۆ ئەرکی گەورەی سەرشانی ئەدیبانی کورد چی‌یه ؟

و (٢) : لام‌وایه ئەرکی گەورەی سەرشانی ئەدیبانی کورد ، لەبارەی ئەدەبەوه ، لەمڕۆژەدا دوو بەشه • بەشی‌یەکەم زیندوو کردنەوەی کەلەپوور (تراث)ی ئەدەبی نەتەوەیی‌مانو ، بەشی دووهەم پێوەند (تلقیح) کردنی ئەدەبەکەمان به ئەدەبی پێشکەوتووی جیهانی بەشی یەکەم ، وائەزانم ، ئەرکێکی زۆر گەورەیەو پێویسته مەودای دواخستنی نەدرێ ، چونکه پاشماوەی کۆنمان، لەڕووی نووسینەوه به شێوەی‌نووسینی عەرەبی‌و فارسی نووسراوەتەوەو ، زۆری جیایه له نووسینی شێوەی ئەمڕۆو ، کەسێك شارەزای نووسینی کۆن نەبێ ، واته ئەقافەتێکی مەلایانەی باشی نەبی، ناتوانی بێ‌هەڵه ، بیخوێنێتەوه • لەبارەی ناوەڕۆکیشەوه ، درێژه کێشانی ئەدەبی فارسی‌یەو ، پێویستی به زانستی ئیسلامی‌و بەلاغەی عەرەبی‌و فارسی‌یه • شیعری یەکێکی وەك (محوی) و (سالم) و (نالی) ، یا (شێخ مصطفی‌ی تەختەیی) یا (ئەحمەدی خانی)و (مەلای جزیری) و ئەم جۆره کەسانه به بێ شارەزایی‌یەکی باش له ناوەڕۆکو شێوەی ئەقافەتی جارانی ئیسلام ، وه بەتایبەتی ئەقافەتی فارسی ، زەحمەته بزانرێ ••

لەبەرئەوه لام‌وایەباشترین کەس بۆ ڕاست کردنەوەی پاشماوەی کۆنمان ، ڕۆشنبیرانی کوردی ئێرانن ، وه بەتایبەتی مەلا کوردەکانی ئێران • خۆ ئەگەر ئیشەکه به هاوکاریی هەردولایان بکرێ ، ئەوه وەك ئەڵێن (نووری عەلا نووره !) • هەر بۆیەش من به پێویستی ئەزانم قوتابی‌یه بەهرەمەندەکانی کۆلیژی ئاداب ، پاش دەرچوونیان ، چەند ساڵێك له یەکێك له خوێندنگاکانی ئێران شوناسی‌دا بخوێنن • نەك تەنها بۆ سەر دەرچوون له ئەدەبی کورد پێویسته ، بەڵکو دەورێکی کاریگەریشی هەیه بۆ لێکۆڵینەوەی زمانو شێوەکانی زمانی کوردی‌و ، تا ڕادەیەکیش بۆ زانینی مێژووی کوردو کوردستان •

بەشی دووهەمیش ، ئەکەوێته ئەستۆی ئەو ڕۆشنبیرانەمان که زمانەکانی ئەوروپا ئەزانن‌و ، چەشێکی ئەدەبی‌یان هەیه • بەڕاستی مایەی داخه تائیستا یەکێك له شاکارەکانی ئەدەبی ئەورووپایی نەکراوه به کوردی‌و ، ئەو پارچانەش که وەرگێڕراون ، هەموو له عەرەبی‌یەوه وەرگێڕراون ، که بێ‌گومان ئەوه بووه بەهۆی فەوتانی گەلێك له (تامو خوێ)ی ئەو نووسراوه ئەدەبی‌یانه •

پ (٣) : چی‌ئەڵێن لەبارەی نووسینی کوردی‌یەوه ؟

و (٣) : پێشەکی ، ئەبێ بزانین تاقه ڕێگایەك تا ئەمڕۆ بۆ پێش‌خستنی نووسینی کوردی ، وەك هەر سەرێکی تری ڕۆشن بیری‌ی کورد ، تەنها بریتی بووه له ڕەنجو تەقەلای ئەم دڵسۆزو ، ئەو دڵسۆز • لەکاتێکا که ئەمه پێویستی به دەسگایەکی گەورەهەیەکه حوکوومەتێکی خۆماڵی‌و دڵسۆز بەڕێوەی‌بەرێوەی‌بەرێ‌و دەربەسی بێ ئەوەی تائیستا به ڕەنجی ئەمو ئەوکراوه ، بەلای‌منەوه شتێکی گەورەو قەبەیه • بەڵام هێشتا کۆسپی گەورەمان لەڕێدایه •• ئیستا وەختی ئەوه نی‌یه داوای لەهجەی یەكگرتوو بکەم ، چونکه وەختی ئەوه نەهاتووه • بەڵام ئەی شێوەی نووسین ؟ ئەوەته ئێمه خۆمان که پێمان ئەڵێن (سۆرانی)و نووسین ، تاڕادەیەك ، لەناومانا پێش‌کەوتووه ، هەریەکێکمان بەڕەنگێك ، بەڵکو به چەند ڕەنگ ئەنووسین • من لام‌وایه پێویسته چارێکی ئەم مەسەلەیه بکەین • بۆ ئەم مەبەسته پێشنیارم ئەوەیه بەڕێوەبەرایەتی‌ی گشتی‌ی خوێندنی کوردی له پشووی ئەمساڵدا کۆنگرەیەك بۆ شارەزایانی نووسینی کوردی ڕێك‌بخا تا لەو کۆنگرەیەدا شێوەیەکی (ئیملا) بریار بدرێ • ئەوسا کتێبەکانی قوتابخانەکانی کوردستان هەموو بەوشێوەیه لەچاپ بدرێن • کارێکیش بکرێ چاپەمەنی‌یەکانی میری‌یش که بەکوردی دەرئەچن ، هەر بەوشێوەیه لەچاپ بدرێن ، وه له قۆناغی دووهەمدا (رەقابه) ڕێگای بڵاو بوونەوەی هیچ نووسراوێك نەدا که بەوشێوەیه نەنووسرابێتەوه • لام‌وایه [illegible] بکرێ •

ئەمه لەبارەی شێوەی نووسینەوه •

لەبارەی داڕشتنیشەوه ، پێویستمان به شەقڵی خۆماڵی هەیه • ئەبێ خۆمان ڕزگار کەین له لەبەرکردنی کەل‌وپەلی خەڵك ، که ئەوانیش له خەڵکی‌تریان خواستووه • ئەبێ بەوجۆره بنووسین که کوردێکی ساکار لێی تێ‌بگاو ، بزانێ چیمان نووسیوه • له ئێسگەی کوردی‌ی بەغداوه ، جاروبار شتی‌وا ئەبیسم ، وه له ڕۆژنامەو گۆڤارەکانا شتی‌وا ئەخوێنمەوه موچوڕکەم به لەشا دێت • جارێکیان گوێم لێ‌بوو ئێسگەی کوردی (الحقوق المشروعة)ی به (مافی پرۆژه) مەعنا لێدایەوه • چۆنم زانی ئەمه مەعنای ئەوەیه ؟ دیاره به شوێنی بەکارهێنانەکەیا • ئەی‌کاکی وەرگێڕ لەکوێوەی هێناوه ؟ دیاره وای‌زانیوه (مشروع)و (مشروعة)یەك مەعنایان هەیه • خو (مشروع)یش به کوردی ـ بەڵێ به کوردی ـ پێی ئەڵێن (پرۆژه) ، کەواته با (مشروعه)یش هەر (پرۆژه) بێ‌و ، (الحقوق المشروعة) بەمەعنا (مافی پرۆژه) بی‌و ، چش ئەگەر جووتیاری بناری شارەزوور تەقەی سەری بێ له مەعنای ئەم (مافی پرۆژه)یه !

یاخود ئەم ڕۆژنامەی (هاوکاری) ـ خوا دەس به باڵیەوه بگرێ ـ له ژمارەی شەشی ئەم مانگەیدا به دێڕێکی درشت نووسیبووی (میری شۆڕش) •• جارێ ئەبوو هیچ نەبێ بینووسی‌یایه (میری‌ی شۆڕش) تا (میری)و (میر) له یەك جیا ببنەوه •• ئەنجا بۆ (میری) بێ (حوکوومەت) نەبێ ، مادەم (میری)یش هەر عەرەبی‌یەو له (امیر)ەوه هاتووەو پاشماوەی عوسمانی‌یەکانه•

ڕاستت ئەوێ من کەم کەس شك ئەبەم که بتوانم بڵێم بەڕاستی‌به کوردی ئەنووسن‌و ، خۆیشم به هیچ کلۆجێك لەوانه دانانیم •• که چاو ئەگێڕم کەسی وەك محمد مصطفی کوردی (له نموونەی کوردی‌ی پەتی‌دا)و ، حسن فهمی جاف (له پاڵەوانی زەنددا) و ، مامۆستا گۆران (له هەڵبژاردەدا)و ، علاء الدین سجادی (له هەمیشه بەهاردا)و ، شوکور مصطفی (له دنیای چیرۆك بۆ منالاندا) ئەبینم •• ئەتوانم بڵێم تێکرا نووسەرانی پێش جەنگی دووهەم نووسینەکەیان کوردی‌ترو ڕەوانتره • ئەبێ ئێمه ئەو خەیاڵه له کەلله دەرکەین که زمانەکەمان هیچ وشەیەکی بێگانەی تیا نەبێ • شتی‌وا هەرگیز نەبووەو نابێ‌و ، گەلان هەموو چوون بەیەکداو کاریان له یەکدا کردووەو ئەیکەن • ئەوەنده هەیه ئەگەر وشەی چەسپاوی خۆماڵیمان هەبێ ، نابێ وشەی بێگانه بەکار بێنین لەجێیدا ، وه لەبریتی‌ی (چێشت لێ‌ئەنێم) دروست نی‌یه بڵێین (هەڵ‌ئەسم به چێشت لێنان) ! ئەگینا ، من بۆ ئەبێ (قسه) بەکار نەهێنم ، چونکه لەوانەیه ئەسڵەکەی (قصه) بووبێ، یا دەس‌بەرداری (حەڵاڵ)و (حەرام) بیم‌چونکه له عەرەبی‌یەوه هاتوون ؟!•

پ (٤) : به ڕای ئێوه شۆڕشی کورد تا چڕادەیەك کاری کردووەته سەر نووسەرانمان ؟

و (٤): له ڕێگای بەشداری کردنمەوه له دەرکردنی ڕۆژنامەی (برایی)و ، خوێندنەوەی هەندێ بەرهەمی تازەی نووسەرانی کوردەوه شارەزای هەندێ دیمەنی ئەو کاره بووم که شۆڕش کردوویەتیه سەر نووسەرانی کورد •

نەتەوەی کوردی عێراق ، لەمهەشت نۆ ساڵەی دواییدا تووشی چەرمەسەرێ‌و دەردو مەینەتێکی زۆر بووه ، که له شیعرو چیرۆکی گەلێك له ئەدیبەکانمانا ڕەنگی داوەتەوەو بووه بەهۆی ئەوه ئەدەبی کورد چەند هەنگاوی‌تر بەرەوپێشەوه بڕواو ، لەگەڵ ژیانی کۆمەڵانی گەلدا داشێلرێ‌و ، ئازارو ئاواتی بەجێ‌ی کۆمەڵانی گەل دەرببڕێ •• بەڵام له لایەکی‌تریشەوه ، هەر ئەم چەرمەسەرێ‌و دەردو مەینەته بەهۆی نەبوونی بیرێکی سیاسی‌ی ڕۆشنەوه لەناو هەندێ له نووسەرانو شاعیرانی کورددا ، بووه بەهۆی پەیدابوونی تاڵه دەزوویەکی کۆنەپەرستانه لەناو ئەدەبی کورددا ، وه هێڵێکی ـ با پێی‌بڵێین ـ شۆڤێنی‌و ، دوورەپەرێزی‌و، تاوان دانه پاڵ (هۆ) نەك (تاوانباری ڕاستەقینه)ی پەیدا کردووه تیایدا ••

لێرەدا ئەمەوێ بڵێم ، هەرچەند کورد تێکڕا ، وەك نەتەوەیەکی بەش‌خوراو ، لایەنی پێشکەوتن ئەگرێ‌و ، بیرو هۆشی پێشکەوتووه ، بەڵام ئەمه واناگەیەنێ بیری کۆنەپەرستانەو چینی کۆنەپەرستی تیا نی‌یەو ، ئەم کۆنەپەرستی‌یەش له سەرخان (البناء الفوقی)ی بیرو ئەدەبدا خۆی نیشان نادا • ئەوەی بەمجۆره بیر بکاتەوه ، لەڕاستیدا ، ئەبێ به قەڵغان بۆ خۆشاردنەوەی دوژمن‌و مەیدانی وێرانکاری‌ی بۆ خۆش ئەکات ••

پ (٥) : لاتان‌وایه ئەبێ مێژووی نەتەوەکەمان چۆن بنووسرێتەوه ؟

و (٥) : مێژوو ، وەك ئەزانین ، لەڕاستیدا کێشەی ئەم‌حوکمڕانو ئەو حوکمڕانو ڕابواردنی ئەم پاشاو ئەو میر نی‌یه • مێژوو کێشەی ڕەنج‌خۆرانو ڕەنج خوراواته بەڵام ئەم‌کێشەیه چۆن ئەدۆزرێتەوەو چۆن پێی‌ئەزانرێ ؟ له زانینی وردی ڕابوردووی نەتەوەو ناوچەوه ڕابوردووی نەتەوەو ناوچەی ئێمه ، تائیستا ، کەمی زانراوه • من لام‌وایه بۆ زانینی ئەم ڕابوردووه پێویست به گەڕانێکی وردی بێ‌گەرده بەدوای شوێنەواره کۆنو عەنتیکەکانی کوردستانو وڵاتانی دراوسێدا • هەروەها پێویست به خوێندنەوەی صەدان کتێبی کۆنه که لەوانەیه شتێکیان لێ دەربهێنرێ ، لەگەڵ زانینی ئەوەشدا که لەمەوپێش نووسینی لەسەر شێوەی تەرخان کردن (تخصیص) نەبوه ، واته جوغرافیا له کتێبێ ئاییندا‌و ، ئەدەب له مێژوودا‌و •• تا ، جێی کراوەتەوه •

بۆ مێژووی تازەیشمان ، پێویست به پشکنینی موزەخانەکانی وڵاتەکانی ئەورووپایه که کەین‌و بەینی ڕۆژلاتیان تیا لێك ئەداریەوەو چارەنووسی گەلانیان تیا دیاری ئەکرا • هەروەها پێویست به کۆکردنەوەی بەڵگەی ڕێکخراوه سیاسی‌یەکانی کوردستانه که له سەدەی نۆزدەهەم‌و بیستەمدا ئیشیان کردووه •

لەم سەرچاوانەوه ،

بروانه ل ١٥

ڕووداوەکانی مێژووی کوردمان بۆ لێــــك ئەدرێتــەوەو ، ئەوساش ئەتوانین شەقڵــی خــەباتی کۆمــــەڵایەتیو نیشتمانیی ناو نەتەوەکەمان دیاری بکەین ..

پ (٦) : پێویستی یەکانی ســــەرشانی یەکیــەتیی ئەدیبانی کورد کامەن ؟

و (٦) : یەکیـــــەتیی نووسەرانی کــورد ـ ناوەـ کەیمان وادا ناوە بە کوردیـ پیویستی یــەکی پشت گوێ نەخراوی نەتەوەکەمـانەوە ، دەمێکە بیری لێ کراوەتەوە . دانەمەزرانی ئەم یەکیەتییە لە ســـەرەتای شـــۆرشی تەمووزدا هی ئەوە نەبوە کە (تاقمێك) ویستوویانەوە ، (تاقمێکی تر) لەڕوویـــــدا وەستاون، چونکە لەڕاستیدا بیریان لەوەکردوەتەوەو بەشی زۆر گوێیـــان نەداوەتی . بەڵگەی ئەمەش ئەوەتـــــە ڕۆژنامەی (ئازادی) داوای دانانی ئەم یەکیەتییەی کردو زۆر کەسیش لەوانە کـــە خۆیان بە پێشرەوی ئەدەبی کورد دائەنا یا دائەنێـن ، ئەندامی یەکیەتیی ئەدیبانی عێراق بوونو ، بەڵـــکو هیواشیان هەبوو تا بەرپا بوونی شۆرشی کوردستان ئەندامی دەســـتەی بەڕێوەبەری ئەو یەکیەتییە بوون .

ئەم یەکیەتییە ، کــــە لەمڕۆژانەدا بەپێی قانـوون بە دامــــەزراو دائەنرێ ، ئـــــەرکێکی گـــەورەی لەسەرشانە بە رامبەر بـــە بیرو ئەدەبی کـــورد ، وەك لـــــە پرۆگرامەکەیدا ڕوون کراوەتەوە . بەڵام بــەلای منەوە ، ئەرکی هەرە گەورەی سەرشانی ئەوەتە بتـــوانێ بەڕاستی (یەکیـــــەتیی نووسەرانی کورد) بـێ ، چونکە ئەدیبانی کـــوردی عێراق لە بارێکی وادا نازیـن بتوانن ببن بە سێە چـوار پارچەوەو ، هەر پارچەیەك لە ئاشێك لێبدا . یەکیەتیی ئەدیبان ئەبێ ئەوەنـــــدە ئاسۆی فراوان بێ هەمـوو ئەدیبێکی لێهاتووی نیشتمان پەروەرو دوژمن بە ئیمپریالیزم لە دەوری خۆی کۆبکاتەوە ، بۆئەوەی بتوانێ ، بە بــەری تەقەلای هەموان ، بەرهەمێك پێشکەش بە نەتەوەی کورد بکاو ، جێگەی ئەدەبی کورد بکاتەوە لە ڕیزی ئەدەبــە زیندووەکانی جیهانا .

شورشگێرانە کارایـــــکی بنەڕەتو ڕەوایــــە شورش لەپیناوی پاراستنی خویـــا بیکاتو بارستاییەکیشە بۆ پتەوکردنی بــــــەری لەلایەنـــەی هیـــــزەکانی دژوارو جاسوسو خائـــنو بەکری گـــیراوان بژاری ئەکات .

ئەی ڕولەکانی گـــەلی تیکوشەر !

شورشی عیراق نـــەی ئەتوانی بگاتە ئەم پلـــــە شورشگێرانەیە لە لیـــدانو گورکردنی ئەوپیلانـــــەدا ئەگەر بەراستی پشـــتی بەجەماوەری زەحمەت کیشو پەیوەندی بەتینی نیوان هیزە شورشگیریەکانی عەرەبی ناو عیرق نەبەستایە ئـــــەو هیزانەی لـــە چوارچیوەی کاری بەرەیەکی ریكو پیکا بەدیار ئەکەویت لەســـــەر بناغەی هاوپەیمانی نیـــوان بەعسیو شیوعیو نەتەوەییە پیشکەوتوەکانو کـــوردو شورشگیرەکانا ، ئەو هـــاو پەیمانییەی فراوان تریـــن جەماوەرو هەژار ترینیـــانو ئامادە ترینیان بو خەبات وا لێ ئەکت بەتەوژمی بەهیزو تینیانوە پشتگیری هەمـــوو ئەوکارانە بکات کە شـــورش دژی تیـــکدەرو ئاژاوەی تایەفەکاریو پیلان گـیران نواندی .

لیدانی توند لە لانـەو مەلبەندی پیلان گـــیرانی کونەپەرستانە بە پلــەی سەراپای نەتەوەی عــەرەب نەجی بـــەجی ئەکرایـتو نەئەنجامیکی باشیش ئەدات ئەگەر هەمـــوو هیـــزە شورشگیرەکان بەراســـتی لەبەرەیەکی نیشـــتمانی پیشکەوتودا یەك فەگــــرن لەپینـــــاوی پاراستنی شورشەکانی عـــــەرەبو دەسکەوتەکانی گەلدا کــــە لەماوەی خەباتی ســـەختیا بەدی هیناوە ، لەپینـــــاوی تەشەنە پیدانو پتەوکردنی تواناو وزە بـــــو بەرەنگاو بوونـــەوەی سەهیونیەتو ئیمپریالیـــزمی ئەمریکـیو بەیەکجاری لەناو بردنی .

یەکیتی پیشکەوتـــــوە عەرەبەکان لە چوار چیـــوە بەرەیەکی یەکگرتــــودا باشـــترین بارســـتانی سەرکەوتنی جەمـــاوەری زەحمەت کیشو پـــــال پشتیکە بۆ بــــەرەو پیش بــــــردنی کاروانـــــی شورشەکەی .

بژی یەکیتی هیــــــزە پیشکەوتوەکان لە بەرەیەکی نیشتمانی پیشکەوتودا .

با هەتا هەتایە پیلانەکانی کونەپەرستو ئیمپریالیزم وردو خـــــاش کریـــتو گوربکــ یت .

دەستەی بەرگری عەرەبی خەرتووم

١ ـ پارتی شـــیوعی سودانی .

٢ ـ سوشیالیســــتە عەرەبەکان .

٣ ـ ئەنجومـــــــەی بەریوەبەری گشـــــتی نیقابەکان .

٤ ـ یەکیتی نیقابەکانی کریکارانی سودان .

٥ ـ یەکیتی موچەخوران

٦ ـ نیقـــــابەی ماموستایان .

٧ ـ نیقابەی پاریزەران

٨ ـ یەکیتی داد یارو یاسا ناسەکان .

٩ ـ نیقابـــــــەی پزیشکەکان .

پاشماوەی (بەیاننامە ...

١٠ ـ نیقابـــــەی ئەندازیاران .

١١ ـ دەســـــتەی ماموستایانی زانـــــکوی خەرتووم .

١٢ ـ یەکیتی قوتابیانی زانکوی قاهیرە ـ لقـــــی خەرتووم .

١٣ ـ یەکیتی لاوان .

١٤ ـ یەکیتی ئافرەتان

١٥ ـ یەکیتی نوسەرو هونەرمەندان .

١٦ ـ یەکیتــــــی کشتەمەنییەکانی نـــــاو سودان .

بەپێی ژمارە/١٧ سالی ١٩٦٩

لەبەڕێوەبەرایەتی ئنحصاری توتنەوە

بە پێی ئەحکامی ـ ـە ـی یەکەمو دووەم لـــە مادەی نوزدەهـــــەمی قـــانونی ئینحصاری توتن ژمارە ٥٤ سالی ١٩٥٢ معدل .

یەکەم : ئاشکرای ئەکەین کە توتنو تنباك لە بەرهەمی سالی ١٩٧٠ ـ زـعـــەڕێگا دراوەکان بەم نرخانەی خوارەوە ئەکڕین :

أ ـ توتنی چاڵ ـو (خام)

دەرەجەی مم ـ ١	دەرەجەی دووەم ـ ١
دەرەجەی ممتاز ـ ٢	دەرەجەی دووەم ـ ٢
دەرەجەی یەکەم ـ ١	دەرەجەی سیەم ـ ١
دەرەجەی یەکەم ـ ٢	دەرەجەی سیەم ـ ٢

نرخ (یەك کیلو بەفلس)

٤٠٠ چوار سەد شفلس	٣٦٠ سێسەد شەشتفلس
٣٦٠ سێسەدو شەشتفلس	٢٦٠ دووسەدو شەشتفلس
٣٣٠ سێ سەدو سێ فلس	٢٢٠ دوو سەدو بیستفلس
٣١٠ سێ ســەدو دە فلس	٢٠٠ دوو سەد فلس

ب ـ تنباك

تنباکی دەرجە ممتـــــاز پاك کراوە لەدبسو خوی) ٢٧٥ دوو ســـەدو حەفتاو پێنج فلس .

دەرەجەی یەکەم	٢٠٠ دووسەد فلس .
دەرەجەی دووەم	١٨٠ سەدو هەشتا .
دەرەجەی سیەم	١٥٠ سەدو پەنجا .

١ ـ (١٠) فلس بەرامبەرهەر کیلو متریك بۆ ئــەو ەسافەیەی توتنی بەهـــویولاخەوە تیا ئەگویزرێتەوە .

٢ ـ (٥) فلس بەرامبەرسەر کیلو گرام لە توتن بو هەر کیلو مەتری بۆ ئەومەســـافەیەی توتنی بەهوی ئۆتۆمۆبیلەوە تیـــا ئەگویزرێتەوە .

٣ ـ (٥) فلس بۆ هــەرســەد کیلوگرام تنبباك بو هەر کیلو منریك بۆ ئـــەومەسافەیەی تنباکی بەهوی لاخەوە یان ئۆتۆمۆبیلەوەتیا ئەگوزرێتەوە .

دووەم : کرێ گواســتنەوەی ماوەیەك لە پەنجا کیلو متر زیاتر بێت لـــەبەینیحقلو محلی وەرگرتنەوە وەك کرێی پیشو بـــەم جۆرە ئەبێت :

بەڕێوەبەری گشتیو سەرەکی ئەنجومەنی

بۆ ئاگاداری ژمارە (٩)

لە پرۆژەکانی نەخشەی پێنج سالییەوە

(مناقسەی فراوان کردنیپروژەی ئاوی حمام علیل وە گەیاندنی ئاو بۆ گوندی قبرالعبدو عریج لە محافظەزەی موصل) .

١ ـ بەم ئاگاداریـــەمناقسەی فراوان کـــردنی پروژەی ئاوی حمام علیـلوگەیاندنی ئاو بۆ گوندی قبر العبدو عریج لە محافـــزەیموصل بلاوئەکەینەوە بەپێی ئەو مەرجانەی لەکاتی دەوامیرەسمیدا لەبەشی حسـاباتی بەریوەبەرایەتی پـــروژە گشتییەکانا دەســـــت ئەکەویت پاش شەهادەیئەندامیتی بــــــە ژووری بازرگانی بەغدا نیشـــــانئەدرێ بەرامبەر ـر١٥ دینار (پانزە دینار) .

٢ ـ ئەوانەی بەشداریلەم مناقسەیەدا ئەکەن ئەبێ بەپێی ئاموژگاریو مەرجەکانعەطائاتیان بدەن بــــــە سکرتیری لیژنەی مبایعـاتومناقسات لە دیوانــــــی وەزارەت .

٣ ـ ئەمانەی خـــوارەوەلەگـــــەل عەطائاتەکەدا ئەدرێت :ـ

أ ـ بارمتەی پیشەکیکە بریتییە لـــە ـر٢٥٠٠ دینار (دوو هەزارو پێنجسەد دینار) بە نقدی یان بە کەفالەتیکی مەصــــرفیکە بو ماوەی (٦) مانـــگ کاری پــێ بکریت لەکاتیداخستنی مناقسەکەوە یاخود بە چەکیکی بروا پی کراو لەمصرفیکی ریگا پیدراو لـــە کوماری عیراقدا . وە ئـــەوعەطائاتە ئەخریتـەـ پشت گوێ کە بارمتەی لەگەلـــدانەبیت یا بە کەمو کــوریو پیچەوانەوە پیشـــــکەشبکرایت .

ب ـ نەخشەو کتەلوكوبیانو ئەو وینانـــــەی پەیوەندیان بە عەطائاتەکەوەهەیە .

ج ـ ئەو وەصـــــلەیمواصفاتو مەرجەکانی پێ کراوە .

د ـ شەهادەیەکی تازەلە بەریوەبەرایەتی ضریبەی دخلەوە یاخود وینەیەکی .

هـ ـ بەرنامەیـــــەكدەربـــــارەی کاتـــــی ئیشکردنەکە .

و ـ لیستەیــــــەكدەربارەی ئەو بەلین کارانەی بەشداربوو لەکاتی دانــــیعەطائەکەدا ئەیدات .

ز ـ لیستەیەك دەربارەیئەو کارانەی بەلیندەر لـەو چەشنە کردویەتی .

ح ـ وینەیـــــــەکیدانپیانراوی عقــــــدی دامەزراندنی شـــــەریکەوپەیرەوی ناوخوی ئـــەگەر بەشداربوو یاخود شەریکەکە(یاخود ئەو دامــــەزراوە بازرگانییە لە کەسیك زیاتربوو) .

٤ ـ عەطائات هــــەتاسەعات (١٢)ی نیـــومروی روژی شەممە ریکـــــەوتی٢٥ـ٤ـ١٩٧٠ وەر ئەگیریت یاخود روژی دوای ئـــــەوەئەگەر روژی تەواو بـــوونی مناقسەکە بەر عطلـــــەیرەسمی کـــــەوت . وە بەشداربوو ئەتوانی روژیکردنەوەی عەطائات لــەکاتی کردنەوەدرا ئامادەبیت .

٥ ـ هەموو بەلیندەریك بۆی هەیە لەم مناقسەیـــەدا بەشداربیت ئەگەر شەهادەی تصنیفی بەلیندەرانی هەیبت .

بەریوەبەری پروژە گشتییەکان

Institut kurde de paris

دیمەنی کوردستان

شیرین .. شیرینی خاکی کوردستان
هەر بۆ پەرستن دروست کراوە
دیلان

بیرێکی ڕاگوزاری

بەڵێ نوسەری بەجەرگ !

ئێمەی خوێنەواران ..

ووتمان ڕاستە پیویستمان بە « نوسەری شورش گێرو بە جەرگ‌و چاو نەترسە!!» بەڵام ڕاست نیە ... نوسەرەکانمان ...

وا بەساکاریەوە بڵێین : ئەوەی بۆ هەندی ئەلوێت.. بۆ هەندیکی تر نالوێت !!

ئەوەی ئەیەوێت .. ئەرێ نوسینەوە وە لەم ڕۆژگارە دا خزمەتی مرۆڤی کورد بکات ... ئەبێت « بەجەرگ و چاو نەترس بێت ... »

بۆ پاشە ڕۆژیکی ڕوناک تر بنوسێت ...

وە نوسەرەکانمان شورش گێرو پێش‌کەوتو خوازبن .

بجەنگن دژی: ژێردەستی چەوسانەوە ، کۆن‌و کونە پەرستی ، هەڵویستی ئازایانەو بەجەرگانە بنوێنن .. هەتا .. بەخوین بنوسن ئەگەر پیویستی داوای کرد ... ، ...

ئەمانە ئەبێت بۆ هەموو نوسەریکی بەراستی نوسەر بلوێ ... ئەوەی لەمانە سڵ ئەکاتەوە ... با نەڵی « نوسەرم » ... چونکە کورد ئەمرۆ پیویستی بەنوسەری بەو جۆرەیە .

لە ویژەی بێگانەوە

کارڵ ساندبرگ

وەرگیر : عەین

ـ ١ ـ

گەڵ .. هەمو کەسێکە .
هەمو کەسێك تۆیی !
وە من هەمووانم ...
ئەوەی کەسێك ئەیڵێ ...
ئەوەیە کە ئێمە هەموومان
ئەیڵێن ...

ـ ٢ ـ

هیوا ئاڵایەکی شکاوەیە
هیوا ووشەیەکە لە دڵەوە ..
پلکە زێرینەیە ...
ئەستێرەیە بە ئاسمانەوە ..
ئەو باڵدارەیە کە لە ئاشتی‌و
شەردا ئەفرێ‌و گورانی ئەڵی!
پێ‌کەنینی بە تریقەیە ...
توانایە ...
هیوا :
خوی لە هەموو دڵێکی بەباوڕا
جێ‌گیر ئەکات ...

دڵ .... هیوا

لەناخی دەروونەوە

(٣) نیگاری لەیەك جیا

(١) سروشتی ڕەش

کرێوەی ژەنگ
توێکڵی تاری شەوەزەنگ
ئەکا بە بەر گەڵای سەوزا
وەك زەروو دەم ئەخاتە ڕەنگ

●

(٢) ئارایشتی گەش

تۆزی ئاگر
لە ڕەنگی سورمە والاتر
توێژی سوراوی ئەرژێنێ
بەسەر ڕووی ژنیکا .. ئاغر

●

(٣) دەروون‌و لەش

هەناسەی ژوود
بۆدرێ ژێر لیفەی ئەستوور
پشکوی سرێ لەش‌و دەروون
ئەکا بە دۆزەخیکی سوور

خەزان

پەند

★ قسەی چاك ★

★ کردەوەی چاك .

★ ڕەوشتی چاك .

« زەردەشت »

لەهەرباغی گوڵێك

وە لە یەکیتی سوفیەت بەربەستی خواردنەوە

بەربەستی کردنی «مەی» خواردنەوە لە یەکیتی سوفیەت زۆر توند بوە ، ژۆڕنامەی « پراڤدە » داوای کردبو کە کومەڵی قەدەغە‌ـ کردنی مەی خواردنەوە دابمەزرێتەوە کە لە ساڵانی ٢٠ دا دامەزرابو ، وە رۆژنامەکە ووتبوی زۆری ئەوانەی بەتەواوی فیری خواردنە وەی مەی بون لە لاوەکانن ، وە پزیشکێ داوای کردوە ئەو لاوانە بگیرین‌و لەشوێنی تایبەتی دا ڕایان بێنن بەئیش‌کردن.

لە نیویورك ژوری منداڵ بوون لە قوتابخانەکان !

فەرمانی خیرای دراوە بە هەمو قوتابخانەکانی شاری نیویورك ژوری منداڵ بونی تایبەتی بکەنەوە ، ئەمەش بۆ هان دانی کچە سك پڕەکان تابەردەوام بن لە خوێندن . ئەنجومەنی تەندروستی ئەم شارە بلاوی کردەوە کە ژمارەی کچە قوتابیە سك پڕەکان « بەبێ شوکردن » لە قوتابخانەکانی نیویورك ساڵی ١٩٦٩دا گەیشتبوە

هەفتەی ١٠٠٠ منداڵ فڕێ دان لە لندن

وەزارەتی تەندوستی بەریتانیا بلاوی کردەوە کە عملیاتی منداڵ فرێ دانی قانونی لەیەك هەفتەدا لە هەمو بریتانیا گەیشتوتە زیاتر لە هەزار ، کەزۆری ئەم عملیاتانە بۆ ئەوکچانە کراوە تەمەنیان ١٥ تا ١٧

سەردکەوتنی بزوتنەوەی بەرگری

ژمارە « ٧ »
هەینی
٢٧-٢-١٩٧٠
نرخی « ٢٠ » فلسە
ساڵی یەکەم

هاوکاری

الـتـضـامـن

رۆژنامەیەکی هەفتانەی گشتییە
دەزگای گشتی چاپەمەنیو بلاوکردنەوە دەری ئەکا
تلفون : ٦٩٧٢١
لەجیاتی سەرنوسەر :

موندز عزیم

یاسایەکی گرنگ بۆ رێکخستنی بازرگانی ناوخوو دەرەوە

سەرکەوتنی بزوتنەوەی خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلانی ئێران

گەلانی ئازادیخوازو تێکوشەری ئێران ، کە لە ژێر سایەی رژیمە بوگەنەکەی شادا دوچاری چەوساندنەوەی نەتەوایەتیو ئازاردانێکی چینایەتی سەختن ، هەرگیز رێگەی خەباتیان بەرنەداوەو کولیان نەداوە لە هەولو فیداکاری لەپیناوی رزگاریو سەربەستیدا .

لەم دواییەشدا لە ئێران بزوتنەوەیەکی شورشگیرانەی نوی دروست بووە ، کە ئامانجی رووخاندنی حوکمی شاو رزگار کردنی گەلانی ئێرانە لە چەوساندنەوەو ژێر دەستەیی ئیمپریالیزم ، سەرەتای دروست بوونی ئەم بزوتنەوەیە ئەگەرێتەوە بو سالی ١٩٦٤ ، کاتێك کە [بەرەی چەپ]ی پارتی تودەی ئێران جیابوونەوەو رێکخراوێکی سەربەخۆیان دروستکرد لە

بروانە ل ١٣

رێ رەوی هاوکاری

لەگەل هەر سەرکەوتنێکی بزوتنەوەی بەرگری جەنگاوەرانی عەرەب لە فەلستینو رێك ئەوتنێکی دەولەتە نیشتمان پەروەرو پێشکەوتووەکانی عەرەبی لەسەر هەلویستێك بەرامبەر بە ئیمپریالیزمو سەهیونیەتو ئوردووەکەیان ئیسرائیلی تاوانبار ، هێزە کونەپەرستەکانو نوکەرە ئەلقە لە گوێیەکانی ئیمپریالیزمو سەهیونیەت لە ئوردونو لوبنان دەست ئەکەن بە ئاژاوەنانەوەو گێرەشوێنیو دروست کردنی سەرکەوتنی بزوتنەوەی کوسپو تەگەرە لە رێگەی بەرگری چەکدارانەی عەرەبی ، بەپێی مەرامی ئاغاکانیان ، ئیمپریالیستە دورندەکانی ئەمریکایی .

بێ گومان ئەم پەلاماردانە لەم چوارچیوە تەسکەدا نامێنێ ، بەلکو بەپێی پەرەسەندنی بزوتنەوەی بەرگریو فراوان بوونی بنکەی جەماوەری ، بەکرێ گیراوەکانی ئیمپریالیزم لە ئوردونو لوبنان دورندانەتر پەلاماری جەنگاوەرە شورشگیرەکانی فەلستین ئەبن لەپێناوی تەفروتونا کردنی بزوتنەوەی بەرگری چەکدارانە لەفەلستینو چەسپاندنو مانەوەی ئوردوی ئیمپریالیستەکان

بروانە ل ٦

ئەم نوسراوانەی سەرەوە ، گوڤاری [توده]ی ئێرانین ، ئورگانی « رێکخراوی شورش- گیری پارتی تودەی ئێرانە » کە لە رێزی پیشەوەی خەباتی دژ بە حوکمی شادا ئەجەنگێ .

institut kurde de paris

هەواڵەکانی جیهان لەم هەفتەیەدا

دەرگیرانی هاوکاری لەنیوتایمزەوە

بورما هەنگاو بەرەو پیشەوە ئەنی

ئەتوانین ئەوماوەیەی کەدوا بەدوای سەربەخوبی بورما داهات بریتیە لە٢٢سال بیکەین بە دوو قوناغ · یەکەمیان لە ٤ی کانونی دووەمی‌سالی١٩٤٨ دەس‌پی‌ئەکا لەوکاتەی کەحوکمی بیگانەی تیدا کوتایی هات وئالای بورمای یەکگرتووی بەسەردا شەکایەوە ، هەرلەم بەروارەوە هەتا مانگی مارتی ١٩٦٢ وولاتی بورما کەوتبووە ژیر دەسەلاتی بورجوای نیشتمانیو خاوەن زەوی وزارەکان · لەگەل داهاتنی گزنگی ئەو شورشەی ئەفسەرە پیشکەوتوەکان تەقاندیان بەسەروکایەتی ژەنرال ڤی‌وین بورما دەستی‌کرد بەهەنگاونانی تیژرەو بو بەرەو سوشیالیست لەژیر دروشمی - ریگای بورما بەرەو سوشیالیستە - ·

لەنیوان ئەو حەوت سالانەی رویشتوو ، سەروکەکانی بورما دەستیان کرد بەراهینانی چاك کردنەوەی بنەرەتی لەمەیدانی سیاسەت وئابوری وقەدەغەکردنی سەرمایەکانی بیگانە لەوولات · هەروا تەسك کردنەوەی چوستو چالاکی بورجوای نیشتمانی لەئابوری‌دا وە ماوەدان بە -کەرتی کشتی- بو نەشونماکردن و فراوان بوونی دەسەلاتی ·

حکومەتی‌شورش هەنگاویکی زلی لەدابەش کردنی نزیکەی ١-٣ ئەو زەوی وزار بەسەر جوتیارەکاندا هەرواهەولیکی زلی داوە بو بەرزکردنەوەی ئاستی روشنبیری ئابوریو تەندروستی گشتی ·

سیاسەتی ئاشکرای بۆرما لەم روژانەدا ، فراوان کردنی کریکاران ئەی گیرن بو ئەو دەورەبە کە جوتیارەکانو بنیات نانی ژیانی نوی · هەزارەها لەرولانی میللەت روویان کردە ئەنجومەنەکان کریکارو رەنجبەران بوپیشخستنی ئەو پروژانەی کەلەدیهات وگوندەکانا هاتوتەکایەوە · سەروکەکانی بورما سوورن لەسەر ئەوەی پارتی سوشیالیستی بۆرما بگویزنەوە بو پارتیەکی کریکارانەی تەواو ·

هیچ‌گومان لەوەدانیەکەدوای شورش گورانیکی زور هاتوەتە سەربنچینەی کومەلایەتیو ئابوری لەوولاتا هەرچەندە کوسب و تەگەرەو تەلەکەبازی جور جوری کونەپەرست و هەلبازو داخ‌لەدلەکان بەتایبەتی پیلانەکانی (نانو)ی سەرەك وەزیرانی پیشوو کەئیستا لە تایلاندایە زور جار ریگای لەهەنگاوەکانی پیرۆزی شورش ئەگرت بەلام بی‌سوود بوو ·

خەباتی ئیستای حکومەتی شورش بو پان کردنەوەی هەموو سەریکی کونەپەرست ورآونانی بەرژەوەندیەکانی ئیمبریالیزم هەروا پیش خستنی وولاتو سەر خستنی میللەت بوە هوی ئەوەی کە دەستەبەرەسەر لی‌شیواوەکانی سەربەئیمپریالیزم دەس‌بکەن بەجموجول وپیلان گیران و تەگەرەدانان کەبووە هوی دواخستنی هەنگاوو ئارەزوو ئامانجی گەل لەبورمادا ، بەلام ئەوەی گومانی تیدانیە ئەوەیە کەخەباتی بی‌ووچانی دلسوزو هوشمەندو چاونەترسانی بورما هیزو تەکان ئەداتە کاروانی گەل بوئاسودەگی وپیشکەوتن وبەختیاری وەهەموو ئەو درك دالانەش رائەمالی بو چالی نزمی وسەرشوری ·

هەواڵی گرنگ

ستیوارت سەر لە تورکیا ئەدات

بروسکەیەکی رویتەر لەلەندەنەوە رای‌گەیاندوە کەوەزیری دەرەوەی بەریتانی - مایك ستیوارت - بەسەردانیکی رەسمی ئەگاتە تورکیا لەپینجی مانگی نیسانی داهاتوودا بوهەندی ووتوویژ کەپەیوەندی هەردوولای تیدا باس‌ئەکری ·

کونگرەی دەولەتان لەروما

بریاردرا کەلەنیوان ٢٧ - ٢٩ حوزەیرانی داهاتوودا کونگرەیەکی دەولەتان لە روما بگیری بو لایەنگیری کردنی گەلانی ئەنگولاو موزەمبیق و غینیا - بیساو - دژی ئیمپریالیستی پورتەگالی ، ئەمەش دوای ئەو کوبونەوەی نوینەرانی (بەرەی رزگاری موزەمبیق و بزوتنەوەی میللی بورزگاری ئەنگولاو پارتی ئەفریقی بو سەربەخویی دورگەی سەری سەوز) لەرومادا گرتیان ·

دورخستنەوەی گارودی

نووسەری بەناوبانگی فرەنسا روجیەگارودی لەئەندامیەتی لیژنەی مەرکەزی پارتی کومونیستی فرەنسی دورخرایەوە سەبارەت بەرەنگار بوونی بەستراتیجیەتی گشتی ئەم پارتی‌یە ·

گاستون بلیژونیر ئەوەی کەجیگەی گارودی گرتوە لەم لیژنەیەدا وای راگەیاندوە کە گارودی بەشیوەیەکی گشتی دژی پارتی بوە ·

ئەوەی شایانی باس‌بی گارودی هەر لەسالی ١٩٥٦وە ئەندامی لیژنەی مەرکەزیو مەکتەبی سیاسی پارتی کومونیستی فرەنسی‌بووە ·

بەیانتامەی سکرتاریەتی دەستەی هاوکاری کردنی میللەتانی ئەفریقاو ئاسیا

سکرتاریەتی هەمیشەیی دەستەی هاوکاری کردن لەگەل گەلانی ئاسیاو ئەفریقا لەبەیاننامەیەکی‌دا پشتگیری خوی دەرخستوە بۆخەباتی گەلی ئەنگولا بە (سەرکردایەتی جوولانەوەی میللی‌بو رزگار کردنی ئەنگولا) دژی داگیرکەری پورتەگالی ئیمپریالیست · هەروا لەبەیاننامەیەکی‌ترا سکرتاریەت کەبەبۆنەی دامەزراندنی سیانزەین سالی بەرەی‌میللی و یادی نوهەمی · دەس‌پی کردنی خەبات ، هەمو لیژنە نیشتمانیەکان و هیزەکانی ئاشتی وئاسایش بانگ کردوە بو لایەنگیری کردنی گەلی ئەنگولا لەخەباتی بی‌سل‌بوونیا دژی داگیرکەرانی پورتەگالی ·

بەیاننامەکە دەری خستوە کە تیکوشانی ئەنگولا بەشداریەکی پیروزە لەخەباتکردن لەپیناو رزگارکردنی هەموو میللەتانی خاکە داگیرکراوەکان لەلایەن پورتەگالەوە ، هەروا خاکی ئەفریقی خواروو وئەفریقیا بەگشتی · جگەلەوەی کەئەم خەباتە زنجیرەیەکی نەپساوە لەو تیکوشانە شورشگیریەی کەمیللەتان لەپیناو رزگاری وئاشتیو خوشەویستی یائەیکەن ·

پارتی کۆمونیستو لیبرایەکان

بروسکەیەك لەروایتەرەوە رایگەیاندوە کە بەرپرسیاریکی گەورەی جیکوسلوفاکیا دەری‌خستوە کەچەندەها ئەندامی لیبرالی لەپارتی دوور ئەخریتەوە ئەگەرهات و گوی رایەل نەبوون بو (رەخنەی‌خویی) ·

میروسلاف مول ، نووسەری روژنامەی (روداپراڤو) لەیەکی لەووتارەکانیا دەری خستوە دەربارەی ئەو گورانانەی کەلە نیوان کادیرەکانو پارتیا روویداوە ، وەووتویەتی هەندی کەس چەند دەرفەتیکی تایبەتیان پی‌درا بەلام ئەوان ئەمەیان بەهەل زانی بو پالیشت کردنی هیزە رەشانەی کەدژی سوشیالیستن ·

ئەو راستیەشی دەرخست کە هەلویستی هەرکومنیستیك لەچوستو چالاکی تایبەتی‌دا و هەروا لە جگەرسوزی دا لە (رەخنەی خویی) بەشیکی باش لەریگەی پیشکەوتن تەخت ئەکات کەتەنیا بەم ری‌یە پارتی ئەتوانی خوی ببوژینیتەوە و باری سەرشانی سووك بکا ·

institut kurde de paris

شۆرشی ڕۆشنبیری لەچین دا

پاشماوەی ژمارەی پێشو ٠

ئەم هەلویستانە کە لەسەر بنچینەی تیگەیشتن‌و ناسینی تەواوی خراپەکانی سیستەمی دەرەبەگایەتی‌و سەرمایەداری وەیاخود سەرمایەداری بورژوازی وەیا سوشیالیزمی نیشتمانی ئیستثماری ، وەیا سوشیالیزمی چاك کەرەوەی هەلەباز ، نەبووە هەروەها بەم هەلویستانەر فەلسەفەکەیانیش لەسەر بنچ بناوانی حەتمیەتی زوزانی چینایەتی نەبووە ٠ بەرامبەر بەو بزوتنەوەو راپەرینەکانی تاکە تاکەی رەمەکی مەردەم لە سەردەمی سیستەمی دەرەبەگایەتی نەوەستی ٠

بەلام هەرچەند ئەو هەلویستە فکری‌و فەلسەفیانە شورشی سوشیالیستیان دەولەمەند کردبێ‌و هەرچەند رێگایان تەختکردبێ بو نشوونما کردنی بیری مروڤایەتی نوێ ، ئێستا کۆن‌و لاواز بون‌و ناتوانن رووبەروی هیرشی سیستەمی سەرمایەداری ئیستعماری ئەمرو بووەستن‌و بەرهەلستی بلاوبوونەوەی ئەو تریاکە بیریانە بکات وەکو **[داد رەوایی کومەلایەتی] و [سەربەستی تاکە تاکەی خەلك]و [برایەتی مروڤایەتی]ێ [ژیان چاکترە لە مردن]و [داهێنان ! نەوەك سیاسەت‌و خزمەتی میللەت ئامانجی ویژەو هونەرە]و [ئاراستەکردن بلیمتی ئەکوژێ] و [بەهرە شتێکە هەموو کەسێك نی یەتی] و [راستی بو هێزە] و [وازبێنە هەموو کەسێك تێپەرێ ، هەمو کەسێك کاربکا]و [قازانجی تاکەیی بنچینەی دروستکردنی ئابووریێکی تەواوە] ٠٠ هتد ٠**

ئەم دروشمە زرنگاوانەی سەرمایەداری کە ئیستعمار بلاوی ئەکاتەوە لە رێگای نوسەرە بەکرێگیراوەکانی ، پەروەردەی فێربوونی بورژوازی نە بە ئاسانی‌و نە لەرێگای زوران‌و خەباتی ئاشتی خوازانە نێوان ئەمانەو دروشمەکانی سوشیالیزم ، تەفرو تونا ئەبێت ٠

نەك هەر لەبەر ئەوەی ئەوان هەموو جورە ئیغرایی سروشتی بەکار ئەهێنن ،

نووسینی :
عبدالرحمن ابوقوس
وەرگێری : پ

سەرەرای هەمور وەسائلی رازی کردنەوەی ئەو نەخوشی یە کومەلایەتیانەی سیستەمی دەرەبەگایەتی بەجێیان هێشتووە لەناو کومەلدا ، نەخوشی قەناعەت‌و تاك رەوایەتی‌و پستنی سودو قازانج بەبێ کارکردن‌و هەلگرتنی کین‌و ئارەزوی بەرزبوون‌و گوران لە چینێکەوە بو چینێکی سەروتر ، بەلکو بنچینەی هێزەکەی دروشمەکانی سەرمایەداری لەو پێکاتنە سەیرو بۆگەنەی میسالییەتی تاکەتاکەی خەلك کە پشتاوپشت ماوەتەوەو کە بەبێ شورش ناتوانرێ راماڵرێت‌و میسالییەتی شورشگیری راست بخرێتە شوێنی ٠

نیشانەی ئەم چەرخەی ئێستامان‌و لەو کاتەی کە سوشیالیزم وەکو سیستەمێك هاتەکایەوە ، جەنگی روشن بیری یە کە لەژێر پەردەی پروباگەندەو ویژەو هونەرو دراساتی کومەلایەتی فەلسەفی ئەکرێ ، ئەم جەنگە کە ئامانجە هەرە گرنگەکەی گورینی جونیەتی پێکهاتنی دەرونی مروڤە [التركیب النفسي للانسان] ، بەشێوەیەکی گونجاو لەگەل ئارەزووی هەر لایەکی بەشدار لەم رەزمە ٠

وەلەبەر ئەوەی ئەم جەنگە روشن بیری یە هەر بەردەوامە نێوان سەرمایەداری‌و ئیمپریالیزم لەلایەك‌و بەرەی سوشیالیزم لەلایەکەی تر ، وە لەبەر ئەوەی ئامانجی هەر جەنگێك ووردوخاش کردنی لایەکەی بەرامبەرو سەپاندنی دەسەلاتی خویەتی ، بوبە میللەتان مافی ئەوەیان هەیە بزانن کامەیان رەزمە عادیلانەکەیەو کامەیان دوژمنانەکەیە ، وە لەبەر روشنایەتی ئەم زانینە پشتگیری رەزمە عادیلانەکان بکەن ، لە هەموو مەیدانێکا ، کە مەیدانی روشنبیری یەکێك یانە ٠

ئەلێرەوە دەوری ویژەو هونەرو پەروەردە دەستپێ ئەکا وەکو سێ چەکی سەرمایەدار بو پاراستنی ئیمپریالیزم ، کە لە راستیدا سەرمایەداری بە هەموو ووزەو توانای لە هەموو جیهاندا بەکارئەهێنێ ٠

بێگومان گەلانیش مافی خو پاراستنەوەیان هەیەو هەقی خویانە بەرهەلستی ئەو جورە بیروباوەرە ژ راویانە بکەن بو ئەوەی جەماوەر خۆی نەداتەوە بەدەست رازایی هەلەبازی وەیاخود لە جیاتی بەرپاکردنی شورش خۆی بغافلێنی بە میسالییات‌و رومانتیکیەت‌و ئاواتەخواز ٠

هەندێ ویژەوان‌و هونەرمەندو مامۆستا هەن ، وا ئەزانن رزگاریان بووە لە هەموو پەیوەندییەکی تیوری وەیاخود مادی بە هەر چینێك لە چینەکانی کومەل‌و گوایە ٠٠ بێلایەنن ٠٠ وە وا ئەزانن بێلایەنیان رزگار کردنەوەیەکی ئاشتی خوازانەیە لە زورانی چینایەتی ٠

ئەمانە بەبێ ئەوەی بزانن دەوری هەلتەکێنەر ئەگێرن ، هەرچەند ناوی وجوودی وەیا ئینسانی وەیاخود میسالی لە خۆیان بنێن ، ئەمانە ئەنجامی [تراث]ن و هەرچەند دژی چینی خۆیان بووەستن‌و بەسوکی سەیری بکەن ، وەکو کریکارەن کە سەرمایەدار پلەکەی بەرز ئەکاتەوە ئەیکاتە بە بەرێوەبەری کارگەکە ، ئەویش لەپێناوی بەرژەوەندی سەرمایەدارەکە کرێکاران ئەچەوسێنێتەوە ٠

ئەمانە خوشیان بێ‌و ترشیان بوێ ، زەرنا ژەنی دوژمنەکانی سوشیالیزمن ، جا بەکرێگیراوبن وەیاخود خۆیان بەختکردبێ، بوونیان ئەنجامی ئەوە

ئەو [تراث]یە کە دروستی کردون‌و تاوانەکەشیان راوایەکەیە کە بۆتە هۆی بونیان بە چینێکی [طفیلی] ٠

بێگومان [تراث] یاساییێك نی یە کە نابێ رەخنەی لێبگیرێ جونکە خۆی ئەنجامی ئەو هەول‌و کوششەیە کە دراوە لەپێناوی چەسپاندن وەیا رەخنەگرتن لە کومەلەکانی سەرەتایی وەیا سیستەمە چەوسێنەرەوەکانی ئیستثماری، کە ئەلێین **[چەسپاندن وەیا رەخنەگرتن]** مەبەستمان ئەوەیە [تراث] برێتی یە لە شتی [چاك‌و خراپ] ، کەرابوو ئەبێ لەیەك جیابکرێنەوەو [تراث]ە چاکە کە بێشخرێ‌و بخرێتە ژێر خزمەتی کومەلی نوێ ٠

ئاشکراشە سوشیالیزم دژی شتی چاك نی یە ، مجا ئەو شتە کون بێ یا نوێ ، بەلام سوشیالیزم دوژمنی هەرە گەورەی هەر شتێکە کە ببێتە کوسپ‌و تەگەرە لە رێگای بەرەوپێش رەشتنی شورشگیرانەی سوشیالیزم ، ئەم دوژمنایەتی یە لەگەل هەموو رەفتارێکە ٠٠٠ کارێکە ٠٠٠ ووشە ، ئاواز ، وێنە ، پەیکەر هەر بزوتنەوەیکی مروڤ کە ئەنجامی ، بزانێ ، بەرهەلستی کردنی ئامانجە گشتی یە هەرە گەورەکە بکات کە سوشیالیزمە

ئەمە رەزمێکی روشن بیری یە نێوان دوو باوەر ، وە لەبەر ئەوەی هەر سەربازێك کە بەشداری رەزمێك ئەبێ ، ئەبێ بزانێ بۆ رەزمەکە ئەکا ، وە ئەبێ ئەوە بزانێ ئەگەر دوژمنی خۆی نەکوژێ ، خۆی بەکوشتن ئەدا ٠

بویە شورشی روشن بیری چین پێویستێکی مێژوویی بوو وە سەرەرای ئەوەی ئەم شورشە بەشێکە لە شورشی روشن بیری هەموو جیهان‌و لەلایەن هەموو جەماوەری زەحمەتکیشانی سەر رووی زەمین بەشێوەیەك پەسندکرا کە تائێستا هیچ جولانەوەیەکی روشن بیری لە جیهانداو بە درێژایی مێژووی ژیانی ئادەمیزاد پەسندنەکراوە سەرەری ئەمە تەوژمێ تینێکی کاریگەری نوێی بەخشی بە بزوتنەوەی پێشخستن‌و گەشەپێدان بە روشن بیری سوشیالیزمی ٠

ئەمانە ئەنجامەکانی شورشی روشن بیری چینن ، کە داهێنانی سوپایەکی میللی کارکەرو هونەرمەند لە هەمان کاتدا ، وە لە بەشەکانی تری ئەم پەراوەمان ئەبینین چون کریکار لە هەمان کاتدا هونەرمەندو مامۆستاو سەربازو جوتیارو رەخنەگرێکی کومەلایەتی یە ٠

ئیتر هەروەکو شورش بەرپا ئەبێت لەپێناوی دەرپەراندنی ئیمپریالیزم هەلتەکاندنی سیستەمی چەوسێنەری سەرمایەداری لەپێناو رامالینی شەرە زەنگی چەوساندنەوەی مروڤ لەلایەن مروڤیکی ترەوە ، هەروەهاش شورشی روشن بیریش بەرپا ئەبێت ، وە ئەبێ بەرپا بکرێت دژی هەر شتێك هەول بدات مروڤ رازی بێ بە مانەوەی چەوساندنەوەی ئازارادان‌و جەورو ستەم ، واتە مانەوەی دەربەگایەتی‌و سەرمایەداری‌و ئیمپریالیزم ، بە کورتی دژی ویژەو هونەری پەروەردەی بورژوازیانە یە ٠

ماویەتی

institut kurde de paris

نامەیەکی کراوە

سەربەست بامەرنی

خوینەرانی بەریز

وا ژمارەی حەوتەمی روژنامەکەمانتان پیشکەش ئەکەین ، هیواداریەن ئەم ژمارەیە زییاتر لەوانی تر بە دلتان بی ۰

بی گومان کەم و کوری زورە، هەروەك زوربەی خوینەرە بەریزەکان بویان نوسیووین ، ئیمە لە کانگای دلەوە سوپاسیا ئەکەین ، وە هەمیشە چاوەروانی رەخنەو پیشنیارو ئاراستە کردنیانین ، بەلام بەلای ئیمەوە ، ئەبی ئەو کوسپو تەگەرانە رەچاو بکراین کە دینە ریگای چاپ کردن و بلاوکردنەوەی هەر نووسینیکی کوردی ، نەخوازەللا چجا روژنامەیەك با هەفتانەش بی ۰

لەلایەکەوە کەمی ، نالیم نەبوونی ! ئەو جورە نوسەرانە کە هونەری روژنامەگەری بەچاکی بزانن ، دیارە مەبەست هەر نوسین و پرکردنەوەی لاپەرەکان نی یەوە بەس ، لەلایەکی ترەوە نەبوونی زیکخەری هونەری – مصمم – کورد ، کە هەر باسیك لە شوینی پی‌وایستا دابنی‌و بەچەشنی لاپەرەکانی روژنامەکە بە وینەو نوسین‌و کلیشە برازینیتەوە کە سەرنجی خوینەر رابکیشی‌و چاوی ماندو نەکاو باسەکان تیکەل‌و پیکەل نەکات ئەم ریکخەرە رەنگە هەبی ، بەلام وا لای ئیمە نی‌یە ، بەلکو برادەریکی عەرەب بەم کارە هەل‌ئەسیت کە ئەبی هەمیشە یەکی لە نوسەرەکانمان خەریکی بن ۰

سەرەرای ئەمە زور جار لە چاپخانەکە ئالوگور لە – تەصمیمەکەدا – ئەکری، چونکە ئەو کەسەی کە لاپەرەکان ئەبەستی ، هەمیسان کورد نی‌یەو کوردی نازانی ، وە کام ناونیشان هي کام باسە وەیاخود کام ریز وەیا ووشە سەرەتای باسەکەیەو ۰۰ هتد، لاي ئەمەش ئەبی برادەریك خەریك بیت ۰

با بلیین ئەمانە هەموو چار ئەکرین تارادەیەك ، بەلام تەگەرەیکی هەرە گەورە هەر ئەمینی ، ئەویش ، نەبونی تایپەرە ، کە لە هەموو کوردستاندا تەنها یەك کریکاری لاینوتایپ هەیە ئەویش لە چاپخانەی رزگاری‌یە لە سلیمانی ، کریکاری لاینوتایب دیت وشەکان چاپ ئەکات بەبی ئەوەی بزانی چی‌یەو کامە سەرەکەیەتی‌و کەی تەواو ئەبیت ، جا لە هەر ریزیکا هەر ئەبی هەلەیکی تیابی ، یا ووشەی پیکەوە لکاندووە ، یا ووشەیەکی دوو کەرت کردووە ۰۰۰۰ هتد ۰ ئەنجاما ریزەکان هەموو ، کە لە مسن ، کۆ ئەکرینەوەو چاپ‌ئەکرین ئینجا راست ئەکرینەوە ، دووبارە ئەگەرینەوە لای کریکاری لاینو بو ئەوەی هەلەکان راست کاتەوە ، ئەمجارە ئەوانەی چەوت راست ئەکاتەوەو بەلام یەکیکی‌کە لە هەمان ریز بە هەلە لی‌ئەدات ، ئیتر وا ۰۰۰ ۰۰۰۰ سەرەرای ئەمەش لە جاریك ۰۰۰ دوو ۰۰۰ سی هەر ژمارەیەکا ئەگەر بەووردی بخوینیتەوە ئەبینی $\frac{1}{4}$ هەلەیە۰

ئەمانە شتیکن لەو گیرو گرفتانەی دینە ریگای چاپ‌کردنی روژنامەکەمان‌و هەر بلاوکراوەیەکی کوردی هەفتانە جا ئەگەر روژانە بی ، وەکو هەندیك خوینەری بەریز پیشنیاریان کردووە ، ئەبی چون بی ؟

بی‌گومان ئەوە ئاواتی هەمومانەو هیواداراین لە دوواروژاو بە یارمەتی هەموو دلسوزان روژنامەیەکی روژانەو گوفاریکی‌هەفتانەتان پیشکەش بکەین ۰

بەم بوونەیەوە ئەم پرسیارانەتان ئاراستە ئەکەین لە هیواداراین بەپێی توانا و پاش سەرنجدانی ئەو کوسپو ئەگەرانەی سەرەوە باسمان کرد ، رای‌خوتان بومان بنوسن ئیمەش ، کە مەبەستی هەرە گرنگ‌مان پیشکەش کردنی روژنامەیکی شایەن بە خوینەری کوردە ، بە پیی توانا پیشنیارەکانتان جی‌بەجی ئەکەین‌و جاریکی‌کە لە کانگای دلەوە سوپاستان ئەکەین ۰

پرسیارەکان :

١ – بەگشتی کەمو کوری رۆژنامەکە چین ۰؟

٢ – کام لاپەرە بەلای تووە سەرکەوتووەو کامەیان دوواکەوتووە ۰؟

٣ – چی جورە باسیکت لا باشەو کامەن کە بە زیادیان ئەزانی ۰؟

٤ – ئەتەوی چی بلاوبکریتەوەو بلاونەکراوەتەوە ۰؟

٥ – تکایە لەگەل وولامەکان ئەم کوپونە پربکەیتەوە ۰

ناو : ....

تەمەن : ....

کار : ....

ناونیشان : ....

فرت و فیلێن ژنان

نفیسینا : علی نقشبندی

کي دبێژیت ژنك یا پارڤە مای ترە ژ مێرکي ! ئو بکێر وي کارێي ناهێت یێ مێرك دکەت ! ئان پیرانەك یێ هەي لنابەینا هزرێت وێ ئو یت مێرکي ! ئو لگەلەك جهێت دەرڤە مە گوهـ لێدبیت ئو ئەم دبینین ژنك هندە کار ئو کەسپا دکەن ئو بهندەك ئیشا رادبن کێم مێرك دشێن وێ بکەن ۰ هەکە ئەم بێژین کێم (ئاقل) ترن ئان مەژیێ وێ کێم ترە ژ یێ مێرکي ! بەلێ لگەلەك شینا ئەم دبینین شەهرەزا ترن ئو پێتر خو لبەر نەخوشیا دگرن‌هەکە هژمارەکا درست بکەین دێ بینین نەخوشي کێم تر تێنە ژنکا ژ مێرکا هەکە تو باوەر نەکەی گوهێ خو بدێ : زیرەکاتیا ئیکێ ئو فرت ئو فێلیت وێ : ئێك‌هەبو هندەك رەش‌ـ رەشك خاندبون شاشکەك هاڤێت بو سەرێ خو دگوت ئەز مەلا مە۰ رابو لکەرێ خو سیاربو ئو لگوندا دگەریا (یارەمەزیت ژنکا دنڤیسین) ۰

دەۆیدا لیڤەي ئو قەلەمێت لەڤەني تیژ کرن ئو دبەر پشتاخو راکرن ئو چو ، گەهشتە گوندەکي چۆ سەر کانیا گوندي دا کەرێ وي ئاڤێ ڤە خوت ۰ دیت ژنکەك یا هاتیە ئاڤێ ۰۰ کەدینکێ خو تێ‌کر مەلاي گوتێ کا خیشکێ هندەك ئاڤێ بدە من ۰ ژنکێ ئاف بو کرە مەنجەلوکێ ئو داڤێ مەلای بشتا خو دا ژنکێ ئو ئاف ڤە خار ۰ ژنکێ گوتێ : ئەڤە دێ کیڤە چي ؟ مەلاي گوتێ : دێ ئەف شەڤە لڤي گوندي بم ۰ ژنکێ گوتێ : ئەو چنە لکەرێ تە ؟ گوت : یارەمەز یت ژنکا نن من نڤیسین ئو دێ کەمە دەفتەر دا هەمي بخینن۰ ژنکێ دبن لیڤێت خو ڤە کرە کەني ئو گوت : پانێ ئەز ژي هندەکا دزانم ئەگەر تو بێیە مالا مە ئەف شەڤە دێ بو تە بێژم ئو بنڤیسە ۰ مەلاي گوتێ باشە دێ هێم ۰

ژنك چو بەري ئو مەلاي دا دیڤ ۰ ژنك گەهشتە مال ، کەدینکێ خو دانا ئو بەزي کەرێ مەلاێي ئو لدیري مال گرێ دا ئو گورتان ژێ کر هات ناهلیکەك بو دانا ئو نان ئو قەلي هێك بو مەلاي ئینان ئو چا بو چێ کر مەلاي پشتي شیف خارنێ دەست هاڤێتە قەلەم ئو کاغەزیت خو دا ژنك بو بێژیت ئو ئەو فند ئو فێلیت وان بنڤیسیت ۰ ژنکێ گوتێ بو تە بێژم !! مێرێ من لمال نینە یێ چویە کەرواني ئەز ئو تو دێ کەیفا خو ئەڤ شەڤە کەین ئو سپیدێ بوتە بێژم بنڤیسە ئو هەرە ۰ ژنکێ چوکێ خو دانا سەر رەهنێ وی ، مەلایێ بەلنگاز خو هەلکێشا ژنکێ ئەنیشکا خو دانا سەر ملي ئو چو بنك ڤە خو پال دایێ دلێ مەلاي ئالوز بو وێ نابەینێ مێرێ وێ هاتە ڤە ژ چوتي مەلا زور ترسا گوت : چ بکەم ؟ ژنکێ گوتێ وەرە ۰ سندوقەکا مەزن یا دارێي لبنێ مالێ بو ژنك بەزي دەرێ وێ ڤەکر ، هندەك جلك ئو پاتە تیدا بون ڤالا کر ئو گوتێ : ئەز گوري هەرە تیدا ، مێرێ من دێ چیتە مزگەفتێ نڤیژێ پاشي دێ تە ئیخە دەرێ ۰ مەلاي لەز کر ئو چو تێدا ۰

ژنکێ دەرێ سندوقێ گرت ئو کلیك کرەت بەریکا خو دا ئو چو تانا مێرێ خو ماندی بون پێ کر ئو کالکێت وي ڤەکرن ئو پسیارێت جوتی ژێ کرن هندەك تەپ ئو مست بیارێ ڤە لێ دان گوتێ بوتە قەسەکا خوش بکەم بەلێ شیڤێ بخو ئو بێهنا خو ڤەدە پاشي دێ بو تە بێژم ۰ پاشي مێرکي بیهنا خو ڤە دای گوتێ: بێژە (مەلاي گوهـ لێ هەیە ژنك ایا چ دکەت‌ئو چ دبێژیت! بخو گوت : ئەڤێ مال کمباخێ گەلەك مێرێ خو دڤێت بو چي ئەڤە بسەرێ من ئینا) ژنکێ گوت : ئەڤرو ئێڤاري ئەزا لسەر کانیێ بوم بەرێ خود دەمێ مەلایەکێ پەلوسە یێ‌بێ سەروبەر هات کەرەکێ لبەري کەرێ وي ئاف ڤە خار گوتە من خیشکێ کا هندە ئاڤێ بدە من ئاف بو کرە مەنجەلوکێ پشتا خو دا من ئو ئاڤێ خودێ ئینا ئاف ڤە خار من ژێي گوتێ: دێ کیڤە چی ۰۰۰ گوت : دێ ئەف شەڤە لڤی گوندي بم ۰ من گوتێ : ئەو چیە لکەرێ تە ۰۰۰ گوت : ئەو یارە مەز یت ژنکا نن من یت نڤیسین ئو دێ کەمە دەفتەر دا هەمي بخینن دا بخو پێ ڤە بچن ئو ئاگاداربن ژ فێل ئو فندێت وان من گوتێ : یا ئەز ژي هندەکا دزانم وەرە مالا مە دێ بو تە بێژم گوت باشە من مەلا ئینا مال ۰۰۰۰ مێري گوت : ئێ پاشي ۰۰۰ کا ۰۰۰ ژنێ گوتێ راوەستە ئو من شیف دایێ ئو چا ڤە خار ۰۰۰ من پێ خو گەهاندە چوکێ وي ئو ئەنیشکا خو دانا سەر ملي ئو من خو پال دایێ ئو من گوتێ مێری من یێ چویە کەرواني ئەڤ شەڤە دێ کەیفا خو کەین ئو سوبەهي دێ بوتە هندەك چەنە بازێت ژنکا بێژم بنڤیسە ئو

بروانە لاپەرە (١٤)

هەواڵەکانی ناوخۆ

یاسایەکی گرنگ بۆ ڕێکخستنی بازرگانی ناوخۆو دەرەوە

ئەنجومەنی فەرماندەی شۆڕش یاسایەکی گرنگ بۆ ڕێک خستنی بازرگانی ناوخۆو دەرەوە دائەنێت

ڕۆژنامەی « الجمهورية »ی بەغدا ؛ لە هەفتەی ڕابوردوا بلاوی کردەوە کە ئەنجومەنی فەرماندەی شورش لە کۆبونەوەی ٩ـ٢ـ١٩٧٠ دا ، بریاری داوە بە دەرکردنی [یاسای ریکخستنی بازرگانی ناوخۆو دەرەوە ژمارە ٢٠ی سالی ١٩٧٠] ٠

وە بە پێی مادەی دووەمی ئەم یاسایە ئەنجومەنیك بۆریك خستنی بازرگانی ناوخۆو دەرەوە کە پێك یەت لە سەرەكو ئەندامیەتی وەزیرانی: ئابوریو نەخشەو دارایی‌و نەوتو مەعدەن‌و کشتوکاڵو ناوخۆو عیراق‌و سەرەك کۆمار بوی‌هەیە پارێزەری بانقی مەرکەزی ئەندامیك یان زیاتر دانێت ، دیسان بۆ ئەنجومەن هەیە وەزیرێك یان هەر شارەزایەك بیەوێت بانگی بکات بۆ کۆبونەوەکانی بەلام بەبێ ئەوەی مافی دەنگ دانی هەبێت ٠

وە مادەی سێی بریتیە لە وەی ئەنجومەن بازرگانی کۆماری عیراق ڕێك بخاتو سەرپەرشتی جێبەجێ کردنی بکات لە چوارچیوەی نەخشەی پە رەپێ دانا ، وە پاراستنی ئابوری نەتەوایەتی زامن بکات٠ دیسان ئەم دەسەلاتانەی ئەبێت :

١ ـ دەرکردنی بریارو بەیان‌نامە و فەرمان بۆ ریك خستنی بازرگانی ناوخۆو دەرەوە ٠

٢ ـ دانانی نەخشەی سیاسەتی گشتی هێنان‌و ناردنە دەرەوە بە کاروباری وەرگرتنەوە ٠

٣ ـ پاراستنی بەرهەمی کشتوکاڵو پیشەسازی و ئاژاڵو بەرهەمی سروشتی بە دانانی بتەرتی وا پاراستنیان زامن‌بێت‌و پەرەیان پێ بدرێت٠

٤ ـ دانانی نەخشەی سیاسەتی نرخ‌دانانی شتومەكو فرەکردنی بە جوری بەربەستی احتکارات بکرێو لەگەڵ پەرەپێدانی ئابوریا بگونجێت

٥ ـ دیاری‌کردنی‌و گورینی سەرچاوەکانی هێنان‌و بازرەکانی ناردنەدەرەوە بەو جۆرەی سودی ئابوری نەتەوایەتی‌و

یاساکە سزای هەموو ئەوانە ئەدات یاری بکەن بەبەرهەمی ڕەنجی گەل

سروشتی و پەیوەندیەکانی لەگەڵ دەوڵەتانی ترا ئەپارێزیت ٠

٦ ـ باورخستنە سەر بارمەتەی پیویستی بەرنامەی هێنانی سالانە ٠

٧ ـ ریك‌خستنی بازرگانی کردن بەشتومەكو خزمەت گوزاری بەو رێگایەی بە رێکەوتی ئەزانی جا لەرێی مل پێ‌کەچ‌کردنی ئەو بارزگانیەوە بێت بۆ ئیجازەدان یان بەندی تری وا کە بەربەستی احتکار ئەکات ٠

٨ ـ زۆرکردنی شتومەكو پیویستی هاو ولاتیەکانو دیاری‌کردنی جۆری بەپێی پیویستی ٠

٩ ـ ریك خستنی کاروباری بازاڕ ٠

١٠ ـ دیاری کردنی محلاتو مستودعات بۆ هەلگرتن وریك خستنی رێگای بەرێوە بردنی وئیش پێ‌کردنی لە لایەن حکومەتەوە بەڕاستەوخوی یان لەرێی ئەو لایەوە بۆ ئەم مەبەستەی دیاری ئەکات ٠

١١ ـ هێنانی کرایکار لە کاتی پیویستا بە موافقەتی سەرەك کۆمار بە مەبەستی ئیش‌کردنی گشتی یان بەرهەم هێنان‌و ئامادەکردنی شتومەکی دروست‌کراو یان نیوە دروست کراو بەرامبەر کرێی عادلانە ٠

١٢ ـ وریابونی گواستنەوەی شتومەك لە ناوعیراق‌و دیاری کردنی ناوچەی دیاری کراو بۆ قەدەغەی گەیاندنی‌یان هێنان لێ وەی ٠

١٣ ـ جێ‌بەجێ‌کردنی کاروباری پیویستی بۆ چارە سەری ئەو کارانەی بە ستراون بەریك خستنی بازرگانیەوە ٠

ئەمانەو بێ‌جگە لەوەی یاساکە ئەوەی دیاری‌کردوە کە ئەنجومەن دەسەلاتی دەست بەسەرا گرتنی هەندی کارگەو پیشەسازگەی ئەبێت لەکاتی پیویستا ، هەروەها یاساکە ئەوەی دیاری کردوە کە سزای هەمو احتکارات‌و هەل بەکار هێنەری بۆ یاری‌کردن بە نرخی شتۆمەك ئەدرێت ٠

سەرەك بەکر سەرپەرشتی کۆبونەوەیەکی نەخشە ئەکات

سەرەك ئەحمەد حەسەن بەکر (سەرەکی ئەنجومەنی نەخشە) رۆژی چوار شەمەی ڕابوردوو ، سەرۆکایەتی کۆبونەوەیەکی گرنگی ئەنجومەنی نەخشەی کرد لەم کۆبونەوەیەدا ئەم بەرێزانە ئامادەبون :

فریق رکنی یەکەم سالح مەهدی عەماش ئەندامی ئەنجومەنی فەرماندەی شورش‌و وەزیری ناوخۆ ، دوکتور سەعد عبدول باقی وەزیری پەروەردە ، دوکتور سوعاد خلیل ئیسماعیل وەزیری پەروەردەی بەرز،دوکتور جەواد هاشم وەزیری نەخشە، دوکتور تەها ئیبراهیم عبدوللا وەزیری ئاودان ، دوکتور سەعدون حەمادی وەزیری‌نەوتو مەعدەن عەدنان ئەیوب سەبری جێ‌گری وەزیری ڕێگاوبان ، ئەمین عبدول‌کەریم وەزیری دارایی ، تەها محێ‌دین جێ‌گری وەزیری کاروبارو ،نیشتەجێ ، دوکتور کامیل عەبد وەزیری کشتوکاڵ هەڤاڵ عیزەت دوری وەزیری چارەسەرکردنی کشتوکاڵ ، لەگەل ئەندامە پاشکوکان : دوکتور عبدول عال سەگبان ، دوکتور فەوزی قەیسی، دوکتور سلاحەددین شێخلی ، لەگەڵ سەرۆکانی دەزگا هونەریەکان لە وەزارەتی نەخشە وە لەم کۆبونەوەیەدا ئەنجومەنی ناوبراو گەلی بڕیاری گرنگی سەبارەت بەو کاروبارانە داوە کە لەبەر دەستیابووە ٠

پاشماوەی : سەرفترە ...

دیناریك‌و دوسەد فلس ٠

حاجی ـ تەختەی دو سندوقە قوندرەت بردەوە کورسی پی دروست‌کەی ، ئەویش یەکی نیو دینار ، بنوسە دیناریك ٠

میرزا ـ تو دەلێی بەنرخی روژ ، ئیستا تەختەی سندوقە قوندرە چەندە دەکات ؟

حاجی ـ ئەوسا زستان بو ، زیاتریشی دەکردم ٠ پاشە **بە نرخی ئەمروکەی دادنێین ٠**
بنووسە هەشت‌سەد فلس ،
ئەمە بوە دو دیناری‌تەواو ٠

میرزا ـ بەلی تەواوە ٠

حاجی ـ تو دیناریكو حەوت‌سەدو پەنجا فلس پارەی سەرفترەت لای من هەیە ئەوە لە دوو دینارەکە دەرکە ، تو ربعیکت دەکەویتەسەر ٠ ئەویش جیژنانەی ئەم جیژنەت بی ٠ ئیتر بی حساب ٠

میرزا ـ بە زەردەخەنەیەکەوە ـ جا بوچی بەو ربعە دینارە سەرفترەی سالیکی دیکەم لی سەلەم ناکەی ؟

حاجی ـ حیسابی سالیکی دیکە وەختی دەکەین ٠ ئیستا چون بی جیژنانەو دەستی بەتال دیلم لە ـمحل ـ کە دەرکەوی ؟

ئاگاداری ژمارە (٢)ی وەزارەتی کاروباری سەروو دەربارەی موناقەسەی بنیات‌نانی بەشی ناوخۆیی کچان لەسلێمانی

وەزارەتی کاروباری سەروو قۆنترات چیەکان ئاگادارئەکاتەوە ئەوانەی کە خاوەنی توانا‌و شارەزاین و هەلگری‌باوەرنامەی ـ زریبەی دخل‌ـی‌ئەمسالەن و ناویان لە ژووری بازرگانی تۆمار کراوە و لەلایەن لیژنەی دابەش کردنی‌قونترات چیانەوە دابەش کراون ، بۆ بەشداری کردن لەوموناقەسە نهینی‌یەی ژمارە (٢)سالی ١٩٧٠ی تایبەت بە بنیات‌نانی بەشی ناوخۆیی‌کچانەوە بەفراوانی (٢٠٠)چارپایە لە سلێمانی ٠ ئەتوانن جەمسەری ئەو مەرجانەی کەدەربارەی بەلێن‌و نەخشەکانەلە محاسبی بەریوەبەرایەتی ئاوەدان کردنەوەی سەرووی‌گشتی ـکەکەوتۆتە ئەپارتمانی‌انحصار شەقامی جمهوری ـ دەستیان کەوێ دوای دانی(١٠) دینار کە قابلی‌گەراندنەوەی نی‌یە ٠

بەخشەکان ئەدرێتە دەست‌سکرتیری لیژنەی کردنەوەی‌بەخشش لە دیوانی وەزارەتی کارروباری سەروو کاك رفیق‌رحومی لە بەرگێکی مورکراوی‌نیشانە دراو بۆ ناوی موناقەسەکە پیش‌سەعات یەکی‌روژی ١٢ـ٣ـ٩٠ ، بەمەرجێك‌بەسترابێ بەتأميناتی سەرەتایی کە ٥٪ی هەمو بەخششەکەیەکە بەکاش ئەدرێ بەمحاسبی‌وەزارەت یا بەکەفالەیەکی بانقی‌یەوەکە لەیەك لەبانقەکانی‌عیراقی یەوە دەرچووبێ ،هەروا تەنیاو بەس‌ئەو چەکانەی کە پەسند کراون ، ئەبێ‌ئەوەش بزانرێ کە ئەم وزارەتەهیچ پەیوەند نیە بەوەی کە نزم ترین بەخشش یا هەربەخششێکی تر قبول بکات ٠هەموو ئەو بەخشانەی کە مەرجەکانی بەلێنی تێدا نەبێ‌ئەخرێتە پشت گوێ ٠ بۆ زیادەزانیاری ئەتوانری مراجعەی شعبەی هونەری بەریوەبەرایەتی ئاوەدان کردنەوەی سەرووی‌گشتی بکرێ ٠

عبدالله خضير
و٠ وەزیری کاروباری سەروو

institut kurde de paris

خەباتی کرێکاران

بەهرەوەری کرێکارێک

ئایە بروا ئەکەیت بەوەی سەعاتیك هەبێت لە تەختە دروست کرابێ ؟ یەکەم سەعات لەم جورە سالی ١٨٣٧ لە پیشانگای یالتکا پیشان درا کە سمیون برونیکوف ماوەی (٦) سال بە دروست کردنیەوە خەریك بوو ، وە ئەم کریکارە کە نەخویندەوار بوو لە دروست کردنی ئەم سەعاتە سەیرەدا کەرەسەی ئاسایی وەك چەقوو بربەندی بەکار ئەهینا •• سەیر ئەوەیە بەشی هەرە بچوکی ئەم سەعاتە بە قەدەر سەرە دەرزیەکەوە بەشی هەرە گەورەشی بە قەدەر نینوکیکی دەستی مروڤە • ئەم سەعاتە تابلۆی نایابو جوانە ، جگە لەوەی زور ریکیشە لە نیشاندانی کاتدا • ئەم کرایکارە لە ماوەی ژیانیا (١٠) سەعاتی لەم جورە دروست کردوە • وە (٣) نەوەی ئەم کریکارە تا ئیستە لەو جورە سەعاتە دروست ئەکەن •• دوا سەعات کە نەوەی ئەم کریکارە دروستی کردوە قطرەکەی (٣) سنتیمترەیە کە ئەتوانری لە گیرفانیشا هەلگیریت •

وە پیشانگای ناو (کیر ف) لە یەکیتی سوفیاتی ئیستا (٣) سەعاتی هیجگار نایابی تیدایە کە سەد سال لەمەوبەر سمیون برونیکوف لەتەختە دروستی کردون •

کۆبونەوەیەکی کرێکاران لە سلێمانی

روژی شەمەی رابوردو یەکیتی نیقابەکانی کریکارانی سلیمانی لە هولی سینەمای دلشاد کوبونەوەیەکی پیك هینا بۆ روون کردنەوەو باس کردنی هەندێ کاروباری نیقابی ، ژمارەیەکی زور لە ئەندامانی نیقابەکان تیایا بەشدار بوون •

لەسەرەتادا بەشداربوون بۆ ماوەی یەك دەقیقە بە بێ دەنگ وەستان بۆ گیانی پاکی شەهیدانی کریکاران •• دوای ئەوە سکرتیری نیقابەکانی کریکارانی سلیمانی وتاریکیدا تیایا باسی دەوری نیقابەی کرد لەگەل هەندی لەو گیروگرفتانەی دوچاری کاری نیقابی ئەبن •

هەروەها هەڤالیك بەناوی پارتی دیمراتی کوردستانەوە وتاریکی خویندەوە •• وە دواجار هەڤالی تیکوشەر جلال تالەبانی دەربارەی کاروباری نیقابیو پەیوەندی بە خەباتی نەتەوەیی و نیشتمانی یەوە وتاریکیدا • لەم وتارەیدا دەست نیشانی ئەو ئەرکانەی کرد کە ئەمۆ لە مەیانی کاری نیقابیو خەباتی نەتەوەییو نیشتمانیدا لە ئەستۆی کریکارانە ، وە باسی ئەو ریبازو رەوەی کرد کە پیویستە کریکاران لەو مەیدانەدا بیگرە بەر •

جگە لەم وتارانە چەند سروودیکی نیشتمانی پیشکەش کراو کوبونەوەکە بەو جۆرە کوتایی هات کە نمونەیەك بوو بۆ یەکگرتنی چینی کریکارانو سوور بوونیان لەسەر رویشتن بە رێگای پیشکەوتوانەی کاری نیقابیو خەباتی نەتەوایەتیدا بەرەو هینانەدی ئامانجەکانی کریکاران • هەروەها یەکیتی نیقابەکانی کریکارانی سلیمانی بەلینی ئەوەیدا کە لەمەودوا مانگی جاریك کوبونەوەیەکی لەم چەشنە پێك بهینێ •

دەنگ وباسی کرێکاران

لە یەکیەتی گشتی نەقابە کرێکارەکاندا و کراوە بەشداری دەورەی عەرەبی رەوشنبیری کرێکاری بکا •

لە یەکیتی تی گشتی نەقابە کرێکارەکان ، داواکراوە ، بو بەشدار بوونی لە دەورەی روشنبیری دووەم، بۆ فیرکردنی چاودێری کەران ، لە باری هونەری و بەرێوەبەرایەتیەوە لەسەر دەزگاکان و شێوەی روشنبیریە کرێکاریەکان لە وولاتانی عەرەبی ، کە لە قاهیرە ئەبەسترێ ، لە رۆژی چواردەی ئاداری داهاتوو ، وە درێژە ئەکێشێ تا نۆزدەی نیسان ••

شێوەی خوێندنەکە لە دەورەی باسکراو بایەخ بە رووی تیۆری ئەدا بۆ شی کردنەوەی هەموو جۆرە یاوەرەکان و تیۆرەکانی تایبەتی بەکەلجەری کرێکاری ، وە بە رێوەبردنی دەزگاکان • وە هەروەها بایەخ بەرووی تەتبیقیش ئەدا بۆفێرکردن و شارەزابوون لەسەر ئەو یاسایانەی کەوا بنکە رۆشنبیریەکان و خوێندنگاریەکانی کۆماری عەرەبی یەکگرتوو لەسەری ئەرۆن وە لەم دەورەیەشدا سی ئەندام بە شراری تێدا ئەکا بەمەرجێ هەر دوو ئەندام نوێنەری وولاتێکی عەرەبی بێ ••

هەواڵی یەکیەتی گشتی :

● یەکیەتی گشتی نەقابە کرێکارەکان بەئەرکێکی رۆشنبیری هەڵسان بەسەر هەموو نەقابەکان • بەمەوە هەر رۆژی پێنج ووتوویژ ئەکران لەهەمو بەشەکان لە پێناوی بڵاوکردنەوەی زانیاری سیاسی و کەلجەری وە کرێکار هاندان بۆ بەرزکردنەوەی بەرهەم •••

● بۆپێشخستنی جولانەوەی کرێکاران ، هەوڵ ئەدرێ بۆ گۆڕینی تەکنیکی نەقابە ، وە ئەم یاسانەش پاش بەستنی تەرخان ئەکرێ لە هەمان ئەو کۆنگرەی کەوا کاتی بۆ کاتدا ••

لە سەر بیروباوەڕی پێش کەوتوانەی
پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستی

١ - پارتی یەکەمان وەکو هەموو پارتی یەکی شورشگیر ، بیرواری خۆی لە سێ رێگاوە، جێ بەجێ ئەکات ، حوکم ، گەل سوپا ، وە لەم بەشەدا باسی دەوری پارتی ئەکەین لەناو داموەدزگاکانی حوکمدا •

٢ - هەموو پارتی یەکی شورشگیر هەول ئەدات بو ئەوەی حوکم بگرێتە دەست بو بە دیهێنانی ئامانجەکانی خۆی وە ئەو خەباتە سەلبی یە کە ئەیکات پێش گەیشتنی حوکمرانی مەبەستی ئامادەکردنی بنکەی میللی جەماوەری یە بو بەرهەلستی کردنی پەیوەندیەکانی کومەلی کونو پاشماوەکانی و هەولدان بو دامەزراندنی کومەلێکی نوێ و هەندێ پەیووەندی نوێ گونجاو لەگەل باری تازەی ژیاندا •

بەلام هەنگاوی سەرەتایی لە پێناوی دامەزراندنی ئەو کومە لە لەو کاتەوە دەست پێ ئەکات کە حوکم ئەگرێتە دەست ، چونکە دەولەت گرنگترین و کاریگەرترین چەکە بە دەست هێنری شورشگێرەوەکە بە هۆی ئەو چەکە ئەتوانرێ کومەلەکە بگوری و یاسا نوێیەکانی خۆی دانی و جێ بەجێ بکات •

٣ - لێرەدا یەکەم تەگەرە بێتە رێگای پارتێکی شورشگیر پاش هاتنی بو سەر حوکم ، بێ گومان لە ئەنجامی خەباتیکی شورشگیرانەی درێژ خایەن ، ئەوەیە هێزە کونەپەرستەکان کە هەست بەو مەترسی یە گەورانە لە سەر بو بوونی خۆیو بەرژەوەندیەکانی ئەکات ئیتر بە هەموو ووزەو توانای بەرهەلستی ئەو هێزە شورشگێرە بەهەموو چەکەکانی ئەکات ،کە کەم نین، بەتایبەتی چەکی پارەو دەسەلاتی چینایەتیو تەحکوم کردن لە باری ئابوری و کومەلایەتیو سیاسی ، تەنانەت لە باری روشن بیریش کە هیشتا وەکو خویەتی و نەگورراوە ، هەرچەندە مەراکزی هێزی گورراوە

سەرەرای ئەمە پارتی دوچاری بەرهەلستی هێزە شورشگیرەکان ، یا ئەوانەی نزیکن لە شورشگیریتی ، ئەبێ ، کە ئەیانەوێ بگەنە حوکم ، بێ گومان بەشێکی هەرە زور لە کاتی شورش بە فیرو ئەروات لە قوناغەی سەرەتایەکانی لە پێناوی بەرهەلستی کردنی ئەم هەردوو رێرەوە بو پاراستنو چەسپاندنی خۆی وە ئەم هەلویستەی وای دەری ئەخات هەروەکو بیەوێ دژی هەندێ لەبیروباوەری خۆی بێ بەلام ئەمەیان زەرەرێکی ئەو توی نی یە ئەگەر شورش بزانێ چون هەنگاو بنێت بەرەو پێشەوەو رێرەوە بنچینیەکەی خۆی وون نەکاو ئامانجە بنەرەتیەکانی خۆی لە بیر نەکات •

ماویەتی

پاشماوەی (ڕێڕەوی •••

ئیسرائیل بۆ پاراستنی بەرژەوەندی چەپەلی خۆیانو ئاغاکانیان وە وەکو بەشێك لە پروژەو پلانیکی فراوانتر نەك تەنها دژی بزوتنەوەی بەرگری جەنگاوەرانی فەلستین ، بەلکو بو هەلتەکاندنی رژیمە نیشتمانی یەکانی عەرەبی لەو ناوچەیەدا ، بەتایبەتی ئیستا کە فرە هەنگاو ئەنین بو رامالینی دووا بنکەو شوینەوارەکانی ئیمپریالیزمو بەپێناوی رزگاربونێکی تەواوی سیاسیو ئابوریو کومەلایەتی •

دیاریشە چارەسەرکردنی ئەم گیروگرفتانەو زال بوون بەسەر ئیمپریالیزمو سەهیونیەتو بەکرێ گیراوەکانیاندا لە رێگای کونگرەکانی بەرزی عەرەبی-یەوە نابێ ، هەروەکو روداوەکان ئاشکرایان کرد ، بەلکو بەندە بەوەی جەماوەری رەنجدەرو زەحمەتکیشی عەرەبی دەوری مێژویی خۆی ببینێ ، جونکە تەنها ئەم هێزە کاریگەرە ئەتوانی بەرهەلستی پروژەو پیلانو هێرشە دروندانەکانی ئیمپریالیزمو سەهیونیەت بکا ، وە هەتا ئەم هێزە دوربێ لە قادومەیدانی جەنگەکە ، ئوردوی ئیمپریالیستەکانو ئیسرائیلی تاوانبار هەر ئەمێنیو نوکەرەکانیشی لە ئوردونو لوبنان ئاژاوە ئەنینەوە •

institut kurde de paris

لاپەرەیەکی نەمر لە فولکلوری کوردی

فاتمێ زالمێ

پیشکەشە بەو هونەرمەندانەی کـــە بەتەنگەرە کـــردنی فولکلوریمانن ...

فاتمــــێ زالمــێ کویستانم دیتــن دیتــن
فاتمــــێ زالمــێ چەند بە بەفــرو جایتـــین
فاتمــــێ زالمــێ چەندم گـوت مەچوە رەزی
فاتمــــێ زالمــێ .نەوەك میشــەك بتگەزی
فاتمــــێ زالمــێ چەندم گوت مەچـوە دار ن
فاتمــــێ زالمــێ دەتگـــەنی کوریی جاران
فاتمــــێ زالمــێ هەرهەلـەو هەلـەو هەلسە
فاتمــــێ زالمــێ ســـەربەزنجـــیر وتەلـە
فاتمــــێ زالمــێ چاو هەلنـــایی لەشەرمـە
فاتمــــێ زالمــێ چاویتـــم لەچـــاو نەرمە

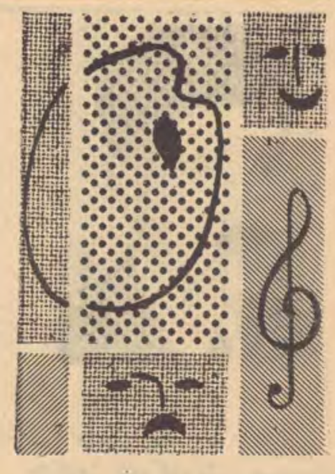

هونەر

هونەرمەندانی کورد

ئەم لاپەرە بچکولانەیـــەی کەلەبەرچاوتایـــە ، ئـــەو بەشداری یە دلسوزانەیە کــە روژنامەی هاوكاری و دەستەی نووسەرانی پیشکەشی ئیـــوەی هونەرمەندانی کوردی ئەکات ، وەبەدیاری بوهونەری نەمـــری میللی کوردیمان هەلی ئەگـری . تا هەموومان بارو ئاستی ئـەو هونەرەی کــــە یادگاری باو باپیرانمانە پیش بخەیـــنو بەرزی بکەینەوە .

هیچ دوو دلی لەوەدا نەماوە هونەر یەکیکە لەو چەکـــــە کاریگەرانەی میللەت بـــو ئیسپاتکردنی خودو کەسایەتی و میژوو دواروژی ، وەیەکیکە لەو چەمکە هەرەزلانـــەی کەنەتەوەی لێ دیتەکایەوە ، نابەلکو نوینەری راستەقینەی نەتەوەیـــە لەهەموو کـــاتو شوینیکدا ، بویە پیویستە ئیوەی هونەرمەندی هوشـــیاریش بازووی مەردانەی لیهەلمالـــن وبیرورا و پەرەموچو پەنجەکانی بوبخەنەکارو هەموو مەرجیکی ســـەرکەوتن وپیشـــکەوتنی بوتەرخان بکەن ، بـــەلام بەچەشنی ئەو بەرهەمـــەی بەدیاری بۆ نەتەوەی کوردی هەلئەگرن بنچینەیەکی کوردانەو لەرەسەنی کـــورد بیـــتو ناوەروکیکی کـــوردەواری و گیانیکی مروڤانەی پیوە لکابیت. .نەك تەنیا هەلچونو گرژبوونـــە وەی دەروونیی بیتو ئارەزوی تەسکی تاکەکەسیو گوشـــە گیریو بەس ...

ئەم لاپەرەیەش ئـــەو رایبورتاجو وردەهەوالو باسو خواس و ووتارانەی بـــلاوی ئەکاتەوە ئامانجی تەنیا پـــرر کردنەوەو رەش کردنـــەوەی کاغەزنیە ، بەلکو لەکوشـــەی ئەو مەبەستەوە سەردەردینی کەئەم بابەتانە ببنە هاندەریك ودەسگرتن ورووون کردنەوەیەك بو هونەرمەندی چستی کورد ، نەك تەنیا رازاندنەوەو نەخش کردن .

کـــەواتە بائـــەم لاپەرەیـــە بکەینە ناسنامەیەك بو هەموو .مان ، تا باشترو ئاشکراتـــر یەکتر بناسین و هونـــەری کوردی نەمرمان پیش بخەینو تیبگەین .

پەندی لاپەرە

نانو شانویەکم بەری ،

میللەتیکی هوشمەندو سەرفرازو

ئازادت پی ببەخشم !

لینــین

دەنگ و باسی هونەر

لیژنەیەك لـــــە دەستەی هونەرمەندانی عیراقی ژمارەیەك لـــەو تابلویە هاوبەشی یانەی پیشنگای سلیمانی یان هەلبژارد کەلەم دوایی یەدا لەهولی کومەلی هونەرمەندانی عیراق پیشـــان درا ، بوئەوەی بەشیوەیەکـــی هەمیشەیی لەهولی موزەخانـــەی نیشتمانی هونەری نـــــویدا دابنریت بو پیشاندان کەئـــەم تابلویانە بوو :

× دیمەنیکی سروشتی ـ هونەرمەند ـ لالەعەبدە
× بویەجیەکان ـ هونەر مەند ـ عثمان خال
× شارەکەم لەزستانا هونەرمەند ـ علي جولا
× **حەسانەوە**
× **بەرەو لادی**
× **جامباز**
× ساوایەکی کـــورد ـ هونەرمەند ـ ئیسماعیل خەیات
× دیمەنیکی سروشتی هونەرمەند ـ حەمە کاکە
× یاری کەران ـ هونەر مەند ـ کامل ئەحمەد
× کچە شوانیکی کورد
× چەند شوانیکی کورد هونەرمەند ـ نوری ئیسماعیل
× هونەرمەند تیو دوراکس دانەری موسیقای زوربا کەئیستا لەیونان لـــەبەندیخانەدایـــە ، گورانیەکی تازەی دانـــــاوە وتیایائەتی :

« وولاتەکـــــەم کەلانکـــی جوانیی‌بوو ، مەلبەنـــدی دنیاییو دلنەوازیبوو ئیستا بوەتە مولکەی مەرگ ، روناکی تیـــایا بوەتـــە تاریکی جوانی بەترس ، هیز بۆ چوك دادن ، پالەوانەکانیش بونەتە پەیکەری لەگەج دوروست کراو » .

× بەناو بانگترین کچەگورانی بیژی ئوپیرا لەجیهان ـ ماریا ـ لەم دوایی یـــەدا لەووتاریکیـــا ووتویەتی ـموسیقا بێ باشەروژە چونکەسەدەی ئیستامان سەدەی بلیمەتیی زانستی یە !

× ئاواز خوانی سوفیاتـــی بەناوبانگ ـ دیمتری شوســـتا کوفیتلش کومەلە گورانی یەکی دەربارەی لینین داناوە لەشیعری یەفکینی دیلماتوفسکی ئـــەو شاعیرەی کە زورجار بەشداری لەگەل ئەم موسیقارە کردوە لەبەرهەمە هونەریەکانیدا . ئەم گورانیانەش بویەکەم جار کورسی گورانی لەموســـکو و ئیستونیادا ئەیلین لەســـاتی ئـــەو ئاهەنگانـــەی کەبەیادی سەدەمینی لەدایك بوونی لینیندا

بروانە لاپەرە ١٥

دەنگ و باسی هونەر لە سلیمانی

⦿ کومەلەی هونەرو ویژەی کوردی داوای لەنوســـەرانو شاعیرانی کورد کردوە کــــە هاوبەشی ئـــەو یادە بکەنـــەوە کـــــە لەیانەی فەرمانبـــەرانی سلیمانی ئەکریت لە ڕۆژی ٣ی مارتی ئەمسالدا بەبونـــەی تێ پـــەر بونی دەسالەی کوچی شاعیری بەناوبانگ « سەلام » لـــەژیر چاودیری پاریزگاری سلیمانیدا .

دەنگوباسی هونەری

⦿ کومەلەی هونەرو ویژەی کوردی لـــە سلیمانی چیروکی (کیچ)ی پیشکەش بە کارـ بەدەستان کردوە بۆ بریاردان لەسەری بۆ ئەوەی لـــەمانگی داهاتودا لەســـــەر شـــانوی سلیمانی پیشکەشی بکـــات وە چیروکی ناوبراو لـــەدەرویکی کومەلایەتی ئەدویت کە هەمیشە نەخوشیەکی کوشندەیەو توشی کومەلەکەتان بوە .. لەنوسینی پاریزەر کاك حەمە صدیقە وە لە دەرهینانی بو شانو کـــاك نەوزاد مەجیدە ، وە بـــەریوە‌ـ بـــەری شانوش کاك جیهـــان عومەرە وە دیکور لەلایـــەن هونەرمەند کاك علی جولا .

⦿ هەروەها کومەی هونەرو ویژەی کوردی داوای لــــە بەریوەبەرایـــەتی تەلەفزیونی کرکوك‌کردوە بو ماوە پیدانیان کـــە هەمو شەوێکی هەینی بو ماوەی نیو ســـــەعات چالاکی هونەرو ویژەی کوردی کوردی پیشـــــکەش بەسەیرکـــەرانی تەلەفزیونی ناوبراو بکەن .. وە بەریوەبەرایـــەتی ناوبراو برریاری لەسەر داخوازیەکەیان داوە .

⦿ کومەلەی ویژەو هونەری کوردی لە سلیمانی برریاری دا بەهاوبەش کردنیان لـــــەو ئاهەنگەی‌کە ئەگریت بەبونەی جـــەژنی نەوروزی پیروزەوە لەبەغا کـــــە بەریوە بەرایەتی ئیستگەو تەلەفزیونی گشـــتی پیهەل ئەستیت وەبو ئەمەش داوای کـــردوە لـــــە بەریوە بەرایەتی ناوبراو بو بریاردان لەسەر هاوبەشیەکەیان لـــەو ئاهەنگە و پیشـــکەش کردنی چیروکی تەمسیلی (ئۆتۆمۆبیلـ چی) کە لەنوسینی کاك ئەمین میرزا کەریمە .

⦿ کومەلەی هونەرو ویژەی کوردی لەســـلیمانی بریاری داوە کە ناو بەناو یادی ئـەو شاعیرونواسەرانەی کوردبکاتەوە بەگیرانی ئاهەنگی یادکردنەوە، هەروەها لێدوان لەگوشـــەی هەلبەستو چیروكو هاوبەشـــی کردنی نوسەرانو هونەرمەندانی کورد بوئەوەی گوشەی هونەرو

بروانە ل ١٥

institut kurde de paris

ویژه

وتاری لاپەرە

یەکێتی نووســەرانی کورد

پاش هــەول‌و تەقەلای دلسوزانەی هەندێ لە نووسە‌رانمان ، یەکیتی نووســەرانی کورد رێگای ئەوەی پێدرا بە ئاشکرا خوی‌ریك بخاو بکەویتە‌ئیش کردن • بیگومان ئــەم کارە جیگای دلخوشی‌و شــادی‌هەموو دلسوزیکە‌کە لەراستیدا بەری هەول‌و تەقەلای چەندەها ســالی نووسەرەکانمانە • زیاتریش جیگای‌دلخوشی‌وشادی ئەبیت ئەگەر ئەم یەکیتی‌یە بەراستی بتوانیت بەو ئەرکانە‌هەلسیت کە پیویستی یەکانی ئەم سەردەمەی نەتەوەکــەمان خستویەتە ئەستوی روشــن بیرو خوینــدەواری نووسەرە‌کانمان •

بزووتنــەوەی روشن بیری نەتەوەکەمان ئەمرو لە هەموو کاتیك زیاتر پیوایســـــتی بەهەول‌و کوششی یەك خوازی هەموو نووسەرو دلســـوزیك‌هەیە بو ئەوەی بتوانیت دەوری میژوویی خوی بگیریت لەوەدا کەبناغەو بنچینەی بیرو بارەری پشکەوتوانەو مروڤایەتی لــــە رێزەوی کاروانی بزووتنەوەی نەتەوایەتی ماندا چەسپ بکات‌کە نووسەرانمان لەرێگای ئەم – یەکیتی – یە یانەوە لـــەم‌بارەیەوە ئــەتوانن گەورەترین خزمەت بکەن •

پیویستە ئــــەم یەکیتی‌یەزیاتر ببیتــە مەیانی کیشـــەی رایانەو دوســـتانەی نیوان‌هەموو ئــەو لایانەی تیـــدا بەشـــــدارو هاوبەشن ، نەك ببیتەمایەی لەیەك دوورکەوتنە‌وەو گیرمەوکیشەی بێ‌سوودو‌زیان بەخش بەتــەواوی ئــەو ئامانجانەی ئەمرو زوربـــەی نووسەرانمان لەسەری رێکن‌و هەولی بو‌ئەدەن • چونکە بوونی ئــەم یەکیتی‌یە بــەم جورەی ئیستای‌کەبەشی زوری لایەکانی بزووتنـــەوەی روشن‌بیرانی کوردی تیدا کوبوتەوە ، ئەلیین ئەم‌یەکیتی‌یە دەرفەتیکی باشــە بو ئــەوەی بتوانین بەهویــەوە‌ریبازو ئەرکەکانی بزووتنەوەی روشن‌بیری نەتەوەکەمان لــــەم‌سەردەمەدا بەو پێ‌یە دەســت نیشان بکەین کە لەگەل تەواوی ریبازو ئەرکەکانی بزووتنەوەی پیشـــکەوتوی شورشگیرانەی نەتەوایەتیمانا هاوجووت بێت •

پیویستە هەموو لا بەشدار‌بووەکانی ئەم یەکیتی‌یە لەپیش هــەموو شتیکا بروانن ئــەو ئامانجانەی لەســـەری ریکن‌و ئەتوانن بەشـــیوەیەکی باش‌و پەسند رەریگای یەکیتی یەکە‌بانەوە هەنگاوی بو‌بنین‌و بەدی بیهنن ، نەك لەسەر شـــتی بچوکی لابەبەلایی دوور لـــە ئامانجە سەرەکی یەکان بکەونە گیرمەوکیشەی ئەوتوە کــەلە‌راستیدا لەسودو بەرژەوەندی هیچ لایەك نیەو لەگــــــەل پیویستی یــەکانی بزووتنەوەی روشن بیری نەتەوەکـــەماندا

بروانە لاپەرە (١٥)

گفتوگویەك لەگەل حسین عارف

● کاك حسین عارف لــە سالی (١٩٣٦)دا لە شاری سلیمانی لەدایك بووەو خویندنی سەرەتایی‌و ناوەندی‌ی لەوبدا تەواو کردوە • وە لەســـالی (٩٦٥)دا خویندنی بەرزی لە کلیەی حقوق لــە بەغــا تەواو کردوەو ئیستا مووچە خوریکی میری‌یە هەر لە بەغدا •

● یەکەم نووسینی لەسالی (٩٥٤)دا لــە روژنامــەی (ژین)دا بــلاو کردوتـــەوە [illegible] پەخشـــانیك بەناوی (بویــە نەمەوێ بژیم !) •

● یەکەم چیروکی لە سالی (٩٥٧)دا بە ناوی (چــای شیرین)ە وە لـــــە گوڤاری (شەفەق)دا بلاوکراوەتــەوە کەخەلاتی یەکـــەمی گوڤاری ناوبراوی وەرگرتوە لە چیروك نووسینا ، وەکە ئەو وەختــەی تادوای شورشی تەمووز ، چە ئەو چیروکەو چەهەر بەرهەمیکی تری بە ناوی – محمد صدیق عارف)ە وە بلاو ئەکردەوە •

● لە روژنامــەو گوڤاری (ژین‌و شەفەق‌و هیواو بلیسەی رووناهی‌و ئازادی‌و ئیســـلامی زەراعی‌و راپــــەرین‌و برایی‌و تووتن‌و بەیان)دا بەرهەمی لە چــــیروك‌و وتاری ئـــــەدەبی‌و کومەلایەتی بلاو کردوتەوە •

● جگە لەوە ئەم بەرهەمانەشی بە ئامیلکە بلاو کردوتەوە:

١ – کامــەران‌و هونراوەی نوێ – لێکولینەوە (٩٥٨) •

٢ – فتاة نغــدە – گوورینی چەن پارچە شیعریکی کامەران بو عەرەبی • (٩٥٩) •

٣ – لەکوری خــــەباتا – کومــەلە چیروکیکی کــورت • (٩٥٩)

● ئیستا ئەندامی دەسگای دامەزرینەری یەکیەتی نووسەرانی کوردە •

پرسیار :

ئەم ماوەی دوایی یــەدا ، گەلیك بەرهەمی چیروك لـــە چاپ درا • ئایا تو لەبــــەر روشنایی ئەو بەرهەمانە ، رات چی‌یە بەرامبەر باری ئیستای چــیروکی کـــوردی ؟ وەئایا ئەتوانیت باشـــترینی ئـــەو بــەرهامانە دەس نیشـــــــان بکەیت‌و بوچی ؟

وەرام :

بەپێی ئاگای من، بەدریژایی هەردوو ســـالی (١٩٦٧)و (١٩٦٨) ئەم چیروکانە بلاو کراونەتەوە : (شمشالی شوان – محمد سـعید صالح) وە (لیوی ئاگرین – امین میرزا کریم) وە (نەرایمان چی لێ هان – محمد علی مدهوش) وە (دارەکەی بەرمالمان – احمــد محمد اسماعیل) • بەلام لــە سالی (٩٦٩)دا وەك بەری ئاویکی مەنگ بـــەر بدەی ، ئاوەها لیشاری بلاوکردنەوەی بەرهەمی چیروك نووسەکانمان دەس پێ ئەکا ! ئەوانەی لــەو ســـالەدا بلاو کراونــەتەوە ئەمانەن : (بووکە شووشە – دوکتور مارف خەزنەدار) وە (بوو مەلەرزە لە گومی مەنگا – کاکە مــەم فخری) وە (دە چیروك – دوکتـــور کاووس قەفتان) وە (ئەلەمان کوردی – دوکتور مارف خەزنەدار) وە (ژیان‌و ئەشکەنجە – ئاراستە) وە (– ئادەمی‌زاد – محــرم محمد أمین) وە (نەوای هەتیو – ساجد ئاوارە) وە (زەردە خەنەی ژیان – جهان عومەر) وە (کولەمەرگی – ئاگرین) •

جـــــا ئاخو خوینــدنەوەو لێکولینـــەوەی گشت ئـــەم چیروکانە ئەمان گەیەننە چــە ئەنجامیك ؟!• بەرای من ئەمان گەیەنن بە دوو ئەنجـــــامی

بنەرەتی :

یەکەم: دەرکەوتنی سەرەتای پەرەسەندن‌و پیش کــەوتنیکی دیارو ئاشکرا لـــە هونەری چیروك نووسینمانا لــە رووی شیوەی نووســـینەوە (باری هونەری‌ی) بەتایبەتی ، وە لە رووی ناوەروکــەوە بەگشتی ، کە ئەمە بێ گومان ئەنجامیکی دل خوش کەرو شادی بەخشە•

دووهــــەم : وەکی تریش جیگەی سەر سوورمانە کـــە کارەسات‌و بەسەر هاتی هەمە چەشنەو پررو چرری نو سالی رابوردووی نەتەوەی کوردمان کە ئیمە گوایە باسی چیروکەکانمان لەژیانی روژانەی ئــەو هــەل ئەهینجین‌و بو ئەویش ئەنووسین ، لەو بەرهەمانــەدا روون نەبوتەوە و نانوینرێ !! ئەگەر ئەمە وەهایێ ، ئــەبێ ئەوەش بووترێ کە خوزینەوە یەك ، یا هەلاتنیك هەســـت پێ ئەکرێ لە چیروك نووســەکانمانا ! رەنگە هوی ئەم بارە ناهەموارە نهینی‌یەك نەبێ کــە بتوانرێ لە مروڤی هوش مەند بشــارینەوە ! بەلام من ئەمــە تــەنها ســـەرنجیەکــەو دەری ئەبررم کـــە ئەتوانرێ بەزور بارا وردبکریتەوە •

بەلام بو باشترینی ئـــەو بەرهــەمانە ، بەرای من (دە چیروکە)کەی دوکتور کاووسە بە دوایا (بوومە لەرزەکەی) کاکە مەم کە بەتایبەتی لــــە شیوەی نووسین(باری‌هوانەری) یا پەســـەندی ئەکــەم پترلــە باسەکانی کە کەم‌و کووری‌یان تیا ئەبینم • وە ئەمەش ئەوە ناگەیەنێ کە بەرهەمەکانی تر گشتیان لاوازو کال‌و کرچن • نەخیر !!••• من دلنیام کــە بەپێی پیوانەی پلەی ئیستامان گەلیکی سەرکەوتوویان تیـــا هــــەیەو بگرە لــــە زوربەیانا پیش‌کەوتن ئەبینم‌و ئاسویەکی نوی بەدی ئەکەم •

پرسیار :

بەلای توەوە نیشانەی‌چیروکی سەرکەوتو ، چە لە ناوەروکاو چە شیوەی نووسینا چێ‌یە ؟!

وەرام :

من هەرچەندە لەو باوەرەدا نیم کە ئەدەب‌و (بە تایبــەتی چیروك نووسین) بریتی بێ لە وەحی‌و لە غەیبەوە راگەیەنرێ بە نووسەر ، بــەلام باوەررم بەوە گەلیك بەهیزە کـــــە پیشــــەیەکی هیجگار وردو ســــەخت‌و ســـــتەمی پیروزەو بەهرەو توانای دەســــەلاتیکی ئەوتوی گەرەکە کە تەنانــەت زور جار بو نووسەرو شاعیرەکان خوشیان واخوی ئەنوینێ کــە وەحی‌یەو لەغەیبەوە پێی

هەواڵی ویژه

● ئەم کتیبانە دراون بــە وەزارەتی روشن بیری‌و راگەیاندن بو ماوەدان بەچــــاپ کردنیان :

١ – کاروانی شـــەهیدانی کوردستان – بریتی‌یە لــــە فەرهەنگی ژیانی شـــەهیدانی کورد لە سالی ١٩٦١ – ١٩٧٠ لــە ئامادەکردن‌و کوکردنەوەی – علی محمد عسکری – •

٢ – هەلەشەیی – چیروکی مندالان – رەزا شوان •

● وەئەم کتیبانەش ئامادەن بوچاپ :

١ – رەنگاو رەنگ – کومەلیکە لــــە گورانی‌و سرودو هەلبەســـتی کوردی – لـــە نووسینی – ظاهر محمد – •

٢ – لەمنەوە بوتو – کومەلە هەلبەستیکی بەشی ســــیەمی دیوانەکەی عثمان خوشناوە •

● وەئەم کتیبانەش بــەم زوانە دەرئەچن :

١ – رێ نووس – دەربارەی دەستووری زمانی کوردی – لە نووسینی طاهر صادق •

٢ – گولزار – کەشـــکولی شاعیرانی ناوچــەی جەباریە – لەکوکردنەوەو لەسەر نووسینی شیرزاد جەباری •

گوڤاری (بەیان) کەوتە بازاروە

دوینی ژمارە (٢)ی گوڤاری بەیان لەبەرگیـــکی ئیجگـار قەشــەنگ‌و جوانا دەرچوو ، ئەم ژمارەیە پرە لــە ووتاری ئـــەدەبی‌و کومــەلایــەتی‌و هەلبەست‌و چیروك‌و نووسینی زمانەوانی بەکـــەلك • بریار وایە لەمەو دوا بەردەوام هەموو مانگیك – بەیان – دەرچیت •

institutkurde.paris

ویژە

ڕائەگەیەنێ !! دەسا ئەگەر باسەکە وەها بێتە پیش‌چاو ، ئەبێ پیشەکی ئەو مەرجانە دەس نیشان‌کەین کە پیویستە لەو ئادەمی‌زادەدا هەن کە ئەشێ ببیتە نووسەرێکی سەرکەوتوو • من بەش بە حالی خۆم ، ئەم مەرجانەم بەلاوە پەسەندە :

یەکەم : ئەبێ مروفیکی گەلیك زیرەك‌و وریاو چاو کراوە بێت •

دووەم : ئەبێ خاوەنی بیرو هوشیکی قوول‌و توانای‌سەرنج لێ‌دانیکی وردبێ •

سێهەم : ئەبێ خاوەنی هەست‌و نەستیکی ناسکی‌کاری گەری گەش‌و پوختەو زیندوو بێ •

چوارەم : ئەبێ لە ڕێی خوێندنەوەو بیستن‌و بینینەوە زانیاری یەکی گەلیك فراوان لە خۆیا پیك هینابێ دەربارەی گشت ڕوویەکی ئەم ژیانە

پینجەم : ئەبێ خاوەنی سپی نەبێ بەو نیازەی بەزوو ترین کات پێی بووترێ نووسەر !•

شەشەم : دوا جار ئەبێ ماوەیەکی پەراوەکردنی ئەزموی لەنووسینا بەسەر بردبێ کە شارەزای‌هەموو کون‌و قوژبنیکی هونەری بابەتە نووسینەکەی خوی بووبێ ، کە ئەمەش لە یەکیکەوە بویەکیکی‌تر جیاوازی تێ ئەکەوێ •

من پیشەکی ئەم مەرجانەم **ئالوزو فراوانە •**

فەلسەفەیەکی دیارو ئاشکرا بێ لەژیاناو پیشەی تەنها ڕەش کردنەوەی زور ترین لاپەڕەی بویە خستە ڕوو تا دەری بخەم کە چیروکی سەرکەوتوو (لەکاتی بەراوورد کردنا) لەدەس کام مروف دێت‌و لەکام نووسەر چاوەڕوان ئەکرێ •

وەکی تریش ئەلیم : کە ئەوانە مەرجی مروفی نووسەرو (بەتایبەتی چیروك نووس) بن ئەی ئاخو ئەبێ مەرجە کانی چیروکی سەرکەوتوو چی‌بن ؟! بەلای منەوە (بە شیوەیەکی گشتی) لەمانەی لای خوارەوە بەدەر‌نین :

یەکەم : ڕووداویکی هەلبژاردەی ئەم ژیانە ئالوزو فراوانەی ئادەمی‌زاد •••

دووهەم : وەستایانە لە قالبیکی ڕازاوەی نەخشینی دل‌گیرا بخریتەوە پیش چاوی ئادەمی‌زادە کە خوی •••

سێهەم : بەمەر جێك هەلویست‌و سەرنجیکی‌تایبەتی نووسەر ڕاگەیەنێ هەر بەو ئادەمی‌زادە ، دەربارەی ژین‌و چونیەتی چارە سەرکردنی گیروگرفتەکانی کە بو ئامانجێك بچێ‌و ئەنجامیك لەم ڕووەوە دەس نیشان بکات •

جا بێ گومان لە لەیەکدانی مەرجەکانی پیشوو لەگەل ئەمانەدا ، چیروك‌و چیروك‌نووسی سەرکەوتوومان دەس‌گیر ئەبی کە ئەمە پوختەی هیوار ئاواتیکە بو دواروژی چیروك نووسین لەئەدەبی نەتەوەکەمانا کە هەردەم لە ناخی بیرو هوشی منا ئەدرەوشیتەوە •

ئەمەشی باسم کرد ، ڕام‌ـ ئەکێشێ بو دەس نیشان‌کردنی دوو نیشانەی کەم‌و کوڕی‌ی هەرە دیارو ئاشکرا لە پلەی ئیستای هونەری چیروك نووسینمانا ••• نیشانەی ڕووکەشی‌و ساکاری !••• ڕووکەشی لەناوەروکاو ساکاری (بە مانای نەشارەزایی) لە شیوەدا (واتە لە ڕووی هونەری‌یەوە) • وەمن کە ئەم ڕایەم دەرئەبرم ، وەنەبێ لەوە بەئاگانەبم کە (لە بەراوورد‌ـ کردنا) هونەری چیروك‌نووسین لە ئەدەبی ئیمەدا هیشتا لە سەرەتادایەو باری ڕوشن بیری‌ی نەتەوەکەشمان بەگشتی (ئەنجامی هەندیك هوی‌ـ تایبەتی!) لەکاروان دواکەوتووەو نووسەرمان ئەخاتە وەزعیکی ناهەمواری پڕ لەداخ‌و خەفەتەوە • بەلام من بەش بە حالی خۆم ، هەرگیز قاییل‌و ڕازی نابم کە نووسینم تاسەر گیرودەی ئەو دوو کەم‌و کووڕی‌یەبی ، بەلکوو من ڕەنجی فەرهاد ئەدەم بو زال بوون بە سەریاناو دواجار بەدی هینانی ئەو ئاواتەی کە وەك وتم هەردەم لە ناخی بیرو هوشما ئەدرەشیتەوە •

پرسیار :

ئەووترێ لەم سەردەمەدا ، لەناو گشت لقەکانی ئەدەبا ، چیروك لە برەودایەو چۆتە ڕیزی پیشەوە • تورات لەسەر ئەمە چی‌یە ؟!•

وەڕام :

من بە بێ ئەوەی هەر بە ئاستەمیش لە بایەخ‌و پایەی بلندی شیعر کەم کەمەوە لە ئەدەبەکەمانا ، چە لە ڕابوردوو داو چە لە ئیستاو دواڕوژیشا بەلام من زور بە پەرۆشەوە لایەن‌گیری ئەو وتەیە ئەکەم‌و باوەڕیکی تەواووم پێی هەیەو هینەدەی پەیوەندی بەخومەوە هەبێ ، بە هەموو توانایەکمەوە کوششی بو ئەکەم • لەگەل ئەوەشا باسەکە لێ‌دوانیکی دوورودریژی ئەوێ‌و پیویست بە بەلگە هینانەوەیەکی زور ئەکا کە لیرەدا ئەو ماوەیە چنگ ناکەوێ •

پرسیار :

باری ڕەخنە لە ئەدەبەکەمانا چون ئەبینی‌و ڕەخنە بەلای تۆوە ئەبێ چون بیت ؟!

وەڕام :

بەداخەوە باری ڕەخنەگری لە ئەدەبەکەمانا گەلیك تاریك‌و نووتەك ئەبینم ! • بەلام ئەمە ئەگەرچی بەسەریك جیگەی داخە ، بەسەریکی‌تر بەلای منەوە ئەنجامیکی دواکەوتویی ئەدەبەکەمانە بە گشتی • ئەی ئەگینا کەی ئەوە ڕەخنەیە ئەگیرێ‌و کەی ئەوەش دەستووری ڕەخنە گرتنە کە پەیرەو ئەکرێ ! • سەیرە !• هەر ئیەکە لەنووسەرو شاعیرەـ کانمان ، ئەیەوێ بلێ : تەنها خۆم‌و کەسی‌تر نا !! • لەکاتیکا پیویستە بلێ : خوم‌و گشت نووسەرو شاعیرەکانی تری نەتەوەکەم • برایان !•••• بەتایبەتی ئیوە ئەی چیروك نووسەکانمان ••• با دلنیابین کە هیشتا هیچمان نەگەیشتوونیەتە ئەو ڕادەیەی کە پشتی لێ‌بکەینەوەو بلێین : وا هونەری چیروکی کوردی‌مان لە ئەدەبەکەمانا گەیانە لوتکە! گشتیمان لە ئیستەدا ، خومان بو ئامانجیك ئەکوتین ••• ئامانجی پێك‌هینان‌و پەرەپێ‌دان‌و پیش‌خستنی چیروك لە ئەدەبەـ کەماناو دواجار سەرخستنی بو لوتکە • ڕاستە تیامانا هەیەو زوریش کە بە پەلە پڕووزێ بەرهەمی گەلیك کال‌و کرچ ئەهاویتە ژێر چاپەوەو تیامانا هەیە هیشتا لە ئەلف‌و بێی هونەری چیروك نووسین نەگەیشتوەو کەچی تەقەلا ئەدا

بروانە لاپەڕە (١٥)

هۆنراوەی : [illegible]

سادەترین ووشە بۆ :

بریتراند روسل

دەنگیکی سەوز
چلیکی سەوز
لە دڵ دەریاو تەمومژا
لەئاسمانی تاریکسانی باووبژا،
دەنگیکی سەوز
هەستی کرژی خاو کردمەوە
چلیکی سەوز
تەری‌و نەرمی
کلی رشتە ناو چاومەوە •

●

ئەلێن دنیاو شارستانی
درەختیکە پیرو گەندەل
هەلئەتەکێ ڕگەکانی
لێی بەسەر چوو بەزمی گول‌و
یا گۆرانی ،
ئامێزانی‌ی ڕەنگینی مەل ،
یا چاو شارکێی ئەستێرەکەی
گەشی سەر کەل •
- کاتێ‌دێ و بەر ئەبیتەوە
پیرەداری شارستانی ! -
بەلام چلیك ، چلیکی سەوز
وەك ڕوناکی پیروز و بەرز
چرۆکەی ئەگەشیتەوە
هیوای دلی شاعیریکی
روژ هەلاتی ئەگریتەوە ••

●

من شوانیکم لەچوارچیوەی
مێشکی تەسکم
کە سروشتی کوردستانە
نەخشەی ژین‌و ئەم جیهانە
ئەبینم کەسادەو جوانە !
فەیلەسوف نیم ••
ڕۆلەی فەلسەفەی خۆرڕسکم
تێر ئەڕروانمە شارستانی و

درەخت‌و چل
جیهانیکی هاوبەشێتی و
خەرمانی گول
چلی باخی بەهار و دل
بریتراند روسل •

●

لە کاتیکا ، چواردیواری
نیشتمانی
ئیمەی ژیر دار
لووتی داوەلە ئاسمانی
سامناك‌و تار
بەداوو تەل هەلچنراوە
ئاگامان لەگشت براوە
دەنگی سەوزی
کلاو ڕوژنەی هەلکەنراوە
لە جەرگی شەو
پشووی قوولی پڕ ئارامە
بۆ ڕراچەنیو لە سامی خەو !•
بادەنگی هەر بسروێنێ
بگرمێنێ •• بلاوێنێ ••

ئاگەی ووشە

کتێبێك :

ئافرەتە ناو دارەکانی کورد

نووسەر بوی هەیە لەچەند ڕوویەکەوە ڕەخنە لە کتیبیك یا بەرهەمیکی ویژەیی بگریت : چ لە بابەتەکەی یا شیوەکەی ، شیوەی دەرکردنی‌و لەچاپ‌دانی، یا لە تیووری نووسەرەکەی یا ریزمان‌و هونەرمەندی •• هتد •! واتە : ئەتوانین لەچەند لایەکەوەر بە چەند چاویك بروانینە هەر بەرهەمیك بەپێی ئەوەی‌کە ڕاکیشەری‌سەرنجمانە لەمەدا !

لە کتیبی (ئافرەتە ناوەدارەکانی کورد) دا نووسینی : کاك جەبار جەباری - بەم پرسیارانە سەر هەل ئەدەنەوە :

١ - بابەتەکەی چ نرخیکی هەیە ؟

٢ - شیوەی نووسینەکەی ئەگونجی لەگەل ئەو مەبەستە کە لەم جورە کتیبانە چاوەڕوان ئەکریت ؟

٣ - تەنیا تومار کردنی میژووی لەدایك بوونی‌و مردنی ئەو ئافرتە نەبەردانە ••• بەسە ؟

ئەلیین :

و ١ - لیکولینەوە لە بارەی ژیان‌و میژوو تیکوشانی ئافرەتی کوردی نەك تەنیا کاریکی ڕەواو ڕیزگرتنە لەو ئافرەتە چالاکانە •• بەلکو پیویستی‌یەکی ئەوتویە چونکە پەیوەندیەکی بنچینەیی هەیە بە ژیانی کومەلی کوردەوە بەگشتی • واتە : (بابەتەکە) جیگای بایەخ پی‌دانە : هەر لەبەر ئەوەیە کە - وەکو کاك جەبار خوی پی‌ی ووتم :- (لە ماوەیەکی زور کورتا زوربەی ژمارە لە چاپ‌کراوەکان بلاوبونەوە بەناو خوینەرانا ؟

کتیبەکە - لای من - لە (کوکەرەوەکانە) واتە لەوجورە نووسراوانەیە کە مەبەستی کوکردنەوەی چەند وورده زانیاری‌یەکی بلاوە بووە • نەتەوە تازە ڕاپەریوەکان بەکوکردنەوەی سامانی‌میژوی‌و وایژەی نەتەوایەتی چاو ئەکەنەوە • هەر میللەتیك بیەویت هەنگاویکی فراوانتر

بەڵێ نووسێك

بروانە ل ١٥

institut kurde de paris

ئافـــرەت

وتە

خوشکی بەڕێز :

پێویستەکانی سەر شانی تۆ ، بەتایبەتی لەم ڕۆژەدا ، کە ژیان بەردەوام لە گۆڕان و پێش کەوتنایە، زیاترو فراوان ترە لەو ئەرکە پێویستیانەی مە ڕۆژانی ڕابوردوو ترا لـــە ئەستوی ئافرەت بو .

لەبەر ڕوناکی ئەم ڕاستیەدا ئەبێت خۆت ڕابێنی بـــەوەی بتوانی ئـــەرکی خۆت بـــەپێی پیوایستی ئەم ڕۆژگارە بـــەدی بهێنیت .

ئەمرۆ ئافرەت لە سەریەتی ڕاستەخۆ بکەوێتە هـــەوڵ و خەبات بۆ ئەوەی بەشـــداری پیاو ، بکات لە ئامادە کردنی کەرەســەی ژیانی خیزانی‌دا ، لە پەروەردە کردنی منداڵدا ، لــە پەرە پێدانی روشن‌بیری و بەرەو پێشەوە چونی کۆمـــەڵ بەرەو ژیانیکی باشتر .

لە بەر ئەمانە، ئەی خوشکی بەرێز ، لــە سەرتە ڕاپەریت هـــەوڵ بـــەیت و ئـــەو کوت و زنجیرەی دەستی بەستوی لـــە بەشداری کردنی بەراســـتی ئەرکە پیرۆزەکانی سەرشـــانت بیان بچدینی ، ئەمەش بـــەبێ گەیاندنی ڕاستی کۆمەل ئەبێ و روشن بیر بونی ئەندامەکانی ، ئەم کارەش بەشی زۆری لـــە ئەستوی تۆیە .

کۆچی هاوڕێکەم

هاوڕێم ...

هەرچەن ڕۆیشتی .. بەڵام زیاتر لە یادگارێکت لام بەجێ هێشتوە ، ئەوەت فیرکردم کە قوتابخانـــە فیری نەکردم ... ئەوەت فیرکـــردم ... دایك و باوکم بەرچاویان نەخستوم .

فیرت کـــردم : فرمیسك بۆ دوێنی نەرێژم ... چونکـــە سبەینێی ڕووناك چاوڕێمانە ، جالەبەر ئەوەی تۆ بویتـــە چیروکی دوێنێ ، فرمیسك بۆ کوچەکەت نارێژم ... بەڵکو چاوەڕێی ئەوەم ژیان ســـەر لەنوی بۆم پێ بکەنێت ..

پێت وتم : ئاسمان ئیش و ئازارمان لەبیر ئەباتـــەوە ... فرمیســـك ئەسڕێت و برین سارێژ ئەکات .. لەبەر ئەرە لەسەرمانە بۆ ئاسمان بڕوانین تا چاوی لیمان بێت ..

دەست بکەینەوە بۆ ژیان .. تا بەرەو پیرمان بێت .. دڵمان لـــەقین پاك بکەینەوە تافراوان بێت بۆ خۆشـــەویستی ! قین ڕوناکی لەدڵا ئەکوژێنیتەوە .. بەڵام چون قین لە دڵی منـــا جێی ئەبێتـــەوە دوای ئـــەوەی پڕت کرد لە خۆشەویستی ؟

هاوڕێم : کوچت کرد بەڵام ووشە شیرینەکانت لـــە دلمـــامانەوە .... تۆ فیرت کردم لەگەڵ کەسانی ترا دڵ نەرم بم، تۆش بویت بەکەسانی تر ...کەواتە لە سەرمە فێربم چـۆن لێت ئـــەبورم ، یادی هیچت نەکەمە وە خۆشەویستیت نـــەبێت ... وە دلنیـــابوم لێ‌بوردن و دڵ‌نەرمی تەمـــەن درێژ ئەکەن وەقین هەتا ڕوی جوانیش ئەشـــوێنێ ، فێرت کردم بەخشین چەند جوانە .. چـــەند بەرزە ببەخشین بەبێ چاوەڕێی بەرامبـــەر ! وە هەرچیەك لەدەستم هات پێـم بەخشیت .. هەستم بەخوشی و بەختیاری ئەکرد بەو بەخشینە .. بەختیـــارەکان بێ‌ئەندازە ئەبەخشن ... وەك خۆپەرستەکان نین ... هەر بەرن بەبێ دانەوە ....!

هاوڕێم :

داوای ئەوەت لێ‌ناکەمـــەوە پێم بەخشیویت .. چونکە من زۆرترم لەتۆ دەست کەوت ، لەرێی تۆوە مانای خۆشەـــە ویستی و بەخشـــینم زانی ، لەگـــەڵ تۆدا هەستم بـــەو بەختیارایە کـــرد بەدرێژایی ژیانم لێی بێ‌بـــەش بـوم ! هەست و بیرم لەگەڵ تۆدا بوە ، هەتا بیرکردنەوە لەتۆ ئەیکردمە خەو ... پەیمان بێت بە پێی ئامۆژگاریەکانت بڕۆم و سووربم لەسەر پاراستنی یادگارەکانت .. بەر لەوەی بت‌ناسم .... سەرنجی ژیانم لە گۆشەیەکی تاریکەوە ئەدا ... وەك هەڵاتو یەك لەژیان پەنام گرتبو ... بەڵام بەهوی تۆوە ... کـــە تۆم ناسی ... زەردەخـــەنەی کامەرانی لەروم نابێتەوە .

نووسینی :
سوهام سالح

• وینـــە • دەست کردی
هونەرمەند عطا قزاز

غانـــدی و ئافرەت

تەنگ و چەڵـــەمەی هیچ وولاتیك بەتەواوی لەناو نابرێ بـــەهوی ئافرەتـــەوە نەبێت برسیتی و .نەخوشی و نەخوێندە‌ـ واری ئـــەتوانرێ نەهیلریت ، ئەگەر ئافرەتان بەبێ وەستان ئیشان کرد .

« غاندی »

ئافرەتان

لەکاروانی ژیانی میللەتەکەماندا

نوسینی :
ڕووناك کویی

ئاشـــکرایە کە ئافرەتان بەشیکن لـــە کۆمـــەل ، وە پێش‌کەوتن و گەیشتن بەم‌پایـــە بەرزەی شـــارستانیەت بـــە هاوکاری ئافرەت و پیـــاو هاتونەتەدی ، ئافرەتانیش شان بەشانی پیاوان لەگەڵ کاروانی پێش‌کـــەوتنی میللەتا بەرەو ئاسویەکی ڕووناك تر ڕێگایان بری وە .

بەم جورە ئەو ئەرکەی لـــە ئەستوی پیاوان بوە ، هەمـــان ئەرك لە ئەستوی ئافرەتانیش بوە کـــە بەمە سەلماوە ئافرەت بەردیکی پنەوی بناغەی بـــەرز بونەوەی وولاتە ، لەم ڕووە وە ئافرەتانی کورد درێغیـــان نەکردووە ، بەڵکو بـــە باوەری پولاینەوە شان بەشانی پیاوانی کورد چونەتە ناو جەرگـــەی مەیدانی هـــەوڵ و تەقەلادان بو پێش خستنی ژیانی کۆمەلایەتی کوردو بـــەرەو بەرزی چونی کاروانی تیکوشـــانی ، وە سەرنج دانی لاپەرەکانی میژوی ڕابوردوومان و ورد بونەوە یەك لە جوڵانەوەی تێکوشـــانی ئەمڕومان ئـــەم ڕاستیەمان بۆ ئەسلمێنی و .ناوی چـــەندان ئافرەتی مەزنی کوردمان لـــەم ڕوەوە بەرچاو ئەکەوێت .

ئەوەی ئەمەوێ لەم ووتارەدا دەستی بوبکیشم ، ئەو کـــەم تەرخەمیەیە کە ئافرەتی کورد لەڕوایەکی گرنگی پێش خستنی

بڕوانە لاپەرە ١٥

جوانترین منداڵ

وا لەم ژمارە یەشا وێنـــەی سێ منداڵی تر بلاو ئەکەینەوە، وە لەژمارەکانی ترا ئـــەو وێنانەی تر بلاو ئەکەینـــەوە کەپێمان گەیشتون و چاوەرین وێنەی تریشمان بۆ بێرن .

١ ـ یادگار علی • ٢ ـ دلۆڤان عبدالحـــافظ ٣ ـ چنار عبدالحافظ المائی

چیرۆکی سەرفترە

حسەن قزلجی

حاجی عەلی دەولەمەندیکی قورس بو ، بازاری ئەوەندە گەرم بو ، نەیدەپەرژا سەری خوی بخورینی • کاری بەوە باشبو کە وەکو بەزازو چەقالو وردەفروش نەبو ، ئەگینا هەر فریا نەدەکەوت • ئیستاش کە بە تاو لینگەبار شتی دەفروشت بەتەنیا پیرا نەدەگەیشت ، میرزا صالحی‌خزمی خوی مانگی بە حەوت دینارو نیو گرتبو کە دەفتەرێشی بو بگری، هاتوچوی بانگی بو بکات ، پارەی لای بەقالو بەزازەکانیشی بو کوکاتەوە •

حاجی هەرچەند سەری زۆر قاڵ بو ، بەلام خوا هەلناگری لەگەل ئەوەش سەری بچوایە نویژی نەدەچو • روژی رەمەزانیش ئەوا هیچ پیاویکی ورياو عاقلو بو ، حیسابی دنیاو قیامەتی خوی باش دەزانی • زور چاك لیکیدابۆوە: رەمەزان (هەم زیارەتەو هەم تیجارەت) خواشی لی رازی دەبی وە ژەمی سی نیوەروش دەگەرێتەوە • خوا نەکا دور لەگیانی حاجی • خو قسە لەوە نیە پیاو هەر دەبی روتو نەدار بی تا دەس پیوە بگری • پیاوەکە بازرگان بو ئەهلی بازار بو ، بازاریش جیگای دەفتەرو حیسابە • سەرمایە هەرچەندە زوریش بی ، کە لیکیدەدەیتەوە هەر فلس فلسە کەوتوتە سەر یەك ، هەمو فلسیك لەدەفتەردا جیگای خوی هەیە • بو مالی حاجی بەو مەخاریجو دەرچونە وزرەوە ، سی نیوەروژە بە لانی کەمەوە دەیکردە یازدە دینار • ئەمە پارەیەکی کەم نەبو • کریی دو مانگی میرزا صالحی لەکول دەکەوت • یا دەیتوانی پینج ، شەش جار بو سەوداو مامەلە پیی بچیتە بەغدا • بەکورتی روژوی رەمەزان لە هەمو باریکەوە بە قازانج‌تەواو دەبو •

حاجی مانگی رەمەزانی بە ریکوپیکی گرتبو ، «تەراویح»ی شەوەکانیش سەرباری • لە مەلای بیستبو هەرکەس شوکرانە بژیر بی ، خوا بوی زیاد دەکات • جا بویە هەمو شەوی بەدەم تەراویحەکەوە ، ئەوەندەی زمانی هیزی تیدابو شوکری خوای دەکرد • خوش لیی قبول کردبو ، روژبەروژ بەسەریدا رشتبو •

ئیوارەی روژی٢٨ی رەمەزان حاجی لە مزگەوت نویژی شیوانی بە جەماعەت کردو بەدەم ریگاوە، ووردە دوعاکانی خوێند • کە گەیشتە مالەوە ، دەمی لە ئاخرین دوعا بەتال بو ، بیسمیللایەکی کردو دەستی کرد بە بەربانگ کردنەوە • نوشی گیانی بی ، بەروبوی رەنجی شانی خویەتی وەکو«شنتە» لە شیرینەوە باقلاوەی بە نیوە جواوی قوتدا ریزی لی‌گرت ، سی ، چوار شیلەی باقلاوە بەگەرویەوە لکاو هەناسەی سوار بو • بە بەرداخیك ماستاو شوردیەوەو کوکەیەکیشی بەدوادا کرد •

ریگا بو خواردنی دیکە بەتەواوی کرایەوە • پەلاماری دەوری قبولی دا ، قبولیەکە بەیارمەتی بامیەو گوشت ، باشتر خوی کۆدەکردەوەو ، بەرەحەتی بەناو پەرژینی ریشو سمیل‌دا خوی دەکرد بە دەمی حاجی‌داو ئاوای ئەودیو دەبو • ناوبەناو پەرداخیك ماستاوی دەخواردەوە ، (دور لە حاجیو بەربانگەکە) شفتەیەکیشی دەکردە مەزەی • وەکو وەرزیریکی لی‌زان بژاریکی باشی سینیەکەی کرد • دەستیکی بە ریشی‌دا هینا ، الحمد لله ، خوایە شوکری وت، روی‌کردە خیزانی :

ــ ئا ، خیراکە چایەکەم بو تیکە • با فریای جەماعەتو تەراویحەکە بکەوم •

حاجی‌ژن ــ هیشتا سەرپوشی‌نویژی شیوانی بەسەرەوە بو ــ پیالەیەك چای بو حاجی هینا :

ــ حاجی ئەری سەرفترەت قەبلاندوە ؟

ــ یارەبی خوا جەزای بەخیرت بداتەوە ئافرەت ! چا بو وەبیرت خستمەوە ، هاوار بە مالم ، شەیتانی مەلعون بە هەمو فیلیك خەریکە رەنج بەخەسارمان کا • وەختابو زویژو روژوەکەمان بەخورایی بچی • دەلی چی ؟ با سەرفترەکە بدەین بە میرزا

حاجی‌ژن ــ میرزا صالح پیاوی خوتە ، جگە لەوە مەعاشیشی هەیە ، لەکوی سەرفترەی پیدەشی ؟

حاجی ــ قوربەسەرە ژنیكو سی مندالی هەیە ، بۆچی پیی‌ناشی • چەند شەو لەمەپیش مەلا لە مزگەوت دەیکوت خیرو حەسەنات بو خزم باشە • میرزا صالح خزمی خوشمانە •

حاجی‌ژن ــ دەی جا یەك دو دیناری جیژنانە بدەری ، هەم خیرەو هەم پیاوەتی • سەرفترەکەش بدە بە مستحقیك •

حاجی ــ تو بەم دەس‌بلاویە لە جیگەی من بوایەی ، نە من دەبوم بە حاجی عەلی ، نە توش بە حاجی‌ژن• من هەمیشە میرزا صالحم لەبیر بوە ، چاکەشم لەگەل کردوە • دەلیم ئەمەشی لەزیادی بدەینی •

حاجی‌ژن ــ باشە ، وابکە ، من مانعی خیری تو نابم •

حاجی ــ روی‌کردە کورە گەورەکەی ــ ئەرزەحمان ئا راکە ، میرزا صالح بانگ کە !

میرزا صالح هات ، بە دەنگیکی نیوە نوساوی خەفەتاریەوە سلاویکی کردو لای خوارەوە دانیشت •

حاجی‌کە لەبەر جەماعەتەکەی بەپەلە بو ، لە لایەك روی‌کردە میرزا صالحو کوتی : دەمەوی سەرفترەکەی ئەمسال بدەم بە تو • لەلایەکی دیکەشەوە بانگی کردە حاجی‌ژن •

ــ فاتی ئا ، خیراکە ، نیزیکەی دو هوقە گەنم بینە •

حاجی‌ژن ــ گەنممان نیە • هەر برنج لە مالەوە هەیە •

برنج دەبی ؟

حاجی ــ فەرقی چیە ، ئەویش زەوادە ، خیراکە ، دو هوقە برنج بینە !

میرزا صالح: ناعیلاج‌نەبومایە وەرم‌نەدەگرت ، پیاو کە ناچار بو خیرو سەدەقەشی قبول دەکا !

حاجی ــ دور لە تو ، میرزا! تو خوێندەواری ، شتی‌وا مەلی، عیلاجی چی ؟ ساغو سەلیمی، مانگی حەوت دینارو نیو مەعاشتە • شوکری خوا بکە • برینجیان هینا ، حاجي میرزا صالحی بانگ‌کردە پیشەوە :

ــ ئەوا ئەو برینجەم دا بە تو لە سەرفترەی ئەمسالدا کەخوا لە سەر منی فەرز کردوە • میرزا صالح کوتی ئەرێ قبولم کرد ، وە دامەوە بە خوت بە قەرز • برنجەکە حەوت جار لە سەرفترەی حاجی و حاجی‌ژنو کورەکەو دو کچەکەیان ، لە بەینی حاجیو میرزا دا دەستاو دەستی کرد •

حاجي هەستا بروا بو جەماعەت ، بەسەرپیوە کوتي : سەرفترە بەزیادەوەی دانی‌ی باشترە ، بو میرزا صالحیش بەزایە ناچێ ، دای‌دەنی‌ین هەر سەرەی بە ربعیك ، دەکاتە دو دینار چارکی کەم • حاجی چو بو جەماعەت میرزا صالح خەریك‌بو بروا ، حاجی‌ژن بە زور گیرایەوەو چایەکی بو تی‌کرد • حاجی‌ژن ئەحوالی مندالەکانی میرزا صالحی

دەپرسی • میرزا صالح شاش‌وواش وەلامی حاجی‌ژنی دەداوە• زیاتر بیری لە پارەی سەرفترەکە دەکردەوە ، چونی خەرج کات ، بەشی کاسبە جیژنەش بکاو جیژنانەیەکیش بو ژنەکەیو مندالەکانی بکری• چایەکەی خواردەوە ، مالاوایی کردو رویشت •

بەیانی میرزا صالح وەکو هەمو خەلکی بازار دەلین محلەکە)ی کردەوە ، کەسکی داو دەفتەرو شتی خوی ئامادەکردو دانیشت تاویکی پی‌چوحاجی پەیدا بو •

حاجی ــ میرزا تا زوەو سەرمان قال نەبوە دەست‌دەرە قەلەمەکەت با حسابی خومان بکەین • **میرزا ــ حسابی** چی •

ــ چون حیسابی چی ؟ تۆ دو دینار چارەگی کەمت لای هەیە •

ــ باشە ، ئیتر ئەمە حیسابی دەوی ؟

ــ تو دەلی‌ی ئەمرو هاتویتە بازار • چون حیسابی ناوی هەمو شتیك حیسابی دەوی • برامان ــ برایی ، کیسەمان جیایی •

میرزا ــ باشە ، دەی‌فەرمو • ئەمە قەلەمو کاغەز •

حاجي‌ــبنوسە دو دینار چارەکی کەم •

میرزا ــ ئەوا نوسیم •

حاجی ــ دەی من چیم لای ئە هەیە ؟

میرزا ــ واللە نازانم ، لەبیرم نیە تو هیچت بەلای منەوە بی ؟

حاجی ــ تو لەبیرت نیە من لەبیرمە • زستانی قوندرەکانت درابو ، دوکانەکەت پیس دەکرد • جوتی قوندرەم دایەی• قەی‌ناکا ، با لەبەر تو بە دیناریکی دانیین ، بنوسە دیناریك •

میرزا ــ بوچی ، بە چەندەت کری‌بو ، وا بە کۆنیش بە دیناریکی لەسەر من حیساب دەکەی ؟

حاجی ــ کاکی خوم تو ئەهلی بازاری • لە بازار قسە لەوە نیە بە چەندە کراوە ، قسە لە نرخی روژە •

کونی چیو شتی چی ؟ تاقە زستانیك لەپیم کردبو • هیشتا تازەو نوی بو •

میرزا ــ دە باشە ، ئەوا نوسیم دیناریك •

حاجی ــ ئەوروژە حاجی فتح‌اللای پینجواینی سندوقە چاکەی لی‌کرین • چارەکی چای نمونەت رشت ، ئەویش سی‌سەد فلس • ئەمە دیناریكو سی‌سەد فلس •

میرزا ــ چارکە چایەکەم کوکردەوەو کردمە سندوقیکی

حاجی ــ کوکردنەوەی چی ؟ نەختیکت کوکردەوە ، ئەوەکەی دیکەی تیکەل خاكو خول بو ، کەسکت لی‌دا ، قەی‌ناکا ، بنوسە دوسەد فلس •

میرزا ــ دەی باشە ، ئەمە

بروانە ل (٥)

institut kurde de paris

پاشماوەی ژمارەی پیشو

بەشی دووەم

روشنبیری گشتی

مانای بەختیاری

عبدالله عباس

خوینەواری بەریز :

مروڤی بەختیار پی ئەگاتو پەروەردە ئەبیت چونکە کومەلایەتیە ، هەرچی بیەوی بەوردبنین وای جیبەجی ئەکات خزمەتو سود بگەیەنیت ، چاو ئەبریتە پاشەروژو هیوای بەرەو پیشەوە ، خەفەت ،ناخواتو دوش دانامینی چونکە بە دووربینیو بیسل کردنەوە گیروگرفتەکانی چارە سەر ئەکات ٠

بەلام ئەوانە بەختیار نین کە : لە تاریکیا ئەژین ، پی ناگەنو پەروەردە نابن ، چونکە بەخوپەرستی رازی ئەبن ، چاویان هەر لەتامو ئارەزو شکاندنە ، یان چاو ئەبرنە رابوردوو ئەگەر کەرەتیک شکان ٠٠ هەربیری لی ئەکەنەوە !

مروڤی بەختیار بەراستی بەویژدانەو بەهیوایە ٠٠٠ ئامانجو پاشە روژی هەیە بویە هەمیشە ورياو نەوستاوە، بەلام ئەوانە لەبەختیاری دورن وەستاون ، مونو روگرژن ، چاویان لەپاشە روژنیەو هیوا یەکیان دیاری نەکردوە بوی تیبکوشن ٠٠

بەختیار راست گویە ، راست خوی دەرئەخاتو رەوشتی بەرزە لەبەر روناکی پاکی دەرونیا ٠٠

بەلام ئەوە بەختیارینە کە بوغزاویەو مەکر بازەو دوو روو یان سی رووە ٠٠٠ بەختیار نیکوشەرەو ئازایە ، هەمیشە هەولی ئەوە ئەدات زیاتر بیری فراوان بیت ، زیاتر دەرونی پاک بیت ، چاو ئەبریتە بەرزی خویو خیزانەکەیو کومەلەکەی، باوەری بەویژدانی بەهیزە نالەقیت ٠٠

بەلام ئەوە بەختیارنیە ، تەمەل بیت ، گوی نەداتە فراوان بونی بیری ٠٠ یان بەرز بونەوەی خویو خیزانو کومەلەکەی ، باوەریکی ئاشکرای نیە ، هەروژە لەسەر پەتی ریاری ئەکات ٠

لەکوتایا ٠٠٠ نرخی بەختیاری ئەوەیە هەموو کات روخوشبین ، خومان رابینین بەوەی هەلەو خراپەی خەلکی ترمان لەبیر بیچیتەوە دلمان ئەونە فراوان بیت خراپەی زوو بیر بچیتەوە لەبەر پری لەچاکەو دلسوزی ٠٠ هەلە کردنی خوشمان نەمان ، روخینی ٠٠٠ باوەرمان چونە بو بەرزی خومان ، واش بین بو خەلکی ٠٠٠ ماوە نەدەین قینی کویرانە لەدلمانا جی بیتەوە ، هەربچوک ترین شت بەرامبەرمان داوی دا توندو شیتگیر ببین و دلمان پر کەین لەقین ٠٠ قین بونەوەو دل رەقی مانای ژیانە لە تاریکیا٠٠ مانای ئەوەشە کە خەلکی ئەکەین بەدوژمن لە خومان ، چونکە هیچ کەسی قین لەدلو بوغزاوی خوش ،ناویت ٠٠ بەلام ریز پیشان ئەدات بەرامبەر هەموو کەسیکی روخوشو دل نەرمو لەسەرخو ٠٠ کە لیبوردنی لە مامەلە کردنیا لەگەل کەسانی ترا کردوتە ئامانج ٠٠ با بەم جورە لە بەختیاری بگەینو هەولی ئەم جورە بەختیاریە بەین ٠٠٠

سەلاحەددین هاڤینگەها بناڤ و دەنگ

ڤەنیسینا : قەسیم مزوری

سەلاحەددین ئیکە ژهاڤینگەهین بناڤو دەنگ کو جهەکی بلندو هەلکیشایو باهینو کوشتیاری‌یە (سیاحی) هەروەکی گەلەك جهین‌دی یین کوردستانا شرینا ، هاڤین بەهەشت ، پرئاڤین زەلالو دارین تاری سیبەرو وپەریو زەرین شەپال ٠

سەلاحەددین بخشەکە (ناحیە) ژبخشەکین ئاستانا (لواء) هەولیری ژلایی روژهەلاتی ڤە(٣٢)کم یادیرەژی دکەڤیتە روژئاڤایا شەقلاوە ژدیریا (١٨)کم ، ئانکویاد توخیبی ڤان هەردوو باژیرادایە ئوهەر هوسا یالسەربانی گرەکی بلندو پانو نزیکی رەخی جیایی سەفینی‌یە ، بایی‌سار کوژسەفینی تیتە خار وەدکەت کو مروڤ بیژیت سەلاحەددین پارچەکەژ زوازنین فەراشینی ٠

ئەگەر گەریدەك (سائح) بسەرکەڤیتە ویری ژهەولیری چاردە چەپان دی دەربازبیت ، دی بینیت کوسڤکە باژیرەکی باکژو ریكو پیكو هەمی ئاڤایین چوان هاتینە ئاڤاکرن ژوان ئاڤاییا ، میڤانخانا هاڤینگەهی کوژهەمی ئالا گولو گولازارو جیمەنن ٠ و لسەر رەخین جیاو بیستانا خیڤەتو مالین گەریدا لەناڤ میرغوزارا جانیی بلاڤ بوینە ٠

ژلایەکی دیڤە شەقامین راستو لەدەورو پشتین وی ئین هاتینە جاندن بداریت کاژیو تیهیرکاو سپینداران ، نەخاسمە لدەورو پشتین برکا مەلەڤانیا ٠

ئەڤ هاڤینگەهە گەلەکا ببزاڤە جونکی هەمي کنارین وی گوندن ژبەرڤی چەندی هەرا پرمروڤو کاروانی‌یي براستی سەلاحەددین هاڤینگەهەکا گەل خوشو شرینەو پتریا خوشبی ژبەرهندی کوهەمی رەنگین سەختمانگەها تیدا هەنە ٠

دیارە ، گول سەربنی خورابت دی ژرەنگی گولی‌بت ، سەلاحەددین ژی ژبەر کو پارچەکە ژکوردستانی دی هەر یا شەنگو شوخو شەپال بینت ٠

بۆ بەرچاوی خوێندەواران

تکایە هەر نوسەریك ئەم خالانە رەچاونەکات ، نوسینەکەی بلاوناکریتەوە :

١ - لەسەریەك دیووی کاغەزەکە بنوسە ٠

٢ - ماوە لەنیوان ووشەکاندا بەجی بیلە ٠

٣ - تابتوانی بە نوسینیکی ریكوپیك بی ٠

institut kurde de paris

رۆژنامەکەمان لەژێر چاپا بو ئەم هەواڵەمان وەرگرت

هەڵبژاردنی دەزگای دامەزرینەری یەکیتی نووسەرانی کورد

سکرتیری دەزگای دامەزرینەری یەکیتی نووسەرانی کورد ، بە ـ هاوکاری ـ راگەیاند کە ئەندامانی دەرگای دامەزرینەر روژی ٢٥ـ ٢ـ ٩٧٠ یەکەم کوبونەوەیان کرد پاش ریگادان بە یەکیتی • وە لەم کوبونەوەیەدا بە هەڵبژاردنیکی نهینی کارو فرمانی ئەم برایانەیان دیاری کرد :

١ ـ ماموستا جەمال بابان ـسەرۆك ـ •

٢ ـ دکتور ئیحسان فوئاد ـیاریدەدەری ـ سەرۆك ـ •

٣ ـ ماموستا کاکە مەم بوتانی ـسکرتیر ـ •

٤ ـ ماموستا حسین عارف ـمحاسب ـ •

وە لەم کوبونەوەیەدا هەندی برياری تريان داوە کە پەیوەندی هەیە بە وەرگرتنی ئەندامو ئیش کردنو خزمەتی راستەقینەی ئەدەبی نەتەوەکەمانەوە •

بەرەو ژیان

بو ئاگاداری

لە لاپەرە (١٥) دووەم ستون ، حەوت دیری یەکەم لە پاشماوەی ووتارەکەی کاك حسین عارف تایبەت بە پاشماوەی تاقگەی ووشەیە ببورن •

پاشماوەی (سەرکەوتن بۆ خەباتی ...

ئوروپا بەناوی [رێکخراوی شورشگیری پارتی تودەی ئێران لە دەرەوەی وڵات] ، ئەم رێکخراوە باوەری وابوو کە پارتی تودە بە درێژایی دروست بونی نەیتوانی دەوری مێژویی خوی ببینیو بە ئەرکەکەی سەرشانی خۆی هەڵسێت ، وە هەر ئەو سیاسەتەش بۆتە هۆی سەرنەکەوتنی بزوتنەوەی نیشتمانی لە ئێرانا وە رووخانی حوکمی [دکتور مصدق] •

وە دوای روخانی حوکمی نیشتمانی مصدق لە ١٩٥٣ سەرکردەو کادرەکانی پارتی تودە دەربەدەر بوونو لە رووداوەکانی ووڵات دورکەوتنەوە •

رێکخراوی شورشگیری پارتی تودە ، کە دروست بووە ، باوەری وابوو مەیدانی خەباتو جەنگین ، وڵاتی ئێرانە ، وە ئەبێ هەموو ئەندامو کادرەکانیان بچنەوە ئەوێ وە تێکەلاو بە کومەڵانی خەلکی ئێران بن ، وە جەنگی گەلی درێژ خایەن بەرپابکەن دژی رژیمی کونەپەرستی رەزاشا ، وە لەم سالانەی دواییدا بە هەولو تەقەلای ئەم رێکخراوە لە ئێراندا بزوتنەوەی پەرەی سەندووەو بە خەباتی نوێی کومونیستی ئێران پەرەی سەندووەو بە خەباتی شورشگیرانەی رژیمی بوگەنی شای هیناوەتە لەرزین •

بزوتنەوەی نوێی کومونیستی ئێران پەیوەندی پتەوی بە کومەڵانی خەڵكو بزوتنەوەکانیانەوە هەیە ، بەتایبەتی بە بزوتنەوەی شورشگیرانەی چەکدارە شورشگیرەکانی پارتی دیموکراتی کوردستان لە کوردستانی ئێراندا •

بیرواری ئەم بزوتنەوەیە ئەوەیەکە وڵاتی ئێران ووڵاتێکی [نیمچە داگیرکراو ـ نیمچە دەرەبەگی یە] وە پلەی شورشی دیموکراتی نوێیە ، بە سەرکردایەتی چینی کریکار ، وە ریبازی شورش پشت بەستنە بەکومەڵانی جوتیارانو دروست کردنی بنکەی شورشگیرانە لە لادێیەکاندا ، ئینجا ئابلوقەدانی شارەکانە ، بەپێی بیروباوەری هەڤال ماوتسی تونگ •

رژیمی شای ئێرانی نوکەرو بەکرێگیراو ، ئیستا لە هەموو کاتیکی تر زیاتر گەندەڵو بێهێزە، هەرگیز گیان دەرناکا لە دەست کومەڵانی خەلکی ئێران •

رژیمی شای کونەپەرستو بەسراو بە بەرژەوندی ئیمپریالیستەکانو ئیحتکاراتیان کە وڵاتی ئێران ئەروتێنێتەوە بویان ، کە جوتیاران ئەچەوسینیتەوەو بێبەشیان ئەکا لە ژیان ، کە مافە نەتەوایەتی یە رەواکانی میللەتی کورد ئەخاتە ژێر پێی بە سیاسەتی شوفینیانەی خۆی ، هەتاکو بێتو هەر چەند دامودەزگای کان یارمەتی بدەن ، روژی ئیمپریالیستەکانو سەهیونیەروخانو لەناو چونی نزیکتر ئەبێتەوە •

گەلانی ئێرانیش، بە فارسو کوردو ئازەرو کەمە نەتەوایەتی یەکانی شورشگیرانەترو ئازایانەتر رێگەی خەباتی چەکدار ئەگرنەبەرو درێژە بە خەباتی پیروزیان ئەدەن ... هەتا سەرکەوتن •

بۆ ئاگاداری ژمارە (٩)

لە پرۆژەکانی نەخشەی پێنچ ساڵیەوە

(مناقسەی فراوان کردنی پروژەی ئاوی حمام علیل وە گەیاندنی ئاو بۆ گوندی قبر العبدو عریج لە محافظەزەی موصل) •

١ ـ بەم ئاگاداری یە مناقسەی فراوان کردنی پروژەی ئاوی حمام علیل و گەیاندنی ئاو بۆ گوندی قبر العبدو عریج لە محافەزەی موصل بلاوئەکەینەوە بەپێی ئەو مەرجانەی لەکاتی دەوامی رەسمیدا لەبەشی حساباتی بەریوەبەرایەتی پروژە گشتی یەکانا دەست ئەکەویت پاش شەهادەی ئەندامیتی بە ژووری بازرگانی بەغدا نیشان ئەدرێ بەرامبەر ـر ١٥ دینار (پانزە دینار) •

٢ ـ ئەوانەی بەشداری لەم مناقسەیەدا ئەکەن ئەبێ بەپێی ئامۆژگاریو مەرجەکان عەطائاتیان بدەن بە سکرتیری لیژنەی مبایعاتومناقسات لە دیوانی وەزارەت •

٣ ـ ئەمانەی خوارەوە لەگەل عەطائاتەکەدا ئەدرێت :ـ

أ ـ بارمتەی پیشەکی کە بریتی یە لە ـر ٢٥٠٠ دینار (دوو هەزارو پێنچسەد دینار) بە نقدی یان بە کەفالەتیکی مەصرفی کە بو ماوەی (٦) مانگ کاری پێ بکریت لەکاتی داخستنی مناقسەکەوە یاخود بە چەکیکی بروا پی کراو لەمصرفیکی ریگا پی دراو لە کوماری عیراقدا • وە ئەوعەطائاتە ئەخریتە پشت گوێ کە بارمتەی لەگەلدا نەبیت یا بە کەمو کوری و پیچەوانەوە پیشکەش بکرایت •

ب ـ نەخشەو کتەلوكوبیانو ئەو وینانەی پەیوەندیان بە عەطائاتەکەوە هەیە •

ج ـ ئەو وەصلەی مواصفاتو مەرجەکانی پێ کڕاوە •

د ـ شەهادەیەکی تازە لە بەریوەبەرایەتی ضریبەی دخلەوە یاخود وینەیەکی •

هـ ـ بەرنامەیەك دەربارەی کاتی ئیش کردنەکە •

و ـ لیستەیەك دەربارەی ئەو بەلین کارانەی بەشداربوو لەکاتی دانی عەطائەکەدا ئەیدات •

ز ـ لیستەیەك دەربارەی ئەو کارانەی بەلیندەر لەو چەشنە کردویەتی •

ح ـ وینەیەکی دانپیانراوی عقدی دامەزراندنی شەریکەوپەیرەوی ناوخوی ئەگەر بەشداربوو یاخود شەریکەکە(یاخود ئەو دامەزراوە بازرگانی یە لە کەسیك زیاتر بوو) •

٤ ـ عەطائات هەتاسەعات (١٢)ی نیوەروی روژی شەممە ریکەوتی ٢٥ـ٤ـ١٩٧٠ وەر ئەگیریت یاخود روژی دوای ئەوەئەگەر روژی تەواو بوونی مناقسەکە بەر عطلەی رەسمی کەوت • وە بەشداربوو ئەتوانی روژی کردنەوەی عەطائات لەکاتی کردنەوەدرا ئامادەبیت •

٥ ـ هەموو بەلیندەریك بۆی هەیە لەم مناقسەیەدا بەشداربیت ئەگەر شەهادەی تصنیفی بەلیندەرانی هەیبت •

گشتی یەکان
بەریوەبەری پروژە

institut kurde de paris

وەرزش وەرزش وەرزش وەرزش وەرزش

دەورەی کاسی جیهانی

خوێنەواری بەرێز :

وا بەشی چوارەمی ئەم ڕاپورتاجەتان پێش کەش ئەکەین دەربارەی ئەو تیپانەی کە لە دەورەی شانزە هەمی یاری توپی پێی پاڵەوانیەی جیهان دا بەشدار بون ·

کۆمەڵی چوارەم پێك هاتوە لە : ئەڵمانیای ڕۆژئاوا و پیرۆ و بولگاریاو مەغرب ·

(١) بولگاریا: بوبە پاڵەوانی کۆمەڵی هەشتەم کە لە خوی و هولەندەو پولندەو لوکسمبورگ پیك هاتبو · وە شەش یاری کردوەلەمانە چواری بردۆتەوەو یەکیك بەرامبەر و لەوی ترا دۆڕاوە بەم جورە نۆ خاڵی گرتوە، تەنیا پولندە بەرامبەری ئەوەستا ، بەڵام لەبەر ئەوەی هەشت خاڵی بوە بولگاریا پاڵەوانی کۆمەڵەکەی وەرگرت·

(٢) ئەڵمانیای ڕۆژئاوا : بوبە پاڵەوانی کۆمەڵی حەوتەم کە لە خوی و ئوسکوتلەنداو نەمساو قبرس پێك هاتبوو ·

شەش یاری کردوە ، پێنجی بردۆ تەوەو دوایەکەی بەرامبەر بوە · چاکترین یارکەی (مولد بنکبار) بوە ·

(٣) مەغرب : بوبە پاڵەوانی کۆمەڵەکەی خوی پاش ئەوەی چواز یاری لەگەڵ سوداناو نیجیریا کردوە دوانی بردۆتەوە سیەم بەرامبەر چوارەم دۆڕاوە

(٤) پیرو : بە پاڵەوانی کۆمەڵەکەی خوی دەرچو کە پێك هاتبوو لە : ئەرجنتین و پولیڤیا ، وە سەر کەوتنەکەی ئەم تیپە سەیر بوە ، لەبەر بەهێزی تیپی ئەرجنتین ·

وەرزش

● سودان بو بە پاڵەوانی کاسی دەوڵەتە ئەفریقیەکان ، کاسی دەوڵەتە ئەفریقیەکان ، دوای ئەوە لە غانای بردە وە (١ - هیچ) کە یاری کۆتای ئەم دەورەیە لە خرتوم کرا · وە لەسەر یاری دووەم (ك·ع·ی) لەگەڵ ڕۆخی عاج یاری کرد لە ئەنجاما (ك·ع·ی) بردیەوە ·

● ئافرەتانی فرنسا مەدالیای زیرین یان لە یاری خلیسکان دا لەسەر بەفر لە ڤال گاردینا » بردۆتەوە ، کە سەر کەوتنەکەیان بەسەر ئیتالیا دا بو ، وە مەدالیای زیو درا بە ئەمریکا ، پاڵەوانی فرنسا لەم یاریە (ئەنگرید لافورگ) بووە ، پاڵەوانی ئەمریکا (برابار کوکران) بوو ·

⊙ بەیانی ڕوژی شەممە وەفدێکی ئەڵمانیای دیموکراسی ئەگاتە بەغدا کە لە (٦٦) ئەندام پیك هاتووە ؛ کە برێتیە لە تیپی توپینو زورانێ و هەڵگرتنی قورسو جومناستیك ·

⊙ هەڵبژێردراوی پولیس ئەچی بو قاهرە بو ئەوەی چەند یاریەك لەگەڵ تیپەکانی ك·ع·ی· بکات

⊙ پێنج شەممەی رابوردوو لەسەر یاری گەی بەریووەبەرایەتی ناوخوی هەولێر گەمەیەکی توپین کرا لەنیوان یانەی بروسکەی هەولێرو لاوانی پێشرەوی بەغایی کە لەئەنجاما وەکو یەك بوون · گولەکانی بروسکە ، کانەبی و ئەسعەدو محمد عوسمان توماریان کرد ·

⊙ یەکیەتی ناوەندی عیراقی بو توپی (سەبەتە) بڕیاری دا کە یاری نێوان یانەکانی ئافرەت لەبەغدا بەردەوام بێ لەڕوژی شەممەوە ٢٨ - ٢ ، یەکەم گەمە نێوان یانەی کەرخ لە کات ژمێری سێ روژی شەممە لە سەر یارگەی یانەی هومنتن لەبەغدا ·

⊙

هاوكاری و خوێنەواران

● **كاك احمـد سید علي برزنجی بەم ناونیشانە (چرپەیەك بەگوێ ···· ئاوارەدا) ئەم نامەیەی بۆ ناردوین :-**

لەژمارە شەشی - هاوکاری- خۆشەویستا بەبەرواری ١٣-٢-١٩٧٠ نووسەر ێکم بەرچاوکەوت لەژێر ناوی (سەرەتایەك دەربارەی نووسینی چیرۆکی کورت) بەپێنوسی - ئاوارە - ·

جاکاتێ ئەو نووسراوەم خوێندەوە زۆر سەرسالم بوولم لەوەی کە ئایا ئەبێ کاك (ئاوارە) خۆی ئەم باسەی بۆ ڕۆژنامەکە ناردبێ یان دەستەی نوسەران بەرێکەوت یەکێکیان لەپەناو قوژبنێکا ···! دۆزیویانەتەوەو ویستویانە خۆیان پێشتر بکەون لە بڵاو کردنەوەیا لە یەکێکی تر ···!؟

ئەمە ئەڵێمو داواش لە هەردوولا ئەکەم کە هیچ زویر نەبن چونکە ئەو نوسراوە (پێشەکی) ئەو کۆمەڵە چیرۆکەمەو ئامادە کراوە بۆ چاپو هێشتا (ڕەقابە) ڕێگای چاپکردنی نەداوە لای خۆم ماوەتەوە ·

ڕاستە نوسینەکە بە پێنوسی (ئاوارە)یەو زۆر بە سوپاسەوە کاکە (ئاوارە) پاش تەماشا کردنی یەکەم بەرهەمم ئەو پێشەکیەی بۆ نووسیمو هێیش چاوەڕوانی (دەرویە)ك ئەکەمو خوا لێمان بکاتەوە تاکو بتوانم چاپی بکەم (بە پێشەکیەکەشەوە) ·

زۆر پرسیار لەسەر ئەمەیەنو ئەچنو خۆیان ئەسەپێنن بەسەر نوسەری باسەکەدا (ئاوارە) و داوای وەڵام ئەکەن:

× ئایا چۆن ئەو پێشەکیەی بۆ چیرۆکەکانمت نوسیوە خۆت ڕێگای خۆت ئەدەی بڵاوی بکەنەوە ؟!

× ئایا ئەوەندەت پەلەیە بۆ خستنە ڕووی ئەو باسە کە بەوە قایل نەبویو سەبرت نەگرت لەگەڵ چیرۆکەکانما لێرەشو لەوێش ···؟! چاپکرێ بەڵکو پێشتر ، یان

× ئایا کاك (ئاوارە) کە جارێك دیاریەکت پێشکەش کرد ئەبێ لێی سەنتیەوەو پێشکەشی کەسێکی تری کەیت ؟!

ئیتر هیوادارم کە ئەم ڕوونکردنەوەیەم بە چرپەیەکی تێکەڵ بە بزەی ڕێزو خۆشەویستیو برایانە وەرگریو سوپاس ·

- هاوكاری : -

لەسەر داواکردنی کاك (احمد سید علی برزنجی) خوی ئەو نووسینەیمان بڵاو- کردەوە·· وەلامی - هاوکاری- لەم بارەیەوە ئەوەیە کە برادەر - ئاوارە - ئەو نووسینەی لەژێر ناوی (سەرەتایەك دەربارەی نووسینی چیروکی کورت)دا بۆ ناردین ، ئیمەش لەبەر ئەوەی باسەکە جوان بوو لە ژمارە شەشی - هاوکاری - دا بلاومان کردەوە بەبێ ئەوەی ئاگاداری ئەو کەینو بەینەتان بین ·

● **بو برادەر - بەهرە - لە سلیمانی ·**

- برادەر :- بلاوکراوەی - تریفە - ڕۆژنامەیەکی سەر دیوارە قوتابیانی بەشی کوردی لە زانستگای ئاداب دەری ئەکەن ·

بەلام گوڤاری - بەیان - تائیستە یەك ژمارەی لێ‌دەرچوە ·· لەم ڕۆژانەدا ژمارە دووی دیتە بازارەوەو هەروەها لە سیمانیشدا بلاو ئەکریتەوە ·

● کاك غازی علی لەکرکوك: نامەیەکی ناردوە ، پیرۆزبایی دەرچونی ڕۆژنامەی «هاوکاری» کردوە ·

- سوپاست ئەکەین برای بەرێز ، بەڵام بۆ مەسەلەی دەرچونی ڕۆژنامەکەمان بە ڕۆژانە لە جیاتی هەفتانە ، وابزانین توانای ئەوە نیە ئیستە بیری لێ بکرێتەوە · لەبەر ئەوە نا ، نامانەوێت ڕۆژانەبێت ، بەڵکو لەبەر ئەوەی دەرچونی ڕۆژنامەیەکی کوردی ، بەشیوەی ڕۆژانە « ئیمکانیاتیکی » زۆری ئەوێ کە ئیستە : نیە !

● بۆ برادەر - هاشم حسن کچانی -

- سکالاکەت - کە شیعرە - ئەوە ناهێنی بلاو بکریتەوە ·

● بۆ برادەر - عبدالله محمد اسماعیل - لە سلیمانی ·

- ئەمەبەشیکە لەو شیعرەی ناردبووت هیوای سەرکەوتنت ئەخوازین ·

بەری ئاسمان بوو بە دوکەڵ
جیگای هەور نەمایەوە
کلپەی هەلسا داری گەنەڵ
زیادی کردو نەکوژایەوە
بۆچی سووتا
گری هەستا
دیسانەوە

پاشماوەی (فروفێلن ···

هەرە گوت باشە ئەو بو تو هاتي ··· مێرچي گوت : کا کیڤە چو نیشا من بدە ژنێ گوتێ راوەستە ···· ئینا مەلاي گوتە من چ بکەم ؟ ئەڤە مێرێ نە هاتە ڤە ··· من مەلا کرەت سندوقێ دا لبنێ مالێ ئو من دەرێ وێ گرت ئو کلیلك کرەت بەریکا خو دا · بێهنا مێرکي چك بو ··· بەزي بڤري ئو گوت : کا ئەو بەراز ··· دا یت وەکي ڤي ژ دنیایێ ڤە کەم بڤر هەلاند دا لسندوقێ دەت ژنێ دەستێ وي گرت گوتێ : دێ چ کەي؟ خو کورە نە کەي دێ سندوقا مە شکێني · مەلایێ هەش پێ وەر بو چەنگەك دبنێ سندوقێ دا · ژنێ مێر دنا خارێ ئو گوتێ : ئینا جلفەك بمن کەت ئو ئەز ژ خەو را بوم ··· هەچکو جەرکەکێ ئاڤێ پسەرێ مێرکي دا کري گوت : ما خەون بو ؟ ژنێ گوتێ : ئەرێ پسەرێ تە خەون بو · باش بو تە سندوقا مە نە شکاندي نێ لەزا باش نینە ·· مێرکي گوت : ئەز دێ چمە مزگەفتێ نڤێژی رابو ئو دەرکەت ژن ژن بەزي دەرێ سندوقێ ڤەکر ئو گوتێ : مەلا ئەز گوري ڤێ ژي ژ بیر نە کەي بنڤیسە لدەفتەرێ ··· مەلا هاتە دەر گوت : کا تشتێت من ··· ژنکێ گوتێ : زینە ئەز گوري ما دێ چي ؟ مەلاي گوت : ما هێژ نە چم ··· کا پەرکێت من نڤیسین بینکە ژنك بەزي باشە زینکێ پەرکێت وي دانا ڤێ مەلاي نە کرە نە مەردي هاڤێتنەت کوچکي دا ئو گوت : سیند بیت لسەر من ئەز ئێدي قەلەمي نە دانمە سەر کاغەزێ بو نڤیسینا چەقەلوزێت ژنکا ·

زڤري گوتە ژنکێ : من نە زاني هین هندێت زانن ··· ژنکێ گوتێ : هەکو تو بمیني ئەڤ شەڤە دێ هێشتا زاني · مەلاي دەستێ خو لپاشە زینکا خو دا ئو کەرێ خو کورتان کر ئو ژ گوندي دەر کەت بێ بخو د بێژیت (راستە یێ گوتي : ان کیدهن عظیم ···)

institut kurde de paris

پاشماوەی (تافگەی

بنیت بوپیشەوە دەس ئەکا بە کوکردنەوەی هیزو توانـاو سامانو کەرەستە خـاوە بلاوبووەکانی ، کە لەمەیـانی راپەرینی روشنبیری کوردیدا بەکوکردنەوەی فولکلـورو هەوالو میژوو شـوینەواری پیاوو ئافرەتو شارو رووداوە نەتەوایەتی‌یەکانمان ‥ ئەرکی سەرەکی شانی نووسەرانە !

و ٢ – شیوەی نووسینەکەی (بە رووخستنەوەیە – عرض) ژیاننەوەی سامانی کون لـە مەبەستەکانی جوولانـەوەی ئەمرو جیـا ناکریتەوە · هیچ کاتیك لە میژو نادوین ، لە بەر نازی چاوی رەشی ئـەو یادگارانەو بەس · لەم رووەوە کتیبەکە هەست بزوینەر نیە ، چونکـە شـیوەکەی بـە رووخستنەوەیەکی سـاردو ووشکە · بە پیچەوانەی ئەمەوە لە توانای نووسەردا هـەیە ئەم جورە بابەتانە (میـژووی ئافرەتی قارەمان) بخاتـە بەرگیکی رومانتیکی جوانی واوە کە هەستو بیر ببزوینی ، بـو نمونە : (دوازدە سـوارەی مەریوان)ەکەی (پیرەمیردی) نەمر ، نامانەوی لەهەمـوو نووسەریك ئەبی هونەروەر بی بـەلام دەربرینیکی جـوانو رازاوەو پر لەهەستی رەنگاو رەنگ مەرجیکی سەرەکی‌یە بو دەرخستنی بابەتیکی هەسـت بزوینەر · ئایا بزواندنـی هەستو بیر مەرجە ؟ بـەلی ! تەنیا توانای هەر بەرهەمیك لەرادەی بزواندندا بریاردەری ژیانو مردنی‌یەتی · ژیانـی زور لەم ئافرەتە ناوبراوانـە وەك قەدەم خیر فـەیلی وکچی نەغدەیی ، پرن لـە رووداوی رومانتیکی وا کە بە خەیالیشـ نەخشەی وایان بو ناکیشرییت ·

و ٣ – نووسەری ناوبراو هەموو بایەخەکەی داوە بـە تومار کردنی میژووی لە دایـك بوونو کوچ کردنی ئـەو ئافرەتانەو بەس ، لەکاتیکـدا بوی ئەلوا دریژەی بـە لیکولینەوەو شی کردنـەوە بدایە ، تاکو تابلویەکی دروست ئەکرد وینـەی ئافرەتـی باسکراوی تیدا بەئاشـکرا ئەبینرا · ئەمەش بەگیرانەوەی باری ئابوریو کومەلایـەتیو هاوچەرخیو روشنبیریو ‥‥ هتد ! وەیا – بو نمونـە – ماموستای هونەروەر (کامەران) هونراوەیەکی بەنرخی هەیـە لە بارەی (کچـە نەغدەیی) یەوە لەکاتی خویدا وەرگیررا بو عەرەبی بە ناوی (فتـاة نغدە)وە · نووسەر بـوی هەبوو چوارینەیەکی یا چەنـد خشتەکیەکی ئـەو هونراوە جوانەی بخستایە ریـزی باسەکەیەوە دەربارەی (کچـە نەغدەیی) ·

گەرو هانیان بدا ، کەمتەرخەمی نەکەن لەمەدا گەر لە باریانـا هەیە · وە لە بارەی شـیوەی نووسینیشەوە چەند پروگرافی

جوانی تیایە وەکو دەربـارەی (قەدەم خیری فەیلی) ئەلی : (ل ٢٩) (ئەم ئافرەتـە جەنگاوەرە هیچ کاتی گویی بو ووتەی دوژمنەکانی شـل نەکردووە ، هەمیشە وەك شیر سنگی ئەبردە پیشەوە وەکـو هەموو ئافرەتیکی کـوردی دلیر ‥ هەتاکو جاریکیان رەزا شای ئـیران بو کاررەوایی‌و مەرامی خوی ویستی بیهینـی ناردی بو خوازبینی ، وەلامـی قەدەم خیری تیکوشەر ئـەوە بوو : من ژن نیم ، تو ژنیت ‥ دوای ئەوە سوپای ئیرانـی دورندە رژایە پشـتکوە ، وە دەستیان کرد بە کوشـتنو سزادانو مال ویـران کردنو نالان کردن ‥ قەدەم خـیری بەجەرگ پینج سالی رەبـەق قارەمانانە بە بی‌باك جەنگـا بەرامبەر لەشـکری رەزا شا ‥‥)

(بەپێی نووسیك)

پاشماوەی (لەگەڵ حسین عارف)

ئەم سەرنجانە هیچ لـەر کەم ناکەنەوە ، کە لە میـژەوە ئەبوایە ئەم ووردە زانراوانـە کوبکرینەوە · لەم بارەیـەوە کتیبەکە سوود بەخشەو ئـەبی توانای نووسەرەکانمان بخاتـە بەزووترین کات بچیتە ریزەوەو تیامانا هەیە ‥‥ هتـد !·

بەلام وەکی‌تر ، هەموومان لـە کاتی بەراووردکردنا لەگـەڵ چیروك نووسەکانی‌نەتەوە پیش کەوتوەکان ، هیشتا گەلیـك دوورین لە لووتکەوە کە ئەمەش وەك لە شوینیکی‌ترا ئیشارەتم پیدا ، هۆی هیجگار لـەوە کاری‌گەرتری هەیە کە ئیمـە بەسووکو ئاسانی تی بگەین · کەوابوو با ماوە بدەین بەگشت بەهرەو توانایەك ، با چـەن لەئیستەیا لاوازیش بێ بکەویتە کارو بەرهەمی میشکی بخاتـە پیشچاو کـە لە ئەنجامـا « ئەوەی کەفەڵوکە ئەتوینەوەو لـە بیر ئەچیتەوەو ئەوەشـی سوود ئەبەخشێ نەمرەو ئەژی» با ماوەی بدەین بێ ئـەوەی ترسی ئەوەمان لێ بنیشێ کـە خراپ سەرئەکەوێو چاك ژێر ئەکەوێ !‥ کە بەرهـەمی باش ئەمرێو بی‌کەلکیش نەمر ئەبێ !· نەء ‥ با دلنیابین کە بەرهەمی نەمر سەد هەزار تفو لەعنـەتی ئیسـتا ناێ مرینێو بەرهـەمی مردووش سـەد هەزار مەدحو ستایشی ئیستا نای ژیەنێ · واتە لـە ئەنجاما نەمری هەر بو چاکەو مردنو لە بیرچوونەوەش هەر بو خراپ !·

بەلام ئاخو رەخنە ئەبێ چون بێ ؟!· بـەبێ دریـژەپێدان ئەلێم : « رەخنە ئەبێ بو سەرو گویلاك کوتانەوەو بیزارکردنو پشت سـاردکرنەوە نـەبێو نەکریتە ریگایەك بو تولەسەندنو هەلرشتنی رقو کینـە بەرووی یەکترا· بەلکو ئەبێ بو ریگا نیشاندانو راسـت کردنـەوەی هەڵـەو چەوتیو دراجار بو سوود لێ وەرگرتن بێ » ·

پرسیار :

بەووتری نووسـەر ئەبێ نەترس بێ لە نووسینا ، رای تۆ چیـە بەرامبـەر بـەم وتەیە ؟!·

وەرام :

بێ‌گومان منیش سەرو مرر لەگـەڵ ئەو وتەیەدام کـە نووسـەر ئەبێ نەترس بێ · بەلام کامەیە ئەو نووسـەرە نەترسەی کە ئەتوانیت لـە هەموو دەوریکا نووسینەکـەی لـە هـەزارو یـەك چورتم بپەرینیتەوەو بەسەر هـەزارو یەك کوسپا سەری خات ، ئەوە بسەلمینێ کـە نەترسـەو نووسراوی نەترسی لەهـەر دەوریکا ئەگەیەنێ بە خوینەوەران ؟!!· ئەمە ئەگەر وامان دانا کە ئەو نووسەرە بەراستی فیداکارەو لەئاسـتی ئـەو مەینەتیو ئەندیشـەو ئازارەدا مل کەچ ناکا کە لەئەنجـامی ئەو چاو نەترسیو سەرسەختی‌یەیدا دینە ریگەی !· بەلام خو ئەگەر مەبەستیش لە پرسیارە کە دیوەکەی تری بێ ، واتـە دیوی هەڵپەرستیو راکـردن بەدوای سوودی خودو هەڵپەررین بە زورنای هەر زورنا ژەنیکی نوێ کە ئەبیتە خاوەن دەسـەلاتو ئەو نووسـەرە بەپێی کات بوی بە کرنووشا دیت ، ئەوە بەلای منـەوە ترسنوکەو بی‌بایەخ کـە ئەبێ بەر لەعنەتی (ئەهوورەمزدا) بکـەوێو بکرایتە دەسـتو پیوەندی (ئەهریمەن) ·

پرسیار :

دوا بەرهەمت چی‌یەو چی‌تریشت بە دەستەوەیە ؟

وەرام :

دوا بەرهـەمم چیروکیـکی کورتـە بەناوی (خوویـەکی پووچ)ەوە کە نیاز وایە لـە ژمـارە (٢)ی دەفتـەری کوردەواری‌دا بلاو بکریتەوە ·

وە ئەوەشی ئیسـتا پیوەی خەریکم ، کومەلە چیروکیکە کە ئەمەوێ ئامادەی بکەم بو بلاو کردنەوە وە کە بریتین لـە حەوت چیروکی کورتو یەکیکی دریژ · بەلام ئامادەکردن لەلای منەوە شتیکەو توانای لـە چـاپدانو بلاوکردنەوەشی شتیکی‌تر کە پارەو پوول لـە ئیستەمانا دەوری هەرەگەورەی تیا ئەبینێ ·

جگە لـەوەش دوو چیروکی دریژم بەدەستەوەیە کە بریارم وایە دوای ئامادەکردنی کومەلە چیروکی ناوبراو بگەریمـەوە سەریان · وە لەراستی‌یا مـن ئیستا زورتر حەز بەوە ئەکەم کە یتر خۆم بە چیروکی دریژەوە خەریك کـەمو بتوانم لەماوەی داهاتوودا لەم رەوەە شتیك بدەم بە دەستەوە ·

پاشماوەی (بیریکی راگوزاری)

چون تەنیا دەست بەکلاوە-کەی خۆمانەوە بگرین بانەیباتو ‥ قیرسیا کلاوی ئەم خەلکەی‌تر ‥‥ با ئەیبات هەرچیەکی لی‌دیت بالێی بێـت ؟!؟ »

ژیان بەپێی ئـەم بیروباوەرەتەنگانەو ڕەفتار کردن بەپێی ئەم پەندانەی بویان نەخشاندوین زوو ورە بەربەین مانای مانەوەمـانە بەدوا کـەوتوی‌ریسوابون ! بەلام ئایا هیچ ئازاو مرۆڤیکی بەڕاسـتی‌مرۆڤ بەمانە ڕازی ئـەبێت ؟ بێ‌گومان نەء ‥‥

دەبا ئەو ئاگرەی « سەر- بەستیو ڕیزو سەربەرزیمانی پێ‌بەدی یەت » هـەر خوینی خۆمان کلپەی ئزیاتری پێ‌بات ئازا ئەوەیە لـەو ئاگرە سورە نزیکەو خوشی ئەکات !! ترسنوکو دەبەنگ ئەوەیـە پفی لێ ئەکات !!

پاشماوەی (ئافرەتانی

ژیانی گەلدا هەیەتی هەرچەند لە گەلی ڕووی ترە وە وەك لـە سەرەوە باسمان کـرد دورەو پەرێز نەوەستاوە · لەبـەر ئەوە، نەسەزمە وەك ئافرەتیکی کورد کـە هەست بەکـەمی دەوری خۆمان ئەکەم لەم بەشە گەورەیەی تیکوشـانی بەرەو بەرزی چونا ، بانگ بکەم بۆ ئەوەی لەم بارەیەشەوە دوا نەکەوین ، هونەری وولاتەکەمان، بیوایستی بەیارمەتی ئیمەشـە وەك براکانمـان ، بۆنمونە ئەوە ئەخـەمە بەرچاو : زۆر نەنگە لەسـەر شانوکانی کوردسـتانا ، هونەرمەندان دۆش دابمینن کـە کاریان ئەکەویتە ئەوەی ئافرەتیـك بەشداریان لەگەلا بکات ، ئایە ئافرەت نیوەی کۆمەل نیـە ؟ وەك لەسەرەتاوە ووتم گورینی ژیانی‌کۆمەل لەهەموو ڕویەکەوە بەهاوکاری پیـاوانو ئافرەتان نابێت ؟! کەواتە بوچی خومان لەڕێگایەکیەوە خەریك کـەینو لە لایەکی کـەوە ڕابکەینو خۆمان بشارنیـەوە ؟! ئەمەوێ وەلامی ئەم پرسیارانە خوشکە-کان بیدەنەوە ، ایان ئـەوانەی ڕێگا لـە ئافرەتان ئەگرن بۆ بەشدار نەبونیان لەم جولانەوە پیرۆزەدا « جولانەوەی هونەری شـانوی !! » ئەمڕۆ ژیان ، بـەرە و گورانیکی خیرای ئەڕوات ، پیویستە کـەم-تەرخەمی نەکەین لـە بەرەو پێش‌چونا ، ئەگینا لـەکاروان جێ ئەمێنینو ناگەنیە مەبەست ، دواش ناکەوین ئەگەر بێ‌سـل کردنەوە ئەوەی بەراسـتی فەرزە لەسـەرمان بەجێمـان هێنا !

ڕووناك کویی

پاشماوەی (ووتەی لاپەرە)

ناگونجیت ·

ئەم قوناغەی ئیستا نەتەوە-کەمانی پیدا ئەڕوات ‥‥ ئەوە ئەکاتە پیویستی سـەرشانی هەموو لایەك کە دلسـوزانە هەولو توانای خویان یەکخـەن بۆچەسپاندنی بناغەکانی ئـەم یەکیتی‌یـەوە بردنی بۆپیشەوە بەرەو بەجێ هێنانی ئەو ئەرکە مێژوویانەی لە ئەستۆیەتی ·

⊙

پاشماوەی (هونەر لە

ویژە هەمیشە لـە پەرەسەندن دابیت ·

⊙ کومەلە برریاری دا کـە الەمانگی سـێدا هەلبژاردنی دمزگای بەریوە بەر دەست پی بکات ·

⊙ دەزگـای دامەزرینـەر نوسراویکی نوسـی بو بەریز پاریزگاری سلیمانی بوگیرا-نەوەی ئەو مامۆستایانەی کـە لەلادیەکاندان بو ئەوەی بینەوە شارەوە هاوبەشی جولاندنەوەی هونەریو ویژەی بکەن بو پیش کەوتنی وە پەرەپێدانی وەلـەم بارەیە شەوە بەریز پاریزگاری سلیمانی‌دەستی یارمەتی‌بودریژ کردوین‌ویارمەتی داوین لەهەمو یارەیەکەوە وەهیوای سـەر-کەوتنی ئەکەین هەمیشـە · هیوادارین یاریدەری وەکـو پاریزگاری سلیمانی لەزوری‌دا بن ·

پاشماوەی (دەنگ‌و

ئەکری ·

× تیپی جاز

لەم دوایی یەداتیپی جـازی موسیقی دامەزرا کە سەربـە تیپی رەشیدی‌هونەرە میللیەکانە لەبەریوەبەرایەتی سینەمـا وشانو ، بوبەشداری کـردن لەو ئاهەنگانەی کـە ئـەم بەرێوە بەرایەتی‌یە ئەیکات ·

× مەوال و مەنولوج

ئاگروزەیتون – نـاوی ئەوشـانۆیەیە ئـەلفریـد فەرەج نوسیەیەتی ، وەشانوی میلی‌لەمانگی‌داهاتودا پیش‌کەشی ئەکات کەلەبارەی گیروگرفتی فەلەستین ئەدوی ، بویەکـەم جاریشە کەموالو مەنەلـوج شان‌بەشانی کورانی تاکەکەسی وگورانی کومەلی تیکەل بەیەك ئەبن · هەندی لەبەندەکانی ئەم شانوگەری‌یە لەریگای مەوالەوە ئەوتری وهەندیکی تریـش لەسەر ریبازی مەنەلـوج وگورانی ·

ناونیشانی هاوکاری

بەغدا – وەزیریە

نزیکی پردی ئاسینن

دامەزراوی گشتی ڕۆژنامە-گەریو چاپەمەنی ·

دەزگـای چاپەمـەنی‌و بلاو کراوەی کوردی ·

ڕۆژنامەی « هاوکاری »

« التضامن »

تلفون : ٦٩٧٢١

هاشمی لەجیاتی سەرەک بکر کۆنگرەی پیشەسازی کردەوە

ژمارە (٨)
هەینی
٦-٣-١٩٧٠
نرخی « ٢٠ » فلـس
سالی یەکەم

هاوکاری
التضامن

رۆژنامەیەکی هەفتانەی گشتییە
دەزگای گشتی چاپەمەنیو بلاوکردنەوە دەری ئەکا
تلفون : ٦٩٧٢١
لەجیاتی سەرنوسەر :
مونذر عریم

ئەنجومەنی ناوەندی یەکیتی گشتی کریکاران چەند بریاریکی شۆرشگیرانەی داوە

هیرشیکی سەرکەوتوی فیداکارەکانی بەرەی رزگاری عەرەب

institut kurde de paris

کردنەوەی کۆنگرەی پیشەسازی

بەریز خالد مکی هاشمی وەزیری پیشەسازی لە رۆژی سێشەمەی ڕابوردوا لەجیاتی سەرەك کۆمار احمد حسن بکر کونگرەی حەوتەمی پیشەسازی لە ژیر دروشمی (پیشەسازی لەپیناوی تیکوشان)دا کردەوە وە لە ئاهەنگی کردنەوەی کونگرەکەدا چەند وەزیریكو چەند بالویزیکی عەرەبو بۆگانە ئامادەبون ، لەگەل هەموو کاربەدەستانی وەزارەتی پیشە سازی .

وە بەریز وەزیری پیشەسازی ووتاریکی دا تیا داوای هەولدانی کرد بۆ رزگاری ئابورە نیشتمانیمان .

هیرشی سەرکەوتوانەی فداکارە عەرەبەکان

قسەکەریکی سەربازی فەرماندەی تیکوشانی چەکداری فلسطین بلاوی کردەوە کە کۆمەلیکی هاوبەش لەهیزەکانی بەرەی میللیو بەرەی رزگاری عەرەب هیرشیان بردۆتە سەر دەبابەیەکی دوژمن لە سەربازگەیەکی نزیك ژیردەستەی « کفار روبین » ، وە لەئەنجامی ئەمەدا شەریکی بەهیز لەبەینی فداکارەکانو هیزەکانی دوژمنا قەوما کە لەکوتاییا دوژمن توشی زیانیکی گەورە بو .

ریرەوی هاوکاری

بریارەکانی ئەنجومەنی ناوەندی یەکیەتی گشتی نیقابەکانی کریکارنو پشت گیری کردنی چارەسەری ئاشتیخوازانەی مەسەلەی نەتەوایەتی گەلی کوردمان ، سەرەرای ئەوەی هەلویستیکی شورشگیرانەو پیشکەوتووە ، هەروەها سوور بونیکی تری جەماوەری زەحمەتکیشی وولاتەکەمانە ، خاوەنی بەرژەوەندی راستەقینە لە چارەسەر کردنی هەموو گیروگرفتەکانی وولاتو پیشکەوتنی ، لەسەر ئەوەی مەسەلەی نەتەوایەتی کورد ئاشتیخوازانەو بەشیوەیەکی پیشکەوتوانە چارەسەر بکری کە دەستەبەری مافە نەتەوایەتییە رەواکانی میللەتی کوردمان بکات .

ئەم سووربوونەی گەلی عیراقمان بەگشتی، کە لە ریگای ریکخراوو نیقابەکانی دەری خستووە ئەوە رون ئەکاتەوە کە گەلی عیراق بەگشتی لەوەگەیشتووە مروفی کورد چەوساوەو وماف زەوت کراو وولات پارچە پارچە کراو بووە ، وە هوی سەرەکی ئیمپریالیزم و نوکەرەکانی بوون کە دوژمنی میللەتی عەرەبی براو هەموو میللەتانی سەر روی زەمینن ، وەئەم دوژمنە دورندە تاوانبارە توانیویەتی بەهوی سیاسەتە

بروانە ل ١٥

بەرنامەیەکی یەکگرتوو

لەم روژانەدا سەروکی ئەنجومەنی نیشتمانی فەلەستینی لە عەمان رایگەیاندوە کە لیژنە تەنفیزی ریکخراوەی رزگاری فەلەستین دەستی کردوە بە ئامادەکردنی بەرنامەیەکی کاری فراوانی یەکگرتوو کەگشت ریکخراوەکان بگریتە خۆی .

هەروا سەروکی ئەنجومەنەکەدەری خست کە سەرکردایەتی یەکگرتووی هەموو ریکخراوەکانی فیداکار هەنگاویکی زلەو کردەوەیەکی پیروزە بو بەرز کردنەوەی ڕادەی تیکوشانی چەکدارانەی دژی دوژمنکاری سەهیونی .

● لە (١)ی ئەم مانگەدا نوینەریکی کریکارانی نەووت و مەعدەن بەرەو بولگاریا کەوتنە ری . بو ئامادە بوونیان لە دەوری روشنبیری ، کەدا لە صوفیا ئەبەستری لەسەر خوستنی یەکیەتی گشتی نەووتو کیمیا ...

یەکیتی گشتی کریکاران پشت گیری چارەسەری بەئاشتی مەسەلەی کورد ئەکات .

بەهیز کردنی هاوکاری لەگەل کریکارانی عەرەبو جیهان .

بەریز محمەد عایش سەروکی ئەنجومەنی ناوەندی گشتی نەقاباتی کریکاران لەگفتویەکا لەگەل ئاژانسی دەنگوباسی عیرقیدا ، ووتی ئەنجومەنی ناوەندی بروسکەیەکی رازیبوونی خوی بو سەرکردایەتی شورش نارد ، دەربارەی ئەو هەنگاوانەی بو بەرژەوەندی جەماوەری کورد نراون وە هەول دانی بو چارەسەر کردنی مەسەلەی کورد بەشیوەیەکی دیمکراتیو ئاشتیانە .

هەروها نەخشەیەکی داناوە ئەگونجی لەگەل ئەرکە گرنگەکانی سەرشانی چلنی کریکارانی عیراقدا بو قوناغی داهاتوو ..

عماش کرا بەسەرۆکی ئەنجومەنی بازرگانی

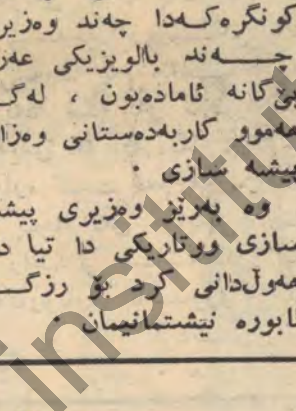

لە هەفتەی ڕابوردودا فەرمانیکی کۆماری دەرچو بەدانانی فرایق رکنی یەکەم صالح مهدی عماش ئەندامی ئەنجومەنی فەرماندەی شورشو وەزیری ناوخۆ بەسەرەکی ئەنجومەنی ریكخستنی بازرگانی ناوخۆو دەرەوە .

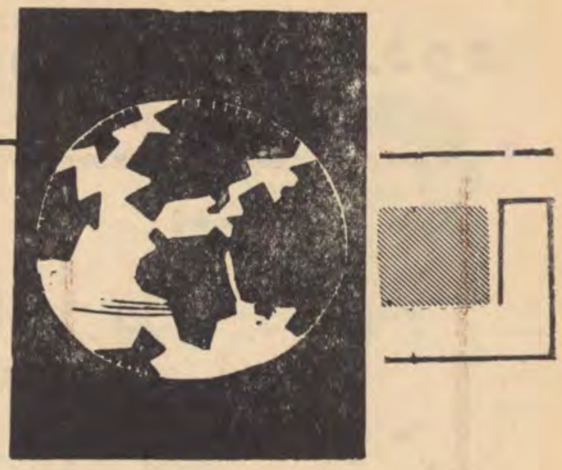

هەواڵەکانی جیهان لەم هەفتەیەدا

لەنیو تایمزەوە

دەرگیرانی هاوکاری

ئـەو هێرشـەی کەسوپای نایجیری یەکگرتوو کە لە کوتایی مانگی کانونی دووی رابردوا بردیە سـەر ناوچـەی بیـافرا کارایکی سەرکەوتوانە بوو ، بەتایبەتی لەوکاتەی کـە بەرگـری یاخی‌بوەکان شکا بەسەرکایەتی (ئەدومینگو ئەژیکو) کەبـو دەرەوەی وولات رای کـردو یارمەتی دەرەکـەی فیلیب ئەفونگ داوای لەنیروە یاخی بوەکان کرد کە تسـلیمی نیروەکانی یەکگرتووبن ٠

ئەم سەرەنجامە لەمیـژە چاوە نور ئەکرا ، نەخوازەللا لەم مانگانەی دواییدا لەوکاتەی کە حکومەتی یەکگرتوو توانـی

ڕیکخـرا بەشـیوازیکی ئاشتی‌یانە ٠

کی بەرپر سیارە ؟

ئەو جەنگەی کە لە نایجیریا رویدا .نزیکەی ٣٠ مانگی خایاند ویەك ملیون شەرکەری تیـدا بەشدار بوو ، ئیمرو هیـچ گومان لەوەدا نەماوە کە ئـەو بەربەرەکانی‌یە پرر ئـازارە کوتایی هـاتو یەکیەتی نیشتمـانی هاتەدی ، بـەلام لەگەل ئەوەشدا هەندی تەگەرو کوسپی ورد ورد ماوە دەربـرەی گەیشـتن بەئاشـتیەکی هەمیشەیی‌و برایەتیـەکی یەکجارەکی ٠ ئاشکرایە کـە حکومەتی نایجیریایی گشـت هەول و توانایەکی تەرخـان کردوە بو وەدەست هینـانی

بوژاندنەوەی هیمنی‌و حەسانەوە لە دلی جەنگاوەرانی ئیبوس ، وەبژاردنی ئەو زیانەی کـە لی‌یان کەوتوە لەتەك پارازتنیان لەگشت توقاندن‌و راونـان و قەلاچو کردن ٠

. شەری نایجیری لەمانـگی مایسی سالی ١٩٦٦دا تەقی‌یەوە ، لەو کاتەی کە بەرەنگار بونیکی خویناوی رەگەز پەرسـتی لەنیوان شارەکانی باکـوردا

دروست کـردنی کـەلین‌و کەلەبەریك لە نیوان باشـورو باکوردا بو دواخستنی ئـەو ئیسلاحاتە ئابوری وسیاسی و کومەلایەتی‌یە، ئەمیش بەقەدەغە کـردنی بلاوبوونـەوەی خویندەواری وروشـنبیری ، هەروا ئـەو کاروبـارە پیشەسازیەو هیلی ئاسنەی کـە ئینگلیزەکان بەریوەیان ئەبـرد و خەلکی هەریمـەکانی باشوریان ئەخستە سـەر ،

سەربازی‌یەی کە لەسـالی ١٩٦٦دا رویدا ، بەربەرەکانی لەسەر دەسەلاتداری بـرەوی سەند لە نایجیریادا ، خەلـکی باکور هەستیان کرد کـە بەرەبەرە دەسەلاتداریان لەکیس ئەچی ، بویە وەستە بـەرە بوگەنەکان دەستیان کـرد بەفراوان کردنی کەلینی جیایی لەنیوان خیلەکا بو جولاندنی رق‌وکینەو ئامادە بون بوشەر ٠

خورهەلاتی وولات لەگشـت ناوچەیەکی تر نیشـتەجی‌ی زورترە ، بە جوری هەر ١٠٠ کەسیك تەنیا لەیەك کیلومەتری چوار گوشەیی دائەنیشـن ، ئەمەش بەرزتـرین رادەی نیشتەجی بوونە لە هەمـوو ئەرفیقیادا ، بەلام ئەم بەشەی نایجیریا زور بە خیرایی‌یـەوە لەروی ناوەدانی پیشـکەوت ، ئەمەش بوە هوی (قەمە بونیکی نەقدی) گەورەو بەرزبونەوەی رادەی باج‌و هیلاك کردنی چینی کارگەر ٠

نێجیریا دووای جەنگی ناوخۆ

هیزایکی زل ریك‌بخا بـو پلیشاندنی بەرگری بیافـرا ، سەروکی هیزەکانی نایجیریـای یەکگرتوو ژەنرال (گـوون) نەکەوتە خوی و دورە پەریـز بوو لە خوین ریژتن‌و ویـران کردن ، وەوای بەراستت زانـی کە دەست بکا بە گفتوگویەکی برایانە لەگەل سەروکەکانی بیافرا ٠ کەچی ئەم سەروکانە گشت ئەو هەول‌و تەقەلایانەیان پووچەل کرد کە بو یەکیـەتی

ئاشتی‌و ئاسایش ٠ خیلەکانی ئیبوسی ئەونەی کە لە باشوری نایجیریا نیشتەجین زیانیـکی زوریان لی‌کەوت لەم جەنـگە شوفینی یەدا جگە لەو ئازارو ئەشکەنجەیەی کە بەرەنگاریان بوو ، دیارە گشت ئەم هەراو زەنایەش پیچەوانەی برایەتی‌و عەقلە لە راهینانی سیاسەتیکی راست لەکاروباری ئابـوری‌و کومەلایەتی بو دابر کردنـی پاشماوەکانی رابروو ٠ هەروا

ڕویدا ، کەبوە هوی ئـەوەی سەدها هەزار لە پیـاوانی خیلەکانی ئیبوس رابکەن بـو ناوچەی خویان لە باشـوردا ٠ ئەمە تەنیا روکەشی مەسەلەکە ئەداتە دەست ، چونکە ئـەو کەسانەی کەسەر بەحوکمـی ئینگلیزی بوون گشت توانایان بو دەها سال ئاراستە کرد بو

لەگەل هەندی لە خیلـەکانی ئیبوس لە ڕوژهەلات ٠ ئـەم جیاوازی‌یە بوە هوی دو دلـی و بەدگومـانی لـەلای هاونیشتمانی‌یە ناوچەیی‌یەکان ، هەر ئەم وەزعەش بوە هـوی هوی تەقاندنەوەی بلیسـەی یاخی بونی شوفینی ٠ لەدوای ئـەو کودیتـا

ئیستا وا ئەم جەنگە دوایی هات‌و واچاوەنور ئەکری کـە نایجیریا جیگەی ئابوری خـوی وەرگریتـەوە ، هـەروا دەسکەوتەکانی نەوت روی لـە زیاد کردنایە لەم سالەدا ٠ کە

بروانە لاپەرە ١٥

هەواڵی گرنگ

هیزەکانی باتیس‌لاو

ئاژانسی ئەسوشیتدپریس لەسـەرچاوەیەکی باوەرپی کراوەوە بلاوی کردەوە کـە (هیزەکـانی پاتیس لاوی چەپرەو دەستیان کردوە بـە بوردومان کردنی پایتەختـی - لوانگ برابانگ - بەتوپەـ کانی مورتەر ٠

هەواڵیکی‌تر لەرۆیتـەرەوە وائەگەینی کە (شورشگیرەکان فرۆکەخانەی پایتەختیـان بوردومان کردوە بـە تۆپی مورتەر ، لەوکاتەی کەسەرەك وەزیرانی‌لاوس- سوڤانا ڤوماـ لە فرۆکەخانەکەدا بووە) ئەم هیرشە یەکەمین هێرشە کـە لەنێوان ئەم سالە لەم شـارە رویداوە ٠

ووت‌ویژ لە نیوان یەکیەتی نەقابـەکانی کریکارانـی ئەلەمانیـای دیمـکراتی و ئەلەمانیای روژئاوا ٠٠

(هربرت فارنکە) سەروکی یەکیەتی نەقابەکانی کریکارانی ئەلەمانیـای دیمکراتـی پیشنیاریکی پیش‌کەش بـە لیژنەی جی‌بەجی‌کەری یەکیەتی نەقابـەکانی کرایکارانی ئەلەمانیای روژئاوا کرد لـە دسلدروف بو ووت‌ویژ کـردن لەنیوان هەردوو یەکیەتیەکە ٠

وە لەو بەیاننامەیەی یەکیتی نەقابەکانی کریکـارانی ئەلەمانیای دیمـکراتی دەری کرد ، ئەو پیشینارەی تـی‌دا بوو ، بو ووت‌و یژکردن ، بـو هینانەدی خوشترین پەیوەندی لەنیوان نەقابەکانی ئەلەمانیای دیمکراتی‌و ئەلەمانیای روژئاوا لەسەر بنچینەی پاراستنی مافی هاووسەریان لەگەل یەکتر ٠٠

لەم دوایی‌یەدا شۆرشگیرەـکـانی گواتیمـالا ئەمبرتو ڤونتـی‌ی وەزیـری دەرەوەی گواتیمـالایان فراندبو ووەك بارمتەیەك لەلای خۆیان گلیـان‌دابووە تاکاتی بەرەللا کـردنی سەروکی قوتابیانی گواتیمالا٠

ئەوەی شـایانی باس‌بی‌ئەوەیە کە حکومەت بەزوترنـ کات ئەم سەروکە قوتابیـەی‌بەرەللاکرد لەجیـاتی ئەوەش شۆرشگیرەکان ئەم وەزیرەیان‌بـەردا ٠

ئـەم وینەیە ڤونتی لـەتەنیشت خیزانەکەیەوە نیشان ئـەدا لەکاتی گەرانەوەیدا بۆماڵـەوە ٠

کریکاران لە ئیتالیا

چینی کریکارانی ئیتالیـا نارەزان لـە گیروگرفتی بێ کاری‌وە لەبەر کەمی رۆژانەیان چونکە رۆژانەیان کەمترە لـە رۆژانەی کریکارانی ولاتـە رۆژئاوایەکان ، جگە لـە بـەرزی نرخی کـەل‌وپـەل هەرووەها کرێکاران لە ئیتالیـا نارەزان لەبەر گیروگـرفتی (١٧) ملیۆن کرێکار لەناوچەـ کانی خۆی‌یان کۆچیان کردووە بۆ ناوچە پیشەسازیەکان لـە نەبوونی خانوبەر ، هەر چەندە سەروی وولات ٠

لە ئیتالیادا شتیك هـەیە کە لە رۆژانەی کرێکاران کەم ئەکاتەوە ، وەك برینی لـە سەدا سی‌رۆژانەیان بۆ تأمینات بە تایبەتی لە کریکارەکـانی کشت‌وکاڵ ، وە جووتیارەکان٠

ئەمەش جگە لەبوونی چەند هۆییکی سیاسی کە بوەتـە

بروانە لاپەرە (١٥)

institut kurde de paris

شۆرشی ڕۆشن بیری لە چین دا

دوو روانگەی روشن بیری

ووتمان هەر سیستەمێك فەلسەفەی تیوری خۆی هەیە، هەروەها میسالییەتەکانی کە پشت گیری ئەکەنو پاڵی پێوە ئەنێن بو ئەوەی بتوانێ جەماوەر لە دەورو پشتی خۆی کۆ بکاتەوە ، وە لە باسەکانی رابردودا هەردوو روانگەی سەرمایەداریو سوشیالیستی لە وێژەو هونەرو پەروەردەمان خستە بەرچاوی خوێنەری بەرێز لە چوار چێوەی مێژوییو واقعی ئاسان کراو بو ئەوەی جەنگی روشن بیری نێوان ئەو دوو رێچکەیە رون بێتەوە .

بەلام لە راستیدا (تبریر) کردنی شورشی روشن بیری بەو بەرچاو خستنە نزیكمان ناکاتەوە لە سروشتی زورانی فکری لەم چەرخەی ئێستامان بویە ئەبێ ئێمە لەروانگەی هەر لایەك لەمانە بگەین لە وێژەو هونەرو پەروەردە وە بزانین تاچرادەیەك پەیوەندیان بەسیاسەتەوە هەیە بو ئەوەی لە ئەنجاما لە مەبەستو ئانجامەکانی شورشی روشن بیری بگەین ، نزیك ترین رێگە بو ئەو تێگەیشتنەش ، شی کردنەوەو ناسینی ئەو دوو سیستەمەیە .

کەوابو سوشیالیزم چی‌یە ؟

سوشیالیزم تووانەوەی چینەکانە لەناو کومەلێکا کە نرخی مروڤ بەقەدەر ئیشەکەیەتیو نرخی کارەکە بەقەدەر پێویستی‌یەتی .

لەهەر یەکێك بەپێی توانا و بو هەریەکێك بەپێی ئیش کردن هیچ مروڤێك مافی چاوساندنەوەو بەکارهێنانی کەسی تری نی‌یە لەپێناوی بەرژەوەندو سوودی تایبەتی خۆی ، هیچ کەسێکیش بوونو قازانجی تایبەتی جیاواز نی‌یە لە بوونو قازانجەکانی کومەل بەگشتی .

کامەرانی ، کامەرانی کومەلیش لەهی کەسەکانیەتی چونکە کومەلی کامەران ئەوەیە کە تاکە تاکەی خەلك کامەران بن ، وە موبەرراتو هۆیەکانی ئەشکەنجەو ئازار بەهۆی بەدبەختی هەندێکی تر تیا نەمابن .

بێ گومان بو دامەزراندنی ئەم کومەلە پێویستە هەموو ووزەو توانای مروڤایەتی بخریتەگەر لە بەرهەمهێنانو هەلتەکاندنی چونیەتی تێ گەیشتنی چینایەتی لە نرخی ئیش کردنو لەپێناوی زالبون بەسەر هەموو چینەکانو توانەوەیان کە ئەمە ئەو جورە چینەش ئەگرێتەوە کە لەسەر میسالیاتا ئەژیتو گرنگی ئەدا بە (تخصص)و بە بەشێکی پیروز لە میسالییەتەکانی خۆی دائەنێ .

بێ گومان ئەو کومەلەی بە چەوساندنەوەی مروڤێك لەلایەن مروڤێکی کە رازی نەبێ ، هەرگیز بە چەوساندنەوەی بێگانەش رازی نابێ ، وە کومەلی سوشیالیستیش کومەلێك نی‌یە لە پولا دروست کرابێو هەروەکو ئالەت بێ ، بەلکو کومەلی فکرو فەلسەفەو بیرکردنەوەیە ، کومەلێکی واقعی‌یە ، میسالییەتەکانی خۆی لە کانگای واقعی ژیانو ئامانجە پیروزەکانی خۆی وەرگرێت .

کومەلەکانیش وەکو مروڤ، بەچەند دەورێکدا ئەروات ، منالی ... تافی هەرزەکاری، گەورەبون ، وەشورشی بەردەوام چارەسەرێکی خوپاراستنی هەمیشەیی ئەدات دژی پیربوون مردن ، وە هەروەکو کورپە پێویستی بە چاودێریو پاراستنی هەیە لەنەخوشیەکان هەروەها کومەلی سوشیالیستیش پێویستی بەو خۆپاراستنەی هەیە ، وەهەر وەکو مروڤی نەخوش ئەبێ قایل بێ بە (تحکم) کردنی دکتور کە شێوەیەکی دکتاتوریەت وەرئەگرێ، لەپێناوی پاراستنی تەندروستی خۆی ، ئەتوانین هەمان زاراوە،واتە دکتاتوریەت بەکاربێنن بو قوناغەکانی

نووسینی :
عبدالرحمن ابوقوس
وەرگێڕی : پ

پاراستنی سوشیالیزم .

بەلام واقع ئەوەمان بو دەرئەخات ، کە خۆ پاراستن سروشتێکی روت (مجرد) نیە لە کاریگەرەکانی دەرەوەی بویە مەسەلەی بەرگری کردنە لەبوونی خۆی ، نەوەك تەحکمو دیکتاتوریەت .

پاراستنی دەسکەوتەکانی سوشیالیستی لە دوژمنەکانی، هەمان شیکردنەوە ئەگرێتەوە کە بو خوپاراستنی مروڤ لە نەخوشیەکان ئەکرێ . وە دیکتاتوریەتی چینی کرێکاران وەکو دکتاتوریەتی دکتورەکەیەو ئەگەر دوژمنەکانی سوشیالیزم وازیان لەپیلانە فکریە گلاوەکانو جەنگی‌یان بهانیبایا ، هیچ پێویستێك بەهیچ جورە دکتاتوریەتێك نەئەما .

بەلام لەتوانای هیچ مروڤێك نی‌یە وە هەروەها هیچ سیستەمێك کە دەستەو ئەژنو بوەستێ بەرامبەر بە چەکە هەلتەکێنەرەکانی دوژمنانی .

هەرکەسێکیش داوای نەمانی دکتاتوریەتی چینی کرێکاران ئەکات ، ئەو کەسەیە کە داوا ئەکا مافی خۆ پاراستنەوەی مروڤ بەرامبەر دوژمنێکی چەکدار نەمێنی .

ئەمەیە سروشتی سیستەمی سوشیالیست .

بەلام بۆ وە چون سیستەمە سوشیالیستەکان هەل ئەقولێن؟

★ ★

institut kurde de paris

نه‌ته‌وه‌كان و مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وایه‌تی

نووسینی : ئیڤینا مودر جنسكایا

گۆرینی له‌ عه‌ره‌بی یه‌وه : جه‌لال میرزا كه‌ریم

خه‌سیه‌ته‌ بنه‌ره‌ته‌كانی بزووتنه‌وه‌ی رزگاری خوازی نیشتمانی ئه‌م قوناغه‌ی ئیستا كامانن ؟

ماركسیه‌كان كه‌باس له‌ مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وایه‌تی ئه‌كه‌ن ئه‌یبه‌ستن به‌مه‌سه‌له‌ی دروست بوونی كومه‌لو ئازاد بوونی زه‌حمه‌ت كیشانه‌وه٠ هه‌لویستی ماركسیه‌كان به‌رامبه‌ر به‌ هه‌ر بزووتنه‌وه‌یه‌كی نه‌ته‌وایه‌تی زیاتر به‌ستراوه‌ به‌پله‌ی رێخۆش كردنی ئه‌و بزووتنه‌یه‌وه‌ له‌پیشخستنی كومه‌لا به‌چه‌شنیكی پیشكه‌وتوانه‌ ٠ بزووتنه‌وه‌ی نه‌ته‌وایه‌تی كونه‌په‌رستانه‌ (وه‌ك سه‌هیونیزم) هه‌یه‌ ، وه‌ هیچ دووریش نیه‌ بزووتنه‌وه‌یه‌كی نه‌ته‌وایه‌تی پیشكه‌وتوانه‌ له‌سه‌ره‌تاوه‌ بگورریت به‌ بزووتنه‌وه‌یه‌كی كونه‌په‌رستانه‌، یاخود خه‌سیه‌تو نیشانه‌ی دوور له‌ ئامانجه‌كانی پیوه‌ بلكیت (بۆ نمونه‌ وه‌ك كیومنتانگ) ٠

بزووتنه‌وه‌ی رزگاری خوازی نیشتمانی گه‌لانی ئاسیاو ئه‌فریقیاو ئه‌مریكای لاتینی به‌ری ئه‌و ناكوكیو به‌ربه‌ره‌كانیه‌ گه‌رمه‌یه‌كه‌ له‌نیوان داگیركه‌رانو گه‌لانی چه‌وساوه‌ی ئه‌و ناوچانه‌دا هه‌یه‌ ، خه‌باتی رزگاری خوازی نیشتمانی‌یانه‌ی دژ به‌ ئیمپریالیه‌تو كونه‌په‌رستانی ناوخۆ ، خه‌باتیكی هیجگار عادیلانه‌و ره‌وایه‌ ٠

هه‌ولو ته‌قه‌لای وولاته‌ تازه‌ سه‌ربه‌خۆكان له‌دواجارا هه‌ر به‌ره‌و ئه‌وه‌ ئه‌روات كه‌ زال بیت به‌سه‌ر رژیمه‌ ئیستعماری‌و نیمچه‌ ئیستعماری‌یه‌كاندا ، به‌م پێیه‌ خه‌باتی رزگاری خوازی نیشتمانی خه‌سیه‌تی ئه‌و خه‌باته‌ وه‌رئه‌گریت كه‌ له‌نیوان وولاتانی تازه‌پی‌گه‌یشتوو گه‌لانی ژیرده‌سته‌و ئیمپریالیزمی جیهانی‌دا به‌رپا ئه‌كریت له‌به‌رئه‌وه‌ ئه‌و شورشه‌ رزگاری خوازه‌ نیشتمانی‌یانه‌ی له‌م سه‌رده‌مه‌یه‌دا رووئه‌ده‌ن زور جیاوازتره‌ له‌و شورشه‌ رزگاری خوازه‌ نیشتمانی‌یه‌ بورژوازی‌یه‌ دیموكراسیانه‌ی له‌سه‌ده‌كانی هه‌ژده‌و نوزده‌هه‌ما بگره‌ له‌سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی بیستیشدا به‌رپا بوون ٠

له‌كۆنا ، له‌سایه‌ی سه‌رمایه‌داری پیش چه‌وسانه‌وه‌دا ، بزووتنه‌وه‌ نیشتمانی‌یه‌كان بریتی بوون له‌ شورشه‌كانی بورژوازی كه‌ ریگه‌یان بۆ گۆڕانی سه‌رمایه‌داری خۆش ئه‌كرد ٠ شورشه‌كانی رزگاری خوازی ئه‌م سه‌رده‌مه‌ له‌سوودی ته‌واوی نه‌ته‌وه‌دا به‌رپا ئه‌كریت به‌لام له‌هه‌مان كاتیشا چاری مه‌سه‌له‌ی چینایه‌تیش نه‌كا به‌وه‌ی ئه‌م شورشانه‌ بریتین له‌مه‌سه‌له‌ی خه‌بات دژی ده‌سه‌لاتی ئیمپریالی ٠٠ به‌لام جه‌ماهیری میلله‌تو سه‌ركرده‌ نیشتمان په‌روه‌ره‌كان زورتر له‌نیوه‌ی ریگای ئه‌م شورشه‌دا ناچه‌قن ، به‌لكو هه‌ول ئه‌ده‌ن بوئه‌وه‌ی گوڕانی دیموكراسی توندو چه‌سپاوی ئه‌وتۆ به‌دی بهینن – كه‌ زورجاریش به‌دی ئه‌هینن – بۆ به‌ربه‌ست كردنی گوڕانی سه‌رمایه‌داری له‌م وولاتانه‌دا ٠٠٠ بۆنمونه‌ له‌ كوماری عه‌ره‌بی یه‌كگرتوو ، بورما ، مالی ، غینیاو هه‌ندی وولاتی‌تردا جموجوولی سه‌رمایه‌داره‌ گه‌وره‌و مام‌ناوه‌ندیه‌كان به‌ربه‌ست كراوه‌و هه‌ندی گوڕانی كومه‌لایه‌تی قول له‌ گوزه‌رانی زه‌حمه‌ت كیش‌دا كراوه‌و ده‌ست‌گیراوه‌ به‌سه‌ر كه‌ره‌سته‌ی هینانه‌به‌رهه‌می سه‌ره‌كیدا ٠ باری جیهانی (سه‌باره‌ت به‌ ناكوكی نیوان هیزه‌ پیشكه‌وتووه‌كانو كونه‌په‌رستدا له‌كاروباری جیهانیدا) گرنگیه‌كی گه‌وره‌ی هه‌یه‌ سه‌باره‌ت به‌و شورشه‌ رزگاری خوازه‌ نیشتمانی‌یانه‌ی ئه‌مرو رووئه‌دات ٠ به‌وه‌ی توانای راسته‌قینه‌ی وولاته‌ سوشیالیسته‌كان له‌ پشتگیری كردنی فراوانی گه‌لاندا باریكی باشی خولقاندوه‌ بۆ پیشخستنی خه‌باتی ئه‌م گه‌لانه‌ ٠

ژیان ئه‌وه‌ ئه‌سه‌لمینی كه‌ بزووتنه‌وه‌ی رزگاری خوازی نیشتمانی له‌ماوه‌ی بیست‌سالی رابوردوودا ڕاپه‌رینیكی گه‌وره‌ی به‌ خویه‌وه‌ بینی به‌تایبه‌تی له‌ماوه‌ی په‌یدا بوونو به‌هیز بوونی ئوردوگای سوشیالیستی له‌جیهاندا ٠

شورشی رزگاری خوازی نیشتمانی له‌م قوناغه‌ی ئیستایدا به‌وه‌ی ریبازیكی دژبه‌ ئیمپریالیه‌تی گرتوته‌به‌رو به‌شیوه‌یه‌كی گه‌وره‌ له‌ گیتی‌دا ته‌نیوه‌ته‌وه‌ ، له‌به‌ر ئه‌مه‌ نه‌ك هه‌ر بۆته‌ هیزیكی یاریده‌ده‌ر بو شورشی سوشیالیستی جیهانو به‌س ، به‌لكو بۆته‌ به‌شیك له‌وكاره‌ شورشگیرانه‌یه‌ی گیتی له‌ سه‌رمایه‌داری‌یه‌وه‌ به‌ره‌و سوشیالیستی‌یه‌ت ئه‌بات ٠

له‌ بیروباوه‌ری پێشكه‌وتوانه‌ی پارتی به‌عسی عه‌ره‌بی سوشیالیستی

ئه‌و مه‌ترسی‌یه‌ گه‌وره‌یه‌ی كه‌ له‌وانه‌یه‌ توشی شۆرش بێ له‌م قوناغه‌یدا ، ئه‌وه‌یه‌ كه‌ له‌ پیویستیه‌كانی میژوویی هه‌ر بووی ئه‌م ماوه‌یه‌ ببێته‌ چه‌ند ده‌رچونێكی نوێ له‌ بیروراهێنان‌دا ، كه‌ ئه‌بیته‌ مایه‌ی دواخستنی ئامانجه‌ بنه‌چه‌كی‌یه‌كان وچه‌مكه‌ راسته‌كان بۆ كاتێكی دیار نه‌كراو ، هه‌روا گه‌یشتنی به‌پله‌ی فه‌رامۆش كردن ، نا به‌لكو دانانی فه‌لسه‌فه‌یه‌كی تازه‌ كه‌له‌سه‌ر پیویستیه‌كانی قۆناغ دامه‌زرابێ نه‌ك ئه‌و ئامانجانه‌ی كه‌ حیزب له‌میژه‌وه‌ خه‌باتی‌له‌پێناوا ئه‌كا٠ دوای ئه‌م مه‌ترسی‌یه‌ش ، كه‌له‌مه‌وه‌ سه‌ر هه‌لئه‌دا ، هه‌ست‌كردن به‌ گۆشه‌گیری‌و چوونه‌ ناو قاوغه‌ ، له‌ئه‌نجامی ئه‌وپیلانو به‌رگری‌یه‌ی كه‌ شۆرش له‌و عه‌ناسرانه‌ی كه‌ باسمان لێوه‌كرد ، ئه‌یبینێ ٠ به‌جۆرێ كه‌ خۆپاراستن ئه‌بێته‌ سروشتێك له‌ سروشته‌كانی حوكمرانی به‌لكو ئه‌م خوپاراستنه‌زیاتر دریژ ئه‌بیته‌وه‌ به‌جورێ كه‌ته‌نیا ئه‌و عه‌ناسره‌ دوژمنانه‌ی شۆرش ناگریته‌وه‌ به‌لكو هه‌تا عه‌ناسره‌ بێ‌لایه‌نه‌كانیش ئه‌گرێته‌وه‌ ، نا به‌لكو ئه‌بێ به‌نیشانه‌یه‌كی نه‌خۆشی گه‌ر هات له‌سه‌ر ئه‌مانه‌ بازی‌دا تاوای لێ‌دێ هه‌مو ئه‌و عه‌ناسرانه‌ی كه‌دۆستی شۆرشیش بگرێته‌وه‌ ئه‌م‌هه‌ست كردنه‌ی دوره‌په‌رێزی و چونه‌ ناو قاوغه‌ نیشانه‌یه‌كی ئاسایی وه‌هه‌بوه‌ له‌سه‌ره‌تای شورش‌دا، به‌لام له‌گه‌ل جێگه‌ چه‌سپاندنی شۆرش ، حیزب زور هه‌ول ئه‌دات بو زال بون به‌سه‌ر ئه‌م كۆسپه‌ میژوویی‌یه‌و به‌جێ هێشتنی ، نه‌خوازه‌للا هه‌ر دوره‌په‌رێزیه‌ك و چونه‌ ناوقاوغه‌یه‌ك له‌لاین ده‌سه‌لاتداری‌یه‌وه‌ ، دوره‌ په‌ریزیه‌ك وخوكێشانه‌ ناوقاوغه‌یه‌ك له‌گه‌له‌وه‌ رووبه‌رووی ئه‌وه‌ستێ ٠

٤ – پیویسته‌ له‌سه‌ر ده‌سه‌لاتداری شۆرش كه‌ مه‌به‌ستی بنه‌ره‌تی له‌بیر نه‌كات كه‌ له‌پیناو ئه‌ما حوكمی داگیر كرد ٠ ئه‌م مه‌به‌سته‌ گورینی په‌یوه‌ندیه‌كانی كۆمه‌له‌ به‌شێوه‌یه‌كی شۆرشگێرانه‌ ٠ چونكه‌ داگیركردنی ده‌سه‌لات هه‌رچه‌ند خوی مه‌به‌ستیكه‌ له‌مه‌به‌سته‌كانی حیزبی شۆرشگێر له‌ قوناغی تیكۆشانی (سلبی) دا ، به‌لام خۆی مه‌به‌ستیك نیه‌ بۆخۆی ، به‌لكو مه‌به‌ستیكه‌ بو مه‌به‌ستێكی گه‌وره‌تر و گرنگتر له‌خۆی ئه‌میش كه‌ گورینی به‌ندیواریه‌كانی كۆمه‌ڵه‌ ، واته‌ گورینی ژیانی گه‌لو جه‌ماهیری میلله‌ت له‌ هه‌رشیوه‌یه‌ك له‌شێوه‌كانی‌دا بێت ٠ بو گه‌یشتنیش به‌م مه‌به‌سته‌ به‌هۆی ده‌سه‌لاته‌وه‌، حیزب ئه‌توانێ چه‌نده‌ها یاساو رژیمی گونجاو ده‌ر بكات، به‌لام به‌تایبه‌تی له‌م هه‌لوێسته‌دا ، ئه‌و جیایی‌یه‌ گه‌وره‌یه‌ی نیوان دیكتاتوریه‌تو دیموكراتیه‌تی میللی دیاری ئه‌دا ٠

دیكتاتوریه‌ت له‌ (سه‌رخان) ئه‌وه‌ ئه‌م یاسایانه‌ به‌سه‌پێنیته‌ ئه‌و مانایه‌ی كه‌رابه‌ر نپشره‌وی میلله‌ته‌ ، دیاره‌ به‌جێ هێنانی ئه‌مه‌ش له‌رێی ئه‌وهیزو بازوو به‌رگری‌یه‌وه‌ رای ئه‌هێنێ ، دوایی چه‌نده‌ها شێوازی تر دائه‌هێنێ – وه‌ك ته‌قه‌لایه‌ك – بۆ بۆیه‌كردنی ئه‌م ئیسلاحه‌ (سه‌رخان)یه‌ به‌بۆیه‌یێكی میللی ، له‌لایه‌ك له‌رێ ئاراسته‌ كردنی زوره‌ملی ، له‌لایه‌كی تره‌وه‌ له‌رێی تۆقاندن وڕاونان هه‌روا له‌رێی هه‌راوزه‌نای پروپاگه‌نده‌یی ٠ دوره‌په‌ریزی خۆی كه‌ئه‌بێ روویدا – به‌ دوره‌په‌ریزیه‌كی‌پترو به‌توقاندن وئاراسته‌ كردنێكی زۆرتر چاره‌سه‌ر ئه‌كات ، له‌پاشا به‌زوركردنی ئه‌و چه‌شنه‌ ده‌سته‌به‌ره‌ میللیانه‌ی كه‌ پشت‌گیری ئه‌كا ، ئه‌مه‌ش – له‌راستی – یا دیاره‌ هیچ هیزێكی میللی ده‌ست نه‌خستوه‌ ٠

بۆ ئاگاداری

له‌لای شعبه‌ی محاسبه‌ی‌دانیشگاكانی زانكۆی سلیمانی هه‌موو ئه‌و مه‌رج‌ومواسه‌فاتانه‌ی دامه‌زراندنی پروژه‌ی ئاوی زانكۆی سلیمانی له‌ شوێنی ئێستای‌دا ده‌س ئه‌كه‌وی ٠ نرخی هه‌ر تاكه‌ ده‌سته‌یه‌ك (ده‌)دیناره‌ كه‌ قابیلی گه‌راندنه‌وه‌ی نیه‌ ، دواكاتیش بو قبوضكردنی به‌خششه‌كان سه‌عات یانزه‌ی روژی یه‌كشه‌مه‌ی ریكه‌وتی١٥-٣-١٩٧٠ ٠

به‌خششه‌كان له‌به‌رگێكی موركراوی به‌ناونیشان پیش كه‌ش سه‌روكایه‌تی زانكۆی‌سلیمانی ئه‌كرێ به‌مه‌رجێ كه‌ ناوی پروژه‌كه‌ی له‌سه‌رابێ به‌ر له‌كاتی باسكراوی سه‌ره‌وه‌ له‌گه‌ل ره‌چه‌ته‌ی تأميناتی نقدی‌كه‌ (٥٠٠) دیناره‌ یانه‌ كه‌فاله‌یه‌كی بانقی یاچه‌كێك كه‌ په‌سندكرابێ له‌و بانقه‌ی‌كه‌ لێی ده‌رچووه‌ ٠

پیویسته‌ له‌سه‌ر به‌لێنده‌رناسنامه‌ی ژووری بازرگانی پیشان‌بدا ئه‌گه‌ر هات له‌ده‌انیشتوانی شارێك بوو كه‌ ژووری بازرگانی تیدایه‌ولیكنراو بی‌به‌باوه‌رنامه‌ی(زریبه‌ی دخل) ئه‌م ساله‌ ٠ هه‌روامه‌رجیشه‌ له‌كاتی قبول كردنی هه‌ر به‌خششیك كه‌ناوی ئه‌ندارباری سه‌رپه‌رشتی كه‌ری ده‌رباره‌ی به‌لێنده‌ره‌كه‌ی له‌گه‌ل بێ ، ئه‌وه‌ی كه‌ زانكو په‌سندی ئه‌كات ٠

ئه‌بێ ئه‌مه‌ش له‌به‌ر چاوبێ كه‌زانكۆ هیچ به‌ندنیه‌ به‌وه‌ی كه‌ نزمترین به‌خشش یا هه‌ربه‌خششیكی‌تر قبول بكات ٠

دوكتۆر محمد محمد صالح
سه‌روكی زانكۆی سلێمانی

institut kurde de paris

هەواڵەکانی ناوخۆ

هاوکاری لەگەڵ مامۆستا جەلال خۆشناو قائمقامی ڕەواندز

نوێنەری ڕۆژنامەکەمان لە سەردانیکیدا بۆ محافەزەی هەولیر • توانی گفتو گویەك لەگەڵ قایمقامی قەزای رواندز بەرێز جەلال خۆشناوا بکا • وە لەم گفتوگویەدا باسی ئەو هەوڵو تەقەلایانە کرا کە دراوە و ئەدرێ بۆ پێشخستنی قەزاکە وە هەروەها باسی ئەو جۆرە بایەخدانانە ئەدرێن بە قەزاکە •••

بەرێز جەلال خۆشناو بە دڵخۆشیو سوپاسەوە وەرامی ئەو پرسیارانەی خوارەوەی داینەوە :

پ : ئەو پرۆژە ئاوەی ئێستا هەیە ئەتوانێ هەموو سودێك بە قەزاکە بگەینێ •؟ ئایا بیرکراوە تەوە بۆ پرۆژەییکی تر ؟•••

و : ئەو پرۆژە ئاوەی ئێستا ناتوانێ هەموو جۆرە سوودێك بە قەزا بگەینێ • لەبەر ئەوەی پرۆژەکە سەرەتای یە • وە بە زانایی بەسەر مالەکادا دابەش نەکراوە •

وە بیرکراوەتەوە بۆ کردنەوەی پرۆژەییکی تر ، وە موافەقەکرا لەسەر جێبەجێ کردنی ئەم پرۆژە نۆی یە ، وە ئەم پرۆژەیەش ٤٥،٠٠٠ هەزار دیناری بۆ تەرخان کراوە ، وە بە ٣٩،٠٠٠ هەزار دینار دراوە بە قونترات • وە داوامان کرد بەزووترین کات جێبەجێ بکرێ ، وە لەسەری مانگی داهاتوودا دەست بە ئیشەکە ئەکرێ • ئەم پرۆژە ئاوە نۆی یەش ، ئەتوانێ بەرێکی ئاو بۆ هەمو ماڵەکان بدا ، وە هەتا سودی لێ وە ئەگری بۆ بەراو کردنی چەند پارچە ئەرزێکی بچوك بۆ چاندنی سەوزەو مێوە •••

پ : ئایا بیرکراوەتەوە بۆئەوەی کەلك لەهاوینە هەوارەکانی قەزا وەرگیری ؟ بەکردنەوەی گازینۆ و گەیاندنی خەتی کارەبا و خۆشکردنی ریگای گەیشتنیان •

و : بیرکراوەتەوە بۆ ئەوەی کەڵك لە هاوینەهەوارەکان وەربگیرێن بەتایبەتی هاوینەهەواری جندیان • وە بێخاڵ وە میرگەمیر لە لای سیدەکان • وە ئێستا هەوڵ ئەدرێ کەوا بایەخ بە بێخاڵ بدرێ وە جادەکەی تەواو بکرێ وەبۆ ئەمەش ١٠،٠٠٠ هەزار دیناری بۆ تەرخان کراوە ، وە ئێمە ٤٠،٠٠٠ هەزار دینارمان داناوە بۆ تەواوکردنی جادەکە ، وە ٦٠،٠٠٠ هەزار دیناریش بۆ کردنەوەی کازینۆ و شوینی پشودانو خانوی میواندری •• وە هەروەها ئێستا کارەبامان بردوتە بێخاڵ • بەلام لەپارەی مێرگەمیر بریار دراوە جادەی بۆ بچێو بایەخێکی هیجگار زۆری پێ بدرێ ••جگە لەمەش بیر بۆ باشە رۆژیکی دریژی کراوەکەوە کە بایەخ بەهاوینە هەوارەکانی ناوچە بدری وە بۆ ئەمەش ٣،٠٠٠،٠٠٠ ملیۆن دینار تەراخان کراوە گەر موافەقە بکرێ بۆ ئەم ئەرکە بەکار ئەهینری ••

پ : لەقەزادا چەند پارچە ئەرزێ هەن وە هەندیکیان لەلایەن چەند کەسێکەوە فرۆشراوە ، وەلەم دوایەدا میری دەستی بەسەرا گرتنی • ئایا نیازتان لەسەر دابەش کردنی ئەم پارچە ئەرزانە هەیە بەنرخێکی هەرزان بەسەر خەڵكدا ••

و : ئەم پارچە ئەرزانەی لەم دوایەدا بوتە میری تا ئێستا نیازمان لەسەر فرۆشتنیان نیە بەنرخێکی هەرزان • چونکە تائێستا تەسویەی ئەم پارچە ئەرزانە ئیعلان نەکراوە •• وە رەنگە لەم رۆژانەدا ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆرش بریار دەرکا بۆ تەملیك کردنی ئەم شوینانەی کەوا خانوبەرەیان لەسەر کراوە ••

بەلام فرۆشتن بەنرخی هەرزان ئەوە ئەگەرێتەوە سەر جمعیات •

پ : ئایا نیازی کردنەوەی بەشی ناوە خۆیی بۆ قوتابیان هەیە •

و : نیازمان وایە بەشی ناوە خۆیی لەگەڵ مەیتم بکەینەوە•

پ : ئایا چ پرۆژەییکی سوود بەخش بۆ خەڵك هەیە ؟ کە تا ئێستا جێبەجێ نەکراوە•

و : چەند پرۆژەیکمان لەبەر دەستایە لە دەوری لێکۆلینەوە دان وە هەندیکیان تەواو بۆوە تەنها لەسەر جێبەجێ کردن وە ستاون ، وە ئەم پروژانەش وەك : کردنەوەی مەیتەمیك بۆ هەتیوەکانی ناوچە بە تێکڕرایی وە کردنەوەی قوتابخانەی ناوەندی پیشەسازی و کشتو کالێ سەر بە مەیتەمەکە • بۆ ئەمەش فەریق سەعدون غێدان لە کاتی سەردانەکەیدا بەلێنی پیدایین وە هەروەها نیازمان هەیە بۆ کردنەوەی کارگەی کەرپوچ بۆ ئەمەش بەرێز صەدام حوسێن بەلێنی پێ داین بۆ ئەوەی بۆمان جێبەجێ بکا • وە ئەم کارگەیەش کارێکی هێجگار بەنرخ ئەکاتە سەر پیشخستنی ناوچەکە بە تاوچەکە بە تێکرایی ••• وە نیازی کردنەوەی دوو قوتابخانەی ترمان تریش هەیە •• وە پێشەکی موافەقەت کراوە لەسەر دروست کردنو کردنەوەی نەخۆشخانەیەك لە مەفرەقی دیانا وە ٤٠٠،٠٠٠ هەزار دیناری بۆ تەرخان کراوە ، بۆ ئەوەی ببێ بە خەستەخانەییکی گرنگی ناوچە •• وە (٥٠٠) دینار دەرچوو بۆ دەست لێ دانی خەستەخانەی ئێستا ، وە بەشی جەراحی ئافرەتانی لێ کراوە بەهەمو پێویستەکانیەوە •• وە سانەوی کچانیش ئەکەینەوە ••

سرنجێك دەربارەی بەلدیەی رواندز :

هەر وەك زانراوە بەلدیە کۆلەکەی شارە ، وە هەر ئەو ئەتوانێ دەور بنوێنێ بۆ پێشخستنی شار • گەر لەسەر ئەم ئاشنایەتیەوە سرنجی بەلدیەی رواندز بدەین دەور کزی بۆمان دەر ئەکەوێ • بێ گومان ئەمەش ئەگەرێتەوە سەر کەمی ئیمکانیاتی بلدیە • بەلدیەی رواندز بودیجەی ٣٠،٠٠٠ هەزار دینارە وە لەم ٣٠،٠٠٠ هەزار لەبەر مەسروفاتی بەلدیە بە کرینی گازویل و دانی پارەی موزەفەکان زیاد نامێنتەوە بۆ کردنەوەی شتی ئەو تۆی پێویست • جونکە بەلدیەی رواندز چاوەرێی حکومەت ئەکات بۆ یارمەتی دانی وە تواناى خۆی نیە •• لەبەر ئەوەی بەزۆری هەوڵ ئەدەین کە کارگەی کەرپوج بکرێتەوە• تابتوانین بەمەوە بودیجەی بەلدیە زۆر کەین و شتی بەسود بۆ شارەکە و قەزاکە بهێنینە دێ •••

وە لەدوا ووتەمدا ئەلێم هەمو ئەو جۆرە پەۆژانەی کەوا تەواو کراوو نەکراو بەزووترین کات دێتە دی بەمەرجێ ئاسوورەیی و هێمنایەتی بگەرێتەوە ناوچەکە • وە بۆ ئەمەش بەئاواتەوەین چاوەرێ ئەکەیش کە جێبەێ ببێ بنایەتی پاش شۆرشی (١٧)ی تەموزی پیرۆز •••

مرتضى الحديثي لە مەسەلەی کورد ئەدوێ

ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش پەیوەندی راستەو خوو لەگەڵ کوردەکان بە ئاسانترین ریگا ئەبینی بو ئەوەی یگەن بە پیك هاتنیکی زوو بەزوو لە جارسەرکردنی مەسەلەی کورد •••

لە یەکەم پیویستیەکانی شورش ، دانانی سنوریك بو خوین رشتن و ئابوری ناوچەی ژورو وە ••

مرتضى الحديثي ئەندامی سەرکردایەتی قطری پارتی بەعسي عەرەبی سوشیالیستو ئەندامی سەرکردایەتی شورش لە ئاخافتنیکی لەگەڵ روژنامەی (الجمهورية)ی بەغدایدا ئەلی : هەلویستی پارتیمان بو چارە سەرکردنی مەسەلەی کورد ناگوریو پەیوەندیمان لەگەڵ هەموو لایەکانی جوولانەوەی کوردیدا هەیە بو گەیشتنی بەم ئامانجە ••• وە داوای لە هەموو هیزەکانی کوردو عەرەب کرد بو ئەوەی هەولدەن لە پیناوی پیگەیاندنی چارە سەریکی ئاشتیانە •• وە ووتی ئەم بارە ئالوزاوەی کەوا (١٠) سالە دریژە ئەکیشی ناتوانری بە چەند روژیك چارە بکری و کوتایی پی بهینری ، بەلام بەئاوات و راستیەتی سەرکردایەتی شورش وە دەست گرتنەییان بە بیروباوەریو بریارەکانی پارتی مەسەلەی کوردیان گەیانەووەتە چارە سەرکردنیکی ئاشتیانە •

لێبوردنی سیانزە لەوانەی مەحکومن بە ئیعدام

بریارێك دەرچوو بە لێبوردن لە سیانزە کەسی مەحکوم بە ئیعدام • لەوانەی مەحکەمەی عورفی سێیەم ، حوکمی ئیعدامی بۆ دەرکردن لەساڵی ١٩٦٣ - ١٩٦٤ ، لەبەر بەشدار بوونیان لە رووداوەکەی موسڵدا • وە لەوانەی لێیان بوردراوە ، عدنان جلميران ، فخري بطرس هاشم حسين، محمد عبداللطيف هاشم جاسم ، سعيد حمدي وە ئەوانەی تر •••

ئەمانە نزیکەی حەوت ساڵە لەژوری ئیعدام دان وە میری شۆرش بریاری بەردانی ئەوانەیدا

تاقی کردنەوەکانی پۆلە تەواو نەبووەکان لە قوتابخانە پیشەییەکان •••

تاقی کردنەوەی دوای ساڵ لە قوتابخانەکانی کشتو کاڵیو پیشەسازیو هونەرە ناو مالیەکان بۆ پۆلەکانی دوا نەهات لە هەموو محافەزەکاندا رۆژی شەممەی (٣)ی مایسی داهاتوو دەست پێ ئەکا ، بەلام لە قوتابخانە بازرگانیەکان کاتی تاقی کردنەوە وەك قوتابخانە ناوەندیەکانی تر ئەبێ •••

بۆ ئاگاداری

خوێنەوارانی بەڕێز ئاگادار ئەکەین کە ڕۆژنامەی «هاوکاری» دەرگای بەشداربونی ساڵانە ئەکاتەوە لەبەر ئەوە هەر خوێنەواریك ئەیەوێت لەڕێگای « پوستە »وە ئەم ڕۆژنامەیەی پێ بگات ناو وەناونیشیانی تەواوی خوی بنوسی لەگەڵ ناردنی ئەو پارەیەی لەخوارەوە دیاری کراوە کە ئابونەی ساڵیکە وەناردن بەو ناونیشانەش ئەبێت لەخوارەوە نوسراوە :

ئابونە :

١،٢٥٠ دیناریکو دووسەدو پەنجا فلس بۆ ساڵیك لە ناو عیراق دا •

٢،٢٥٠ دوو دینارو دوو سەدو پەنجا فلس بۆ دەرەوەی عیراق •

ناونیشانی هاوکاری :

بغداد : المؤسسة العامة للصحافة والطباعة جريدة « هاوکاری »

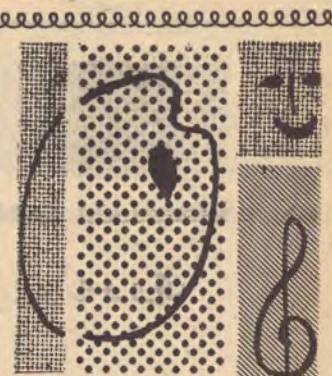

هونەر

هونەر ژیانو کـــردەوەو خەباتو داهێنانە ، پیش کشت شتێك پەیامیكی نەمــرە بەرلـــەوەی وەستایـەتیو خۆهەلکیشـانو ســینگ دەرپەڕاندن بێ • ئەم چەرخـەی ئێمەش ، جەرخی ڕاپــەرینو بێدار بــوونەوەی و یژدانو مرۆڤایەتــی مرۆڤــە ، ووشیارییەکە کە میللەتانــی ناچار کردوە کە بەچاوێکــی فراوان ترو قوول ترو بەربن‌تر سرنج لە ژیان بدەنەوە و زیاتر وورد ببنــەوەو پتریشی لێ تێ‌بگەن ، بۆیە ئەو ڕاستییــە خۆی بەسەر هونەرمەنــدا ســەپاندوە .نا بەلکــو بەگەرمیو بەتوندی داوای لــێ ئەکرێ کە بەگـــۆرانیو ئاوازە کانی بە پەرەموجو تەلو کەوان پێنووسو تابلۆیەکانــی ، ڕەنگ ڕێژی گیروگرفتــی میللەتەکەی بێت ، لــە قوولو ناسکتـــرین شێـــوەیدا •ـ پەیغەمبەرێکی ڕاستەقینەی بــێ کە هەست بە پەیامەکەی بکات ڕادەی بەرزیو نزمی هـــەر هونەرمەندێیش تەنیا بەوە دەس نیشان ئەکرێ کە چەندو هەروا چۆن توانیویــــەتی پەنجــە بخاتــە ســـەر زامو ئازارو ئەشکەنجەو نەخۆشی یەکانــی کۆمەلەکــەی • خوورەوشتو زمان و کـــەلە پوورو میراتو شارستانی ، سۆزو ئـــاوات و بەرژەوەنـــدی و ئامانـــج و دوارۆژ گشتی‌یان بەتێکرایــی کەرستەی خاوی هونەرمـــەندە ـ هەر هونەرمەندێك ـ جـــا چ لەشێوەی دەنـــگ بێ یـا نووسینو کردەوە بێ ، ئەمانە بە جەمسەریانەوە ســەرچاوەی داهێنــــانن ، هیـــچ هونەرمەندێکیش ناتوانــــی نەمری‌ی خۆی مسۆگەر بکــات ئەگەر بەتەواوی لەم ڕاستی‌یـە سەری هەل نەدابێـــتو ئاوی زولالی ئەم کانیاوەی فڕنەکردبێ زۆر ئاشکـــراشە هـــەر بەرهەمێکیش کـــە موچرکــی گێیانی نەتەوەو کۆمەلی لەگەلا نەبێت وەك بلقی ســـەرئاوە وەك کەفەژیلـە بێ بەهایە ، تەنیاو بەس بۆ دەلاقەی عەنتیکە خانەکان ئەشێ •

هاوکاری لەگەل : هونەرمەندانی عەرەبا

لەم دوایی‌یەدا هەندێ لــە هونەرمەندانی وولاتەکـــانی عەرەبی لە بەغدا ئامادەبوون و چەشنەها ئاهەنگی قەشەنگیان لەســـەر شانۆی سینەمای سمیرامیس پێشکەش کرد ، لەم هونەر مەندانەش صباحو محمد رشدی و احمد غانم و محمد سلمان و جاکلین مونرۆ ، پەیامنێری هاوکاری ئەمـــەی بەهەل زانیو لەگەل هونەرمەند محمدرشدی دوواو ئەمووتارەی لێ‌وەرگرت : (دووجـــار گەیشتومەتە دیداری بەغدای ئازیز پێویستە لەسەر هونەر-مەندانی عـــەرەب وکورد روو بکەنە سرودی شۆرشـــگێری بەجورێ کە میللەتی پێ هــان بدەن و دوژمنانی پێ ڕاوینێن • پێویستە لەسەر هونەرمەندان کە بەریەرەکانی ئەو گورانی‌یە نەرم وشلو زەنانەیە بکـــەن کە لە گۆشەیەکی تەســـکی تاکەکـــەسی یەوە دەرئەچێ • گۆرانی بۆ گەل بلێین تا ڕوژی سەرکەوتن • بەخواســـتی یەزدان لەفەلەســـتینی ئازیزا ئەبێ سرودبلێین بۆ کـــاروانی رزگاری • لەم دوایی‌یە گوێم لەچـەند گورانی عیراقی‌بوو لـــەتەك چەندەها گورانی عەرەبی زۆر سەرسام بووم بەگورانی کوردی کەئاوازەکانی زۆر لـە ئاوازی گۆرانی هینـــدی ئەکاو زۆر خۆمالیو فولکلوری دیارن • سوپاسم بۆ هاوکاری ئازیز، .نیازخوازی سەرکـــەوتنو پێشکەوتنیمە لەکاری نیشتمانیا شان بەشانی براعەرەبەکانیان بۆ سەرخستنی فەلەستین و راونانی ئیستعمار •

پیاوی گەل

نوسینی : ظاهر محمد

یەکەم جار بوو لە مۆسکۆ ، سیمفونی یانزە هەمینی بـــە ناوبانگ (شوســتا کوفیچ) پێشکەش کرا لــە ژێر ناوی ١٩٠٥ ، لــە کونسرڤاتواری مۆســـکۆ • دەنگو ئاوازی بەگەرمو جۆشی ئەم بەرهەمـە دلتەنگیو رقو کینەی خەلکـە ساوایلکەکانی دەرئەبڕی هەروا خەونو ئاواتو کامــەرانیو نیازو ئامانجیانی ئەدایە دەست دەردەنگی سەربەستیو ئازادی گوێ کەشکەشانی کـــەڕ کردبوو •

ئەوەی‌ئاشکرایە ئەم بلیمەتە هونەرمەندیکی‌میللی(یەکگرتووی شورەوی‌یە) وەخوشەویست ترین مۆســیقارە لەناخو دلی هەموو مرۆڤێکی ئەم سەردەمە•

مۆسیقا سیمفونیەکـەی یا (چوارچواریەکەی ـ رباعی ـ) کەپێك هاتوە لە چوار ئالــەت بەئاسانی لە لەندەنو پاریسو رۆمـــاو .نیویورك و پراگو پەکین ئەتوانرێ گوێ لێ‌بگیرێ•

(شوستا کوفیچ) بەهێمنیو لەسەرخۆییو رەوشتی بەرزی ناسراوە ، بەجۆری لە ئاهەنگە-کانیا زۆر دلتەنگ ئەبێ ئەگەر هات و چەپلەی بۆ لێ‌درا •

پێش ماوەیەکی کەم ئوپیرایەکی کــورتی داناوە ، بـەناوی (مۆسکۆ جبریموشکی و زور داهێنەرانەش لە ـ اخراج ـ دا سەرکەوتوە ، ئەم ئوپیرایە لـە تەواوکــەری ئوپیرای (خۆڤا-نشینا)یەکە ئەیەوێ هەردوکیان بکات بەفلیمێکی ســینەمایی دوای کورت کردنەوەی •

ئەم هونەروەرە بەهرەدارە ، ئەندامی (لێژنــەی ئاشــتی سۆڤیاتی)و سەروکی (کومەلی سوڤیەتی ـ نەمساوی)یــە ، هەروا نوێنــەریشە لــــە (ئەنجومەنی بەرزی یەکیـەتی ڕوسی) •

(شوستا کوڤیچ) رۆلـەی گەلو ڕابەری هونەرمەندانە لە نیشتمان پەروەری‌دا ، بەرەگو ئێسقانو گیانیەوە بەمیللەتە-کەی بەستراوە ، هونەرەکەشی لە جەرگەو واقعی گەلەکەیەوە هەلئەقولی وســەر دەرئــەدا ، بۆیــە وا بەبایەخ و بەنرخو بەرزی‌دیتە بەرچاو ••!

تێبینی : لەژمارەی داهاتودا « گفتوگویەك لەگەل هونەرمەند ظاهر محمد بلاو ئەکەینەوە » •

[لاپەرەی هونەر]

دیەرەیەکی نەمرلەفولکلوری کوردی

تابلۆیەکی فولکلور پێشکەشی هونەرمەندانی فولکلوری کورد بیت

گۆرانی تەنکێ

تەنك تــەنك تــەنكی
منـــدالی دل فینــکی
بـــەدەرزیلـەی لێ داوە
سوخمە لەســەر مەمکی
سەرباری هەموو غــەمان
تەنك بێنــە و ماچـەکی

●

هاتم لـــەلای بێتواتێ
دایکی لێ‌ینـا ســاواری
بەخوای ناوێرم بیخـــۆم
دەرمـــان ریوایم دەداتێ

●

هاتم لـــەلای بێخاری
دایکی لێ‌ینـا ســاوای
بەخوای ناوێرم بیخـــۆم
دەمداتێ ژەهری ماری

●

لەهەولێر بەرێ کەوتم
گەیشتمە شـــــەقلاوە
لــــە لۆفەی سورامەوە
یارەکــەم ڕاوەســـتاوە
بەدل سەلامم لێ‌کــرد
بەچاو (علیك) ی داوە

●

institut kurde de paris

هونەر

لەگەڵ هونەرمەند ئەسکەندەر عوسمان

پ - جوولانەوەی هونەر - بەگشتی - وەهونەری وینەگەری و تابلو بەشیوەیەکی تایبەتی چون دیتە بەرچاوتان لەهەولیر ؟

و - لەپیشدا ئەبی ئەوە بزانری کە ئەم جولانەوەیە لەپیشدا هەر هەبوە بەلام بەم دوایی زور پیشکەوتوە و چاوە نواری شتی زلی لی بەدی ئەکری ئیستا رووی کەشی ئەم جولانەوە زور ئاشکراو روشنداره ، هونەری وینەگەری و تابلوش لەم شارەدا ئیستا چەندەها هونەرمەندی هەلکەوتوو ئەرکی پیشکەوتنیان خستوەتە سەرشانیان •

پ- ئایا هەولتان‌داوە - لەگەل برا هونەرمەندەکان - بو دامەزراندنی تیپیکی تایبەتی بەخوتانەوە ؟

و - بەراستی تائیستا هەموو لایەکمان هەولو تەقەلایەکی زورمان داوە بو هینانەدی ئەم خەونە بەرزە و دامەرزاندنی ئەم تیپە چاوەنوارکراوە ، بەتایبەتی لەم سالانەی دواییدا ، گەرچی تائیستا ئەم ئاواتەمان دەست نەخستوە ، بەلام گشت لابی ووچان‌بەردەوامین بو ئەم مەبەستە پیروزە •

پ - هەتائیستا لەچ پیشانگایەکی هورنەری - لەهەولیرو دەرەوەی بەشداریت کردوە و لەبەرچی ؟

و - بی‌گومان لەم کارەما دوانەکەوتووم ، باریکەوە •

پ - ئەو پروژانەی کەبو دواروژت داناوە چین ؟

و - چەند تابلویەکی کوردیم لەبەردەستایە ، ئەمەوی لە پیشانگایەکی تایبەتی بەکوردستان بلاوی بکەمەوە •

پ - دوا ئاوات ودوا وشەت چی‌یە ؟

و - دوا ئاواتم ئەوەیە کە هونەری نەمری کورد بەسەرفیرازی ببینم پەیامی میژویی خوی چون ئەگەیینیتەجی ، هونەرمەندانیشمان روو لەبەرزی‌و روشنبیری و نیشتمان پەروەری بکەن •

* *

لەزورەها پیشانگای هەولیر بەشدارم کردوە بەسەرکەوتوویی ، بەلام تائیستا لەدەرەوەی شار - بەداخەوە - هیچ هەولیك نەدراوە بو بەشداری کردنم لەپیشانگاکان !

پ - ئەو هویانەی بەرای تووە کە ئەبیتە مایەی پیشکەوتنی هونەر چی‌یە ؟

و - بەلای منەوە زور هو هەیە بو ئەم پیشکەوتنە ، بەلام هەرە گرنگترینی لای من : یەك گرتنی هونەرمەندەکان و دور کەوتنیان لە - حساسیەت - و خوهەلکیشان وهەروا ئەبی میریش لەم کارە کەمتەرخەمی نەکا بو هاندان وپیشخستنی [illegible]

چەند پرسیارێك — طلعت سامان

هونەرمەند (سامان) ئەو لاوە کوردەی کەئیستا لەسالی کوتایی خویندنی ئەکادیمیەی هونەرە جوانەکانە و یەکیکە لەو جگەرسوزانەی کەبەتەواوی هەست بەئەرکی سەرشانیان ئەکەن بەرامبەر بە هونەری کوردی سەگشتی‌و بەهونەری شانو بەتایبەتی وهەموکات ودەرفەتیکی‌شی تەرخان کردوە بو ئەوەی رووی گەشی هونەری کوردی بەگشتی‌و بەهونەری بیگانەی بدات ، بویە بەشانازی‌یەوە - لاپەرەی هونەر - پیشوازی کاکە سامانی کردو ئەم چەند پرسیارەی ئاراستەی کرد •

پ١ - ئایا چ مەبەستی بوو کەپالی پیوەنای بو دامەزراندنی ئەم تیپە شانوگەری‌یە ؟

و - دامەزراندنی تیپیکی شانوگەری لەبەغدا بیریکی نوی نیە لەمیشکما بەلکو دەمیکە پیوەی خەریك بووم ، بەلای منەوە بوونی تیپیکی ئاوا لە پایتەخت پیویستیەکی سروشتی‌یە بوپیشاندانی هونەرو ئەدەبی کوردی بەبرا عەرەبەکانمان •

پ٢ - تائیستا چیتان پیشکەش کردوە ؟

و - جاری لەبەر هەندی کەم‌وکورتی روتینی ناتوانین لەسەرشانودا ئیش‌بکەین بەلام ئومیدەوارین ئەم خەونەمان دەسگیر بیت •

لەم دوایی‌یە ئیسگەی کوردی دەستی یارمەتی بو دریژکردین بو ئیش‌کردن لە - ئیسگەو تەلەفزیون - لەم روژانە چیروکیکمان لەئیسگەی کوردی بلاوکرایەوە بەناوی (دەروون مردوەکان) •

پ٣ - ئایا لە میراتی فولکلوریمانا چ مادەییەکی خاوهەهەیە کەدەس‌بدات بکری بەکاریکی هونەری تەمسیلی ؟

و - هەزارەها چیروکی نەنوسراو - دەوری ئاگردان - شەرەفنامەو کاوە ، خانزد ، مەم‌و زین ، مامەیارە ، قەلای دمدم، کوماری مهاباد ، میژووی کورد بەگشتی •

لەکوردستانیش روژنیە رودآویکی درامی روونەدات ، ژیانمان درامایە ، مردنمان درامایە بەلام ئافەرین بو ئەوکەسەی کە سوودی لی‌وەرئەگری و ئەیخاتە چوارچیوەیەکی هونەری خومالی‌یەوە •

پ٤ - بەلای تووە کامە شانونووسی جیهانی دەوری بینیوە وکامەیان کاری تیکردوی ؟

و - چیکەف ولورکا چیکەف بەجیهانە ناسکە سازگارەکەی ، لورکاش بەجیهانە ساکارەکەی جووتیارەکان‌و خیوو ئەفسانەکەی • ئەم دووبلیمەتە گرنگترین نووسەرن بەلامەوە ، هەر ئەم دووانەش زورکاریان تی کردوم •

پ٥ - ئایا چ پروژەی هونەریت بەدەستەوەیە ؟

و - پاش گەرانەوەمان لە پشوودانی بەهار - ئەندامانی تیپ ، قوتابین - ئومیدەوارین داستانی (فەقی ئەحمەدی دوارشمانە) تومار کەین بو تەلەفزیونی کەرکوك ، جگە لەوەش ریمان دراوەتی هەر هەفتەیەك چیروکیك بو ئیستگەی کوردی‌تومار بکەین•

دەنگ و باسی هونەر

وردە هەوالی هونەر

× هونەرمەند تحسین طە چەند گۆرانیەکی تازەی ئامادە کردوە بۆ تۆمار : (زاخو - ببیك‌وزاوا - نەڤرۆز- دلێرایت وەلاتێ) •

× کتیبی کەلوپەلی میللی فولکلوری (بەفولکلوری کوردیشەوە) کە هینی مامۆستا عامر سامرائی‌یە ، ئێستا - مخرج ـی سینەمایی قاسم سعدی ئەیەوێ بیکا بەفلیم •

× هونەرمەند جرجیس عزالدین گورانیەکی تازەی ئامادە کردوە بەناوی (گچە کورد) لەشیعری عثمان شارباژێری •

× لەم روژانە چیروکیکی شانویی بەناوی (چارەرەش) قوتابخانەی ئامادەیی هەولیر پیشکەشی ئەکا کە ئەدەرهینانی کاك صباح عبدالرحمانە •

× لە ١٥ ئەم مانگەدا پێشانگای دەولەتان ئەکرێتەوە لە مۆزەخانەی ئوزاکا کەگشت دەولەتانی جیهان بەشداری تیایا ئەکەن ، مەبەستی ئەم پیشانگایەش ئەوەیە کە (پێشکەوتن و گورانی هونەر) پیشان بدا هەر لە کۆنترین چەرخەوە تا ئەمرۆ • ئەوەی جێگەی باسیشە ئەوەیە کە عیراق بەشداری تێدا کردوە بۆ پیشاندانی دەستی بالانمای وولاتەکەمان لەباری هونەرەوە•

× فەقی ئەحمەدی دارەشمانە ـزنجیرە تەمسیلیەیە کە ئێستا وا پروڤەی لە سەر ئەکرێ بۆ تلفزیۆن ، لەلایەن تیپی (قوتابیانی هونەر) و بەسەرپەرشتی کاك طلعت سامان •

× لەنامەیەکی تایبەتی‌یەوە کە لەشاری مینا پولسەوە گەیشتوە ، وا ئەگەیینێ کە کچە پیانۆ ژەنی عیراقی بیاتریس ئۆهانسیان دەستی کردوە بەخوێندنی ئەکادیمی بۆ ئەوەی دەرسی کۆرس فێرببێ لەزانستی مۆسیقادا •

× هونەرمەند فوءاد احمد چەند گورانیەکی ئامادە کردوە بۆ نەورۆز ، لەم دوایی‌یەدا کاك فوءاد چەند گۆرانیە تازەی لەئێستگە تۆمار کردوە •

سۆپاس :

زور سوپاسی کاك ئازاد ئەحمەد لە هەولێر ئەکەین دەربارەی ئەو یارمەتی‌یەی کە ئەیدا بۆ لاپەرەی هونەرو وێژەو وە رزش •

هاوکاری

institut kurde de paris

وێژە

ـ كامەران ـ و كاروان

لەكورتەووت و وێژێكدا

⦿ حسین عارف ⦿

بەدەم وتوێژێكی ئەدەبی‌هەمە چەشنەی دوورو درێژەوە ، باسمان هێنایە سەر باسی‌كامەران و :

وتی : كامەران پی بەپی‌كاروان نارروا داویتی یە دواوە .

وتم : بەلگەت چی‌یە ؟!

وتی : كوا بەرهەمی ؟!.

وتم : ئاوات و رەنج !..

وتی : لەچاو ئەوتیـــین‌وتەووژمەی جارانیا هیچ‌نەكراوە‌كەمە .

وتم :

زور وشەی جوانو گەشی‌وەك ئاگر
لە دلی منا بوون بە ژیلەمۆ
زور شیعری‌گەرمو شیرین‌و نەمر
بەدیل گیراون وەكو من وتۆ

وتی : ئەوە بەهانەیەكی‌پووچە !.. لەوە پیشیش‌گەلیك كوسپی سەختی لەبەر دەمابوو ، زور چورتمی تزسینەریش ریگەیان لی ئەبەست . كەچی‌بەتین‌و تواناو بەهرەی خوی ، توانی شاعیری یەتی خـــوی‌بەگشت لایەك بسەلمینی‌و لە سەردەمیكا لەریزی پیشەوەداجیگایەكی بلند بوخوی مسوگەر بكا‌بەلام ئیستا ، لە كاتیكا كەزوربەی ئەو كوسپو چورتمانە لە ئارادا نەماون ، ئەم ئەداتەدواوەو لەكاروان دوا ئەكەوی!!

وتم : ئەم قسەیەتم زوربەلاوە مەبەستە .. باكەمیك لەسەری بووستین !.. تـــوبەلگەت چی‌یە كــــە كوسپو چورتم ئیستا لە سەر ریگای‌كامەرانا كەمترە وەك لەجاران؟

وتی : كامەران شاعیریكی‌كوردە .. وە نەتەوەی كـــورد ئیستـــا بەرەنـــكاری‌گیروگرفتەكانی جاران نابیتەوە ... واتە كامەران روو بەرووی‌بلەیەكی نوی ئەوەستیتەوە كە بەرای من ماوەی تەقینەوەی‌بەهرەو توانای زیاتر ئەخاتـــە بەردەم .

وتم :

بستیكم‌نەدی لەم خاكەجوانە
خویناوی كوردی پیا نەرژابی
یا چیایەكی ئـەم كوردستانە
هەزاران میشكی تیا نەپژابی
بویە بەتەنیا هەر دلوپی خوین
بو شیعرەكانم ئەكـــەم بەهەوین

بروانە لاپەڕە (١٤)

گفتوگۆیەك لەگەڵ

دوكتۆر عیزەدین مستەفا

پ : كەی‌دەستت دایە نووسین ؟

و :ـ

گەر پێویست بێت هـەموو بەباسی یەكەم‌بەرهەمی خۆمانو سەرەتای دەستدانە نووسـین دەست پێ‌بكەین ، ئەوا ئەوەندە ئەنووسم ، كە ســەرەتای دەســتدانە نووسینی منیش وەك زۆر نووسـەری ترمان ، لەقوتابخانەو ڕۆژنامـــــەی دیوارەوە دەستی پێ‌كردووە ، كە هەر لە قوتابخانەی سەرەـ تایی‌یەوە تا پلـەی ناوەندی تەواو كردن لەگەڵمانا هـاتو سەیر ئەوەیە كـــە لەپلەی خوێندنی دوكتۆراشدا لـــە كوڵمان نەبۆوە ، چونكـــە لەووڵاتی سۆڤێت لـــەو (خانووی گشتی) یانەدا كە قوتابی تیا ئەنوون ، قوتابی‌ی زۆر كونجی ئەم جیهانە یـەك ئەگرنو ئەو ڕۆژنامە دیوارە لەناو چوار دیـواری ئــەو (خانووی گشتی) یەدا بەیەكیان ئەناسێنێ پاش ئەم پلەیەو بۆ سەرەتای دەستدانە نووسینم بڵاو كردەوە . پاش ئەوە لـە ساڵی ١٩٤٩ تا ١٩٥١ نامەی سلیمانیم بۆ ڕۆژنامەكانی ، ڕۆژنامە نووسی پێش‌كەوتن‌ـ خواز لوتفی بـەكر ســدقی ئەناردو سێ‌ساڵ لەسەریەكیش لەسەر نەورۆزم ئەنووسی . لە گۆڕی ئەدەبیاتیشدا ماوەیەك دەستم‌دایە وەرگێڕانی‌هۆنراوەی كوردی ، ئەو دەمە دیلان تازە دەستی دابووە شیعر نووسین ، منیش هـەر زوو بەخوێندنەوانی عەرەبی ناسی‌و پارچەی (ڕێگا)یم لە ڕۆژنامەیەكی شاعیر گەورەی عەرەب مامۆستا جەواهیردا كرد بە عەرەبی ، دوا بە دوای ئەوە لــە زۆر ڕۆژنامەو گۆڤـاری عەرەبی‌ی عیراقو ســوریاو لوبنانا شیعری كوردیم ئەكرد بە عەرەبی .

بۆ كوردی نووســینیش ، وەك (محەمەدی مەلا كەریم) لـــە قوتابخانەكەی گۆڕانی مەزندا قاڵ بووم ، مەبەستم ئەو دووساڵەی ڕۆژنامەی ژینـــە (١٩٥٣ ـ ١٩٥٤) كە گۆڕان سەر نووسەری بوو ، لــەو

یادداشتێكی دوورو درێژن . وا ئەزانم زۆر ناخۆشە نووسەر خۆی بێت باسی بەرهـــەمو نووسینو خزمەتی خۆی بكات. بەڵام هەندێ لایەڕەش هەیە كە هەولی شاردنەوەیان بدرێ

ئەدیبی ریالیستی سۆشیالیست لەبواری نووسینەكەیدا تێكۆشەری ڕێگەی بیروباوەڕەكەیەتی

یا بڵێم بۆ سەرەتای دەستدانە بلاو كردنـەوە ، ئـــەبێ یادداشتێك تۆمار بكەمو ئەوسا بێمە سەر باسەكە ، ئەویش ئەوەیە كە لەگەڵ بیرپووناكی نووسەری ناودار محەمـەدی مەلا كەریما دەمێكە پێوەندیمان هەیە ، كە ڕەنگە لە منداڵی‌یەوە تا ئێستا هاتبێو ، وای‌كردووە زۆر بەشی ژیانمان لەیەك بچێت یا ئەو لەیەك چوونە پێوەندی یەكەی پتەو كردووە .

جا بۆیە زۆر لەو شتانـەی ئـەو دەربارەی نووسـین‌و بەرهەمی خۆیی نووسیوە ، لە ژیانی‌منیشدا دووبارە ئەبێتەوە بۆنموونە : منیش وەك ئـەو یەكەم نووسینم بەعەرەبی‌و لە ڕۆژنامەی (النداء)ی بەغدا دا لە ســالی ١٩٤٨ دا بەعەرەبی

دووساڵەدا بەردەوام شـتم ئەنووسی ، گۆرانی نەمریش بەو گیانە بەرزەی خۆیەوە ، كەگیانی زانایەكو شۆڕشگێرـ ێكی ڕاستەقینە بوو ، گیانی خۆی بەبەردانەنان (تواضع) ڕێگـەی پێشـــان ئەداینو چەونێتی ڕاست‌نووسینەوەی كوردی و نووسینی ڕاستەقینەی فێر ئەكردین .

ئەمە دەربارەی ســەرەتا : بەكورتی لە (١٩٥٠) وە تا ئەم دواییە بە ناوی خۆمەوەو بەبێ‌ناو و بە گەلێـك ناوی شارراوە وە لــەزۆر گۆڤارو ڕۆژنامەدا ئەمنووسی . چـەند ساڵیكی نووســینی هەموو ڕۆژەی دەرەوەی وولاتیشم هەیە كە ئەوەش‌و ئەو شتانەی تریش،كەرەسەی نووسینەوەی

پیاو وا لێ ئەكات كە بیانخاتە بەرچـــاو . بەكورتی ئــەو یادداشتە ـ لـــە شـێوەی نووسینێكی ئەدەبی یـا ئامادە ئەكەم ، كە بەڕاستی یادداشتی من نی‌یە ، بەڵكو یادداشتی ســەربازو پێش‌مـەرگەی ئەتەوەیەكی تێكۆشەرو بیروـ باوەڕێكی شۆڕشگێرانەیە كـــە لەجیاتی چەك ، قەڵەمی دراوەتە دەستو هیوای‌وایە كە بــەو پـەڕی فیــداكاری‌و پاكی‌و نەترسی‌و دلسۆزی‌یەوە بێ‌پشوو وەستان و كۆڵدان بەرهـــەمی بەخەڵك بگەیەنێ‌و وشەی پاكو نەترســی شۆڕشگێرانەی چ لەقاڵبی بەرهەمی ئەدەبی‌یاو چ لەقاڵبی ڕەخنەو لێكۆڵینـــەوەی عیلمی‌یا ، بەزمانی كوردی ، یا بەزمانی‌تر (بــەڵام لەبارەی كوردەوە) پێشكەشی خـەڵك بكات .

پ٢: لەنووسینا..لەكوێوە بیر ئەكەیتەوە ؟ وە ئەگەیتــە چی ؟

و ٢ : بێ‌گومان هـــەر وەك لەوشتانەوە دیارەكەنووسیوومن هـــەر لەسەرەتای دەستدانە نووسین‌و خوێندنەوەو چوونە كوڕی بیرەوە، باوەڕێكی بەتینم بەماركسیزمی ـ لێنینزم بووەو ڕۆژ دوای ڕۆژ ژیان ئــەو

هەواڵی وێژە

● **گوڤاری ـ هەولێر ـ .** شارەوانی هەولێر گوڤاریكی مانگانـەی ئـەدەبی بەناوی ـ هەولێر ـوە دەرئەكات وە چیروك نووس محمد مولـود (مەم) كاروباری سەرنووسیاری ئەم گوڤارەی پێ‌سپێراوە .

● **چیرۆكەكانی مەم .** لەم روژانەدا چیرۆك نووس محمد مولود (مەم) (١٢) چیروكی لەژیر ناوی ـ چیرۆكەكانی مەم ـ دا بلاو كردەوە .

● **كومەلەی هونەرو ویژەی كوردی .** شـەوی هـەینی رابوردوو ـ كومەلـەی هونەرو ویژەی كوردی لە سلیمانی ـ ووتو و یژیكی بەدەبی لە تەلەفزیونی كەركوكدا ریك‌خست كە برایان أمین میرزا كریم ، نوری وەشتی وە جیهان عمر تیایا بەشـدار بوون .

لەم ووتو ویژەدا بەتیكرایی باسی دامەزراندنی كومەلەكـــە كرا لەگەل پەیوەندی ئــــەم كومەلـــەیە بە یەكیتـــیی نووسەرانی كوردەوە كەبریتی ئەبیت لــە پەیوەندی‌یەكی ئەدەبی‌و یارمەتی‌دان لەنیوانیانا لەبەرئەوەی هـــەردوو لا ریكـ خراویكی لەیــەك جیـــاو سەربەخوّن .. وەگەلیك باسی تری لەم بارەیەوە كراو تیبی تایبەتی كومەلـەش چەند ئاوازیكو گورانی‌یــەكی پیشكەش كرد .

وابریار بوو بەم بەشــە لە تەلەفزیونا ماوەی نیو سەعات بخاینێ .. بەلام بەداخەوە ئەو بەلینە نەبرایە سە كە ئەمەش ئەگەریتەوە بۆسەر كەم‌تەرـ خەمی تەلەفزیونی كەركوك .. هیواداین لەمەودوا نەك هـەر نیو سەعاتەكەش بێت بەلكو پتریش بكریت .

Institut kurde de paris

باوەڕەی پتەوتر کردووم و وای لێ کردووم کە خۆم بەسەر بازێکی بچووکی بڵاوکردنەوەی ئەو بیروباوەڕە بزانم و لە کۆڕی ژیانیشدا لەپێناوی سەرخستن و هێنانەدییدا تێ بکۆشم . ژیان خۆی ڕۆژ دوای ڕۆژ ئەوە ئەسەلمێنی کە بیروباوەڕی سۆشیالیزمی عیلمی ڕاسترین پەیڕەوو ڕژیمی سۆشیالتیش عادلترین ڕژیمە .

لەلای ئێمەش ئەوەتە ئەبینی ڕووداوەکانی ژیان هەرخەریکی داچەسپاندنی ئەم ڕاستییەوەو تادێت لەکوردستانا بیروباوەڕی سۆشیالیزمی زیاتر ئەچێتە ناو ڕیزی زەحمەتکێشانەوەو کەسانی تازەی دەستەی بیر ڕووناکیش ئەدەنە پاڵی .

مارکسییەکانی کوردستان ، هەقی ئەوەیان هەیە کە بە شانازییەوە بڵێن ، گەلێك لە بیرڕووناکە ناودارەکانی کوردستان و لە شاعیرو ئەدیب ، لەمەوبەر مارکسی بوون ، یا لەئەنجامی کێشەی بیروژیاندا هاتوونەتە سەر ئەو باوەڕە : لەناو ئەدیبە کۆچ کردووەکانمانا ناوی ، عەبدولواحید نوری و گۆران و شێخ مارفی بەرزنجەیی و دڵدار ، کەهەڵگری ئەم بیروباوەڕە بوون ، ئەدرەوشێنەوە ، ئەوانەش کە هێشتا ماون ، ئەوا زۆر ئەدیبی ناودارمان هەیە کە یا ئێستاش لەسەر ئەو ڕێبازەن ، یا لە پەیدابوون و گەشە سەندنی بەرهەم و بیریاندا قەرزاری ئەو ڕێبازەن مەبەسم لەم پێشەکییە ئەوەیە کە بڵێم - لە جیهانی ئەدەبیاتدا ئیسلاحی (ریالیزمی سۆشیالیستی) بەرامبەر بەبیری مارکسیزمی - لینینیزم

وێژە

بابەتاهیری هەمەدانی شاعیرێکی کوردە

نوسینی : محمد حسن جوجه

شاعری بەرزی کورد بابە تاهر لە ساڵی ٩٣٥ زایینی لە لە هەمەدان هاتوتە دنیاوە ، لە بنەماڵە لوڕەکانە زۆربەی ژیانی بە دەروێشی بردووتە سەر دیوانەیەکی بێ پەروا بووە ، دەشت و چۆڵگەکانی کوردستان گەڕاوە و سەری داوە لە هەمو ناوچەکانی کوردەواری و شارەزاییکی تەواوی لە هەمو شیوەکانی کوردی پەیداکردوە بەڵگەش بو ئەمە هونراوەکانی خوایەتی .

بابەتاهر سەرەتای ژیانی دڵی بە دیمەن و چیاو کێوەکانی کوردستان پشکوتوە دەنگی بولبول و قاسپەی کەوی شاخەکان و باڵا نەمامی فاتیمە کاری تێ کردوە ئەمانە هەمو بوون بە سەرچاوەی ئیلهامی هونراوەکانی . بابە تاهر فەیلەسوفێکی دەوری خۆی بووە هەمو شتێکی بەچاوی خۆی بینیوە تەماشای هەمو سوچێکی دونیای کردوە لە ساڵی ١٠١٠ زایینی مردوە هەر لە هەمەدان لەسەر تەپۆلکەیێك بەناوی (بن بازار) ناشتویانە .

تا ئیستا زور کەس لەو باوەڕەن گوایە بابە تاهر فارسەو چوارینکانی بە فارسی داناوە بەتایبەتی فارسەکان قسەیان لێ کردوەو لەم بارەیەوە دواون بۆ ئەوەی وەلامی ئەو جۆرە کەسانە بدەینەوە کە بابە تاهر فارس نیە بەلکو بەپیچەوانەوە بابە تاهر کوردەو چوارینەکانیشی بە کوردی داناوە ئەلێین :-

یەکەم : وەکو زاندراوە بابە تاهر بەپێ مێژووی ژیانی و هونراوەکانی خۆی بە(هەمەدان) ناسراوە شکیش لەوەدانیە کە هەمەدان شارێکی کورد بوە هەر لە کونەوە تائیستاش بەزۆری تیرەی لوڕی تێدا ژیاوە . بابە تاهر خۆی یەکێکە لەو تیرەیە وەهەر لە هەمەدان ژیاوە وەك خۆی لەم چوارینە (رباعیە) دەری خستوە ..

از ان سپیدە بازم هەمەدنی
بە تەنهای کرم نێچروانی
همی بەمن دیرندو چررغوشاهین
بەنامی من کرند نێچروانی

ئەوە لێرەدا بە پیی مەلبەندو جیگای لەدایك بوونی کوردەو گومانی تێدانیە .

دووەم :- لە کاتێکا بەوردی سەرنج ئەدەینە چوارینەکانی بابە تاهر لەرووی زمان و ڕێزمان و بەکارهێنانی ووشەکانی ئەوساتەئەوەمان بەتەرزوی بۆ دیارئەکەوی ئەبینین بەگشتی ووشەکانی کوردین و بەدەگمەن ووشەی فارسی بەکارهێناوە ئەو ووشە فارسیانەی کە بەکاریشی هێناوە ئەلێین بە تەواوی مولکی فارس نیە بەلکو هاوبەشن لەنێوان کوردی و فارسی ، چونکە وەك ئەزانین زمانی کوردی و فارسی لەیەك بنەماڵەن ئەویش بنەماڵەی ئیرانیەکە بەشێکە لە بەشەکانی هندو ئەورپی . جا لێرەدا بەکارهێنانی چەند ووشەیەکی فارسی لە چوارینەکانی بابە تاهر ئەوە ناگەینی کە بابەتاهر کورد نەبووە . چونکە لەهەمو زمانێکدا دوو جۆرە ووشە هەیە بەکاردێت جۆری یەکەم ئەو ووشە بنجیانەن لە زمانەکە خۆی وە لەهیچ زمانێکی تر بەکار ناهینرین . دووەم ئەو ووشانەن کە هاوبەشن لەنێوان ئەو زمانانە کە لەیەك بنەماڵەن وەك زمانی کوردی و فارسی وە هەریەك لەمانە بە پیی پیویستی خوی بەکاری دێنن . جا لەبەر ڕۆشەنایەتی ئەوانەی کە لەسەرەوە باسمان کرد بۆ نمونە چوارینەکی بابە تاهر ئەهێنینەوەو لێکی ئەدەینەوە بۆ ئەوەی بەتەواوی ئەوەمان بۆ دیار بکەوی کە بابە تاهر تاچ ڕادەیێك چوارینەکانی کوردین و چەند ووشەی فارسی بەکار هێناوە بابە تاهر ئەلی :-

زبۆی زولفی تۆ مەفتونم ئەی گول
زرەنگ و روی تو دل خونم ئەی گول
منی عاشق زعەشقت بێ قرارم
تو چون لیلی و من مەجنونم ئەی گول

لەکاتێکا کە سەرنج ئەدەینە ووشەکانی [بوی ، زولف ، مەفتون ، گول ، رەنگ ، روو، دل ، خون ، عەشق ، قرار ، تو ، من] بەگشتی ئەمانە هەمو ووشەی کوردین وە لە هەمو ناوچەکانی کوردستان بەکار ئەهینرین لەگفتوگۆ کردنا تەنها ئەمینیتەوە سەر ووشەی (بوی) کە فارسەکانیش بەکاری ئەهێنی هەروەها کوردیش لەزۆر ناوچەکانی کوردستان بەکاری ئەهینی بەتایبەتی لە ناوچەی هەورامان هەروەك لەسەرەوە باسمان کرد ووشەی هاوبەش هەیە لە نیوان زمانی کوردی و فارسی بەپی ئەو لێکولینەوە یە (بوی) مولکی کوردو فارسەو بەپی پێویستی خۆیان بەکاری ئەهێنن کەوابوو بەپیی ئەو لێکولینەوەیە کە لەوچوارینەمان کرد بەهیچ جۆرێك ووشەیەکمان نەدۆزیەوە کە لە ناوچەکانی کوردستان بەکار نەهاتبی ئەی چ شتیکی تر هەیە کەفارسەکان بکەنەبەلگەو بلین چوارینەکانی فارسیە .

تاقگەی ووشە

- هاپۆ قوربانێ ! هەموو جارێ بەمن ئەلێی :

- چییە؟ خەمکەی خەمانی؟! ئەرکی خەم و پەژارەی جیهانت گرتووەتە سەرشان ؟

- چیبکەم ... هاپۆ گیان! کە خەلکی (هێشتا بە (ررەش) ئەلێ (سپی) و بە (سپی) ئەلی (ررەش) ، تاوانی ئەم بەکار هێنانە چەوتە لە خۆم ئەزانم ، ئەوان (ووشە) بەند ئەکەن .... ووشە ئازار ئەدەن ... ووشە ئەچەوسێنەوە .

- بەس ! بەس ... (ووشە) ؟! خەمی ئەمەت مابوو برازا ! (ووشە) چۆن بەند ئەکرێ ؟

- هاپۆ ! ووشە خشتی بنەڕەتی زمانە ، زمانیش خولقا بۆ چەسپاندنیپەیووەندە مروڤایەتییەکانی ئارای ئەندامەکانی کومەل ... هەر ووشەیەك ئەرکێکی هەیەو بەپچڕاوی ئەبەستێتەوە ، تو ئەلێی : هەموو ووشەیەك ؟ ووشەی پیس و ناشیرین و چلکنیش هەیە ! وانییە ... هاپۆ ! هەموویان جوانن ، بەرزن ، زیندوو گیانن . ووشەیە ناشیرینم بۆ دێنێ ؟!

- دەردەکەی تۆ ، بووە (بەرد)ێ و چووە سە دڵم . سەیر ئەم (بەرد)ەکە . جوانە !

- بەڵی : لە (بەرد) جوانتر هەیە ؟ چەند کۆشك و تەلار ، لە (بەرد) دروست کرا ؟ چەند قارەمان سەری سپاردە بن تاشە بەردێ بەسەر بەرزی !؟ چەند پەیکەری نەمر لە بەرد تاشراوە ؟ چەند ووشەی جوانیش لەم ووشەیەوە پەیدا بوو ؟

ئەڵێن :- (نەبەردە) ، تەنیا نەبەردە تڕەو ئەباتەوە دەس لەتەمەڵی (بەردە) : ئەم چەرخە،تیژڕەوە چاوەڕوانی کەس ناکا .

لە مەتەڵی کوردیا جانەوەری واهەیە بە تاکە (بەردێ) سوپایەك ئەفەوتێنێ .... ئەژدەهای هەزار سەر ئەنجن ئەنجن ئەکا .

هەزارو یەك دەردەکەی کومەلەکەمان ، بەتاکە بەردێ لە ژیان ناکەون ... دەك بەردتان بەسەرا بباری ... ئەی پاشکەوتن و چەوسانەوەو کوێرەوەری !

ئەو کونەپەرستو ئاغاو ررق لەبەرانە ، کە (لەغم) لە ڕێگای گەلدا ئەچێنن .... دەسکەوتیان تەنیا بەردە بارانە بەسەر لاشە گەنیوە

بروانە لاپەرە (١٤)

بەڕێ نووسێك

ماوەتی

زوربەی ئەدیبەکانمان بەجەرگ و نەترسن

ئەوەستێ ، بۆیە بە باوەڕێکی بەتینەوەو لە ئەنجامی تەجروبەدا ئەڵێم :کە پەیڕەوی ریالیزمی سۆشیالیستی لە ئەدەبی کوردیدا دەمێکە پەیدا بووەو وردە وردە ئەبێتە قوتابخانەیەکی ئەدەبیی ئەوتۆ کە سنووری دیار بێ .

ڕەنگە لای هەندێ کەس تا ئێستا بیرێکی سادە دەربارەی ئەم قوتابخانە ئەدەبییە هەبێت ئەویش ئەوەیە کە (ریالیزمی شۆشیالستی) تەنیا لە کۆمەلێکی سۆشیالیستی رژیمدا ئەبێت . بەڵام ئەمە ڕاست نییە . ڕاستی ئەوەیە کە لەوولاتانی سۆشیالیستیدا هەموو ئەدەبەکەیان ئەچێتە سنووری ئەو قوتابخانەیەوە ، چونکە لەو وولاتانەدا چینی خوێنمژی (دەرەبەگ و بۆرژوازی) نەماوە ، بۆیە نەبیروباوەڕو نە ئەدەبو نە

بروانە لاپەرە (١٤)

بۆ کچێکی ساویلکە

عبدالله پەشێو

لەدوورەوە ناوت بیستوم
ناشارەزا ، خوشتویستوم!
گوایە زۆرچاك منئەناسی
ئامادەی خۆت بۆم هەڵواسی
بەلام نەکەی ، نەکەی گیانە
باپێت بڵێم ، چاك بزانە :

●

ئەو جیهانەی تۆ ئەتەوێ
هەرگیز لای من،دەست ناکەوێ!

●

جیهانی من ، هەموی خەمە
زەردەخەنەی ، ئیجگار کەمە
تەلاری من ، کەلاوەیە
جێی پەرتووك و هۆنراوەیە !
ئەوەی رووگەی دڵ و چاوە
تەنیا بتێکی شکاوە !
بۆیە دووربە ، لەژینیمن
لەجیهانی خەمگینی من
دوور بە لەمن ، لە بەدبینیم
لەشەوانی بێ سەرینیم !

institutkurde.de paris

ئافرەت

وێنەو هەواڵ

دکتورە سعاد خلیل اسماعیل وزیری خوێندنی بەرز لــە بنوسگەی ڕەسمی خویا چاوی کەوت بە ڕۆژنامە نوسـی لبنان دەولت علی وە چـاو پێکەوتنەکەی نیو سـەعاتی خایان ۰

●

ووتە

ئافرەتانی کوردو ڕۆژی ئافرەتی جیهانی

خوشکی بەڕێز :

لەهەشتی ئـەم مانگەدا ،جەژنی ئافرەتانی جیهانە ۰۰۰ ئافرەت ، کـەنیوەی دووەمی کۆمەڵەو شایانی ئەوەیە ڕۆژیکی تایبەتی هەبێت ، تیا جـەژن بکرێتو بـەرزیو بـەرێزی ئافرەت بسەلێنت ۰۰۰

گومان لەوە دانیە ، ئافرەتی کوردیش ، کـە بەشداریەکی مەزنو پرشانازی کردوە لـەخەباتی سـەختی نەتەوەی کوردداو شان بەشانی براکانی کەم تەرخەمی نەکردوە لە بەجێ هێنانی ئەرکی پیرۆزی سـەرشانی لەم ڕووەوە ، دیسـان خەباتی ئـەم ڕۆژگارە نوێشانی لەم ڕووەوە ، دیسان لە چاوکـراوە تر بوە و زیاترشارەزای پەیاکردوە و بـەم جورە ئاگاداری ژیانی گـەلانی دۆستو گەلانی تیکوشەربوەو کەم تەرخەمی نەکردوە لـەدەرخستنی هاوکاری و پشت گیریا بۆ خـەباتی ئافرەتانی جیهان ۰

ئەمرۆش بەشـانازیە وەجەژنی ئافرەتانی جیهـان ، ئافرەتی کوردیش ئەگرێتەوەو بەم بۆنەیەوە خوشکانی کورد بانگ کراون بۆ زیاتر هەستکردن بە ئەرکی پیرۆزی سەرشانیان لەبەشداربونی ڕاستەوخوی خەباتی پرشانازی نەتەوەی کورد بۆ زیاتر بەرەوپێشـەوەچون ۰

وەئەوەش لەیاد ناچێت کـەئافرەتی کورد لـەم ڕۆژە دا زیاتر پشـتگیری خـەباتی خوشکانی عەرەب بەکـەن بەگشتیو خەباتی ئافرەتی فەلەسـتین بەتایبەتی دژی ئیمپریالزمو سهیونی داگیرکەرودەنگ ئـەداتە پاڵ دەنگ ئافرەتانی جیهان بۆ نارەزای دەربرین بەرامبـەر دەست درێژی نارەوای ئەمریکـای گوناهبـار بۆ سەر گـەلی ڤیتنامی قارەمان و پیروزبایی خـەباتی بێوچانی ئافرەتانی ڤیتنام ئەکات ۰

بانگەوازی ئافرەتانی ڤیتنام

یەکیتی ئافرەتانی ڤیتنـام نامەیەکی کراوەی ئاراستەی ئافرەتانی جیهان کردوە بـە بۆنەی نزیك بونـەوەی ڕۆژی ئافرەتانی جیهانەوە ، تیـا ئافرەتانی جیهان بانگ کراوە بۆ زیاد کـردنی یارمەتیو پشتگیریان بۆ گەلی ڤیتنام لە خەباتیـا دژی دەست درێژی ئەمریکا ، وە بۆ رزگـاری نیشتمانەکەیان ۰

وە نامەکە ئەلێ : حکومەتی ئەمریکا تائیسـتە نایـەوێت هێزەکانی لەڤیتنام بکێشێتەوە وە بەردەوامیشە لەدەست درێژی کردنی بۆسـەر ڕێزی ڤیتنامی دیمکراتیو کوسپیش ئەخاتە ڕێگای گفتوگوکـانی پاریس بۆ چارەسەری مەسەلەی ڤیتنام ۰

لەکوتایی ووتارەکەدا ئەڵێ لەگـەڵ لاساری دەزگا حکم ڕەواکانی وولاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکادا ، تیکوشانی گـەلی ڤیتنام کـە لەلایەن هەموو ئافرەتانی پێش کـەوتن خوازی جیهانو هەموو گەلانەوە پێشـ گیری ئەکری هەر سەر ئەکەوێت

ئاهەنگ بەبۆنەی ڕۆژی ئافرەتانەوە

مەڵبەنـدی ڕۆشـن بیری سوفیەت لە بەغدا بانگایشـی زۆر لە ڕیک خراوەکانـی ئافرەتانو کۆمەڵایـەتی عیراق کردوە بۆ ئامادەبون لـەو ئاهەنگەی مەڵبەندی ناو براو ئەیگیری بە بۆنـەی جـەژنی ئافرەتانی جیهـانەوە ۰۰۰ لەسەعات ٥ی ئێـوارەی دووشەمەی ٩ی مارتدا ۰۰۰

ئافرەتانی وولاتە سۆشیالیستەکان

ئافرەتانی وولاتـە سوشیالستەکان سەرلـەنوێ یەکبونی خـەباتی خویـان لەپێناوی ئاشتیو دیمکراتیو پێشکـەوتندا سەلمانـدەوە ۰ ئەمەش لەو کۆبونەوە پێنج ڕوژیەی « ڤالنتینا تیریشکوفا » یەکەم کەشتیوانی ئافرەت « لە یەکیتی سوفیەت » بـە ووتاری کردیەوە ، تیا باسی تاقـی کردنەوەی ژیانیو خەباتـی ئافرەتـانی وولاتـە سوشیالستەکانی کرد ، وە لەم کۆبونەوەیەدا وەفدی ئافرەتانی هەموو وولاتە سوشیالستەکان ئامادەبون ، بێجگـە لـە نوێنەرانی ئافرەتانی وولاتانی تری جیهان ۰

وە « تیریشکوفا » سەرەکی لیژنەی ئافرەتانی سوفیـەت ئاشکرای کرد کـە ئافرەت دەوریکی گرنگو مەزن ئەبینێ لە خەباتی چینـایەتیدا دژی ئیمپریالزم وە لە هەمـوو جولانەوەیەکی پێش کەوتوانەدا، وە ئافرەتە کۆبووەکـان بریاریاندا یارمەتیدانی گـەلی ڤیتنام بکەنە پێویستی یەکەمی سەرشانیان لە گەڵ هاوکـاری گەلانی وولاتە عەرەبەکانا دژی دەست درێژیەکانی ئیسرائیل وە هاوکاری بۆ خەباتی هێزە پیشـکەوتووەکـان دژی کۆنەپەرستیو جـەنگ ۰

* *

● دیاری مستەفا

● ڕێبوار ڕەمەزان

جوانترین منداڵ

institutkurde de paris

٧ خۆرکی هەژار

طاهر صالح سعید

ئەو هەفتەیە سەرانسەر بارانو تەڕوو تووشی بوو ، بەڕادەیەکی وا ناچاری‌نەبووایە کێ بیری لـە چوونە دەرەوە ئەکردەوە • ئاشکرایە ڕۆژانی وا ڕێگەی ئیش و هەلپەی نان پەیداکردن لـە زۆر کەس ئەگرێتو لەگشت کارێ‌کیان ئەکات،زیاتر ئەوانەی خۆشیان نەبێت هیوای پەیداکـردنی نانێکیان نابێت •

مامەولای بۆیاخ چیو بـە سالاچوو و تێقوپاو و ڕەنگـ زەردی دەستی هـەژاری بۆ هەفتەیەکی دوورو درێژ ئەچوو باران بواری .نـەدابوو ئەوەی پێی بلێ‌یت فلسە سوورێك بە بۆیاخ چێتی پەیدای کات دیارە ئەمەش یەکجار پێوەی دیاری ئەداتو سەری دنیـای لێ ئەهێنێتەوە یەکو ئەیخاتە بیرو لێکدانەوەی ئەوەی مشـووری شتێك بخوات تابەهۆیەوە ئەو ماوەیەی پێ بەڕێ‌کات تا خوا دەروویەك ئەکاتەوە •

بۆ ئەو مەبەستە لـە نزیك مەقەلیە بچکۆلەکەوە چیچکـەی کردبوو ، چـاوی بڕی‌بووە پشکۆکانیو هەموو هەسـتو هۆشی ئاراسـتەیان کردبوو و لە گۆمی قوولی لێکدانـەوەدا بوو کە خێزانەکەی هێنایـەوە سەر خۆی بەوەی پێی ووت :

● کابرا تۆ چ سوودێك لە دانیشتن ئەبینی ، دەهەلسـە سەر پێ بۆ ئەوەندە لەش‌گرانی برۆ بەلکە ئەمە خوایە بە هەر کارێك بێت شتێك پەیاکەیتو بیدەی بە چەند نانێكو لەگەل خۆتا بیهێنی‌تەوە • خۆ ئێمـە برسێتی ئـەم هەفتەیە پـەلو پۆی شکانین •

بۆیە نەختێـك بێ‌دەنگ پاشان لەسەری ڕۆیشت‌کەزانی کابرای مێردی ئـەوەی پێی بلێ‌ی جوولە بۆی ناکات :

● بەزانی خوا تۆ وا بکەیت وا بزانم لە برسانا ئەمـان کووژی ••• مامەولا لەسەرخۆ ئاوڕێکی لێ‌دایەوە ، بەدووایدا هەناسـەیەکی ساردوو سـڕی هەلکێشاو ووتی :

● کچێ ئافرەت ئاخـر بۆ کوێ‌بچمو ڕووبکـەمە کوێو چی‌بکەم ؟ حەمـالی‌یە بەمن ناگرێو لـە هێزو توانای منانی‌یە ، ئێ قەرزیشە خەلکی بەمنی نادا بەوەی هـەژارمو پیاوی هـەژار جێی بڕوای خەلکی .نین • چی‌تر هـەیەو نەی‌کەم ؟ دە فەرموو ڕێگەیەکم بۆ دانێ •

بە دووای تاوێك بێ‌دەنگی‌دا لەسەری ڕۆیشت :

● بچم سوال بکەم ؟ بـە درێژایی ژیانم دەسم لەکەس‌پان نەکردووەتەوە • ئێستاش بەم ئاخری پیری‌یەوە ئەگەر مردووم پانی ناکەمەوە •

ئەمـەی ووتو بێ‌دەنگ بووەوەو چاوەکزە بێ‌تینەکانی بڕی‌یەوە ئەو چەند پزیسکە ئاگرەی لە مەقەلی‌یە کـەدا بەرەو مردن ئەچوون • کـە مابوونو بەچەشنی ژیانی ئەمان خێزانەکەی قسەکانی سەلماند بەوەی سـەرێکی بۆلەقانـدو پاشان هاتە قسە :

● نازانم بلێم‌چیو ڕووبکەمە کوێ ، قیروسیا لە خۆمان هەر چۆنێك بێت دان بەخۆمـانا ئەگـرین تا خوا دەروویـەك ئەکاتەوە ، ئەو دوو منالـە برسێتی کوشتنی دایکیان‌کوێر بێت •

بۆ کەمێـك بێ‌دەنگ بوون ئینجا بـە پەرۆشـەوە ڕووی وەرگێرا بەلای هەردوو منالەـ کەی داو دووای ئەوەی ئاهێکی دوورو درێژی‌هەلکیشا لەسەری ڕۆیشت :

● سەیری ڕوویان کـە دایکیان گیانی دەرچێت ئەلێی لەگۆڕ دەرت هێناون •
ئەمـەی ووتو بە لەشـێکی قورسەوە هەستاو بـەرەو دەرگاکە چوو ، سـەرێکی کێشایە دەرەوەو بەبێ ئارامی چاوەکانی بڕی‌یە ئاسـمانو لەبەر خۆیەوە یەك دوو بۆلەی بۆکرد و سەری هێنـایەوە ژوورەوەو دەرگاکـەی توند جووت کردەوە وەکو بلێ :

● خوای گـەورە بەزەیی‌ـ یەکت بە هەزاران هـەژار وکلۆلی وەك ئێمەدا بێتەوە و بەسـیەتی دەروویەکمان لێ‌بکەرەوە •

پاش ئەمە بە لەشێکی خاوو خلیچکەوە هـاتو لـە‌نزیك مەقەلی‌یە ساردو سڕەکـەوە چیچکەیەکی بۆکردو کـەوتە چاوگێڕان بە ژوورەکـەدا وەك بە دووای شتێکدا بگەڕێ کـە لەپڕ بە دەنگێکی بەرزەوە هاتە قسەو ووتی :

● هەستە پێ پیاوەکـە هەستە ئەوەندە لەش‌گران مەبە هەستە ئەو بـەڕە شڕەت بۆ بپیچمەوە بیخە بن دەسـتو بیبەرە بازار بەلکە ئەمە خوایە ئالمو ساتمی کەیتو بەگورجی بیدەی بەشتێك وبیهێ‌نیتەوە تا دنیا تاریك نەبووە •

بۆ ساتێك وەستا ، پاشان بەردەوام بوو لەسەر قسـەـ کردن :

● ئێمە وا پالی لی‌بدەینەوە ئەبێ چاوەڕێ‌ی مەرگ بکەین•
مامەولا چاوەکانی بەسـەر سامی‌یەوە تێ‌بڕی‌و کـەوتە سەربادان بێ ئەوەی هیـچ ووتەیەك لەدەمی بێتە دەرەوە •
ئەم بێ دەنگی‌و نەبزوانەی ئەو دەماری خێزانەکەی گـرژ کرد بۆیە قیژانی بەسەریا :

● ئەری ئەوە من لەگەل‌تۆم نی‌یە ؟ بۆ ڕاست نابیتـەوە ؟ ئاخر هەر لـە ئەووەلەوە وا لەش‌گران بوویتو .نەت‌توانی **ئیشێك بکەیت لە ئیش بچێت** تا ڕوژمان گەیی بەم ڕۆژە •
مامەولاکە تێ‌گەیی خێزانەکەی سوورە لەسەر قسەکان نەختێك زیاتر لە مەقەلی‌یە سـاردو سڕەکە نزیك بووەوەو بـە پەنجـە قلیشاوو ڕەشـ داگەڕاوەکانی کەوتە تێکدانـی خۆلەمێشەکەو ووتی :

● کچێ ئافرەت ئەمـە تـۆ ئەقلت لەکوێ‌یە ؟ گریمان وامن ئەو بەڕە شڕەشـم بردە بازار چی‌ئەکا • خەلکی پارە ئـەدا بەوە ؟ دووای یەك دوو جـار نەرمە کۆکە لەسەری ڕۆیشتەوە:
● وا ووتمان کردیشی ئەی ئەم سێو چووار مانگـە ساردو سۆلەیە چی بکەین ؟ لە سەر زەوی‌یە رووتەکە بکەوین؟ وەلّلا هەر ئەمەمان کەم بوو •

لەوە ئەچوو خێزانەکەی قسەکانی ئەوی بەلاوە راست بێ ، بۆیە لەوە زیاتر لەو رووەوە لەسەری نەرۆیشت ئەوەندە ،نەبێت کە لە شێوەی پاڕانەوەدا پێی ووت :

● کە ئەوەش ناکەیت دەهەستە بچۆ مشووری قەرز و قۆلەیەك بخو . هەزار ئەناسیتو یەکجار ئەوەندە دەستە و ستان نیت . زۆر هەن کە بۆیاخیان بۆ ئەکەیت روو لە هەرکامیان بنییتو حاڵەکەیان تێ گەینی بە دەنگتەوەیەنو دڵێکیان پێت ئەسووتێ و ئەوەندەت هەر ئەدەنی لەم رۆژە رەشی یە رزگارت کەن . مامەوڵا بەدووای نەختێك بیرکردنەوەدا لەسەر خۆ دەمی هەڵهێنایەوەو ووتی :

● کچی ئافرەت ئەمە تۆ ئەڵێی چی؟ کێ قەرز ئەدا بەمنو کەی من خەڵك ئەناسم . کابرایەك یەتو قاچی دائەنێو من پێڵاوەکانی بۆ بۆیاخ ئەکەمو لێی ئەدا ئەرووا چووزانم کێیە ؟ بۆ ئەو هەر بێزی یەت سەیری منیش بکات ؟ ئەو منو پێڵاوەکانی بەیەك چاو سەیر ئەکاتو بگرە ئەو زیاتر .

بۆ تۆزێك بێدەنگ بوو پاشان دەستی پێ کردەوە :

● رەنگە لای تۆ وابیت ئەو بەوچاوە سەیری من بکات کە بەشەرێك بم وەك ئەو کچێ تۆلێرە دانیشتووی ئاگات لەچی یە . خوا بەوسەرەوی ئاگادارە هەموو ساتێکم مردنێ کە کە ئەفەنی یەکی لووت بەرزو خۆپەرست بە فیزێ کەوە یەتو قاچی دائەنێو بەقسە وورم ئەکات ئەمەچی یە دەست ئەبات بیست فلسم ئەداتێ :

● مەیشۆ تازەیە ، تایدی لێمەدە ئەقلیشێ ، رۆنێ زۆر لێ بدە باگەڵاسی یەکەی باش نەرم کاتەوە .

ئەمە حاڵی منە رۆژ تائێوارە، کەچی خوا لێی بەزیاد بێ هێشتا هەر لەبرسا سکمان دێشێ .

بەدووای بێدەنگ بوونی ئەودا ژنەکەی سەرێکی بەرز کردەوەو بەدەم هەناسەیەکی ساردەوە دەمی هەڵهیینایەوەو ووتی :

● هەموو شتێك ئەزانم ، پێم ناڵێ ییت ئێستا چی بکەین ؟ هەروا دەستە وستان دانیشین ؟

مامەوڵا زۆر لەسەر خۆ وەرامی دایەوە :

● منیش تیا ماوم نازانم

هەژاری هەژار

طاهر صالح سعيد

بلێم چی .

ئەمەی ووت و بێدەنگ بوو پاشان بە هەردوولەپی دەستی دەمو چاوی داپوشیو کەوتە گۆمی بیر کردنەوەوە کە خێزانەکەی هێنایەوە هۆش خۆیو پێی ووت :

● پیاوەکە قسە لەگەڵ برسێتی یا ناکرێ . دەرێکەم بە با هانا بەرمە بەر ماڵە دەولەمەندەکەی ئەو سەری شەقامەکە و حاڵەکەیان تێ گەینم ، بەڵکە ئەمە خوایە دڵیان پێمان بسووتێو یارمەتی یەکمان بدەن . خۆم ئەپچێمەوە کێ ئەمناسێ،مامەولا بەبیستنی ئەو قسەیە راپەڕیو بەگورجی دەستی لەسەر دەم و چاوی لاداو بەگرژی یەکەوە پێی ووت :

● کچێ ئەقلت‌بی کەی دەولەمەند ئاگای لە فەقیر بووە واچووشی لەوە بەوالاوەکە دەست ئەنێت‌بە رووتەوەو پێت ئەڵێ (خوابت داتێ) شتێکی‌کەت دەسگیر نابێت . تۆ ئەو دڵ رەقانە وائەناسی ؟

دووای نەختێك بیرکردنەوە لەسەری رویشت :

● ئینجا ئەگەر ئەوان دڵیان بەفەقیر بسووتایە بۆ ئەمە حاڵمان ئەبوو .

قسەکانی مامەوڵا خێزانەکەی بێ دەنگ‌کرد ، بۆیە ئیتر لەو بارەیەوەکەم و زۆر نەدووا ئەوەندە ئەبیت کە بە جووتە لەگەڵ بیر کردنەوەی خۆیاندا خەریك بوون . تامامەوڵا پەردەی ئەو بێ دەنگی یەی دڕی بەوەی لەسەر خۆ ووتی :

● هێشتا بڵێت ئەچمە ماڵێك لەو ماڵە فەقیرانەی خوارخۆمانەوە و داوای شتێ یارمەتی یان لێ ئەکەم باشترە تاخوا دەروویەك ئەکاتەوە . چونکە هەر هەژار دەردی هەژار ئەزانێ .

هەرکە مامەوڵا لە قسەکەی بووەوە ئیتر خێزانەکەی گورج راپەڕیو دەستی دایە سۆلە شرەکانیو کردنی بەسەر پێیەوەو عەبا پیناوی یەکەی لە خۆیەوە ئاڵاندو بەگورجی ملی دەرگای حەوشەی گرت . بێ ئەوەی چاوەڕوانی ئەوەبێت بزانی پیاوەکەی رێگەی ئەدا یاناىدا لێ‌ی‌دا رۆیشت .

بەدووای‌تێپەر بوونی ئەوەدا ئیتر مامەوڵاش سەری خستە سەر ئەژنۆیو کەوتە بیری ئەوەی :

بلێی هەروا بەدەستی بەتاڵ نەیەتەدوواوە ؟ یان بلێی ئەوەندەیان هەبێت شتێکی لێ‌بدەن بەو ؟ یان دنیاکەی وایە کێ ئەڵێ لەئاستی ئەودا دەستیان توونە ناقوچێننو ناڵێن :

● بەخوا ئەم چەند رۆژە ئێمەش حاڵمان حاڵی ئێوە بووە . چونکە ناشکوری نەبێ هەژاری ئێستاش وەك جاران نەماونو بەرەنگی دەولەمەندەکان چاویان برسیو گیرفانیان قوول بووە . بەدەیان لەم خەیاڵانە ئەمسەرو و ئەوسەریان بو بەمێشکی ماندوویا کە لەزرمەی دەرگای حەوشە هاتەوەهۆش‌خۆی بەزوویی‌خۆی زیتو ووریا کردەوەو چاوەکانی بڕی یە دەرگای ژوورەکە تا بەزوویی بزانێ هەروا بەدەستی بەتاڵ گەرایەوەو ئیتر چنگی تیژی مەرگ دووا بڕیاری سپاردن بەخاکی دان . یان لەسایەی یارمەتی ئەو هەژارانەی ماڵو گوزەرانیان وەك لەمانە رزگاریان بوو . خێزانەکەی وەك ڕاوی‌نێی بە توونەدی خۆی‌دا بەدەرگاکەداو کردی‌یەوە و خۆی کرد بەژووردا‌و بەدووای زرمەیەکی تووندا‌دا دای خستەوە . هەر هەنگاوێکی کرد بوو بە دوو هەنگاو ، هەنسکە برکێی پێ کەوتبوو عەباکەی کە ئاوی لێ ئەچۆڕا لە سووچێ کەوە فڕێ‌ی‌دا . ئەو پریاسکە یەی بە قایمی نووساندبووی بەسەر دڵی‌یەوە جیای نەکردەوە تا هەردوو منداڵەکەی بەهێواشی لە خەو ڕاپەڕان . ئەوکاتە دای ناو گرێ‌کەی کردەوەو هەموویان دەوریان‌داو وەك هار کەوتنە پەلاماردانی کە ئاهێ‌کیان پیا هاتەوەو سکیان تێر بوو ئەو چوار چڵە دارەشی کە لەتەك خۆی‌دا هێنابوونی و لەبەر هەیوانەکەدا فڕێ‌ی دابوون هێنانی و خستیە مەقەڵی‌یە کەوەو ئاگرێکی پیوەنان زۆری پێ نەچوو نێڵەی بەرز بووەوەو ئەوەندەی نەخایان ژوور تاوی سەند . ئەو شەوە تادرەنگ بە قسەو باس شەوگاریان بەسەر برد تا لە دووایی‌دا دەستیان کردە ملی خەوێکی خۆش .

کەبەیانی لە خەو راپەرین چی‌یان بی‌نی ! دیان ئەو ربەیانی‌یە لەهەموو بەیانی رۆژەکانی ئەو هەفتەیەی پێشوو جیاواز ترە ، ئەم بەیانی خۆری جوان لەئاسمانێکی ساماڵدا هەڵاتووە و بەتیشکە زێزینەکەی هەموو گۆشەیەکی رووناك کردووەتەوە .

مامەوڵا کەئەوەی دی راپەڕیو بەگورجی دەستی دایە سنووقی بۆیاخەکەی و لەماڵ دەرپەڕی بە روویەکی گەشو بڕوایەکی بەهێزەوە تا بەرەنجی شانو ئارەقی ناوچەوان بەرهەڵستی هێزی بێ‌بەزەیی برسێتی بکات .

بۆ ئەو مەبەستە ملی ئەنا تا گەیشتە بەردەمی گازینۆ گەورەکەی ناوەراستی شار . ئیتر لەوێ سنووقەکەی داناو مشتەریەکانی چوار دەوریان‌داو سەریان قاڵ کرد .

بۆ
بەرچاوی
خوێندەواران

تکایە هەر نوسەرێك ئەم خالانە رەچاونەکات ، نوسینەکەی بلاوناکرێتەوە :
١ ــ لەسەریەك دیووی کاغەزەکە بنوسە .
٢ ــ ماوە لەنێوان ووشەکاندا بەجێ بێلە .
٣ ــ تابتوانێ بە نوسینێکی رێکوپێك بێ .

زیر گوڵ

دیوانا برایی شراین صالح علی گلی ، ڤان روژا هاتە بازاری تورو تیکبەستا براستی هەولو تەقەللایەکا باشە هیڤیدارین سەرکەفتی بیتو خویندەوارین هیژا سوودو قازانجی لی وەربگرن ، ئەم گەلە سوپاسی وی دکەین سەر هندی کو دانەیەك ژدیوانا خو پیشکیش مە کرێیە .

هاوکاری

ناونیشانی هاوکاری

بەغدا ــ وەزیریە

،نزیکی پردی ئاسینن

دامەزراوی گشتی ڕۆژنامەگەریو چاپەمەنی .

دەزگای چاپەمەنیو بلاوکراوەی کوردی .

ڕۆژنامەی « هاوکاری »

« التضامن »

institut kurde de paris

هەمەڕەنگ

ئامادەکردنی علی نقشبندی

مارگیر

مزوڤەك هەبو زور کەیف بمارا تات ئو هەر مار تگرتن ئو تڤیا بزانیت کا ئەو چاوا دژیت ئو چ تخوت ئو چەند سالا تمینیت ئەوی مێرکی ژنەکا جان یا جەحێل یا چەلەك هەبو ، مێرك دا چیت سپێدی ئو ئیڤاري دا هێتە مال کو خارنا وی یا حازرە ئو مالاوی یا لێك دایە . روژەکێ هاتە ڤە گەلەك یێ وەستیای بدیف مارا ڤە شیف خار ئو خو بجلك ڤە درێژ کر . هاتە هزرێ وستیانا وێ یا ئەڤرو ئو چەند رەنگێت مارا یێت دیتێن چاڤێت وي چونە سەرێك دخەونا خو دیت کو گەلەك مار یێت گرتین بەلی ئەژدەهارەك هات ئو ماریت وي هەمي خارن جلفەك ڤێ کەت ئو چاڤێت خو ڤەکرن کو درەنگە حەتاڤا هات پێ دیت کورە مارەکي یا خو کریە گەری لسەر سینگێ وي ئو سەرێ خو یێ دانایە سەر دەستێ وي گەلەك ترسا ئو نە وێرا خو بلڤینیت بیهنا خو چك کر دا مار پێ نە حەسیت کو یێهشیارە ... بخو گوت چ بکەم ... دەستێ خو بدەمێ ... ئو پاڤێم ... دێ پمن ڤەدەت بێ گومان ... نەچار بو ژ ترسا گیانێ خو . ناڤێ خودێ ئینا ئو دەستێ دێ راکر دا پاڤێت مار پێ حەسا ئو لدەستی دا .... مار هاڤیتە بنێ مالی ئو کرە هەوار ... ژن لدیف دەنگێ وێ هاتە ژور دیت مێرێ وێ هشکە دەستێ خو یێ گرتی ئو یێپیاڤە لسەر ماري تگەریت هەر لسەر پێ خو ڤە گەریا ئو قەستا گوندی کر دا دختوري بي‌نیت زانی کو ماري یا پیڤە دای . دختور هاتە ژور دیت مێرکي ئاڤشیژنەکا هاڤێتیە ئەنیشکا خو دا ژەهر ژێ هەلتر نە چیت ئو ما بەرێ خو دا مێرکي دیت یێ لسەر هشێت خو ئو یا خو درێژ کری . دختوري گوتێ :

– چاوانی ؟ گوت : باشم .

دختوري پسیار ژێ کرن :

– چاوا پتە فەدا ؟ لکیرێ ؟ کەنگی ؟ مێرکي کورت جابێت وي دان دختوري گوتێ :

– توساخ نابی هەکە دەستێ تە نە برم ... تو دێ مري .. چنکو پێڤەدنا ڤي ماري یا مرنێ یە ... مێرکی پکەنی ڤە گوت :

– ئیکا دی بیژە ! ئو بێ هیڤی بە کو ئەز خو پیلەمە بدەستەکي ... مرن بو من خوش ترە ... دختور بێ هیڤي بو ژێ ئو زاني مێرك یێ ئێك رکە . دختور چو دەرڤە دا هزریت خو بکەت کا چ رێکا نا بي‌نیت کو مێرك وەبکەت دەستێ وێ ببریت دا نە مریت . دختوري لدەرڤە دەنگێ کەنیا ژنا مێرکي گولێ جانە ...!! مێرکی پێ تخو هەل کێشان ئو خو راست کو گوت : ئێ ..

– ئو تو د زانی یا جەحێلە .!

مێرکي ناڤ چاڤیت خو کرنە گرێ ئوگوت : ئێ .. دختوري گوتێ :

– تو د زانی هێشتا تو تمام نە بوي دێ ئەو شي کەت خەما خو چي ... وێ گاڤێ ژن هاتە ژور یا بەست ئو گوت :

– دختور ... دەستێ وي نە برە .. هەما دەستێ وي دەرمان کە .. دێ بي‌تە دەست ئێش ئو دێ کەڤي‌تە لەپێ من ئو ئەزا پتنێ مە دێ چە لێ کەم !! وێ گاڤێ مێرکي باوەر

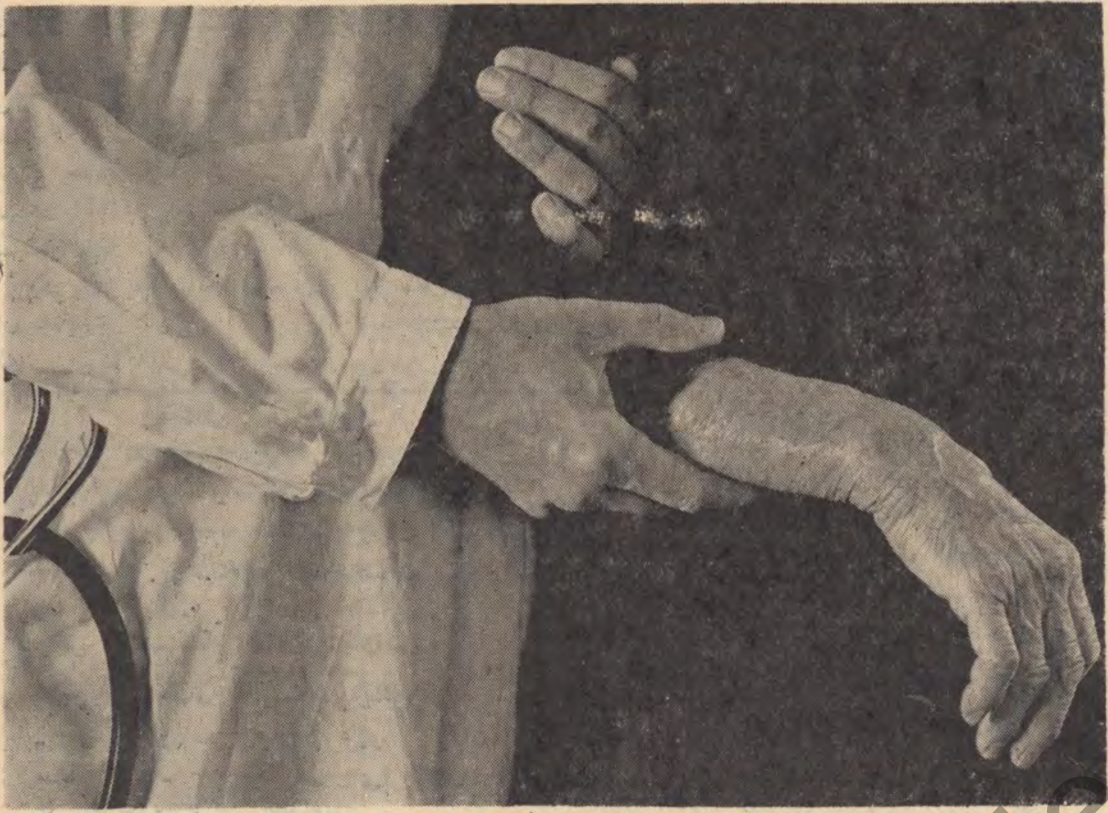

بو بەرێ خود دەتێ لیقە – لیقا وێ یە د گەل جە حیلەکێ گوندی یێ لبەر سفکێ . دختور زڤری ڤە نك مێرکي گوتێ :

– بوتە بێژم !! مێرکي بسەري جاب لێ دا .. کو .. بەلێ :

– تو دزانی ژنا تە گەلەکا ئو تو دێ لسەر قەهر ئو دێ ژ تە تەنا بیت ! مێرکي گوت :

– ئەو تو چ د پێژی ئو چاوا تاخڤی ... دختوري بەرێ خودا ساعەتێ ئو گوت :

– چارێکەکا دي ... دێ ژنا تە پکەیفا خو کەڤیت ... ئو ژ گوتنا دختوري کر ئو دەستێ خو درێژ کرە بەر دختوري ئو گوتێ : دختور .. کێسرێ بینە !! ژن بگري ڤە دەرکەت ایا بخو د بێژیت : ئەز نە شێم بەرێ خو بدەمێ .

[بەلێ گریا ژنکێ تەنێ ژ بەر دەست برینا مێرێ وێ بو]

قوتابخانە میرعەرەب

لچاخێ شازدێ هاتە ئاڤا کرن قوتابخانەك یا گەلەك جان ژ ئاڤاهي ڤە ، ئەوێ ئاڤا کري یا خو وەستاندي برەنگو خیچ ئو نەخشێت وێ ڤە . یا هاتیە ئاڤا کرن سالا (١٥٠٣) ژ میلادا عیسی پێغەمبەر ، ژ دو تەبەقا ئو سەد ژوریت ئێخستینێ ئەڤ قوتابخانە یا نجارایێ ، ناڤێ وێ (قوتابخانا میرعەرەبە) ئەڤە شینەکا مێژویە ژ مێژوێ بوسولمانا لوي وەختی ، هەر وەسا لناڤ بولمانێت نوکە . بولمانێت ڤي دەمي بچاڤێ بلند ئو بەرز بەری خود دەنێ ، ئەڤێ قوتابخانێ ناڤ لێ هاتە دانان ژ بەر یێ ئاڤا کري ئەو (شێخ سعیدێ کورێ عبدللەێ یەمەنی بو) کو میرەکێ عەرەبي بو ، ئو یا ئپارێت خو ئاڤا کري بو خێرا خو ئو ناڤێ خو لسەر دانا ، پاشي مرنا وي (بدو سالا) ئو ئاڤاهي پکوتاهي هات . دبێن ڤي میرێ جهێ خو کو (یەمەنە) هێلا پشتێ ریا هزراند کو چ رێ ژ وێ چێتر بخونا بینیت بو پەرستنا خودێ گوت کەسێ (سێلە) نینە کو مروڤ پەرێ سیت ژ بلي خودێ ئو بڤێ رێکێ ، دەست ژ (کوت) ئو مەزینا خو بەردان ئو پشتا خو دا دنیا یێ ئو بەرێ خو دا دیماهیا خو ، قەستا شێخێت وێ رێکێ کر ، چو هەتا گەهشتیە بخارایێ . بخارا یا بناڤ ئو دەنگە لبەر دەمێ هەمي بوسولمانەکي ، ئو کورکا بەلاڤ کرنا دینێ ئیسلامێ یە (لناڤە راستا آسیایێ) ، ئو جهێ مروڤێت ڤێ دیانەتێ یە ، هەر وەسا بنەکارەکە ژ بنەکارێت ریا نەقشەبەندیا . گەلەك شێخ ئو مەلا ئو کاربەدەستێت دینێ ئیسلامی یێت لێ رابوین وەکي (امام محمد اسماعیل البخاری) ئو (أبي حفص کبیر البخاري) ئو گەلەکێت دي یێت وەکي وان ، ژ وان یێ گەلەك دیار شێخێ ریا صوفیێت نەقشەبەندیا کو (شێخ بهاءالدین) نەقشەبەندي بو . ئەوێ ئەمرێ خودێ کرێ سالا (١٣٧٠) ، دبێن ئەو بو یەکە مین کەس کو ریا نەقشەبدندیا داناي لوێری . ئەو رێ گەلەك دیار بو ئو بەرز بو ئو بەلاڤ بو لدەورەو پشتێت بخارایێ ئو گەهشتە باژێریت عەرەبا . گەلەك تێ نە چو دەنگێ ڤێ رێ گەهشتە هەمي باژێرێت بوسولمانا . لچاخێ شازدێ دەنگێ ڤێ رێ گەهشتە بنێ (یەمەنێ) . میرسعیدي زور کەیف بڤێ رێکێ هات ، ئودیت خوشي ئو شرینی یا تێدا هەێ ئو قەستا چاکێ ئو راستێ کر ، چو گەهشتە (سمرقندێ) وي دەمي (سالێت ژیناوي (٢٢) سال بون ، خاست بگەهیتە (خاجەي احرار) کو (عبیداللەێ وەلي بو) خوجەي ئەحرار ئێك ژ دەستێر دایێت رێکا نەقشەبەندیا بو ئو شێخەکێ مەزن بو . گەلەك وە تێ نە چو میر سعیدێ عەرەب بو مامۆستاێ (صوفیێت) وێ رێکێ . خوجەی ئەحرار ئەمێ خودێ کر ...

میر سعید ما بێ هەڤال ئو کەسێ دي نە دیت کو بێهنا وی پێ بێت گەلەك ئالوز بو ، وەکي یێ رێ لبەر بەرزە بوي لێ هات ، درێکا (محمد باقرێ) کو کورێ خوجەي ئەحرار بو ، گەهشتە میرێ بخارایێ کو (عبداللە خان) بو ، کەیفا میر سعیدي پێ هات هەر وەسا میرێ بخارایێ میر سعید کرە سەروکێ زانیارێت بخارایێ ئو گەلەك چاکي دگەل کرن ، تشتەك ژ مالي کەتە دەستا رابو قوتابخانە ئاڤاکر ، ئەو بو مر هێژ قوتابخانە تەمام نە بويي ، سالا (٩٤٢)هـ کرنا وێ بدیماهي هات . ئەڤە بکورتی ناڤ ئو نیشانێت ڤێ قوتابخانێ ، نیشانا چاکیێ ئو ئاشتیێ لنابەنیا بوسولمانا قوتابخانە یا بویە جهێ خاندنا دا لوي چاخي تا نهو ئەو دەرسێت (تەفسیرێ ئوگوتنێت پێغەمبەري) ئو فێر بونا زمانێ عەرەبێ ب (رهو تاڤە) گەلەك سەیدایت دینێ ئیسلامی یێت تیدا رابوین ، ژ ئیران ئو ئەفغانستانێ گەلەك مروڤ قەستا وێ دکەن بو خاندنێ ، ئو ژێ دەرکەتین وەکي (القاضی العسکري) ئێك ژ تێگەهشتیێت چاخێ (١٩) ێ ، کو شێخەك بو ژ شێخێت (جوبری) ئەو ژي تایەکە ژ تایێت نەقشەبەندیا) هەر وسا یێ دەرکەتی ژ وێ قوتابخانێ شێخ (میان مالك) مامۆستایەکێ مەزن بو لچاخێ (١٩) ێ ئەوێ دەرس گوتینە (شێخ ادشان باباخانێ) کورێ (عبدالمجید خاني) سەروکێ رێو بەراتی بوسلمانیت ناڤەراستا ئاسیای ئو کازاخستانێ ، هەروسا (مامۆستا صدر الدین عینی) ئەوێ کو تورێ – (ئەوەب) تاجیکێت سوڤیاتی دانایی . ئەڤ قوتابخانە ژ روژا ئاڤا کری تا نوکە نا خلمەتا دینێ ئیسلامێت کەت ، تتار و پشگیرێ ئو خەلکێ سیبریای تێنە وێ قوتابخانێ بو خاندنا (تەفسیرێ ئو قرئانێ) ، کو دینێ ئیسلامي وان دکەتە تێك بەرێ خو نا دەنە زماني یان توخمی ، یان چە کەسە . هەمی بسولمانێت (ئێکاتیا سوڤیاتی) چاك دزانن کو پێ وێستە بزانن کارێت دنیایێ ئو یێت پاشە روژی کو دیماهیا مروڤ یە ، بە واجب دە زانن کو هەمي بسولمان برایێت ئێك بن ، ئەوێت دەرت کەڤن ژ وێ قوتابخانێ دگەل ئێکاتیاسوڤیاتی ئێکن ئو دلێ وان یی دگەل بسولمانێت هەمي جهمێت دي تر ، ل ئاسیاي ئو ئەفریقیای .

⊙

Institut kurde de paris

پاشماوەی (لەگەڵ دوکتور عیزەددین ...

قوتابخانەی ئەدەبیشی نەماوە، گەر هەندێ شوێنەوارو پاشماوەشی لەبیری ئەم ئەدیب یا ئەودا دەرکەوێ ، ئەویش بەرەو توانەوە ئەچێت • بەڵام لە وولاتێکدا کە هێشتا چەند چینێکی کۆمەڵایەتیی ئەوتۆی تیابێت کە لەگەڵ یەکدا نەگونجێن دیارە چەند ڕێبازێکی ئەدەبیش هەر ئەبێ ببێ • بام بیری چینە خوێنمژەکان ـ لەمووڵاتانەشدا وای لێ هاتبێ کە لەبەر بریسکەو ڕۆشنایی‌دەنگی دلێری زەحمەتکیشانو ئەو ئەدیبانەدا کە باوەڕیان بە بیروراکەی ئەوان هەیە نەنوێنێ •

ئەمە وا ناگەێنێ کە من لەگەڵ ئەوەدام کە سنوورێکی تەسك بۆ ریالیزمیو ریالیزمی سۆشیالیستی دا بنرێ • (ڕۆژێ‌گارۆدی)ی فەیلەسووفی فەرەنسەیی سنووری ریالیزمی لە کتێبی (ریالیزمی بێ‌سنوور) دا زۆر فراوان کردبێتو گەیاندبێتە (کافکا)و ئەو لاتریش بەڵام نە ئەوسنوورە فراوانەو نە سنووری تەسکی (ژدانۆف)یش بەسنووری ڕاستەقینەی ریالیزمی سۆشیالیستی نازانم •

کە دێینە سەر پەیڕەوی ئەدەبیو دابەش کردنی نووسەران بەسەر پەیڕەوەکاندا ، ئەبێ تەماشای بەرهەمی نووسەربکەینو بەوپێیە خانەی خۆیی بۆ دیاری‌کەین • بەڵام ئەبێ ئەوەشمان لەبیر نەچێت کە ئەدیبی ریالیستی سۆشیالست ، لە هەموو وولاتێکدا لەپاڵ ،نووسینەکەیدا خۆشی (تێکۆشەر)ی ڕێگەی بیروباوەڕەکەیەتیو قوربانیی لە پێناودا ئەدا وا ئەزانم ئەدیبە ریالیستە سۆشیالیستەکانی کوردیش بەرزترین نموونەی ئەم تێکۆشەرییە بوو ـ ون • وابزانم ئەم‌باسە زۆر درێژترە لەم چەند دێڕە ، بەڵام ئەوەندەش ئەڵێم کە بوونی بلیتی حیزبی بەمەرجی بوونە (ریالیستیی سۆشیالیست)ی ئەدیب نازانرێ،چونکە مەکسیم گۆرکی کە بەسەر ئامەدی ئەم پەیڕەوە ئەزانرێو هەر لە نووسینی ڕۆمانی (دایك)ەوە (١٩٠٥) بناغەی ئەم ڕێبازەی دانا ، خۆی حیزبی نەبوو •

پ٣ : ڕات چی‌یە بەرامبەر ـ نەترس ـ ی وترسنۆکی ـ نووسەرانمان •

و٣ ـ لەوەڵامەکەی پێشوودا ڕام لەم بارەیەوە دەرخست • بەلای منەوە زوربەی ئەدیبەکانمان بەجەرگو نەترسنو گەر لیستەیەك بۆ ،ناوی نووسەرو شاعیرەکانی ئەم سی سالی دوایی‌یەمان بکەین بەرامبەر بەناوی هەریەکەیان چەند ساڵێك بەندیو دوور خستنەوەو ئازار ئەنووسینو چەند کەسێکی واشمان هەیە کەبەرامبەر ناوەکەی کڕنووشێك بەرینو بنووسین (لە پێناوی کورددا ، لەپێناوی بیروباوەڕدا شەهید بوو) •

کەواتە، ئەدیبی ترسنۆکمان بەو مانایە کەم هەیە ، بەڵام سەیر ئەوەیە کە زوربەی نووسەرانمان لە ئیمپریالیزمو کۆنەپەرستیو بەندوداویان ناترسن ، بەڵام لەیەکتری ئەترسن ، (واتە ـ لە دوژمن ناترسنو لەدۆست ئەترسن)، ترسەکەش هەر مەیدانی ڕەخنەگرتن ئەگرێتەوە • کە تائێستا هەندێك هەر بەجوێنی ئەزانن • ئەم قسەیە ، سی ساڵێك لەمەوبەر ئەنووسرا ، کەچی ئێستاش هەر ئەبێ دووبارەی بکەینەوە • هەندێك وا ئەزانن ڕەخنە نووسین ئەوەیە کە شرتو شۆ لەبەر ڕەخنە لەسەر نووسراوەکە ببڕی ، لەولاشەوە زۆر لە نووسەرەکانمان ئامادەنین هیچ لایەکی کزیی نووسینیان دەربخرێ •

ئەتانەوێ ووردترو ئاشکرا تر بدوێم ؟ • کە کتێبی « ریالیزم لە ئەدەبی کوردی » دام بەعەرەبی بلاوکردەوە ، زۆر بەپەرۆشەوە ئەمویست ڕایەکی مەوزووعی ببێم ، بەڵام هەندێ لەوانەی کە باسی بەرهەمیان لە کتێبەکەدا هاتبوو بەنارەزایی‌یەوە باسیان ئەکردو کە ئەهاتینە سەر حسابیش ، مەبەس هەر خۆیان بوونو بەس • ئەمە بێجگە لەقسەی رازی‌نین کە بیری مارکسی بکرێ ڕەقو نارەواو بێجگە لە بە تەرازووی لێکۆڵینەوەی مێژوو ئەدەبمان • بەڵام ئەبێ ئەوەش بڵێم کە زۆر ئەدیبی مەوزوعیشمان هەیە کە (خۆ .. خۆیی) یە کە کاری تێ‌نەکردن • بۆنموونە شاعیری ناسراو کاکەی فەللاح ، کە لەبەر بێ‌سەرچاوەییو لەبەر ئەوەی لەکاتی نووسینی کتێبەکەدا هیچی ئەوتۆیم لەبەردەستا نەبوو ، هەر ناویشی نەهاتووە ، بەڵام ڕاکانی ئەوم زۆر مەوزعی دی، هەندێکیش کە بەجارێك لەوە دیارە ئەمەش واناگەێنێ کە هەرستایشی کتێبەکەمی کردووە نا بەدانەوە هەرچیش ووترا هەر دەمی بوو و هیچی نەنووسرا یا بلاو نەکرایەوە •

⊙

پاشماوەی (تاقگەی

کانیانا ...

ڕەنجکیشەکان لە تاشە بەردی کوشکی روخاوی رژێمی دەرەبەگایەتیو پاشکەوتن ، جیهانێکی نوێ ئەخولقێنن : بەگیانی (،نەبەردایەتی) ئەی‌پارێزن •

کونەپەرستی لە هەموو قوژبنێکی پیس‌دا گەرا دائەنێ : لە هەژاری ... نەزانین ... پاشکەوتن ... جەور ... بۆیە بەرەی جەنگ دژی کۆنەپەرستەکان : فراوانترو لەوەی کە خەلکی بیری لێ ئەکەنەوە •

مەترسی ترین جێگا ، کونەپەرستی گەرای تێ‌بکا ... مێشکە ! ڕەنجکێشێکی چەوساوەی پەك کەوتوو بەدیلی تیورێکی ررەشی چەوتە کە تەنیا بەخۆی کوتێکە لەدەستو پێی ئەم ڕەنجکیشەدا •

بەمە بلێین : چی ؟

بەردە.! واتە : خەمیکەو ئەبێتە (بەرد) لەسەر دل ! ئا بەمە ئەلێی ووشەی پیس ؟ ووشە جوانە خومان بەرگی جوانیی لە بەرداتەدررین ..

کەرەستە سەرەتایی یەکانی مروڤ لە بەرد دروست کران •

بەپێ‌نوسێك

جەنگاوەریکی ڤییتنامی

کتێبی « جەنگاوەریکی ڤییتنامی » یا دواروژەکانی ژیانی خەباتکەری لی‌بووردوو : نیوین فان تروی کەوتە بازارەوە ئەم کتێبە کاك « محمدی مەلا کریم » کردویە بە کوردی •

پاشماوەی (کامەران و ....

هەرچی درەختە گردی تی بەردەن
پەپوولەی هیوای من ناسووتینی
بای پایز هەمووی بەجاری هەلکەن
ئەم خونچەوردەی من‌ناوەرینی
چون ئەوە روژە ئەبینم هەلات
ئاواش دلنیام ئەگەین‌بەئاوات

ئەسرینی هەژار ناکەم بەیاقووت
یاسوزی گریان موسیقم نابی
ژین لە سەر ئەرکی‌برسی‌و رەش‌و رووت
یا چەوسانەوە من هیوام‌نابی

ئەمەیان وەها !.. وەلی‌تریش ئەوە بزانە کە هەرهەمان پلەی ،نوی ، کاریکی وەهای‌کردوە کە توو چەندانیکی تری وەکوو تو ، وەهای تی‌بکەن لەکامەران لەکاروان دواکەوتومو ئەداتە دواوە !

وتی : چون ؟!

وتم : ماست رەشە یاسپی‌یە ؟!

وتی : وەك من بی‌زانم ،سپی‌یە •

وتم : بەهەلە چوویت !..رەشە ! .. لەئیستەدا رەشە !.. چونکە هەندیك مەبەسیانە کەرەش بی •

وتی : تی ناگەم !...روونی کەرەوە •

وتم : تو رات چی‌یە بەرامبە بەشاعیرو نووسەر ، وەك مروڤیك لەکومەلدا ؟!•

وتی : ئەم قسەیەم زور جارلی‌بیستووی .. ئەبی مەبەست راست گویی‌و یەك باری‌ودواجار سەربەرزی‌ی شاعیرو نووسەربی ؟•

وتم : بی گومان !..

وتی : لەگەلتام کە شاعیرونووسەر مروڤیکن لە کومەلداو ئەبی بایەخیك بدری بە ژیانی‌روژانەیان لە ناو ئەو کومەلەداو چونیتی هەلویستیان لە ئاستی‌کارەساتو بەسەرهاتەکانیدا

وتم : بەلام کامەرانی‌شاعیر ، مروڤیکی سەربەرزی ناو ئەم کومەلە شیواوو پرر لەئاژاوەیەشە •

وتی : جا ئەمەچی‌لەباسەکەمان ئەگوری ؟! •

وتم : سەربەرزی‌ی زورجارمروڤ تووشی گەلیك مەینەتی‌و دەردی سەری ئەکاو ئەبیتەمایەی زورو جەورلی کردنی‌و دواجار هەق لەژیرپی نانی ..

وتی : ئەی خو شاعیرەکانی‌تریشمان !..

وتم : ببورە کە ئەم وتەیەت‌پی ئەبرمو ماوەت نادەم تەواوی بکەی !.. ئیمە قسەمان‌لەسەر کامەرانە •

وتی : باوابی .. بەلام تیم‌گەیەنە کەبوچی سەربەرزی بوتە مایەی دەردی سەری‌و هەق‌لەژیرپی نان بو کامەران ؟!

وتم : چونکە کامەران لەئیستەدا ئەبی بلی ماست رەشە !

وتی : ئەو سەربەستەکەئەمە ،نەلی •

وتم : وەناش‌لی

وتی : جا لەئەنجامی ئەمەدائەبی چی رووبدا ؟!

وتم : کە گوایە لەکاروان‌دواکە وتومو ئەداتە دواوە •

وتی : حاشا !.. من لەم‌رووەوە بوی ،نەچووم •

وتم : منیش حاشا !.. لەم‌رووەوە نەبی لەهیچ روویەکی ترەوە بو مەسەلەکە نەچووم •

ئەو بی‌دەنگ بوو !.. من‌دووبارە :

وتم :

بەلام ئەبی لەمەودوا وەك ئەم‌ژینە
کە هەمووی خوین ، کلپەو گردی بەتینە
شیعری منیش بەتەنیارەنگی سووربی
لەدلداریو بەستەی ناسك بەدووربی
ئەبی شیعرم لەگەرا پەروەردە بی
باسی (ژینی) سامناکی ئەم کوردە بی

ئاگاداری ژمارە (٢)ی وەزارەتی کاروباری سەروو دەربارەی موناقەسەی بنیات‌نانی بەشی ناوخۆیی کچان لەسلێمانی

وەزارەتی کاروباری سەروو قۆنترات چیەکان ئاگادارئەکاتەوە ئەوانەی کە خاوەنی تواناو شارەزاین و هەلگری‌باوەرنامەی ـ زریبەی دخل‌ـی‌ئەمسالەن و ناویان لە ژووری بازرگانی تۆمار کراوە و لەلایەن لیژنەی دابەش کردنی‌قونترات چیانەوە دابەش کراون ، بۆ بەشداری کردن لەوموناقەسە نهینی‌یەی ژمارە (٢)سالی ١٩٧٠ی تایبەت بە بنیات‌نانی بەشی ناوخۆیی‌کچانەوە بەفراوانی (٢٠٠)چارپایە لە سلێمانی • ئەتوانن جەمسەری ئەو مەرجانەی کەدەربارەی بەلێنو نەخشەکانەلە محاسبی بەریوەبەرایەتی ئاوەدان کردنەوەی سەرووی‌گشتی ـ کەکەوتۆتە ئەپارتمانی‌انحصار شەقامی جمهوری ـ دەستیان کەوێ دوای دانی(١٠) دینار کە قابلی‌گەراندنەوەی نی‌یە •

بەخششەکان ئەدرێتە دەست‌سکرتیری لیژنەی کردنەوەی‌بەخشش لە دیوانی وەزارەتی کارروباری سەروو کاك رفیق‌رحومی لە بەرگێکی مورکراوی‌نیشانە دراو بۆ ناوی موناقەسەکە پیش‌سەعات یەکی‌روژی ١٢ـ٣ـ٩٠ ، بەمەرجێك‌بەسترابێ بەتأميناتی سەرەتایی کە ٥٪ی هەمو بەخششەکەیەکە بەکاش ئەدرێ بەمحاسبی‌وەزارەت یا بەکەفالەیەکی بانقی‌یەوەکە لەیەك لەبانقەکانی‌عیراقی یەوە دەرچووبێ ،هەروا تەنیاو بەس‌ئەو چەکانەی کە پەسند کراون ، ئەبێ‌ئەوەش بزانرێ کە ئەم وزارەتەهیچ پەیوەند نیە بەوەی کە نزم ترین بەخشش یا هەربەخششێکی تر قبول بکات .هەموو ئەو بەخششانەی کە مەرجەکانی بەلێنی تێدا نەبێ‌ئەخرێتە پشت گوێ • بۆ زیادەزانیاری ئەتوانری مراجعەی شعبەی هونەری بەریوەبەرایەتی ئاوەدان کردنەوەی سەرووی‌گشتی بکرێ •

عبدالله خضیر
و. وەزیری کاروباری سەروو

institut kurde de paris

وەرزش — وەرزش — وەرزش — وەرزش — وەرزش

دەنگ و باسی وەرزش لە كوردستان

لە سلیمانی‌وە لـە كـاك (صلاح محمد كریم)ەوە ئەم هەوالانەمان پێ‌گەیشتووە :ـ

● بەبونەی جەژنی قوربانی پیروزەوە (جوالـــە) ی قوتابخانەكانی سلیمانی‌هەلسان بە خزمەت كردنی خەلكی لـە قەلەبالغی چەژندا ·

● تیپی وەرزەشی (مەریوان) ســەركەوت بەسـەر تیپی (نیشانەی زێرین)ی كەركوك بە سێ گول بەرامبەر دوو وە گولەكـــانی تیپی مەریوانی سلیمانی یاریكەر (محمد علی سعید) كە نازەناوی (حمە بچكولە) توماری كردووە ·

● تیپی (ئاری) سەركەوت لە یاریەكەی توپێن بەسـەر تیپی (لاوانی كەركوك) بـە چوار گول بەرامبـەر هیچ ، گولەكان ئەحمەد ملیحو عثمان أبو بكر كردیان ·

● تیپی یەكگرتوی كمـال سلیم لە سلیمانی وەكویەك بوو لەگەل تیپی (ناشـئە نادی الثورة) ·

● تیپی وەرزشی‌سەرشەقام سەركەوت بەسەر تیپی‌دەرسیم بە چوار گول بەرامبەر دوو ، گولەكانی سەرشەقام شـوقی محمدو فاضل عبداللەو أحمـد كردویانە وە اسماعیل حمـە قادریش وە گولی كرد ·

لە هەولێرەوە ، لە كـاك ئازاد محمدەوە ئەم هەوالەمان پێ‌گەیشت :

○ تیپـــی وەرزشی لاوانی هەلبژاردەی هەولێر (كاسی) كوردستانی عێراقی بردەوە ، كەهەلبژاردەی لاوانی كەركوكو موسلو سـلیمانیش بەشدارـ بوون ، وە ئەم یاریانە هەمووی لەهەولێر كرا · ئەمەش سەرـ كەوتنێكی گەورەیە بۆ شـاری هەولێر لە تۆپی پێ‌دا ·

○ یارییەكی تۆپی پێ كـرا لەنێوانی یانەی بروسـكی هەولێر وە یانـەی وەرزشی (شباب الطلیعە)ی بەغا ، لە ئەنجامدا (٥) بە (٥) بوون ·

○ تیپی هەلبژاردەی‌پولیسی بەغدا گولێكی كرد لە تیپـی هەلبژاردەی پولیسی هەولێـر بەرامبەر بە هیچ ، ئەم یاریـە كرا بە سـەرپەرشتی محافزی هەولێر ·

○ یاریەكی تۆپی پێ كرا لەنێوانی قوتابخانەی ئامادەیی كورانی هـەولێر وە تیپـــی (سوێس)ی موسلی ، لـــە ئەنجـامدا ســـەركەوتنی قوتابخانەی ئامادەیی هەولێر بە (٤) گۆل بەرامبەر بەهیچ ·

● **یاریەكی تۆپی پێ ئەكری لە نێوانی هەلبژاردەی پولیسی هەولێـر ، وە هـــەلبژاردەی پۆلیسی (فریاكەوتن)ی هەولێر لەسە كاسی یەكگرتووی تۆپی پێ ـ لقی هەولێر ·**

دەنگو باسی یانەی وەرزشی هێرشـی هەولێر لـــە تۆپی دەستدا ·

○ یانـەی وەرزشی هێرش یاریەكی توپێ دەست ئەكـا لەگەل ـ هەلبژاردەی عێراق لە مانگی داهاتوودا ·

○ وە هەروەهـا یانـەی وەرزشی هێرش یاریەكی تـر ئەكا لەگەل یانەی شۆرشـی كەركوكی لە مانگی داهاتوودا·

○ بەم زوانە یاریەكی توپی دەســت ئەكری لـەنێوانی هەلبژاردەی سلیمانی وە یانەی وەرزشی هێرشی هەولێر ·

وەرزش

● بریارە هـــەلبژاردەی بەرازیلی هەشت یاری توپێـن بكا دژی بە هێزترین یانەكانی توپێن لە مەكسیك لە نیسانی داهاتوودا ·

وە ئەوەی شایەنی باسە كە تیپی بەرازیلی لــەم روژانـە سەفەر ئەكات بو بۆلیڤیا بو ئەوەی لە شاری لاباج بو ماوەی مانگو نیوێك مەشق بكا لە یاركەكانی شارەكە ، چونكـە مـەناخی ئەوێ زور لـــەهی مەكسیك ئەچێ كە یاری كاسی جیهانی لێ‌ئەكرێ ·

● ژمارەی ئەو تیپانەی كە بەشـــداری یاری پالـەوانی ئەفریقیا ئەبن كە لە كامیرون ئەكرێ لـــە كانونی دووەمی (١٩٧٢) گەیشتە (٢٦)تیپ وەگەمەی دەورەكانی سەرەتایی لە كوتایی سـال (١٩٧١) ئەكرێ ، وە هەرەكو ئاشكرایە كە لە دەورەی شانزەهەمچواردە تیپ بەشدار ئەبێ وە پانزەـ هەمیان تیپی كامیرون ئــەبێ چونكە گەمەكە لە وولاتی ئەوان ئەكرێو شانزەهەمیان تیپـــی سودانە كە پالەوانی دەورەكەی پێشویە ·

● گەمەكەری ئوســترالی (رالف دوبل) بیستوچوار سال ، توانی ژمارەیەكی‌جیهانی نوێ توماركا لـــە راكردن بو ماوەی (٨٨٠) یاردە كە لـــە دقیقەیەكو چلونو ســـانیەو دوولەسەردەهی سانی‌یە · وە پالەوانی چیكوسـلوڤاكیـــا (یوسـف بلاس) بو بـــە دووهەم ·

● محمد علی كلای پالەوانی بوكسینی جیهانی پاش ئـەوەی گەمەی پالەوانی جیهـــانی بواكسـینی بینی لە نێـــوان (جوفـــریزر) و (جیمس ئەلیس) كە (فریزەر) لـــە جەولەی بێنجەما بە زەربـــەی تەواویتی بردیـــەوە ، ووتـــی فریزەر بەوپەری زیرەكـــی بردی‌یەوەو شـایەنی ئـــەو پالەوانی‌یەیە ·

پاشماوەی (ڕێ ڕەوی ....

شوومەكەی (دووبـــــەرەكی دروستكە زال ئەبیت) هەردوو گەلی برا تارادەیەك لەیـــەك دورخاتەوە ، ئەو لەیـــەك دووركەوتنەوەیە بوە هـــوی ئەوەی كە لەئامانجو هیـــواو داواكانی یەكتر نەگەن و ناكوكی ناسەرەكی‌كانیان پەرەبسینن·· سەرەنجام لاواز بـــوونی بزوتنەوەی رزگاری خـــوازی هەردوو نەتەوەی براو مانەوەی شەوەزەنگی ئیمپریالیـــزمو بەكری گیراوەكانیەتی ·

وە لەئەنجامی ئـــــەم تی‌گەیشتنەی سەرەوە گـــەلی عیراق بەگشـــتی گەیشتووتە ئەوەی كە میللەتی كورد وەكو میللەتیك ئـــەبی بەمافـــە نەتەوایەتی‌یە رەواكانی خـــوی بگات ، سەرەرای ئەوەی كـــە ئەمە مافیكی رەوای میـــللەتی كوردە ، هەروەها تـــەوژمی تینیكی نـــوێی شورشگیرانە ئەداتە بزوتنـــەوەی رزگاری خوازی میللەتانی روژهـــەلاتی ناوەراست بەگشتیو میللـــەتی عەرەبی برا بەتایبـــەتی ، وەمەســـەلەی رامالینـــی شەوەزەنگی ئیمپریالیـــزمو سەهیونیەتو نوكەرەكانـــی رامالینـــی چەوساندنەوەی چینایەتیو ئازاردانی نەتەوایەتی زور نزیك ئەكاتەوە ·

دیارە نەتەوەی كـــوردی تی‌كوشەریشمان پاش چەندەها سالی ئەشكەنجەو ئـــازارو خەباتی بی‌ووچان ، ئــــەم پشتگیری كردنەی جەمـــاوەری زەحمەتكیشی عەرەبی بەتایبەتیو زەحمـــەتكیشی كەمــــــە نەتەوایەتیەكانیش بەگشـــتی زورچاك ئەزانیو لـــــەو سەرچاوەیەوە باوەری روژبــە روژ پتەوتر ئەبیت بەبرایــەتی كوردو عەرەب وە بەتـــەوژمو تینیكی شورشگیرانە پـــەرە بەخەباتی خوی ئەدات لەپیناوی چەسپاندنی برایەتی كـــوردو عەرەبو سەركەوتنی حەتمییان بەسەر دوژمنــــە هـــــەر درندەكەیان ، ئیمپریالیـــزمو سەهیونیەت، نوكەرە ئەلقـــە لەگوی‌یەكانیان ·

پابماوەی ل (٢)

لە هەر سالیكدا ٤٠ ملیون تەن روی لە زیاد كردنایە · تاوای لی دی لە سالی ١٩٨٠ بگاتـــە ١٢٠ ملیون تەن ·

بەلام ئەوەی كە جیـــگەی داخو ناخوشـــــی‌یە لــەلای نایجیریەكان ئەوەیە كە پەنجەی بیگانە دەس بخاتە ناو كاروباری ولاتو ئیمپریالیزمیش دەسبكا بەتاكتیكاتی تازە ، ئەوەی كـــە ئیستا ئەمانە ئەیكەن تەنیـــا بەروالەت یارمەتی دانە گـــەلی نایجیریا، لەم دوایی‌یەدا ئەمریكا نزیكەی ١٠ ملیـــون دولاری داوەتە زیان لی‌كەوتوەكانی ئەم جەنگە ، هـــەروا بەریتانیا ٣ ملیون پاوەنی پیشكەش كردوە· ئەمەش پیچـــەوانەی ئــەر سیاســــەتەی ئەمریـــكاو بەریتانیایە لە ڤیتنـــامو رودیسیا ، دیارە ئەم یارمەتـــی پەش بو روو بزركـــردن و خوشاردنەوەیە و لەهەمـــان كاتیشا تەقەلایە كە بو پەیـــدا كردنی لایەنگرو دوست لــــە هەریمی روژهەلاتی نایجیریا ·

میللەتی نایچیری زورباش ئەزانی كە بەردەوام بوونـــی ئاشتیو برایەتی تەنیا بەمـــە دیتەكایەوە كە ئیمپریالزمەكـــان دەست لەكاروباری پاشە روژی نایجیریا نەگیرن ·

هـــۆی تێـــك چوونی باری كرێكاران ·

وە گەورەترینو فراوانتریو ترسناكترین نەقابە ، ئەوەیـە كـــە لەناو پارتی دیموكراتی مەسـیحی‌دا رێكخراون · وەـ ئەمەش لەم دوایەدا لە پارتەكە جیا بووەوە لــەبەر تەنگ پێ هەلچنینیان بەزۆری لەلایـــەن كرێكارەكان ...

هاوكاری و خوێنەواران

● **دوو نامەمان لـــە كاك ـ حمە رءوف ـــە وە بۆهاتووە،**

لە نامەكانیا باسی ئەوە ئەكات كە چۆن كتیبخانەی سـلیمانی لەجیاتی ئەوەی بەراستی ببیتە شـوینی ســـوود وەرگرتن ، كەچی هەر كاربەدەستەكانی كتیبخانەكە خۆیان بوونەتـــە مایەی‌تیكدانی ئەو بی‌دەنگی‌یەی پیویستە هەبێت ·· ئەوەیش لە ئەنجامی ئەوەدا كە ئـــەم كاربەدەستانە كتیبخانەكەیان كردوتە میوانخانـــەو دەنگ لی‌هەلبرین ·

وە لەنامەكەی تریا باســـی خراپی سینەماكانی سلیمـــانی ئەكات كە بەردەوام فلیمـــی كۆنی پینەكراوو بی‌كـــەلك ئەهینن جگە لەوەی كـــــە سەراپای كورسـیەكانیشی بو ئەوە ناشیێت جیگای حەوانـەوە بێت · بەراستی جیگەی داخە·

● **بو كاك شیركو چەمچـە مالی ·**

برادەر نامەكانت گەیشت· بەلام بو ئەوەی كە بلاومـــان نەكردەوە ·· تكای لی‌بوردنت ئەكەین ·· هەول بدە زیاتـــر لـــەو بارەیـــــەوە خۆت خەریك بكەیتو بخوینیتەوە ·

● **بو برادەر سمكۆ روژـ بەیانی لە كەركوك ·**

برادەر سوپاست ئەكەین·· هونراوەكەت ئەگەرچی لـــــە هەستیكی‌پر لەناسۆرەوە هاتوە بەلام مەرجی هونراوە ووتنـــی تیدا نەبوو ·· زیاتر هونراوە بخوینەرەوە بەتایبەتی‌هونراوەی شاعیرە لاوەكانی ئەم سەردەـ مەمان ·· وەببورە ·

● **بـۆ برادەران (ج · داراغایی) و (داود محمد)و (بەرهەم) و (ناظم دلبەند) ·**

برایان ببورن لەوەی نووسینەـ كانمان‌ببورن‌لەوەی‌لەبەر ئەوەی زوربەیان یا ناریكن یا مەرجی شیعریان تیدا نیـــە ·· نابی دلگریش بن لیمان ·

institut kurde de paris

دیمەنی کوردستان

سلیمانی
شـاری
هەڵمەتو
قوربانی

لە باخی هونەرەوە

هاورێ‌کەی بیرو باوەڕم
لە دەربڕینی ڕای نوێ‌دا
وای حەز ئەکرد شت دەربڕم
لەوەی « کورد » بڕوات بـە
« کوێ » دا
بۆی باس کردم ئەم دەمەی کورد
بە پاشاگەردانی ناو برد
پرسیاری کرد
ئاخۆ کاروانی خەباتمان
هەتا « کوێ » برد ؟
نەك من ، بەلکو ...
دەنگی مێژوو
بیروباوەڕی پیشکەوتوو
ووتی : ئەبێ ...
شورشگێرانی پیشکەوتووی
کورد یەك بگرێ
کوردایەتی ..
ئالای بیری نوێ هەڵ بگرێ
چینی زەحمەت کیش‌و هەژار
وا بجەنگی .. هەنگاو بنێ
کە ئەم خاکی کوردستانە
رزگار ببێ
یەکگرتوو بێ
لە ستەمو چەوساندنەوەی
نەتەوەیی چینایەتی
رەش ، بە دوور بێ

خەزان

گۆرانی جەنگاوەرەکان

لە وێژەی بێگانە

هونراوەی « سانەهایی »
وەرگێرانی : عەین

خاکە کەیان داگیر کردین و
خستیانە ژیر بیلەکـانی
خویانەوە ..
مالە کانیان ویران کردین‌و
لە جیگایا بنکەی سـەربازیان
دامەزراند .. گریان دالەمـان
نادت .. پارانـەوەش دەرگای
رزگاری ناکاتەوە .
تفەنگ‌و بومبامان نەکردوتـە
ریگامان بو ژیان ..
هەرگیز دوستی جەنـگ
نەبوین بەلام هاتنە سەرمان ..
سەرتاپایان چەك‌بوو ...
ئایا خومان بەین بەدەست
بەندایەتیەوە ؟! هەرگیز ..
لیمان گەرین با راپـەرین ،
تفەنگ‌و چەقو بەدەستەوە ..
باخاك‌و روبارو بازارەکانمان
بپاریزین . داگـیر کـەران
– درندەن – .
بەلام – نرخی خوین تەنیا
خوینە –
ئەوانەی دەست دریژیـان
کردینە سەر . چەکیان بـەرو
دا بەرز ئەکـەینەوە . دەرایان
ئەکەین ..
هەروەك چەند سال لەمەو
بەر دوستەکانیانمان بـەو
دەردە برد .
شەو لە دوای شەو .
خاکمان ئەکەویتە لەرزین
گەل ئامادەیە بو هیرش .
چاوی جەنگاوەرەکان لـە
تاریکیەوە ئەدرەو شیتەوە ..
سەرنجی ئاسـمانو
ئەستیرەکان ئەدەن ..
بەرەو پیشەوە ئەرون ..
سروودی ئازادی ئەلین ..
بو خاکی خوشەویستمان
کە « خوین‌و ئیسکمانە »

بیرێکی ڕاگوزاری

کـاروان بـەرەو ڕووناکـی
ئەڕوات ..
بەرەو ئەو شوێنەی رۆژی لێ
هەڵدێ ..
ئەوەی لـەو « کـاروان »ە
دواکەوت ..
بەر نەفرین کەوت ...
ئەوەی ئاوڕدانەوە لـەدوێنێی
تاریك ... لـە سبەینێی
گرانتری دواخست ..
بە بەندایەتی ڕازی بو ...
ڕوڕەشی هەتا هەتا بو ...

★ ★

کاروان ...
بەرەو ئەو شوێنە ئەڕوات ..
ژیان‌و ڕووناکی لێ‌یە ..
کاروان ئەڕوات ..
هەرچەن ڕێگا گرانەو پڕ لـە
مەترسی ..
بەلام چونکە فەرزە بگەینەجێ .
ئەبێت دووا نەکەوین ...
بێ‌گوێ دانە مەترسی ...
بـەلام ئـەوەی هـەر خوی
خوش‌ویست ..
ترسا « گوڕان » کاری‌تێ کات .
ئەوەی « کۆن خەڵەتاندی !! »
جێما ، دواکەوت ...
بەر نەفرینی « ژیان‌و ئازادی»
کەوت ..

بەهرە

لە هەر باخێ گوڵێك

خالد زامدار

وەکو دانراوەو – راستەوخۆ
جێی بۆتەوە – لـەسروشت‌و
راستیا –
بۆ « ژیان‌و ئینسان » تەمەن
کورت بێ و درێژ –
سێ پەیرەوی گەورەو سێ
بەشی ، بەهێزو بەتین‌هەیە .
بۆ ئاسودەی و بەختیـاری
(ئازایـەتی . زیرەکی .
دەوڵەمەندی) .

١ – ئازایەتی :–

ئازاترین مرۆڤ لەژیانا ئەو
کەسەیە کـە بەسەر ئارەزیا
زاڵەو مل کـەچی ئەو جۆرە
نەهاتانـە نابێ کەلـەکاتی
تەنگانەو چاوچنۆکیدا فەرمان
رەوای دڵو مێشکیەتی .

٢ – زیرەکی :–

زیرەك ترین مرۆڤ لەژیانا
ئەو کەسەیە کە لەچاك چاك‌و
لەخراپ وەرئەگرێ

٣ – دەوڵە مەندی :–

دەوڵەمـەند ترین مرۆڤ
لەژیانا ئەوکەسەیە ئەوئیش و
کاری رۆژانەیەی هەیەتی ئـەو
پول‌و پارەیەی دەستی ئەکەوێ
پێی رازی بێت . بە مەسە
نەك سـامانداریکی – بێ
سەرو بەر کە لە شـارێکی
گەورەدا بەناوبانگ بـەلام
لەگـەڵ هەناسەی بێ‌نان‌و
بێ‌دەرەتانانا ئەڵێ :
« کەی ئەمە ژیانە ئێمەی تیاین»

پەند

ئەوی بەسەر ئەمو ئـەوا
زاڵ بی پی‌ی ئەلین هیزدارە ،
بەلام ئەوەی بەسەر خویـا
زاڵ‌بی هیز دار ترە .
« پەندیکی چینی »

institut kurde de paris

لە بۆنەی جەژنی رزگاری کوردستان
لە وەرگرتنی حوکمی ذاتی پیرۆزبایی بۆ لە و
هاوری یەی ئەی خۆشنیشتمانەوەم هاوکاریە

ژمارە ٩

هەینی

١٤-٣-١٩٧٠

نرخی « ٢٠ » فلسە

سالی یەکەم

هاوکاری

ڕوژنامەیەکی هەفتانەی گشتی یە

دەزگای گشتی چاپەمەنیو بلاوکردنەوە دەری ئەکا
تلفون : ٦٩٧٢١

لەجیاتی سەرنوسەر :
سەربەست بامەرنی

التضامن

میری شۆڕش دان ئەنێ بە ئۆتۆنۆمی کوردستان

جەماوەری کورد و عەرەب تاشەوێکی درەنگ ڕژابوونە شەقامەکان

سەرەك بەكرئەلی : لاپەڕەیەكی نوێ لە مێژووی وولاتەكەمان دەستی پێ كرد

سەرەك بەكرئەلی : بەبێ بتەوكردنی برایەتی كورد و عەرەب دەستەبەری سەركەوتن ناكرێ

دەسكاری دەستور بەو شێوەیەی كە دەستەبەری مافی نەتەوایەتی گەلی كورد ئەكات

تەنیا هۆی یەکەمی بەرپا بوونی شورشەکەی (١٧)ی تەمووز کە دەرربرینی بیزاری سەرپای جەماهیری عەرەبی بوو بەرامبەر هۆیەکانو ئەوانەی بوونە هۆی نوشستیەکەی حوزەیران ، وە لە راو خواستی میللی ناو عیراقەوە بوو بۆ گوناهبارکردنی حوکمی پیشوی کونەپەرستو تاکرەوی بەوەی دەوریکی هەلاتنو راکردنی بینی لەو کارەساتە نەتەوەییو نیشتمانی یەدا ، کە چارکردنی سەرەتایەکی پیویست بوو لەبەر دەم هەموو هەولیکی راستەقینەدا کە بیەویت وزەوتوانای ناو عیراق یەك بخاتو بەبی چەندووچون بیخاتە کارەوە ، بەتایبەتی بیخاتە هیلەکانی پیشەوەی جەنگی چارەنووسی نەتەوەی عەرەبی یەوە •

لەبەر ئەمە ، شورش لەیەکەم روژی بەرپابوونی یەوە ئەوەی خستە پیش چاوی خوی کە پیویستە یەکیتی نیشتمانی ی گەلی عیراقی بهینریتە دی بەبی ئەوەی گوی بدریتە رەگەز یا زمان یا ئایین یا رووی کومەلایەتی • وە بەدی هینانی هەموو مەرجیکی پیویستی - سیاسیو کومەلایەتیو ئابوری - کە بناغەکانی ئەم یەکیتی یە پیویستی پێ هەیە بۆ ئەوەی عیراق بەهەموو تواناو وزەیەکیەوە بتوانیت بەرەو جەنگی چارەنووسی نەتەوەیی بروات •• ئەو جەنگەی بەلای شورشەوە بریتی یە لەو پەرەی گیرمەوکیشەی میژوویی نیوان ئیمپریالیزمو سەهیونیزمو چاوی تەماع برینیان لە نیشتمانی عەرەبی لەلایەکەوە لە نیوان بەرژەوەندی رزگاریو پیشکەوتنی نەتەوەی عەرەبو خەباتی لەپیناوی ئامانجە پیشکەوتوە مروڤایەتی یەکانیا لەلایەکی ترەوە •

سەرەرای ئەو پاشماوە زورو گرێدارە ئالوزانەی ، شورش لەکاتی بەرپا بوونی یەوە تووشی بوو •• سەرەرای ئەمەش بە بروایەکی بەتینەوە لە رویشتنا بەردەوام بوو لەپیناوی رزگاربوونی عیراق لە پاشماوەی جێ بێ کانی ئیستعمارو بەکری گیراویو گیژاوی سیاسیو کومەلایەتی •• وە لە هەولدانیا بۆ بەجێ هینانی هەموو مەرجە پیویستی یەکانی بنیاتنانی عیراقیکی نوی کە بەراستی یەکسانیو ماوەدان بە هاوولاتیەکان تیایا بەدی بیت ••• وە ئاسویەکی نوێ لەبەردەم هەموو جەماهیری گەلدا بکاتەوە ، لەماوەی نواندنی کاری تیکرایی نیشتمانی دلسوزانەدا بۆ یەکیتی خاکی نیشتمانو یەکیتی گەلەکەیو ئامانجە سەرەکی یە مەزنەکانی لە - یەکیتی نەتەوەییو ئازادیو ئیشتراکی یەت - دا •

چارە سەرکردنی مەسەلەی کوردی لە عیراقـدا لە پیشەوەی ئەو گیروگرفتە نیشتمانی یانە بوو کە هاتنە بەردەم شورش بەتایبەتی بێ توانایی دەمەکانی پیشو لە تیگەیشتنیا ••• بەلکو نەبوونی ئارەزوویەکی راستەقینە لە چارکردنیا دانانی چاریکی راست بۆی ••• ئەمەو ئەو ئیستغلالەی لە لایەن ئیستعمارو بەکری گیراوەکانی یەوە بەرامبەری کیـرا ، بوونە هۆی ئەوەی زیاتر ئالوزتربێو بەو جورەی لێ بیت کە گیروگرفتیکی ئەوتویە لەوە ئەچیت هەرگیز چار نەکریت ، بەتایبەتی پاش ئەوەی ئەوە چەند سالیکە تونەتیژی نواندنی شەر جیگەی گفتوگوی دیموکراتیو برایانەی مەوزوعی گرتەوە کە رووەکانی گیروگرفتی نیشتمانی پیویستی پێی هەبوو ، وە لە دووتوییدا مافی رەوای بەشیکی لە گەلی عیراقی تیـدا ئەبینرا •

شورش لە یەکەم روژیەوە هەولی چارەسەرکردنی ئەم گیروگرفتە نیشتمانی یەیدا بە کیانیکی پڕ لە لێ پرسراوییو بەوپەری بروا بوونەوە بە بیرو باوەرەکانی دیموکراسیەتی شورشگیرانە •

بروانە ل ٢

ری رەوی
هاوکاری

بەرەو ژیانیکی نوێ •••

بەیانەکەی حکومەتی نیشتمانی ، دەربارەی چارە سەرکردنی مەسەلەی کورد هەر هەنگاویکی پیشکەوتوانە نەبوو لە سەر ریگای

بروانە لاپەرە ١٥

insititut kurde de paris

باشماوەی [میری شورش]

شورش کە بروای‌خوی لە بیروباوەرەکانی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی‌یەوە هەلئەهینجی بروای بەوە هەیە کە مافی نەتەوایەتی بە جەوهەرا مافیکی دیموکراتیانەیەوە بابەتەکانی بریتین لە زیندوکردنەوەی میراتی روشن‌بیری‌و زمان‌و نەریت‌و بەکارهینانی خواستی سەربەستانە ، بروای بەوە هەیە کە چەسپاندنی ئەم مافانە لە نیوان نەتەوە جیاوازەکاندا - بەتایبەتی لەیەك نیشتماندا - پیویستی بە بوونی ریگەی ئاراستەکراو هەیە بەرەو ریکخستنی پەیوەندی‌یەکانی نیوان ئەم نەتەوانە بەوجۆرەی یاریدەی پیشکەوتنی هەموویان بدات •

هەموو ئەو پلان‌و نەخشانەی ئاراستە ئەکریت بۆ لاوازکردنی ئەم پەیوەندیەو چاندنی تۆویی دووبەرەکی‌و ناکوکی ، خزمەتی سوودە هاوبەشی‌یەکانی رولەکانی ئەم نەتەوانە ناکەن ، بەپیچەوانەشەوە ریکخستن‌و بەهیزکردنی پەیوەندی نیشتمانی‌و مروڤایەتی لە نیوانیاناو کردنی بە هیزیك بۆ خزمەت‌کردنی پیشکەوتن ، ئەبیتە هۆی بەدی‌هینانی هۆیەکانی ژیانیکی نیشتمانی پر لە گیانی برایەتی نەتەوەیی‌و ئاسایش •

هەر لەم بروایەشەوە بوو کە کونگرەی نوهەمی قطری پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی کە لە کوتایی سالی ١٩٦٨ وە سەرەتای سالی١٩٦٩دا بەسترا ، هەلویستی ئایدیولوژی‌و خەباتی پارتی بەرامبەر ئەم گیروگرفتە نیشتمانی‌یە دیاری کردو گەیاندیە ئەوەی ریگەی چارکردنی لە بەردەم شورش‌و دەسەلاتداری شورشگیرا نەخش بکات •• ئەمەش بە پی‌ی ئەو بریارانەی پاش کونگرەکە دەرچو کە ئەلیت :

« کونگرە ئەوەی سەلماند ، کە مەسەلەی مافی نەتەوەیی کوردەکان لە عیراقدا لە پیشەوەی ئەو مەسەلانەیەیە کە جولانەوەی شورشگیری عەرەب لە بەردەمیەوەیەتی •• وە چەند سالیك بەسەرچوو بەبێ ئەوەی ئەم مەسەلەیە چاریکی پەسندی بکریت ، بۆیە بووە هوی ئەوەی زیان بگەینی بە هاوولاتیەکانی عەرەب‌و کوردو تووشی نەهامەتی‌و کارەساتیان بکات لە ئەنجامی ئەوەدا توونددوتیژی نواندن لە چارکردنیا بەکار هینرا • وە کە هیزەکانی ئیستعمارو کونەپەرست‌و بەرەکانی کونەپەرست‌و هەل پەرستەکان هەمیشە کەلکیان لێ ئەبینی‌و سوودیان لە چارنەکردنی وەرئەگرت لەوەدا دەست بخەنە کاروباری عیراقەوەو تەنگی پێ هەلچن‌و پیلان دژی مافەکانی عەرەب‌و کورد پیکەوە ریك بخەن‌و زیان بگەینن بەو دەسکەوتە نەتەوەیی‌و پیشکەتوو دیموکراتیانەی لە ماوەی چەند دەمەیەکی دریژی پر لە قوربانی‌و خەباتی هاوبەشدا هینرایە دی • بەلام پارتەکەمان کە لە بروای نەتەوایەتی مروڤایەتی ئیشتراکی دیموکراتی‌یەوە خەبات ئەکاو سیاسەتی‌خوی دیاری ئەکات ، هەمیشە ریزی لە مافی نەتەوایەتی جەماهیری کورد گرتووە بە جۆریکی نیشتمانی نەتەوایەتی‌و بە مافیکی مروڤایەتی رەوای دائەنی‌و بایەخ ئەدا بە پەیوەندی بەهیزی نیوان بەدی هینانی‌و نیوان تواناو راست رەوی کاروانی جەماهیری گەل لە عیراقدا بەرەو سرینەوەی جێ‌پێ‌کانی ئیستعمارو خۆ خەریك‌کردنی تەواو بە جەنگی نەتەوایەتی‌و چارەنووسی ئیستای ناو فەلەستینەوەو بەردەام بوون لە خەباتی میژوویدا لە پیناوی هینانەدی یەکیتی عەرەب‌و ئازادی‌و ئیشتراکی‌یەتا » ••

لەبەر ئەوە شوررش کە بروای بە بیروباوەرو بریارەکانی پارت هەیە دانی بەوە دانا کە هاوولاتیە کوردەکان مافی نەتەوایەتی‌و پیشخستنی خەسیەتە نەتەوایەتی‌یەکانی خۆیان پێ رەوا ببینری لە چوارچیوەی یەکیتی گەل‌و نیشتمان‌و پەیرەوی دەستوریدا •

وە لەوکاتەدا کە نەتەوەی عەرەب وا لە خەباتیکی فراوانا دژی ئیمپریالیەت‌و سەهیونیەت‌و کونەپەرستی ناوخۆو ، ئەیخاتە ریزی پیشەوەی خەباتی گەلانی روژهەلاتی ناوەراست ، وە لەبەر ئەوەی خەباتی گەلی عیراقی توند بەستراو بە خەباتی نەتەوەی عەرەبەوە لە پیناوی دیموکراتیەت‌و بەگژاچوونی هیزەکانی کونەپەرستی دونیاو ناوخۆ بەرپائەکریت •• لەبەرئەوە شورش وای دائەنی کە یەکەم بناغەی یەکیتی نیشتمانی عەرەب‌و کورد لە عیراقدا ئەوەیە کە بزووتنەوەی نەتەوایەتی کوردی وەك بزووتنەوەی نەتەوایەتی دیموکراتی عەرەب ئاراستەیە دژی هەمان هیزەکانی کونەپەست‌و ، لە عیراقدا بەستراوە بە بزووتنەوەی رزگاری خوازی عەرەب‌و یەکیتی خەباتەوە دژی ئیمپریالیەت‌و هیزە کونەپەرستە دوستەکانی‌و پاشکوکانی • جگە لەوەی کە برایەتی میژوویی‌و یەکیتی سوودی ئابوری‌و پیشکەوتنی نیوان گەلی عەرەب‌و کورد بە خەباتی گەلی عەرەبیەوە ئەبەستێت • وە هەر تیکدانیکی ئەم پەیوەندیە لە ئەنجامدا ئەبیتە هوی گەیاندنی زیان بە خەباتی هاوبەش‌و پیشکەوتنی نیشتمانی بەشیوەیەکی گشتی •

ئیستعمار لەوە گەیشتوە کە یەکیتی خەباتی عەرەب‌و کورد هویەکە بۆ پتەوکردنی بزووتنەوەی رزگاری خوازی عەرەب‌و کوردو سەرکەوتنی گەورەیان ئەداتی لە بەرهەلست کردنی پروژە دەستدریژی‌کانی ئیمریالیەتی سەهیونی ئیسرائیلیدا لە ناوچەکەدا ، بەتایبەتی سەبارەت بەو جەنگە نەوەیی‌یە چارەنوسەی ئیستا لە فەلەستین‌و ولاتە عەرەبی‌یەکانی دەوروپشتیا هەیە ••• لەبەر ئەوە داموو دەزگا ئیستعماری‌و بەکری گیراوەکان ئەو پەری هەول ئەدەن بو ئەوەی چەندەها هو بدوزنەوە بو تیکدانی ئەم یەکیتی‌و برایەتی‌یەی نیوان جەماهیری عەرەب‌و کورد بە نیازی لاواز کردنی بەرەی خەباتی نیشتمانی شورشگێر لە عیراقدا •

شورش لەبەر ئەوەی لە تیگەیشتنی مەسەلەی نەتەوایەتی‌دا وای سەیر ئەکات کە بەشیکە لە شورشی دژ بە ئیستعمارو سەهیونیەت‌و کونەپەرست •• لەبەر ئەوە هیچ سەیر نیە کە شورش راست‌و دلسوز بێت لە هەر هەنگاویکا کە بینێ بەرەو چارەسەرکردنی گیروگرفتی نیشتمانی کوردی بەو جۆرەی ببیتە هۆی چەسپاندن‌و بەهیزکردنی خەباتی نیشتمانی‌و نەتەوایەتی دژی ئەو هیزە نامروڤایەتی‌یانە •

لەبەر ئەوە پێ‌رەوا بوونی جەماهیری کوردی لە بەکارهینانی مافە نەتەوایەتی‌یەکانیاو بەدی هینانی یەکسانی تەواو لە دەرفەتی پیشکەوتنی سەربەستدا ، دوو ریگەی پیویستن بو یەکخستن‌و پتەوکردنی خەباتی نیشتمانی لە عیراقدا دژی دوژمنانی میللەتان‌و دوژمنانی نەتەوەی عەرەب‌و گەلی عیراق - کە بریتین لە ئیمپریالزم‌و سەهیونیەت‌و کونەپەرستی بەکری‌گیراو - •

پیلانەکەی ئیستعمارو سەهیونیەت‌و کونەپەرستان بو سەر کوماری عیراق لەو کاتەدا بە ریکەوت نەبوو کە مژدەی ئاسایش لە ژووروی خوشەویستمانا بە دیار کەوتبو بەهۆی ئەو هەولە دلسوزانەوە کە حکومەتی شورش دای وە ئەو هاتنە پیشەوە دلسوزانەی لەلایەن سەرکردایەتی بەریز مصطفی بارزانی‌یەوە بینرا •

شاراوە نیە ، کە شورش لای خویەوە کەوتە ئیش کردن‌و کاری پیویست بو بەدەست هینانەوەی هویەکانی چەسپاندنی دلنیایی‌و ئاسایش لە ژووروی عیراقدا بەوەی ئەم کارانەی کرد :-

أ - دان بە بوونی شەرعیانەی نەتەوەی کورددا نرا ، بەپی‌ی بریارەکانی کونگرەی قطری نوهەمی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی‌و ئەو بەیانە رەسمیانەی لەلایەن دەسەلاتداریتی شورشگیرەوە دەرچوو کە ئەم راستیەش بەتەواوی لە دەستووری کاتی‌و دەستووری هەمیشەیی‌دا جی‌ی خوی ئەگریت •

ب - ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش بریاری دا بە دامەزراندنی دانشگایەك لە سلیمانی ، وە پیك هینانی کوزمانی زانیاری کوردی ، هەروەها دانی نا بە هەموو مافیکی روشن‌بیری‌و زمانی نەتەوەی کورددا ، وە خویندنی زمانی کوردی لە هەموو قوتابخانەو خویندنگاو دانشگاو قوتابخانەکانی ماموستایان‌و کولیەی سەربازی‌و پولیسدا کردە پیویست ، هەروەها ئەوەشی کردە پیویست کە کتیب‌و نووسراوی کوردی‌ی زانیاری‌و ئەدەبی‌و سیاسی خواست دەربری نیشتمانی‌و نەتەوایەتی گەلی کورد پەخش بکری‌و ماوە درا بە ئەدیب‌و شاعیرو نووسەرە کوردەکان بو دامەزراندنی یەکیتی‌یەکەیان وە چاپ کردنی نووسینەکانیان‌و ئامادە کردنی هەموو ماوەو دەرفەتیك‌و توانایەك لەبەر دەمیانا بو گەشە پیدانی تواناو بەهرەی زانیاری‌و هونەرییان ،وە دامەزراندنی دەزگای چاپەمەنی‌و بلاوکردنەوەی کوردی ، وە دامەزراندنی بەریوەبەرایەتی گشتی روشن بیری کوردی‌و دەرکردنی روژنامەیەکی هەفتەیی‌و گوڤاریکی مانگانەی کوردی‌و پترکردنی پروگرامە کوردیەکانی تەلەفزیونی کەرکوك تا ئەو کاتەی ئیستگەیەکی تایبەتی تەلەفزیونی کوردی ئەکریتەوە •

ج - وە لە دان‌ناندا بە مافی هاوولاتیە کوردەکان بەوەی یادی بیرەوەری‌و جەژنە نەتەوەیی‌یەکانی خویان بکەنەوە، وە لەپیناوی ئەوەدا کە هەموو گەل بەشداری لەگەل رولە کوردەکانیا بکات لەم جەژنانەدا ، ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش بریاری دا جەژنی (نەوروز) ببیتە جەژنیکی نیشتمانی لە کوماری عیراقدا •

د - هەروەها ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش یاسای محافزاتی دەرکرد کە بریتی‌یە لە (لامەرکەزیەتی) ئیدارە محلیەکان‌و محافزەی دهوکی پیك هینا •

هـ - هەروەها ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش لە هەموو ئەو مدنی‌و عسکری‌یانە خوش بوو کە لە روداوەکانی ژووروودا بەشدار بوون ، بو ئەوەی هەموو شوینەواریکی خراپی رابوردو نەهیلریت‌و ژیانیکی نوی لە خاکیکی پر لە ئاسودەیی‌و هیمنی‌و برایەتی نەتەوایەتی فراواندا جی‌گیربیت •

بروانە لاپەرە (١٥)

هەستیك

بەپی‌نووسی : کوردیك

****

برای عەرەب :

منی تا دوینێ دیل‌و چەوساوە ••• منی گرفتاری ئازاردانی نەتەوایەتی‌و سەقافی منی بی‌بەش لە خاکی خوم ، دەست بەسراو بووم لە گوشینی دەستەکانت ، دەستەوسان بووم لەبنیات‌نانی دواروژی خۆم •

هیچ دەرفەتیکم نەبوو ، ئەوە نەبیت بازووی خەباتی لی هەلمالم ، لەپیناوی گەیشتن بە سبەینی‌یەکی رووناك ترا •• کە هیوا زۆرە ئەمرۆ •• سەرەتای دەست پی‌کردنی بیت •

برای عەرەب :

ئێستە کە ئەلقەکانی دەستم خەریکن ئەکرینەوە ، کە تالاوی چەوساندنەوەی نەتەوایەتی خەریکە لە دەرونما نامینێ ،کە هەست ئەکەم ئەبمەوە بە خاوەن خاك‌و مافی خۆم •

هەست ئەکەم کە دەستم نزیك‌ترە لە دەستەکانت ، کە بەهیزتر ئەیان گوشم ، کە بەتین‌تر گوڕ ئەدەمە بەرخۆم بۆ بنیات نانی عیراقی لەمەو دوامان •

بەلێ •• عیراقی من‌و تۆ ••
هی منو توی سەرفرازو ئازاد ••
هی من وتۆی یەکسان و خاوەن ماف •
هی من و توی برای دیرین‌و هاوخەبات •
هی من‌و توی یەك ریگەو یەك چارەنوس‌و ••• یەك عیراق کە عیراقی لەمەودوای هەردوکمانە •

پیروزبایی بنەمالەی (هاوکاری)

بەریز سەرەك کومار احمد حسن بکری تیکوشەر •
بەریزان ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش •

ئەو هەنگاوە پیشکەوتویەی ناتان لەپێدانی مافی‌نەتەوایەتی‌و ئوتونومی بە کوردستانی عیراق بریتی بوو لە دەربرینی هیواو خواستی جەماهیری زەحمەت کیشانی کورد کە خاوەنی راستەقینەی سوودی چەسپ بوونی ئاسایشیکی هەمیشەیی‌و راستە •

بۆ پیشەوەبەرەو هەنگاونانی پیشکەوتوانەی‌تر کە بنچینەی برایەتی کوردو عەرەبی پێ بەهیزتر ئەبێ •• ئەو برایەتی‌یەی هەموو پیلانیکی ئیمپریالیزم‌و سەهیونیەکانی لەسەر وردو خاش ئەبێ •

بنەمالەی - هاوکاری -

Institut kurde de Paris

هەواڵەکانی ناوخۆ

لە بیروباوەڕی پێشکەوتوانەی پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستی

بــــەلام لە سـیـستەمی‌دیموکراسی میللی‌هەروەکو پارتی باوەری پێیەتی ، حوکم بەشێکەلەمیللەت نەوەك سەرووی ئەو، وە تەفاعولی لەگــەڵ جەماوەردەستبەری مانەوەی ئـەکات ، هەروەهـا دەستبەی جێ‌بەجێ‌کردنی یاسـایەکانی ، هەندێ جار ناچار ئەبێ کوتەك بەکاربێنی بەتایبەتی لەقوناغەکـانی سەرەتایی شورش ، بەتایبەتی‌بەرامبەر دوژمنەکانی شـورش لەپێناوی ڕامالین‌و نەهێشتنیان‌وخۆی بەوە نابەستێتەوە کـە بەرەی میللی دزوست‌کا چونکەخوی ئاداتەکەیەتی لەشورشی کومەلایەتی ، وە چونکە ئـەم‌بەرانە پێش هـاتنی بوحوکم هەرهەبوون •

ئەم تی‌گەیشتنەی ڕوداوەـکـــان حوکم ئەبەستێتەوە بەجەماوەری میللەت ،نەك لــە ڕێگــای ترس‌و بەکارهێنانی هێز بەلکو لەڕێگەی بەلگــەهێنانی ڕوژانە کــە حوکم بەشێکی لەجیابونەوە ناهـوتی‌میللەتە •

واتە حوکمی میللەت خویەتی‌وەهی هیچ تاقم‌و کەسـێکی تایبەتی نی‌یە ، هــەرچەندەپارتی‌ڕابەری‌و بەڕێووەبەرایەتی ئەکات •

لەهــەروە گــەورەترین‌کوسپ‌و تەگەرە کەدێنە ڕێگەی هەرچی کــەم‌وکوری حوکمی پێکهاتنی‌جهازی‌بەڕێووەبەرایەتی حوکمەکەی پێشووە ، کــەحوکمی شورشگیر ، چونیـەتی پێشوو هەیبووە ، کـــۆی‌کردووتەوە • وەهەرچەندە ئەم جیهازە زور عەناسری چـاك‌وپاکی تێداهەیە ، بەلام ئـەم بەشانەشی بەستراون بـــەبەرژەوەندەکانی سیسـتەمی پێشوو ، وەبەستراون بەکومەلی‌کون‌و پەیووەندیەکانی ، وەتازە ناتوانێ خۆی‌رزگارکا نەلەرووی بەرژەوەندەوەو نەلــەرووی بیرکردنەوەوە •

بویە حوکمی شورش‌ناتوانێ‌پشت ببەستێتەوە بـەم جورە جیهازە بو جێ‌بەجێ کـردنی‌مەبەستەکانی خۆی ، بویـە ناچارە چارەسەری ئـــەم‌گیروگرفتـەبکات لـــەدوو ڕێگەوە : ـ

یەکەمیان ، خورزگارکردنەـوەیە لـەو عەناسرانەی کــە ئاشکرا بەسراون بەسیستەمی‌کون‌و نوکەری ئەون دووەمیان دامەزاندنی عەناسری شورش‌ـگێرلەو شوێنانە بەمەرجێ کــە توانای بەڕێوەبردنی ئیشەکەیان‌هەبێ •

لەراستیدا ئەوەناکرێ بــەجارێك هەموو عەناسرە چەپەل‌و نوکەرەکان‌رامــالی‌و عەناسری‌شورشگێر لەشوێنی ئـەوان دانێ‌ی ، چونکــە نەهـەمووعەناسرە خراپەکان ئەناسیت وەکەناسیت ناتوانی بـەهرەوتوانای بەکار نەهێنێ جونکـە ئەو عەناسرە شورشگێرانـەت‌نی‌ە بتوانن ئـــەو هەمونیش وکارانە بەڕێوەبەرن •

بەڕێز صدام حسین

لە مەسەلەی کوردنە دوێت

عێراق بەرەو قوناغیکی نوی ئەروات

عیراق ئـەمرو پێ‌ئەنیتـــە پلەیەکی نوێ‌وە لە گوشەکردنی نەتەوایەتی‌و ئابوری‌و کومەلاـ یەتی ••• پلەی سـەردەمیکی نوی لە برایی دیموکراتیانـەی پتەو لەنێوان هەردوو ،نەتەوەی عەرەب‌و کوردا •

ئەمرو بەشێوەیەکی تـەواو کوتایی هات بەشەری نێـوان‌عەرەب‌و کورد لــە ژورووی ولاتدا ،دوای ئەوەی بەدرێژایی‌دەساڵ لە تەقینەوەدا بوو •

سیادەتی صدام حســـین‌جێ‌گری سەروکی ئەنجومـەنی‌سەرکردایەتی‌شورش‌و جێ‌گری سکرتیری سەرکردایەتی قوتری‌حزبی بەعسی عەرەبی سوشیاـلیست ، لـــە ووتەیەکا بـو ئاژانسی دەنگو باسی عیراقی ،بلاوی کـردەوە کـــە برایی‌ڕاستەقینە لەنێوان هــەردوو نەتەوەی عەرەب‌و کوردا ئەمروگەڕاوەتەوە دوای ئەوەی هەموو ئەو مەسـەلانە جارەسەرکران کـــە پەیوەندیان بە ژورووی‌عیراقەوە هەبو ، هەروەهـــاسیادەتی بلاوی‌کردەوە کە ئەم چارە سەرکردنە شەرەوستاـندنیکی کاتی ،نی‌یە وەك جاران‌بەلکو جارەسەرێکی بنـەرەتی‌و سیاسی‌و دەستوری تەواوە ،کەبرایەتی نێوان کوردو عـەرەب‌مسوگەر ئەکات هەتا هەتایە •

هەروەها باوەری پتـــەوی‌خوی دەربری لەوەدا کە ئەمەدووا ساتی نائاسایی‌یە لــە پەیوەندی عەرەب‌و کورد •

سیادەتی صدام حســـین چارەسەرکردنی مەســـەلەی‌کوردی بە هەنگاویکی هاوتـاو هاوشان دانا لەگەڵ شورشـی‌تەموزا بەتەواوی ، لــەرووی‌دووا ڕوژی مێژوویی‌یەوە •

ئاگاداری ژمارە (٢)ی وەزارەتی کاروباری سەروو دەربارەی موناقەسەی بنیات‌نانی بەشی ناوخۆیی کچان لەسلێمانی

وەزارەتی کاروباری سەروو قۆنترات چیەکان ئاگـــادارئەکاتەوە ئەوانەی کە خاوەنی توأناو شارەزاین و هەلگـــری‌باوەرنامەی ـ زریبەی دخل‌ـی‌ئەمساڵەن و ناویان لە ژووری بازرگانی تۆمار کراوە و لـــەلایەن لیژنەی دابەش کـردنی‌قونترات چیـــانەوە دابەش کراون ، بۆ بەشداری کردن لەوموناقەسە نهینی‌یەی ژمارە (٢)ســـالی ١٩٧٠ی تایبەت بـە بنیـات‌نانی بەشـــی ناوخۆیی‌کچانەوە بەفراوانی (٢٠٠)چارپایە لە سلێمانی • ئەتوانن جەمسەری ئەو مەرجانەی کـەدەربارەی بەلێن‌و نەخشەکـانەلە محاســـبی بەریوەبەرایەتی ئاوەدان کردنەوەی ســەرووی‌گشتی ـکەکەوتۆتە ئەپارتمانی‌انحصار شـەقامی جمهوری ـ دەستیان کـــەوێ دوای دانی(١٠) دینــــار کـە قابلی‌گەڕاندنەوەی نی‌یە •

بەخشسەکان ئەدرێتە دەست‌سکرتیری لیژنـەی کردنەوەی‌بەخشش لە دیوانی وەزارەتی کارروباری سەروو کاك رفیــق‌رحومی لە بەرگێکی مورکراوی‌نیشــــانـە دراو بـۆ ناوی موناقەسەکە پیش‌سەعات یەکی‌ڕوژی ١٢ـ٣ـ٩٠ ، بەمەرجێك‌بەسترابێ بەتأميناتی سەرەتایی کە ٥٪ی هەمو بەخششەکەیەکە بەکاش ئەدرێ بەمحاسـبی‌وەزارەت یا بەکـــەفالەیـەکی بانقی‌یەوەکە لەیەك لەبانقەکانی‌عـیراقی یـــەوە دەرچووبێ ،هەروا تەنیاو بەس‌ئەو چەکانەی کـــە پەسند کراون ، ئەبێ‌ئەوەش بزانرێ کە ئەم وزارەتەهیچ پەیوەند نیە بەوەی کــە نزم ترین بەخشش یا هـــەربەخششێکی تر قبول بکات •هەموو ئەو بەخشانەی کــە مەرجـەگانی بەلێنی تێدا نەبێ‌ئەخرێتە پشت گوێ • بۆ زیادەزانیاری ئەتوانری مراجعـــەی شعبەی هونەری بەریوەبەرایەتی ئاوەدان کردنەوەی ســەرووی‌گشتی بکرێ •

عبدالله خضير

institut kurde de paris

وێنەو هەواڵ

دیدەنی بویانەو شادی هەموو میللەت

نەتەوەکان و هەسارەکانی نەتەوایەتی

نووسینی : ئیینا مودرجنسکایا

گۆڕینی لە عەرەبی یەوە : جلال میرزا کریم

ئیمپریالی یەکان هەولیکی بی‌وچانیان‌دا بۆ پەكخستنی رەورەوەی پێشکەوتنی کومەلایەتی ، بەلام لەبەر ئەوەی ناتوانن چاو لەو سەرکەوتنە مەزنانە بنوقینن کە گەلان لەخەباتیانا بۆ سەربەخویی نیشتمانی‌و مافی چارەنووسی سیاسیدا بەدی ئەهینن ، لەبەر ئەمە ئایدیولوژیە ئیمپریالی‌یەکان ئەکەونە ئەوەی لەگەل زروفا بن‌و بەپێی باری هەمە چەشنە بجولینەوە ... کە زۆرتر لەمسێ لایەوە خۆیان ئەنوێنن :ـ

١ ـ بۆئەوەی پەردەیەك بە ئاوداماانی‌میژووی تالان‌کردنیانا بکیشن ، ئەیانەویت بەوە قایلمان بکەن کە ئەوئیشانەی بەدرێژایی سەدەکانی پێشو کردویانە بریتی بووە لەکاری باش‌وچاك بۆگەلان وەئامادە کردنیان بووە بۆ سەربەخۆ بوون ، وە وایان داوەتە قەلەم واشیان داوە بەگوێدا کە گوایە « حوکمی ئوتونومی تەنیا ئامانجی راستەقینەیانە» کە بیدەن بەگەلان !.

٢ ـ ئایدیولوژیە ئیمپریالی کان هەمیشە خەریکی ئەوەن رووی بزوتنەوەی رزگاری خواستی نیشمانی بشێوێنن بەوەی سەراپا بیگۆرن بە بزووتنەوەیەکی نەتەوایەتی پەتی ، ئەمەش بو ئەوەی ببیتە دەستەبەرەی نزیك بوونەوەیان لەدەستەو تاقمەکانی سەر بە ئیمپریالیەت لەناو بورژوازی نیشتمانی ئەو ولاتانەی وان لەریگەی پێشکەوتنا .

٣ ـ ئیمپریالی‌یەت‌و ئایدلو-لوژیەکانی سەربەم ، لەگەل ئەوەشداداوان‌بەبی‌لایەنی دەولەتە تازەو سەربەخۆکانا ئەنین وازیش ناهینن لەو هیرش‌و پیلانانە دژی سەربەخویی ئەم وولاتانەی‌ئەکەن، بەلکو لەهەموو رێگایەکەوە ماوەی پێشکەوتن‌و هەولی پەك خستنی خەباتی ئەوگەلانە ئەدەن کە لەژیر دەسەلاتی داگیرکەراندان‌و هەولی بەدەست هینانی سەربەخویی خویانیانە .

ئاخۆ سەربارەت بەمە ئەو ریگە ئایدیولوژیانە کامانەبن کە بۆ ئەم نیازە پشتی پێ‌ئەبەستن ؟ وەلامی ئەمە بریتی‌یە لەوەی : دەستەو دایەرە حوکمرانەکانی ناو دەولەتە ئیمپریالی‌یەکان لەم سالانەی دوواییدا کەوتنە هەولیکی ئیجگار فراوانەوە بۆ ئەوەی میژووی ئیمپریالیزم بەپیچەوانەی خویەوە نیشان بدات ، ئەمەش چەند شیوەیەکی جوراو جۆری وەرگرت . بۆنمونە : زانا بورژوازیەکان بی‌ووچان خەریکن ئەوە بچەسپینن ئەگەر بیگانە نەچوایە ناو ولاتەکانی ئاسیاو ئەفریقیاوە ، هیچ کاتیك شارستانی‌یەت لەبەردەم ئەم ولاتانەدا نەئەکرایەوە . جگە لەوەی هەندیك لەوانە لەگریژە چوونی رژیمی ئیمپریالزم بەوە ئەدەنە قەلەم کەتەنیا ئارەزوویەکە ئیمپریالزم نیشانی ئەدات لەدەرچوون لەوولاتانەو ئەوەش بلاو ئەکەنەوە کە گوایە هەولیکی زوریان داوە بۆ تیگەیاندنی دانیشتوانی ئەو ولاتانەو ئامادە کردنیان بۆ ئەوەی خویان بەرن بەریوەوەو سەرپەرشتی کاروباری خویان بکەن .

روودواوە میژویی یەکان هەموو ئەم بروبیانوانەی بەدروخستوتەوە بەوەی لە ئەنجامی‌گوڕانی تای تەرازووی هیزەکان ئیمپریالزم لەزۆر لای گیتی‌دا بەزۆری چەك دەرپەرینران یاخود ناچارکران ئەو وولاتانە بەجێ بهیلن پیش ئەوەی بەزور دەرپەرینرین . گەلانی ئەندنوسیاو ڤیتنامی ژوروو جەزائیر .. بەزوری چەك‌و پاش جەنگیکی دریژی خویناوی ئازادی‌یان وەدەست هینا . بەلام هیندو بورماو سیلان بەبێ ئەوەی پەنا بەرنەبەر چەك سەربەخویی‌یان بەدەست هینا ، بەلام پاش ئەوەی بزووتنەوەی رزگاری خوازی نیشتمانی لەم ولاتانە دا بووبوە ئەوهیزە مەزن‌و پتەوەی کە داگیرکەران بخاتە بەردەم دووکارەوە : یان ئەبێ سەربەخویی سیاسی‌یان پێ‌بدەن بەئومیدی ئەوەی پاریزگاری هەندی سوودی ئابوریان بکەن یان ئەبێ بەرەنگاری تەقینەوەی بیزاری‌ی میللی ئەم گەلانە بکەن .

ماویەتی

بەڕاوکی هاوکاری

Institut kurde de paris
کوردی

ئافـــرەت

ووتە

هەڵەیە ئافرەت بەگشتی ، وەکەی بانوی ماڵ بەتایبەتی وای لیك باتەوە کە هەوڵدانی بۆ فیربونو تیگەیشتن بەدەست گیربونی کاریك یان شوکردن کوتایی دێت ...

چونکە ئافرەت ، ئەگەر لە ڕابوردوا شتێ فیربوبێت ، پیویستە بۆ پاشە ڕۆژ زیاتر فیربێت ، ئەمەش بەپێی ئەرکە گرنگەکانی ژیانی خویو کۆمەڵایەتی ...

دوای شوکردن ، لە سەر ئافرەت پیویستە ماڵیکی بەختیار پێك بهێنێ ، وەمناڵەکانی لەسەر ڕێگاو شوێنی ڕاست پەروەردە بکات ، ئەم شتانەش بەر لە چونە ناو ژیانی پێك هێنیانی خیزانەوە، نەزانراوە ، لەبەر ئەوە لەسەر ئافرەتە بەردەوام بێت لە خۆڕاهێنان بۆ فیربونی زیاتر، وەبیری خوی زیاتر ڕۆشن بکات هەتا ئافرەتیکی روشن بیرو وریاو تێگەیشتو بێت لەروی کاروباری ناوماڵو ژیانی خیزنیو کۆمەڵایەتیەوە ..

لەمانەو لەوانە هەموو گرنگ تر ڕاست نیە ئافرەت، وەبەتایبەتی لەم ڕۆژگارەدا دوربێت لە ڕوداوەکانی وولاتو گەلەکەی ، لەبەرئەوە ، ئافرەت ڕاست نیە سڵ بکاتەوە لە بەشداربونی ڕاستەوخوی ئەم ڕوە گرنگەی ژیانی گەلیش کە ئەو بەشیکی گرنگی ئەرکی پیش خستنی کەوتۆتە ئەستۆ .

بەلاتەوە سەیر نەبێت

« جالینا » و « ئیرنیا »دووئافرەتی سوڤیەتین بەیەك سك لە دایك بون ، بەمنداڵی هەردووکیان توشی یەك جۆرە نەخوشی ئەبون، وەهەردووکیان لەیەك ڕۆژا شویان کردو لەیەك ماڵدا دانیشتن ، دوای ئەوە هەردووکیان دوومنداڵیان بوە لەیەك ڕۆژاو لەیەك ئەچن. ئایا بەلاتەوە سەیرە ؟!

دەنگ و باسی ئافرەت

● ئافرەتانی وولاتی شیلی لە شاری « سانتیاگو »ی پایتەخت خۆپیشان دانیکی توندیان ریك خست بۆ نارەزایی دەربرین بەرامبەر گران بونی خواردنی منداڵ ، وەلەم خۆپیشاندانە دا .نوێنەرانی کۆمەڵە ئافرەتەکانو ئافرەتانی پارتی کۆمونیستی شیلیو پارتی سوشیالستو جوڵانەوەی یەکگرتوی میللی بەشداریان کردبو .

● یەکیتی گشتی ئافرەتانی « کوبا » دەست کەوتەکانی خوی لەماوەی نۆساڵی دامەزراندیا بەرچاو خستوە ، ئەویش لەو ئاهەنگە مەزنەی بەم بۆنەیەوە گیراوە، ئەوەی شایانی باسە ملیونیكو سەدو سی ئەندام ئافرەت لەم [illegible] یەکیتیەدا کارئەکەن ، وە یەکیتی ناوبراو لەماوەی ئەم نوساڵەدا خەباتیکی مەزنی کردوە بۆ بەشداری ئافرەت لەبەرهەم هێناندا .

● یەکیتی ئافرەتانی جیهان بەیانیکی بڵاو کردەوە هاوکاری تەواوی دەربریوە بۆ خەباتی گەلی ڤیتنام ، ئەم بەیانەش نارەزایەکە بۆ ئەو ووتارەی سەرەکی ئەمریکا « نیکسون » دابوی وەتیا سەلماندبوی کە دەست دریژی بۆ سەر گەلی ڤیتنام بەردەوام ئەبێت ، وە یەکیتی ئافرەتانی جیهان پشت گیری داواکاری ئافرەتانی ئەمریکاو هەموو هیزە ئاشتی خوازەکانی وولاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکای کردوە کە داوایان کردوە بەدوای هێنانی شەری ڤیتنامو هەوڵدان بۆ جی گیر کردنی ئاشتی بەبێ بەندو مەرج .

ئاموژگاری بو پەروەردە کردنی منداڵ

خوشکی بەرێز :
لەسەر هەموو دایکێ پیویستە بە ئارامو لەسەرخۆ بێت لەگەڵ منداڵەکانی ، وە ئەم جورە ئارام گرتنو لەسەر خۆیەی ئێمە مەبەستمانە ، دوورە لەمەسەلەی زۆر بەدەمەوەدانی منداڵو .نازدانیزیاد لەپیویست وە مل کەچ کردن بۆ هەموو داواو خواستیك کە منداڵەکانمان ئەیکەن ، نەء ، بەڵکو مەبەستمان ئەوەیە ، دایك لەسەریەتی تورەو توندو تیژ نەبێت لەگەڵ منداڵەکەیا ، بەم جورە ئەتوانێ وای پەروەردە کات دواروژ ئەندامیکی وریاو باشی لێ دەرچێت .

لەبەر ڕوناکی ئەم ڕاستیەدا ئاموژگاری بێت بۆ هەمو دایکیك ، لەسەرخۆ لەگەڵ منداڵەکانی بجولێتەوە، وەبزانی چون ئاواتو ئارەزویان ئەهێنێتەدی، ڕای نەهێنی بەوەی ترسنوك بێتو نەوێری بجولێتەوە .

لیدانو تورەیی بەرامبەر بەکار بهێنرێت ، چونکە ئەم کارە ، ئەبێتە هوی شکاندنەوەی منداڵو بەناتەواوی پەروەردە ئەبێتو لە پاشەڕۆژا زیانیکی گەورە ئەدات لەو منداڵە ... دورنیە قین بەرامبەر ماڵو دایكو باوكو خەڵکی پەیا نەکات کەواتە لەسەرمانە ، لەسەر ئەو ڕێگاو شوێنە جگەرگوشەکانمان پەروەردە کەین کە لە هەموو ڕویەکەوە سود ئەبەخشێ .

پاشماوەی (بیریکی راگوزاری)

● جا چار ..

ـ چار « هەلکیشانی هەمووخراپیەك لە بنەرەتەوە » «قسە هەزارەو دووانی بەکارە » بە« دەمە چیت لی کەمە » زیاتر راستیمان لی روون ئەبیتوریگای ئاسان ئەگرین « کە راکردنە لەراستی » وە « راستی گرانەو » « ترسنوك خوی لی گیل ئەکات ! » .

ـ کەواتە شورشیك لە« رەوشتا » بەلی چونکە کار بەمشیوە یە بروات « رەوشت توزی بەربایە ! » .

بەهرە

جوانترین منداڵ

● بەرهەم نوری ئەحمەد ●

● بەناز فوءاد ●

● سیپەل نوری بامرنی ●

institut kurde de paris

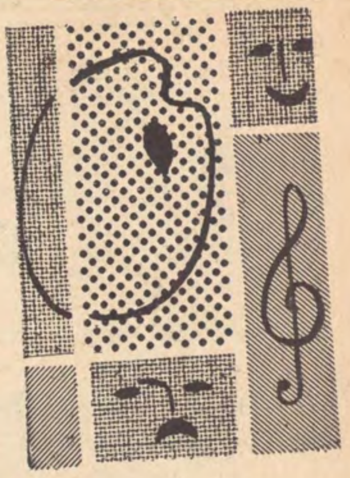

هونەر

ووتوو یژیك لەگەڵ خوشنوس و نیگارکێش «کریم دیار» دا

ووتو یژیك لەگـــەڵ خۆشنوس و نیگارکیش کـاك (کریم دیار) دا •

پ١ - ئایا ئەتوانی کورتەیەك لەمێژووی ژیانی هونەریت باس بکەی ؟

و - لە منالیمەوە هونـــەر بەهرە بووە لەلام ، هــەوڵ و تەقــەلایەکی زۆرم دارە بۆ

پەرەسەندن و پێشکەوتنی ئەم بەهرەیە ، لەبەغداد پەیوەندیەکی بەتینم لەگەڵ هونەرمەندانا هەبوە ، کاتی گەرامەوە هەولێر نوسینگەیەکی خۆشنوسی و نیگارکێشیم کردەوە، بۆ ئەوەی لەم کونجەوە بتوانم بەئەرکی

سەرشان هەڵسم •

پ٢ - ئایا چیت بەدەستەوەیە ؟

و - دەمێکە لەدوو تابلۆی گەورەدا ئیش ئەکەم کەتائێستا تەواوم نەکردوە هەرکاتیکیش کەکوتاییم پێهێنا بەشانازییەوە بڵاوی ئەکەمەوە•

پ٣ - تائێستا لەچ پیشانگایەك بەشداریت کردوە ؟

و - نەء •• بەلام ئیستا وا لەگـــەڵ هەندی هونەمەندانی هەولێر خەریکین کەپیشانگایەکی هونەری لەناوشاردا بکەینـەوە

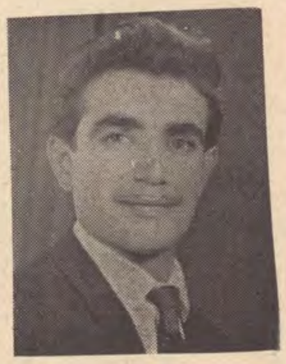

- بەتایبـــەتی - وهونەری کوردی بەگشتی ؟

زۆریش لەسەر ئەم ئامانجـــە پیرۆزە سوورین •

پ٤ - ئەو بەرهامانەی کەتا ئێستا خستوتە ناوەوە ؟

و - تائێستا زۆر بەرهەمم لەتابلۆی کومەلایەتی و دیمەنەکانی کوردستان پێشکەش کردوە ، هەروا چەند تابلۆم بۆ دەرەوەی وولات ناردوە وەك : (کچـان دەچنـــە ریواســـان) وە (دارشکێن) وە (سەرچنار) وە (چیای قەندیل) هــەروا (درویّنەی کوردی) •

پ٥ - بزوتنەوەی هونـەر لەشارەکەتا چۆنت دێتە بەرچاو

و - بەراستی هونەرمەندانی شار کەمتەرخەمییان نەکردوە لەو ئەرکەی کەلەسەرشانیانە، هەریەك بەپێی توانا ، میللەتی کوردیش حەقی ئەوەی هــەیە کە بەشانازییەوە بلێ : خاوەن هونەرم • بـەلام ئەوەی جێی داخە تائێستا هونەرو هونەرمەندان لای ئێمە تەقدیر ناکرێ وجێی بۆ تەرخان ناکـرێ و هان نادرێ • دوا ووشەم بۆ هونەرمەندانیش ئەوەیە کــە (هەرچەند لەهونەردا بالا بیت هێشتا نەگەیشتویتە هیچ !)

⊙

لـەم لاو لـەو لا

بوسینەما

بێ‌گومـــان هەموو ئەزانین کەســـینەماو تەلـەفزیون ، داهێنانیکی تازەو بەکەلکی ئەم سەردەمەن و دەورێکی گـەورە ئەبینن ، ئەگەر بەباشی بەکار بهینرین ، بۆ چاوکـردنەوەی میللەت و بەرزکردنەوەی رادەی زانیاری کۆمەل • لەبەر ئەوە ئەبێنین لە وولاتە ســـەرمایەدارەکان لە روژئاوا و لەوولاتە دواکەوتوەکانا ئەسپی چەپەلی خۆیان لــــەم مەیدانـەدا - هەتاتوانیوە - تاو داوە بۆ ئەوەی هەمو روالەتێکی چاکەو خێر کەلەم دووشتە بەنرخەدا هەن بکەن بە ژێرەوەو پریان کردوون لەشتی هیچ و بووچ و زیان بەخش لە سینەماکانمان‌دا کەبوون بەبازارێکی داخراو بۆ فلیمی روژئاوایی بە شـەوو بەرۆژ ژهرە بلاو ئەکرێتـەوەو ئەفرۆشریت بە میللەت ، لـە لایەکەوەفلیمی جاسووسی کردن لەلایەکی ترەوە دزی و کوشتن ، لەلایەکی تریشەوە داوێن‌پیسی بێجگە لەبلاوکردنەوەی گیـانی دووبەرەکی لەبەینی‌نەتەوەکان و رەگەزەکانی دنیـــا و هێرش بردنە ســـەر اشتراکیەت و جوولانەوەی رزگاری وشۆرشگیری جیهان • بەداخەوە ئەلێم کەبەشێکی‌زۆری سینەماکانمان خەریکی بلاوکردنەوەی ئـەم جورە فلیمانەن ، مەگەر جارجار - بەرێکەوت - فلیمێکی ولاتە اشتراکیـــەکان یان فلیمێکی روژئاوایی باش بهێنن و ئیشی پی‌بکەن •• ئێمە لیرە بەدەگمەن فلیمیکی ئەو ولاتانە ئەبێنین لە سینەماکان ، ئـەو فلیمانەش یان‌کۆنن یان زۆریان لێ‌پچریوە خوش ئەوەیە کەلـــەم ماوەی دوایی‌دا فلیمـــی بەناوبانگـی (شەروئاشتی) لیون‌تۆلستوی کەفلیمێکی سوڤیاتی‌یە وەکـو ئەیان ووت حکومەت قەدەغەی کردوە کـــە لەسلیمانی ئیش بکات !•• هەروەها فلیمـــی (جیڤارا) ش هەمان قسەیان لێ ئەکرد !•• ئەمە لەجیـــاتی ئەوەی کە حکومـــەتی ئـەم سەردەمە تازەیەمان ، بایەخ بدات بەو جورە فلیمانە زیاتر لەهی‌تر !•• حکومـــەت ئەبێ خۆی هانی ئەوە بدات کــە ئەو جورە فلیمانە ئیش پێ‌بکرێت ، بێجگە لەوەش پەیمانی رەسمی وریکەوتنی فراوان پێك بهێنێ لەگەڵ دەزگاکانی ســـینەماو تەلەفزیون لە وولاتە اشتراکیەکاندا بۆئەوەی فلیمە تازەکانیانمان سال‌بەسال بۆبنێرن وهاوکاری الەگەڵ دەزگـــا نیشتمانیەکانی عیراقدا بکـەن بۆ بەرزکردنـــەوەی رادەی سینەما وتەلەفزیون وبەرهـەم هێنانی‌فلیمی باش و پێشکەوتوو لەعیراق خویدا وبەهەردو زمانی عەرەبی وکوردی •• لەهەمـان کاتدا پێویستە زەریبـــەی زۆروگران بخرێتە سەر ئـــەو فلیمانەی کەلە روژئاواوە دێنە عیرق وزیان بەخشـن وەکـــو ئـەو فلیمانەی کەلە ســـەرەوە باسمان کردن •

تەلەفزیۆن :

لیرەدا پێویســـــتە ئەوەش بنوسـرێ کــــەدەربـارەی تەلەفزیونی کەرکووکە • کــە پێویستە ئەم تەلەفزیونە رادەی بەرز بکرێتـەوە لەلایەکەوە ، لەلایەکی تریشەوە پێویســـتە بـەشی‌زۆری بەرنامـــەکانی بەزمانی‌کوردی بێت‌وەبوئەمەش پێویستە دەزگاکانی حکومـەت یارمەتی‌بدەن وپرۆژەیەك دابنێن لەسلیمانی و کەرکووك و هەولێر بۆئەوەی‌رادەی هونەرو زانیاری وئەدەبی کوردی پێش‌بخـەن ، تاکوو ببێتە بناغە بۆ بەرنامـە کوردیەکـــان لە تەلـەفزیۆنی کەرکووکدا •

هۆگر گۆران

(لقی کۆمـــەڵێ هونەروو یژەی کوردی - لە بەغدا)

داوا لەگشـــت برادەران ئەکەین کـــە خاوەن بەهرەو توانای هونەریین وەك ئەمانەی خوارەوە :

١ - مۆسیقا •
٢ - هونەرەکانی تەشکیلی•
٣ - هونەرەکانی شانۆگەری
٤ - هەلپەرکێی کوردی •
٥ - گۆرانی کوردی•
٦ - نوسین لەگشت‌بابەتەوە (شیعر - چیرۆك - پەخشان)

کەوابێن و ناوی خۆیان تۆمار بکەن ، بۆ بەشدار بوونیان لەم لقە بەزوترین کات لەدانیشگەی هونەرە جووانەکان لای برادەر کاك - عەتا قەزاز - ، دوای ئەوەی کە پەیرەو و پرۆگرامی ناوخۆیی ئـەبێنێ ، جـــا ئەمێنێتە سەر خواست و ئارەزووی خۆی •

لقی هونەرو وێژەی کوردی
- بەغدا -
لێژنەی بەرێوەبەر

هونەر

چاو پێکەوتنێك لەگەڵ هونەرمەند جردیس عزالدین

پ١ ـ ئایا چ چیژوزەوقێكو مەبەستێك بوو ، بوە هۆی دەست داڵنت بەهونەری مۆسیقا ؟

و ـ ئەوەی لەبیرما بێ من هەر لەمنالییەوەهەستو سۆزم بۆ ئاواز دسازو مۆسیقا لارنەبوەوە ، خۆشترین کاتیشم ئەو کاتە بوو کە گویم لە پارچەیەك موسیقا ئەبوو، دیارە دەورو پشت و برادەر هونەرمەندەکانی کۆلانەکەمان دەورێکی باشیان دیت لەپەرەسەندنو پێشکەوتنما لەم بارەیەوە •

پ٢ ـ کامە هونەرمەندی کوردیو عەرەبیت بەدڵە ، وەبۆچی ؟

و ـ لەهونەرمەندانی کورد مامۆستا شەماڵ صائب کەیەکەم سازندە بوو شێوەیەکی نوێی بۆ مۆسیقای کوردیمان هینایەکایەوە وئاوازی کوردی پیشخست ، هەروا مامۆستا علی مەردان و طاهر توفیقو خوالی خۆش بوو کاویس ئاغا هەموو گورانی بێژانی فولکلۆری کوردی •

پ٣ ـ ئایا چ کەرستەی خاوی فولکلۆریمان هەیە کەببێ بەسەرچاوەی بەرهەمیموسیقای پێشکەوتوو ؟ وەچۆن ؟

و ـ هیچ گومان لەوەدا نەماوە کەمیللەتی ئیمەی کوردیش لەووی سامانی فولکلوری‌یەوە زور زور دەولەمەندە و حەقی شانازیشی بەم سامانەوە هەیە ، هەزارەها دەقی لاوكو حەیرانو بەیت ولاژەو سیاچە فانەو هورەی جافیمان هەیە کەتائێستا ئیشی لەناو نەکراوە ، جا هونەرمەندانو رۆشنبیری و شیری حەلاڵی خۆان ••!

پ٤ ـ تائیستا لە هیچ ئاهەنگ وزەماوەندێکشی ناوشارو دەرەوەی بەشداریت کردوە ؟ وەئەو گورانی وئاوازانەی کەپێشکەشت کردون چی‌یە ؟

و ـ لەهەندێ ئاهەنگی ناوشارا بەشداریم کردوە ، دووئاوازم هەیە (نسرینی ـ عبدالله دلسۆز) (لەچیم توراوی ـ هیوا سید احمد) نیازبارمم ئەو قاوغەیەی کە تائێستا کروشکەم لەناوی بەستبوو بشکێنم ولەدورە پەرێزی دوورکەمەوە و لەگەڵ ببرا هونەرمەندە جگەرسۆزەکان بێمەمەیدانی کارەوە •

پ٥ ـ ئایا هیچ پرۆژەی هونەریت بەدەستەوەیە ؟

و ـ تائێستا دوو ئاوازی نوێ لەبەردەستمایە ، یەکێکیان لە شیعری عثمان شاری‌یە ، دوەمیان دوو قولیەکەی کاك فوءاد سید محمدە • جگە لەمە ئێستا واخەرێکی دامەزراندنی تیپێکی موسێقام ـ لەگەڵ براکانما ـ بۆخزمەتی هونەری سەرفیرازی کوردی •

دەنگ و باسی هونەر

× لە ١٦ی ئەم مانگەدا هونەرمەند اکرم سعید ،ـ پیشانگای تایبەت بەخۆی ، لەهۆڵی قوتابخانەی ناوەندیی کچانی سلێمانی ئەکاتەوە •

× لەم رۆژانەدا ولەژێر چاودێری دەزیری روشنبیریو راگەیاندن منالاتی قوتابخانەی موسیقا کەسەر بەم وەزارەتەوەیە بەگێرانی یەکەم ئاهەنگی موسیقایان لەسەر شانۆی هۆلی خولد هەڵساون •

× لەحەفتەی رابردودا پیشانگای نوتوگرافی هینی وێنەگری سلوڤاکی (مارتن مارتینگ) کرایەوە ، کە کامسیرەی ئەم هونەرمەندە بلیمەتە گرتویەتی دەربارەی گشت کونجەکانی ژیان ، لە وولاتی چیکوسلۆڤاکیادا •

× لە ١١ـ٣ـ١٩٧٠ ئەم مانگەدا چیرۆکی (گیچ) لەسەر شونۆی سانەوی کوران لە سلێمانی پێشکەش ئەکرێ •

× لەپێشبرکەی ئەم ساڵەدا ، وینەی دەسکردی منالاتی ٦٠ وولات کەگوڤاری شانکارشی‌یە هیندستانی پێی هەڵئەستێ ، پێشاندرا ئەوەی شایانی باسە کچە قوتابی‌یەکی سوڤیاتی ـ ١٥ ساڵ ـ بەرزترین خەلاتی لەم پێشبرکەیە بەرکەوتووە •

× مەرجەکەی تاکە حەوێز ـ تەمسیرییەکەی ئیزگەیی‌یە ، بەم نزیکانە لەلایەن قوتابیانی هونەرەوە پێشکەش کرا کە لەنووسینی کاك طلعت سامان بو •

× بریاروایە کە فیلمی ـ سەدویەك شەو لەبەغدا ـ دا کە هونەرمەند قاسم سعدی دەری هێناوەو سەرپەرشتی‌ی کردوە ـ لەچیکوسلوڤاکی‌یادا ـ لەم دوایی‌یە لەپیشاندانێکی تایبەتیا لە ـ بەغدا ـ پیشان بدرێ •

× لەم دوایی‌یەدا لەسەر شانۆی ستانپلاڤیسکی ونمیرۆ دا فشینکۆدا ـ لە موسکو ـ باڵێ یەکی تازە کەبەنازناوی ـ ستراوسیانا ـ یە ئیش کردنی تێدا هاتە ئەنجام •

× بەم زووانە یاسای ئەنجومەنی مۆسیقای نیشتمانی دەرئەچی دوای ئەوەی کە وەزیری رۆشنبیریو راگەیاندن بریاری لەسەرئەدا • ئەوەی راستی‌بێ لەمەدا ئەوەیە کەئەم یاسایە زۆرەها کاروباری موسیقی وفولکلۆری وەدەست ئەخات ، کەئێستا تەنیا خەون وپرۆژەیەکە لەلای هونەر مەندو پسێوران •

× ئێستا وینەگری جیهانی (سەباستیان‌ماتا) کەزۆر لەرەخنەگران شان بەشانی هونەرمەندی مەکسیکی (سکۆراس)ی دائەنێن وبەجێگری (بێکاسو)ی ئەدەنە پێنووس سەر لەقاهیرەئەدا • ئەم هونەرمەندە لەشیلی لە دایك‌بوە ، کەلچەری هونەری لەلای شاعیری ی سوریالیزمی فەرەنسزی (ئەندرێ پریتۆن) وەرگرتوە • لە (کوبا) دا « هاونیشتمانی سەربەرزی » پێدراوە ، لەبەر ئەو هەڵوێستە مەردانانەی کە پێی هەڵساوە بۆ مرۆڤایەتی‌وئاشتی‌و شۆرش لەگشت کونجی جیهانا •

تریفە

لەرێکەوتی ٦ـ٣ـ١٩٧٠ژمارە (٣) پەخشنامەی‌سەردیواری (تریفە) ناو دەرچوو •

ئەوەی شایانی شانازی‌ودلگوشادی‌یە، ئەم پەخشنامەیەدەستەیەك لەقوتابیانی بەشی کوردی ـ دانیشگەی ئاداب دەری ئەکەن • چەشنەهاووتارو شیعرو چیرۆكوفولکلۆر ورۆشنبیری کوردی تیا بەدی‌ئەکرێ •

هیوادارین (تریفە) هەوڵ‌ئەقەلایەك وپرۆژەیەك بی‌بۆئەوەی‌ببێ بەگۆڤار یارۆژنامەیەك ولەم بەشەوە سەرهەڵبداتو هەموو ئەو پێنووس‌وبەهرەو توانا گەنجانە لەدەوری خۆی کۆ بکاتەوە •

institut kurde de paris

ویـژه

زمانەوانی
محمد عبده أمین

وێ یان وَ

لەم دواییەدا لەبەرهەمەکانی هەندێك لە نووسەرانی بەرێزدا پیتێکی ،نوێ بەرچاومـــان ئەکەوێت ، ئوایە ئەمە دەنگێکی جیاوازەو پێویستە وێنەیـەی تایبەتی خۆی هەبێت • جا پێش ئەوەی لەچەوتی یان ڕاستی ئەو پیتە بدوێم بە پێویستی ئەزانم ئەوە بخەمە پێش چاری نووسەرو خاسبێژانی – أدیب– بەڕێز کە ئەوان سەربەخـــۆ وەبەبێ لێکولینـەوەو خستنە پێش‌چاو ، مافی ئەوەیان نی‌یە دەستکاری شێوەی نووسینی زمانەکـەیان بکەن وە بـــە ئارەزووی خۆیان پیت یــان دەنگی نوێی بۆ دروست بکەن‌و بیسەپێنن بەســـەر خۆیان‌و خوێندەواراندا ، بەڵام ئەگـەر هات‌و کەلێن‌و کەم‌و کورپەکیان لە زمانەکەیاندا بەدی‌کرد یان هەست پێ‌کرد پێویستە پێش چارکردنی، مەبەستەکە بخرێتە ڕوو بۆ خاسبێژو خوێندەواران وە ئاگادار بکرێن بۆ ئـەوەی بتوانرێت بەرهەمەکانیـــان بەئاسانی بخوێنرێتەوە ، لـــە لایەکی تریشەوە ئەو نوێ‌کردە (احداث) هەڵسە نگێنرێت‌و بـــەراورد بکـرێت ، پاش پەسندکردنی لەلایەن زوربـەی خاســبێژان‌و خوێندەوارانـەوە بچەسپنرێت •

لێرەدا مەبەستمان لەو دوو پیتەیە کە لە ناوەڕاســـتی ووشەی (خوێن)دا ئەبینرێت کە تائێستا بە (وێ) نووسراوە کەچی ئێستا هەندێك لـــە نووسەران بە (وَ) ئەینووسن – خوَن – •

پیتی **(و)** لە زمانی کوردیدا تا ئێستا دوو دەنگی تری لێ وەرگیراوە کـە ئەمە گۆڕانـە بەرەو دواوە ، لەیاسای گۆڕانی (تطور) زماندا ، چونکە ئەم گرڕانە ئەبێ بەرەو ئاسـانی‌و ڕێك‌و پێکی بروات نەك بەرەو قورس بوون‌و سەر لێ‌شێواندن ئەمەش سەر لێ شێواندنە ••!
جا ئەگەر لەڕووی‌زانیاریەوە – ڕێ زمان – چەوتی یان ڕێکی **(وَ – خوَن – دوَنێ)** ڕوون بکەینەوە ئیتر پێویست بـــە درێژەدان ناکات لە هیــــچ ڕوویەکی ترەوە ، ئەم ناوانە :
نوێن ، سـوێنە ، خوێن ، شوێن ، دروێنە ، ئاوێنە ••• هتد •

وە ئەم کردارە ڕانەبوردوانە (مضــــارع) : ئەنوێنێ ، ئەسوێت ، ئەڕوێنێ ، ئەشێوێ هتـد •

ئەو ووشانەن کــە دەنگی (وێ – وَ) یان تیا دێتــە بەرگوێ • جا باواز لە ناوەکان بهێنین‌و باسی شێوەی ،نووسینی ڕاستی ئەم دەنگی (وێ – وَ)یە لە کردارەکاندا بکەین، چونکە؛

١ – کردار پتر یاســـای ڕێ زمانـــەوە ڕوون بــووەوە
٢ – ئەگەر لە ڕووی زانیاری ڕێو زمانـــەوە ڕوان بووەوە ئیتر پێویست بە چەندو چۆن ناکات •
٣ – ئەو دەنگی (وێ – وَ) یەی کە لە ناوەکاندا هەبوون هەر ئەو دەنگە یە کە لـــە کردارەکاندا هەیە •

چاووگی – مصــــدر – ڕواندن –کرداری (ئەڕوێنێت ئەڕوێنـم ••• هتــــد) ی لێ‌وەرگیراوە •

چاووگی (ڕووان) – کرداری **(ئـەڕوێت ، ئـەڕوێن) ی وەرگیراوە –**

تەماشا ئەکەین‌پاش لابردنی پیتی پاشگر (دن ، ن) وە دانانی پیتی پێشگر (ئە) لـە چاووگەکـەو بۆ چاووگەکـە ، ئەو (الف)ەی ناوەڕاســـتی چاووگەکە لەکردارەکەدا ئەبێت بە (یٚ) •

ڕواندن ، ئـــەڕو یٚنێت ، ئەڕوێ نم •
ڕووان ، ئەڕوێ ، ئەڕوێن•

ئەم یاسایەش بۆ هـــەموو چاووگێك کە لەسەر ئـــەو شێوەیە بێت ئەگونجێ وە لەمە بەولاوە یاسەیەکی ترنیـــە بۆ ئــەو جۆرە چاووگانە لـــە گۆڕینیاندا بۆکرداری‌ڕانەبوردو

بڕوانە ل ١٠

بابەتاهیری هەمەدانی

شـــاعیرێکی کـــوردە

محمد حسن جوجه

سیەم :– دیوانەکانی بابـە تاهر کەلەلایەن فارسەکانـەوە چاپ‌کراوە ئەبینی کردویانـــە بەدوو بەش ، بەشی یەکـــەم لەبەر ئەوەی چەند ووشەیەکی فارسیان تیدایە بەتەووی بەهی بابە تاهری دائەنین ، بـــەلام بەشی دووەم لـــەبەر ئـەوەی بەتەواوی ووشەکانی شـیوەی لورری کوردین شکێیان لیـــەو ئەلین هی بابە تاهرنیە ئەوەش هەر لەبەر ئەوەیە چونکـــە ئەوەی ئەوان شکیان لێیـــە بەتەواوی کوردین و فارسەکان تیێ ناگەن بەلگەش بو ئەمـە [چاپی‌تهران – دیوانی بابــە تاهر – مؤسســـە مطبوعات امیرکبیر سالی ١١٣٣ شەمسی] جـالێـرەدا ئەومـــان بۆ دەر ئەکەوی ئەگەرچی فارسـەکان بابە تاهر بەفارس لەقەلـــەم ئەدەن بەلام خوشیان شـکیان هەر لێ‌یە •

خویندەواری بەرێز لام وایە بەتەواوی ئەوەمان بۆ دەرکەوت کە بابەتاهر کوردەو بەکوردیش چوارینەکانی‌داناوە • ئەمینیتە– وە سەر ئەوە کەبلێن ئایە چ هۆیێك هەیەکە تائیســـتا لەلایەن زور کەس ئاشکرانیە کە بابە تاهر بەکوردی چوار– ینەکـــانی دانەناوە بگـــرە هەندێکیش لە کوردەکان دوو دلن لەسەر ئەمە •

لە وەلامدا ئەلێن چـــەند شتیك هـەبو تاماوەی ئـــەم سالانەی دوای دا ببـوە هۆی ئەو گیروگرفتە ئەویش ئـــەم هۆیانەی خوارەوەبو •

١ – تائیستە لێکولێینەوەیکی زانیاری لەزمـــانی کوردی دا بەرامبەر بە هۆنراوەکانی بابە تاهر نەکراوەو هەروا رویشتووە کـە چوارینەکانی بابە تاهـــر بەفارسی ووتراوە تائەم دواییە مامۆستای بـەرێز علاء الدین سجادي بەدورو درێژی لەسەر ئەم باســـە دواوە لەکتێبـــی الێکوڵێینەوە لـەئەدەبی کوردی سالی ١٩٦٧ زایین •

٢ – ئیملای کوردی تا سالی ١٩٢٠بەلکو پاش‌ئەو مێژووەش زۆر هەر لەسەر ئیملای عەرەبی بوو ، نووسەرو ئەدیبەکانمان ئەگـەرچی بەرهـەمەکانیـــان کوردی بوون بەلام لەســـەر شێوەی ئیملای عەرەبی ئەنوو– سرایەوە • لەسەردەمی بابـــە تاهر فارســـەکان حوکم داری کوردستانیان کردووەو دەسە– لاتیان بەسەر زوری ناوچەکانی کوردستان‌گیراوە • هــــــەر نووسینە وییێك هەبوایە لـــە سەر شێوەی فارسی چاپیـــان ئەکرد • جا لێرەدا چوارینـــە کانی بابە تاهر بەر ئــــەم کارەساتانە کەوتبوو هـــــەر ئەوەش بوو ببوە هۆی ئەوەی زوربەی خوێنـەوارەکـــان کەچاویان بە چوارینەکانی بابە تاهر ئەکەوت نەیان ووت ئەمە فارسیە چونکە لەسەر شیوەی ئیملای فارسی ئەنووسرایەوە • بەلام ئیستا بێنین‌و چوارینە– کانی بابە تاهر لەسەر شیوەی ئیملای کوردی ئیستامان چاپ کەین ئەبینی نە کیش ئەگۆری‌و ئەقافیە هەروەك خوی ئەمیشەوە بۆ نمونە ئەو یەك لە چوارینە– کانی بابە تاهر ئەهینـــەوەو لەسەر شیوەی نووســـینی ئیملای کۆن‌و نوی واتە لەسەر شێوەی فارسی‌و کوردی ئەی– نووسینەوە بو ئەوەی بەتەواوی ئەو راستیەمان بو وباریکەوی بابە تاهر ئەلی :

عزیزون موســـم جوش بهـاره
چمن پر سبزه صحرا لالەزاره
دراین موسم دمی فرصت‌غنیمت
کەدنیای دنی بی اغتبـــاره

عەزیزان‌مەوسمی جۆش‌وبەهارە
چەمن‌پر سەبزەسەحرا لالە زارە
دەرین موسیم دەمی فرسـەت غەنیمت
کەدنیای دەنی بێ ئیعتبـــارە

لەکاتێکا کە سەیری بەشـی یەکـــەم بکەین بەبێ ئەوەی لەپیشـــەوە هیچان لێ زانیبێ راستەو خۆ ئەلێن ئەم هونراوە فارسیە بەبی ئەوەی بپرســین هیچ شاعرێکە بەلام کە سەیری بەشی دووەم ئەکەین خۆ ئەگەر نەش زانینی هی بابــە تاهری هەر ئەلێن ئەم هونراوەکوردیە تاچ رادەیەك جۆری نووسینەوە کاری هەیە لەبەرهەمی ،نووسەرو ئەدیب‌و شاعرەکانمان‌بەتایبەتی ئەوانەی پش چەرخی نوزدەم •

لەدوایدا وەکو بەپیوســـتی سەرشانی هــەمو نووسەرێك ئـــەزام ئەوانەی کەشـــــت نەنووسنەوە لەبابەت شاعرە– کانمان هەر ئەوەنەبی باســـی مێژووی ژیانی‌و چەند لــــــە هۆزاوەکانی چاپ بکەن بەلکو هەول بدەن لێکورینەوەیـەکی تەواو لە هونراوەکانیـــان (١) بکەن چونکە هۆنراوەکانیـــان پایەی کومەلەکەمان دەر ئەخات لە سەر دەمی شـــاعر لەهەموو رۆێکەوە چ‌لەروی پێشـــکەوتی زمانەکەمان و چ لەروی ژبانو خوو رەوشت ئەو سەردەمەو•

بو ئەم باسە تەماشای ئەم سەرچا وانەکراون :
١ – مێروی ئەدەبی کوردی علاء الدین سجادی •
٢ – ئەوەبی‌کوردی لێکولینە وەلە ئەدەبی کوردی ســـالی ١٩٦٧ زانین •
٣ – دیوانی بابە تاهر چاپی تهران موءســـــەی مطبوعات امیرکبیر •
٤ – چەند ووتاریك لــــە رۆژنامەکانی کوردیدا •

پاشماوەی ژمارەی پێشوو

چەپوکی ئادەمیزاد

نوسینی علی توانا

بالەسەرخو •• وڕد ورد •• **هونەرمەندان‌و بویژانی کوردا –** دەنکە خولەمیشەکانی پاشماوەی دارە سوتاوەکەی شـی‌کردەوەو تیکەلاو بەشەپولەکانی کرد – بەئەسپایی بەسەر لق‌و پوپو کەلای دارستانە ئەگیرسانەوە •

دەنکیك لەوتوزی خولەمیشە چوە گولیکەوەو ئیشـــانی و بەپەرەناسکەکانی لەپیلـــوی چاوی هینایە دەرەوە و چاوە پر ئاوەکانی لی‌زەق کردو، ووتی: لەکوبی‌وە ئەم بایەهیناتی ••

دەنکە خولە میشەکە هاتە دواندن ووتی :

ئەم بەیانی‌زوە لەدایك بـوم •• دوای ئەوەی دایکم لەجیی خوی ئاگریان تی بەردا و کەوتە دامرکانەوە •• هەرچـــەندە قیژاندم و گریام بەدیاریەوە •• بی‌سود بو زیاتر بەرەو نەمـان ئەچـە •• ئیتر کاتیکم زانـی شنەی بـــا لەباوەشی گرتـــم بی‌ئەوەی گویـــی بداتـــە کروزانەوەم ••

الەسەرخو گولەکە بەچـــاوە پرفرمیسکەکانیەوە ووتی ••

ئایا شەر لەباوەشی گـرن‌و بەرالیشـــاوی دامرکاندنەوەی دایـــان لەتاوی کوچی هاوبـــە شەکەی ژیانی‌بو ••

دەنکە خولەمیشـەکە وەلامی دایەوە :

باوکی پرر بەزەیم لەهەفتەی پیشـــودا پەل‌پەلیان کـــرد هەرچەندە داینم لەوگیـــژاوی سەرکەردانی یەدا هەفتەیەك بو ئەتلایەوە •• بەلام ئەم بەیانیە •• مروڤی بی‌بەزەیی – لـــە گـەل باوەش کردنی روناکایی روژا بەپەل‌و پوکانیا پەیدابون •• ولەکونەرەوە ئاگریان پیوە ناو تەنانەت بەقرچـــە قرچی جەستەی دایکـم کەئەلئە کروزا ئەهاتنە زەردەخەنە •

یەکیك لـــەو بی‌بەزەیانە •• روی کردە هاوریکەی ووتی •• ئەم زستانەمان خوا یـــاربی خەلوزیکی باشمان ئـــەبی‌و هەرچی درەختیکی نایاب لـــەم ،ناوەدابی ژیر ئاگری ئەنیـــین نالـــە بنەرەتا ئـــەم دارستانە میژوبی‌یە ئەکەینە دەشـــتیکی کـــاکی بـــــــەکاکی •••

هاوریکـــەی دوهـــــەمی بەتەوسیکەوە ووتی •• ئـــەی لەکاتیکا پیویستمان بەپشو بو لەژیر چە سیبەریکا راکشیین‌و لجەوییەنەوە • هاوریی‌یەکەمیان دایە قافـــــای پی‌کەنین ووتی بەپارەی ئەمدارستانە ئەوەنـــدە پارەدار ئەبـین کەپیویستیمان بەراکشاندنی ژیر ئـــــەم درەختانە نەبی ، تالە ناکو هەمو پیکەنینەکانیان بوەداچلەکـین چونکە یەکیك لەپەلە گەورەکانی

بڕوانە لاپەڕە (١٠)

Institut kurde de paris

ویێژە — ویێژە

ئەرکی لێکۆڵینەوەی ویێژەیی

لێکوڵینـەوە چی‌یە ؟ ئایا نرخو نموودێکی ئەرتۆی هەیە بەچاو نووسینی هۆنینـەوە ؟ ئایا رابەرو پێشەوای نووسەرە یا رێگرو رێگۆرپەتی ؟!

بۆ وەڵامی ئـەم پرسیارانە دوو دەستەهەن : دەســتەی یەکەمیان ئەڵێ : لێکوڵینـەوە نرخێکی وای نی‌یە و نووسـەر ئەوکاتە ئەکەوێتە لێکوڵینـەوە کەبیرو پێنووسەکـەی لـەبیرـ کردنەوەو نووسین تەپو کول ببن ، واتە کەنووسەر ئەبینی خۆی تواناو بەهرەی نوسین نی‌یە لێکوڵینەوە ئەکــا بەقـەڵغانێك‌و لـەپەنا ئــەو قەڵغانەیە تیری خۆی لەنووسەر ئەگرێ‌و گرو لەجـەڕی دڵی هەڵئەرێژێ •

کەچی دەستەی دووەم ەڵێ: نــەء !! وانی‌یـە ، بەڵکــو لێکوڵینەوە لەسەرووی هەموو پەراو راژەیەکە ، خۆئەگــەر

عزیز گەردی

لێکوڵینــــەوە نـەبێت وێژە بەتەواوی سەری تیـا ئەچێ‌و ژیانی کۆمەڵایەتی ئەو نەتەوەیە غەوغاو کەشاکەشەوە •

دیارە ئێمــەش بڕوامان ڕووناکاتە دەستەی یەکــەم ، بۆیەش ڕووناکاتە ئەم دەستەیە چونکە ، فەرموو بێنە پێش‌چاو ئایا ئەگەر لێکوڵینەوە لـەناو بچێ وێژە چۆن ئەکەوێتــە ئەپڕکۆ لە هــەنگاونانی بۆ پێشەوە ؟ تۆ ژینی نەتەوایەتی ئەوکۆمەڵە چی بەسەرا دێت ؟ خۆ ئەگەر لێکوڵینەوە ئەمینـی ئەوەش هــەرنابێ ، ـ ژیان لەچەوتەو چوێری خەســت ئەبێ‌و هەرکەسێ لەســـەر زیچکـەی ئارەزووی خـــۆی ئەڕواو ئەنووسێ‌و ئاگای لـە چاك‌و خراپ‌و ڕستی‌و چەوتی نامینی ، چونکــە یەکێ‌یـە جارجار ئاگاداری بکاتەوەو لە هەڵەوتێ کەوتن باڵی بگــرێ‌و رزگـاری بکات‌و بیهێنێتـــەوە سەر رێگای راست •

راســـتە : لێکوڵینـەوەی وێژەیی لەبەرهەم‌و ئاکـــاری هۆنـەر یا نووســـەر وورد ئەبێتەوە، بەرهەمەکەی ئەوانیش نموونەیەکی ژیانی کۆمەڵایەتی نەتەوەکەیانە ، چونکە هـــەر کارو کارەســـات‌و ڕووداوی کۆمەڵایەتی‌یەکی‌خورپەو سروش ئەخـاتە دڵی نووســـەرو ئەیبزوێنێ بۆ ئەوەی پارچــە هۆنراوێك یا پارچە پەخشانێك بنووسی‌و هەست‌و ســـۆزی بزواوی خۆی تیا دابرێژێ •

جا ئەوکاتەی هۆنەر ئــەو پارچە هۆنراوەیە بڵاو ئەکاتەوە بۆ ئەوە بڵاوی ئەکاتــەوە تــا باوەڕی‌خۆی بگەیەنێ‌بەخوێنەرو خوێنەریش لە بیروباوەڕی ئەوا دور دبێتەوە •• کەخوێنــــەر ئــــەم پارچـــــە هۆنراوە ئەخوێنێیتەوە جۆرە هەشتێك‌و چەشنە باوەڕێکی تیـــا پەیدا ئەبێ بەرامبەر هەستی نووسەر یاهۆنەر •

وائەبێ ئەم باوەڕەی ئــەو لەگەڵ هینەکەی هۆنەر یـەك ئەگرێ‌و هۆنراوەکەی پەسـند ئەکا • یا وائەبێ بیروباوەڕی دژوپێچەوانەی‌هەست‌و نەست‌و باوەڕی هۆنەر ئەبێ‌و لەگەڵیا یەك ناکەوێ •••• جا کـــە خوێنەر باوەڕی خۆی دەرخست بەرامبەر هۆنراوەکە ئەوا خۆی ئەبێتە (رەخنەگر ـ ناقد)و ئیشەکەشی ئەبێتە لێکوڵینەوە• ئەگــەر دانەبێ خوێندنەوە چ کەڵکی هــەیە ؟ خوێندەواری

بروانە ل ١٥

کاروان

کویە : فریشتە

هیشتا مابووی
بەرە بەیان
کروکپ ، بی‌هەست بوو
کـاروان
سپیدەی دا
لەروخ ئاسو
ئەستیرەی روژ بەدرو هەڵات
گەل کەوتە خو
دەنگی هەســـتە ، میللەت
دەهات
لەهەموو لایەکی وولات !
ئەیان ووت : روژە بەیانە
دەی هەستن کاتی کاروانە !
کاروانیەکان جازوو بەزوو
کەوتنە ریگا
تیکرا هەموو
بەرەو قوناغی ژین ئەچوون
بەهیوا بوون
بەئاوات‌و ئامانج بگەن •
بەلام کاروان بەهەلەچوو
تووشی جورە ها سەختی بوو
سپیدەکە بی وەختی بوو
سپیدەی دروزنە بوو !
ئەستیرەکە
ئەستیرەی کاروان کــــوژە
بوو !
جا کاروان پەرتە وازە بوو
ری‌ی هەلە بوو
لەزور جیگا
بەهوی ون کردنی ریگا !
کی‌بوو ری‌ی پی هەلە کردن ؟
بەرەو رووی مردنی بردن ؟!
کام خەتابار ؟
ئەستیرە سوورە گەشەکە !
لەجەرگەی شەوە رەشەکە !
لەکەل هەلات
وەختی نەبوو ،
ئەستیرەی کاروان کـــــوژە
بوو !
بەلام و چاوەری‌ی روژین
تاکو بەسەر بەرزی بژین !
بەئازادی !
بەدل شادی !
نەك بەژینیکی ژیر دەستی
بەدل پەستی !!
کام روژ؟
ئەو روژە رووناکەی
هەتا هەتا ئاوا نابی
دوایی نایی
هەول‌و خەباتی بو ئەکەین
رووناکی زیاتر پی‌ئەدەین
بەیەکیەتی گشت هیزەکان
بەتیکوشان
بەیارمەتی دانی کاروان
هەتا دوایی
بەبی وچان !!

هەواڵی ویێژە

● لەسەعات (٤)ی پــاش نیوەروی روژی ٣ـ٣ـ١٩٧٠دا کومەلی هونەرو ویژەی کوردی لەسلیمانی لەیانـــــەی فەرمانبـــەراندا لـە بیرەوەری دەساڵەی کوچی دوایی شاعیری کورد (سەلام)دا کوبونەوەیەکی پیك هینا •

لەو کوبونەوەیەدا گەنیـك وتارو شیعر بەو بونەیـــەوە خوێندرایەوە •• لەونە :ـنوری وەشتی وتاریکی بەکـــوردی خوێندەوە • وەپاریزەر محمـد صدیق بەناوی کومەلـــەوە ، سیروان جاف نایبی محافـیز ، شیخ محمدخال وتاریـــــك بەعەرەبی ، رمزی معــــروف ـ شیعریك ـ، مەلا محمــــدی مصطفی کوردی ـ وتاریـــك بەعەرەبی ـ ، ا•ب• هــەوری ـ شیعریك ـ ، رزگار نــوری شاوەیس ـ وتاریك بەعەرەبی ـ شاکر فتاح ـ وتاریك ـ ،کاکەی فەلاح ـ شیعریك ـ، کامــل ژیر ـ ـ شیعریك ـ ، شیرکو بی‌کەس ـ شیعریك ـ ، جمال شاربازێــری ـ شیعریك ـ ، حسیب قەرەداغی ـ شـیعر ـ، ساجد ئاوارە ـ وتـــار ـ ، حسیبە احمد ـ شیعر ـ، ناهدە شیخ سەلام ـ وتار ـ •

نرخ شناسی

نرخ شناسی لیکولینەوەیەکی ئەدەبی‌یە دەربارەی رەخنــەی ئەدەبی هەر لەکونەوە هەتـــا ئەمرو ، لەنووسینی ماموستا علاءالدین سجادی لەم روژانەدا کەوتە بازاری چاپەمەنـــی کوردی‌یەوە •

بژی مروڤ

کومەلـە چیروکەکەی چیروك نوسی لاو « کمــــال رووەف محمد » « بژی مروڤ » کەوتە بازارەوە ، ئەم بەرهەمـــەی « کاك‌کمال » بریە لە «٦ کورتە چیروکی کوردی» وە بەرهەمیکی کەلك دارە لەساما‌نی چـیروك نوسی کوردی •

مەسەلەی ویژدان

چیروکیکی کوردیە لەنوسینی شاعیری بەسوز احمد موختــار جاف ، پیشەکی‌و لیکولینەوەی دکتور احسان فوئاد ، کەوتــە بازارەوە •

●

تاقگەی ووشە

لەکوششدا بۆ خۆناسینەوە هەموو ووشەکان ئەچنــــەوە بەرگی سروشتانەی خۆیان •• مروڤ بە (ووشـــــە) خۆی ئەناسێتەوە •

(سقراط) ئەڵی : (خۆت بناسە) •

(زارا) ئـەڵی : (بـیری چاك • ووتەی چاك • کردەوەی چاك) • بەمە مەرجەکــانی مروڤی تەواو ، دێتە دەس •

کە ووشە کلیلی خۆناسینەـ وەیە ، جا بوچ ئازاری ئەدەین‌و بەندی ئەکەین ؟ ووشەی چاك مێشك ئەخاتە گـــەرر ••• مێشك خوێنی خاوێنی گـەش ئەداتە دل ••• دڵ هیز ئەداتە دەس •••

وەس بەیاری مروڤ ئەکیلی‌و شەتلی بەهار ئەچینی ••

سزاداني ووشــە ئەبێتــە هەلمي چلپاوێکی بۆگەن ، لـە دەروونێکی رزەش داگیرساوەوە بلق‌ئەدا • بۆیە پیتە سزادراوەکان ئەفلیجن •••

بە دریژایی رریچکـــەی مروڤایـــەتی ، گۆل گـۆل ، خوێنی پیتە ئازاردراوەکـان ، مەی‌بوون ••• هەرگۆلیــکی یادێکە ، لە هەر یادێ‌دا ••• روخساری هیــوا نەمرەکانی مروڤ ، ئاشکرایە :

هیوای ژیانیکی ئاسودەیی‌و دلنیایی‌و سەرنانەوە ، دوور لە ئەشکەنجەو مەترسی‌ی دوارۆژ•

گیانە ! بەوە بەختیارم ••• بە بەرچاومەوە ، شەفەقی ئەو هیوا نەمرانە بەهــەڵدێ ••• ووشە جوانەکان ئەگەشێنەوە، لیلایی داتێ بەچاوی جانەوەری دوزەخدا ••• بەلگەم لێ‌مەگرە خەیالاوی نیم •

ئەوانەی ئەقیژینن‌و شـینـ ئەکەن : لــەم چەرخە بەرزە نەگەیشتوون • لەوە جوانتر • میللەتان رزگاریان ئــەبێ ؟ لـــەوە بەرزتر ••• مروڤ مافەکانی ئەسێنیتەوە لە هێزی مردن‌و مەترسی ؟

کەسێ چاوی بەتیشکی ئەم شەفەقەئەرخەوانە نەشوریتەوە کوێربینایـــە • کوێرایی دابێ بەسەر چاوی خوێن‌مژەکــــانی رەنجکیشاندا •••

گیانەکەم ! کە ئەمرۆ لە دوێنێ هەموو گرم‌و هۆررەیە ؟ ئـــەم هاژەی بارانی بەهارە ؟ ئـــەم زریکەی فیتنام‌و فەلەســــتین‌و ئەنگولاو موزامبیقە ؟ ئـــــەم هەستە گەرمەی بەفری ساڵەـ کانی مەترسی‌و مردن‌لەعیراقدا ئەتوێنیتەوە ؟ ئەمانە هـــەموو ئۆخەیەك بـــــە دلت نادەن ؟ بزەیە ناخەنە سەر لێوت ؟

واتە : بێ‌بەشی لەچەشکەی کامەرانی ••• فــەرموو خۆت بناسەوە• ئەو هەزارەها ووشە بەندکراوانە لە قولایی ویژدانتا رزگارکە •••

بروانە ل ١٤

بەهلی نووسێك

institut kurde de paris

باشماوەی [میری شورش]

جەماهیری عیراق بە عەرەبو کوردی‌یەوە بە پیخوشحالی‌و پشتگیری‌یەوە ئەم بریارو کارانەی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورشیان وەرگرت •• ئەم کارانەی ریگەی خوش کرد بو رویشتن بو پیشەوە بەرەو هینانەدی ئەو ئامانجە بەرزانەی سەراپای گەل مەبەستیانەو هیزو تواناو ووتەیان لەدەوری کو کردوتەوە •

بەو پی‌یەی سەرەوە ، ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش، کەوتە پەیوەندی بەستن لەگەل سەرکردایەتی بەریز مصطفی بارزانی سەروکی پارتی دیمکراتی کوردستانیداو ئالو گوری بیرورا کراو هەموو لایەك بە پیویستی قبول کردنی ناوەروکی ئەم بەیانەو جی‌بەجی کردنی قایل بووو • کە سەلماندنیکە بو سووربوون لە قول کردنەوەو فراوان کردنی ئیش کردنی کاریگەر بو تەواو کردنی هویەکانی پیشکەوتنی روشن بیری‌و ئابوری‌و پیشخستنی گشتی لە ناوچەی کوردی‌دا • کە لە پیش هەموو شتیکا بەو نیازەیە جەماهیری کوردی بتوانن مافی رەوای خویان بەکار بهینن‌و بەراستی بەشدار بن لە بنیاتنانی نیشتمان‌و خەبات‌کردنا لە پیناوی ئامانجە نەتەوایەتی‌یە مەزنەکانیا ، لەبەر ئەوە ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش بریاری دا :ـ

١ ـ زمانی کوردی ، زمانیکی رەسمی ئەبیت ، شان بەشانی زمانی عەرەبی ، لەو ناوچانەدا کە زوربەی دانیشتوانی کوردن ، وە زمانی کوردی ، زمانی فیرکردن ئەبیت لەم ناوچانەدا ، دەرسی زمانی عەرەبیش ئەوتریتەوە لە هەموو ئەو قوتابخانانەدا خویندن تیایاندا بە کوردی‌یە ، هەروەها زمانی کوردی ئەخویندری لە سەرانسەری عیراقدا وەك زمانیکی دووەم لەو سنورەدا کە یاسا دای ئەنیت •

٢ ـ هاوبەشی کردنی برا کوردەکانمان لە حوکم کردن‌دا ،وە جیاوازی نەکردن لە بەینی کوردو کەسانی ترا لە وەرگرتنی وەزیفەو کاربەدەستی گەورە بە شوینە گرنگ‌و ناسکەکانی وەزیفەی دەولەتیشەوە ، وەك وەزارەتەکان و سەرکردایەتیەکانی سوپاو جیگەی تریش••• ئەم شتانە هەمیشە لەو مەبەستە گرنگانەبوە کە حکومەتی شورش هەولی جی‌بەجی‌کردنی داون ، وە لەکاتیکا حکومەت ئەم مەبدەئە بریار ئەدات ، ئەوە ئەچەسپینی کە ئەبیت ئیش بو جی‌بەجی‌کردنی بکریت بە ریژە (نسبەت)یکی عادیلانە ، لەگەل رەچاوکردنی مەبدەئی بە توانایی وە ریژەی دانیشتوان ، وەئەو بی‌بەشی‌یەی برا کوردەکانمان دوچاری بوون لە رابوردوودا •

٣ ـ لەبەر ئەو دواکەوتوویی‌یەی تووشی نەتەوەی کورد هاتوە لەمەوپیش لە رووی سەقافی‌و پەروەردە کردنەوە ، نەخشەیەك دائەنریت بو چارکردنی ئەم دواکەوتنە ، ئەویش لە ریگەی :ـ

أ ـ پەلە کردن لە جی‌بەجی‌کردنی بریارەکانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش ، دەربارەی زمان ومافە سەقافیەکانی گەلی کورد ، وە بەستنی ئامادەکردن‌و ئاراستەکردنی ئەو پروگرامانەی کە پەیوەندیان‌بە مەسەلەی نەتەوایەتی کوردەوە هەیە ، لە ئیستگەو تەلەفزیون ، بە بەریوەبەرایەتی گشتی سەقافەتی کوردیەوە •

ب ـ گیرانەوەی ئەو قوتابیانەی دەرکرآبوون یان ناچار بوون خویندن بەجی‌بهیلن بە هوی زروفی شەری ناوچەکەوە •• بو قوتابخانەکانیان ، وە چاوپوشی کردن لە تەمەنیان ، وەیان دوزینەوەی چاریکی بەجی بو گیروگرفتەکەیان •

ح ـ زیاد کردنی کردنەوەی قوتابخانە لە ناوچەی کوردی‌دا ، وە بەرزکردنەوەی رادەی پەروەردەو فیرکردن ، وە وەرگرتنی قوتابیانی کورد لە دانیشگاکان‌و کلیەی عەسکەری‌و ناردنیان بو دەرەوەی ولات بو خویندن (بعثات‌و زمالات) بە نسبەتیکی عادیلانە •

د ـ فەرمانبەرانی یەریوەبەریتی‌یەکان هەموو کورد ئەبن، لەو ناوچانەدا کە زوربەی کوردن ، وەیان لەو کەسانە ئەبن کە کوردی باش ئەزانن هەتا لە تواناد بیت ، وە لی‌پرسراوە سەرەکی‌یەکان (محافظ ، قائمقام ، بوریوەبەری پولیس ، بەریوەبەری أمن ، وە ئەم جورە وەزیفانە) لە ئیستەوە دیاری ئەکرین وە دەستبەجی دەست ئەکەن بە ئیش‌و کاریان و بە گەشە پی کردنی دەزگا کانی دەولەت لە ناوچەکەدا ، لەدوای راویژ کردن لەگەل «لیژنەی بەرزی» سەرپەرشتی کردنی جی‌بەجی‌کردنی ئەم بەیانە » بەشیوەیەك کە جی‌بەجی کردنی مسوگەر بکات وە یەکیتی نیشتمانی بەهیز بکات ، وە هیمنی بچەسپینی لە ناوچەکەدا •

٥ ـ حکومەت دان بە مافی گەلی کوردا ئەنیت لە دروست کردنی ریکخراوەکانی تایبەتی بو قوتابیان‌و لاوان‌و تافرەتان‌و ماموستایان ، وە ئەم ریکخراوانە ئەندام ئەبن لە ریکخراوە نیشتمانیە عیراقیەکانی وەك خویان •

٦ ـ أ ـ دریژە ئەدریت بە کارکردن بە بەندی (١)و (٢) لە بریاری ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش کە لە روژی ٥ـ٨ـ١٩٦٨ دەرچوە ، هەتاکو بەرواری دەرکردنی ئەم بەیانە ، وە ئەمەش هەموو ئەوکەسانە ئەگریتەوە کە هاوبەشیان کردوە لە شەرو رووداوەکانی ناوچەی کوردی‌دا •

ب ـ کریکاران‌و فەرمانبەران‌و مستخدمەکان ، چ مەدەنی‌و چ عەسکەری ، ئەگەرینەوە سەر کاروباری خویان ، وە ئەمەش ئەکریت بە بی خو بەستنەوە بە «مـلاك» وە سوود لە مەدەنی‌یەکانیان ئەبینریت لە سنووری پی‌وویستیەکانی ناوچەی کوردی خوی‌دا •

٧ ـ أ ـ دروست کردنی کومیتەیەك لە کەسانی شارەزاو پەیوەندی‌دار بە مەسەلەکەوە ، بو بەرەوپیش بردنی ناوچەی کوردی لە هەموو روویەکەوە بەوپەری خیرایی کە لە تواناد بیت ، وە بژاردنی زەرەرو زیانی ناوچەکە لەو سالانەی دوایی‌دا ، وە تەرخان کردنی «میزانیە»یەکی تەواو بو جی‌بەجی‌کردنی ئەمە ، وە ئەم کومیتەیە ئەبەستریت بە وەزارەتی کاروباری ژوروووەوە •

ب ـ ئامادەکردنی نەخشەی ئابووری بەشیوەیەك گەشەکردنی وەکویەك (متکافیء) مسوگەر بکات بو هەموو ناوچەکانی عیراق ، لەگەل رەچاوکردنی زورفی دواکەوتویی ناوچەی کوردی‌دا •

ج ـ تەرخان‌کردنی رەواتبی تەقاعدی بو خیزانەکانی ئەو کەسانەی کە شەهیدکراون لە کاتی شەرەکانی ناراست لەو کەسانەی کە بەشداری بزوتنەوەی چەکدارانەی کوردی بوون ، جگە لەمانەش بو ئەوانەی کە پەك کەوتە بون بە هوی ئەو بارە نالەبارەوە بەپی‌ی یاسایەکی تایبەتی گونجاو لەگەل ئەو یاسایانەی کە ئیستا کاری پی‌ئەکری •

د ـ کارکردن بو یارمەتی دانی زەرەرمەندو ئەوانەی پیویستە یارمەتی بدرین لە ریگای جی‌بەجی کردنی پروژەی خانوبەرەو دوزینەوەی ئیش بو بی‌کارەکان‌و پیشکەش کردنی یارمەتی عەینی‌و نەقدی گونجاو بژاردنیکی پەسند بو زەرەرمەندەکان‌و ئەوانەی کە پیویستیان بە یارمەتی دان هەیە، ئەمە بە لیژنەی بەرز ئەسپیرری وە ئەمە ئەوانە ناگریتەوە کە لە بەندەکانی سەرەوە باسکراون •

٨ ـ گەراندنەوەی دانیشتوانی دیهاتی عەرەبی‌و کوردی بو شوینەکانی پیشویان ، بەلام دانیشتوانی ئەو دیهاتانەی کە نابی بو جی‌نشینی‌و حکومەت ئیستملاکیان ئەکات بو بەرژەوەندی گشتی بەپی‌ی یاسا ، لەو ناوچانەی نزیك ناوچەکانی خویان دائەنرین‌و بژاردنیکی پەسندیان ئەدریتی لە جیاتی ئەو زەرەرەی ئەیکەن •

٩ ـ خیرایی کردن لە جی‌بەجی کردنی یاسای ئیسلاحی زراعی لە ناوچەی کوردی‌و دەسکاری کردنی بە شیوەیەك کە دەستەبەری نەهیشتنی پەیووەندیەکانی دەرەبەگایەتی بکات‌و جوتیارەکان پارچەی گونجاوی زوویان دەسکەوی‌و لە باجی زراعی کەلەکە بوو عەفوبکرین کە لە سالەکانی شەری ناخوشدا کوبونەتەوە •

١٠ ـ پیك‌هاتن لەسەر دەسکاری دەستوری کاتی بەم شیوەیە بو :

أ ـ گەلی عیراقی لە دوو نەتەوەی سەرەکی پیك‌هاتوە کە نەتەوەی عەرەب‌و نەتەوەی کوردە ، وە ئەم دەستورە دان بە مافە نەتەوایەتی‌یە ـ کانی میللەتی کورددا ئەنی‌و مافی کەمە نەتەوایەتی‌یەکانیش لە چوارچیوەی یەکیەتی عیراق •

ب ـ زییادکردنی ئەم بەندە لە مادەی چوارەمی دەستوردا زمانی کورردی ئەبی بەزمانی رەسمی لەگەل زمانی عەرەبی لە هەریمی کوردی •

ج ـ چەسپاندنی ئەمەی سەرەوە لە دەستور •

١١ ـ گەراندنەوەی ئیزگەو چەکی قورس بو میری وە جی‌بەجی کردنی ئەمە بەندە بە جی‌بەجی کردنی قوناغەکانی کوتایی ری‌کەوتنەکە •

١٢ ـ یەکی لە جی‌گرەکانی سەرەك کومار کورد ئەبی •

١٣ ـ یاسای موحافەزات دەسکاری ئەکریت بەشیوەیەکی گونجاو لەکەل ناوەروکی ئەم بەیان‌نامەیە •

١٤ ـ ئیش کردنی پی‌ویست پاش بلاوکردنەوەی بەیانەکە بە مشورەتی لیژنەی بەرزی سەرپەرشتی جی‌بەجی کردن بو یەك خستنی موحافەزات‌و وەحداتی ئیداری کە زوربەی کوردن بەپی‌ی سەر ژمارەکانی رەسمی کە ئەکری ، وە دەولەت

بروانە لاپەرە ١٥

پاشماوەی [چەپوکی ••

دایکم دوای سوتاندنی لە بنا کەوتەخوارەوەو کەوت بەسەر هەردوکیانا لەباوەشی پر تولەی گرتن •• ئیتر ساتیکی تر ئەو دەنکە خولەمیشانەی دوای من دین‌و بە لاتا تی‌ ئەپەرن •• بەرهەمی تولەن و جەستەی پلیشاوەیان تیکەلاو بەجەستە سوتاوەکەی دایکم بوە !••

پاشماوەی [زمانەوانی ••

وەکو :

شیواندن ، ئەشیوێت ،
نواندن ، ئەینوێنێت •
سوونەوە ، سووان ، ئەسوێت

کەوابوو (ێ) دەنگێکی تایبەتیەو پێویستە لەگەل (و)ە کە بنووسرێت ، وە ئەگەر بەشێوەی (وٚ) بینوسین ماناى ئەوەیە هەردوو دەنگەکەمان کردەیەك دەنگ‌و جیامان کردەوە لە شێوە ڕاستەکانیان کە ئەمەش یاسا ڕێ زمانیەکە تێك ئەدات •

واله کردارەکاندا نەمانتوانی دان بەبوونی ئەم دەنگە (وٚ) نوێ یەدابنێین •

ئینجا بێنە سەر باسی ناوەکان ؟ ـ

چاووگی (سوونەوە ـ سووان) کردارە رانەبوردەوەکەی ئەبێت بە (ئەسوێت) کەووشەی (سوێنەی)ی لێ‌وەرگیراوەو هەر (الف)ەکەیە بۆتە (ێ) •

وە لەچاووگی (نواندن) کرداری ـ ئەنوێـ •• نێت ـ وە ناوی (نوێن) ی لێ وەرگیراوە •

کەوابوو نەمانتوانی(سوێنەوە نوێن) بەشێوەی (سوٚنەوە ،نوٚن) بنووسین چونکە (ێ) کە لە بنچینەدا هەیە ، نە ئەگۆڕدری نە لا ئەبرێ •

جا ئەو دەنگەی کە لە ووشەکانی (سوێنەو نوێن)دا دێتە بەرگوێ کە (وێ) یە هەر ئەو دەنگەیە کە لەم ووشانەدا دێنە بەرگوێ ؟

دوێنێ ، شوێن ، گوێ ، کوێ ، هەوێن ، خوێن ، بلوێر، کوێر ، خوێری ، هەلوێست •

پابماوەی ل ٩

نەسیمی جوولانەوەی گوررانی ئەم چەرخە ختۆکەم ئەدا : بۆیە پێ‌ئەکەنم •

ـ بەمن مەلی : بێ‌هەستی ! لە پاڵ یاڵی کەلاوەکانا ، بەختیاری کوا ؟

ـ بەختیاری کوا ؟ هەیهۆ • گیانەکەم ! کە ئەمرۆ لە ددێنێ باشتر بێ‌و سبەی لە ئەمرۆ باشتربێ ••• ئیتر خەمی بیزاری چۆن رێگا دەرئەکا بەرەو دەروونی من ؟؟

ئیتر مەڵی : (خوزگەم بەپار) ••• خۆزگەم بەوانەی ئەمرۆ لەدایك ئەبن •

(بەپێ نووسێك)

institutkurde de paris

چیروکی ژمارە

ریبوار و ریگا

صدرالدین عارف

تیشکی خـور لەپشت شاخەکـەی بەردەممانەوە دەرکەوتو رەنگیکی زور دلگیري دا بەسەر بەفری لوتکـەو قەدپالی شـاخەکانی دەورو پشتمانا • قوراوی ریگاکـە بەتەواوی بیزاری کردبـووم • هەر چەندم ئەکرد نەم ئەتوانی بگەمە حەمە غەریبی هاوریم ، کە بە هەنگاوی بەهیمنی‌یـەوە ئەرویی •

هاوریکەم ، خوی لەقوراوی ریگـاکە لاداو کویرەری‌یەکی زیخاوی ، کە بەرەو شاخەکەی بەردەممان ئەرویی ، گرتەبەر • ئنجا ، پاش ئەوەی کەنزیـک پارچە شاخیکی زل بـووەوە ، ئاوریکی دواوەی‌داو ، بانـگی کردم •

زور مانـدوو بـووم • جگەرەکەی دەستم‌فری‌دا • ئەمە چوارەم جگەرەیە کـە لەنیوەی کەمتری بکیشم‌و فری‌ی دەم • لەبەر هیلاکی لەشم وەلامـی هاوریکەم نەداوە • چاوم هـەر لەقوراوەکەی بەرپیم بوو • وام بەبیراهات کە ئەگەر ئـەم بەشەی ریـگاکە تەواوبی پاشماوەی گەشـتەکەمان زور سووك‌و ئاسان ئەبیت • کەلی‌ی نزیك بوومەوە ، هاوریـکەم ووتی :

« لیرەدا جگەرە خوریـك دائەنیشین ، بو ئەوەی توزیـك بحەسیینەوە» • وەلامم نەداوە• بەتەواوی شەرم دای‌گرتبووم • ئەم زانی ئەم حەسانەوەیەی لەبەر منە چونکە ئەمە یەکـەم جارمە کەشەوو روژیك بەسەر پیوەبم • پرسیم :

« زورمان ماوە بگەینـە گوندەکە ؟ »

هاوریکەم چاوی بریبووە ئەو جگەرەیـەی ئەیپیچایەوەو ، تفەنگەکەشی نابووە باوەشی • ووتی :

« دوو سەعاتە ری‌ي‌ماوە » •

جگەرەکەی پیچایەوەو،زمانیکی بەدریژایی جگەرەکەدا هینـاو بەچەرخەکەی دایگیرساند پاش بی دەنگی‌یەکی کورت ووتی : ئیشەکەی چی‌یەو هـەولی

پاش حەسانەوەیەکی کورت

« ئەم ریگا بەقورگـیراوە بـەرازی لی دەرناچی ، زور ماندووی کردین » •

ئەمزانی بـەشی دوایی قسەکەی دلدانەوەیەکە بو مـن لەتەنیشت هاوریکەمەوە ، بەبی دەنگی ، دانیشتم • هەستم بەوەکرد کە دەمارەکانی رانـم بەتەواوی توند بوون ، خورپەی دلیشم لە جاران خیراتربوو • شیوەی باوکم هاتەوە بـەر چاوم • باوکم کیسەتووتنەکەی هەر بەدەستەوە بوو ، بەپشت نەبەستراوی ، هەتا کادانەکەی پشت مالمان کەوتەشـوینم هەولیکی زوری دا بوئـەوەی نەکەومە شوین حەمە غەریب • بەگویرەی قسەکانی بـاوکم ، حەمە غەریب لەپانزە سالی‌یەوە کەوتوتە ویل‌بوون‌و دەربـە دەری • « بو ماوەی پانزە سال کەس نەی ئەزانی لەکـوی گیرساوەتەوە ، یەکی ئـەیوت مردووە • یەکیکی‌تر ئـەیوت چووە بویەکی لەشارە گەورەکان بو ئیش‌کردن • هەریەکـە قسەیەکی ئەکرد • روژیکیان ، من‌و سوفي عەلي ، لەسیبەری دارتووەکەی بەردەم مزگـەوت دانیشتبووین ، جـگەرەمان ئەکیشاو باسی دنیامان ئەکرد، لەناکاو ، لاویکی بالا بـەرزی تیك سمراو رووی‌لیمان کردوو بەگـەرمی دەنگ‌و باسی گوزەرانی‌ی ئیمەو زوربـەی خـەلکی گوندەکـەمان گەرانەوەی حەمـە غەریب رووداویکی گەورەبـوو لەگوندەکەمانا • ئـەم لاوە خوین‌گەرمە ، بەزمانی پاراوو ، بەقسـەی سـەیرو سەرسوورینەری ، بیرواری بیروورای خەلکی گوندەکەمانی بەتەواوی شلەژاندبوو • چەند جاریك لەگەل مەلا سـەعیدا کەوتە مشت‌ومر • ئەوی جی‌ی سەر سوورمانە ، تائیستـا لەهیچ گوندیك نەیتوانیـوە ئوقرە بـگریت ئیشـیکی بەدەستەوەیە ئەگەر تەواوبی ، وەکوو خوی ئەلی ، ئیتـر بەتەواوی جوری ژیـان‌و رابواردنی ئەگورری ، بـەلام تائیستا بەکـەسی نەووتووە

کە گەشتەکەمان بەم‌جـورە چی‌ئەدا • » وادیار بوو باوکم گەلی‌شتی تری ئەزانی ، بـەلام نـەی ئەویست دەریان‌بخا پیویستیش نەبوو • زوربـەی ئەوشـتانەم لەخەلـکی گوندەکەمانەوە بیسـتبوو • ئەمزانی هاوریکەم تائیستا ملی بو زور لانـاوە بوچـارە سەرکردنی ئیش‌و کاری خوی • ئەمزانی ئەم‌جارەش هەر بـو ئەو مەبەستە هاتووە ، لەبـەر ئەوە زور بەپەروشەوە هاوری یەتیم کرد ، بو ئەوەی شـتیك دەربارەی تەنـگ‌و چەلەمەکەی بزانم •

دیسانەوە کەوتینە رویشـتن ، ئەوەندە پیرم لـە ئەنجامی گەشتەکەمان کردبـووەوە ، میشکم بەتەواوی قور بـوو بوو • ئەم پیاوە پیرە کی‌یـە کە بەلینی چـارە سەرکردنی مەسەلەکەی پی‌داوە ؟ هـەر چەندبـیرم ئەکـردەوە نەئەگەیشتمە هیچ ئەنجامیك •

کە گەیشتینە گوندەکـە چیشتەنگاویکی درەنگ بوو • چونکە لەدەمیکەوە بـیرم لەئەنجامي ئەم گەشـتەم ئـەکردەوە ، بـەتـەواوی شلەژابووم ، بەلام بەهیچ هیچ جوریك چاوەروانی‌ئەوە نەبووم

کوتایی بیت : ئەوکابرایـەی کەبەشوینیا ئەگەراین سی چوار روژ لەوپیش مردبوو ـ کەسیش نەی ئەزانی بون‌و لەبەرچی !

کەسەیریکی هاوریکەم کـرد بەتەواوی سەرسام بـووم ، چونکە بەهیچ جوریك هەسـتی بەناکامی نەئەکرد ، بەلـکو بەپیچەوانەوە سـیبەری زەردەخەنەیەك بەسەر لیوی‌یەوە دیاربوو • بی ئەوەی خـوی تیك‌دا ، دەستی گرتـم‌و لەگوندەکەی دەرکردم ، ئنجا بەندرمی‌یەکەوە ووتی •

« وادیارە ئەبی لەسەرەتاوە دەسی پی‌بکەینەوە ! » •

روون کردنەوەیەك

ساجد ئاوارە

کاك (احمد سـید علي) لەژمارە (٧)ی هاوکاری بەریزدا لەسـەر نووسینەکـەم (سەرەتایەك ، دەربارەی کورتە چیروك) چەند گلەیی‌یـەکی کردبو ، بو روون کردنەوەی :

١ ـ بەلی ئەو نووسینەم بو (پیشەکی) چیروکەکانی کاك (احمد سید علی)م نووسـی وابزانم سالیك زیاترە •••!

٢ ـ لەپیش دووسی مانگ پتر تریش کاك (احمد)م لەلای سینەمای سـیروان دی ، وە وابزانم هەندی لەقسەکانی خوی لەبیرچوەتەوە کە ووتی (رەقابە دەفتەرەکەی بو مورنەکـردم‌و نووسینەکانیش سـەری تیاچووە) بەلام پـیروزبایی لی‌ئەکەم کە بە (چپە)کـەیا دەرکەوت دەفتەرەکە ماوە ••!

٣ ـ نووسینی پیشەکی‌یەکە لام مابووو ووتم ئەگەر دەفتەرکە چاپ نەکری بوچی بفـەوتی هەندی دەست‌کاریم کردو بـو (هاو کاری)م نارد بوسوودی گشتی بلاوبکریتەوە ، بەبی هیچ نیازیکی خراپ

٤ ـ هـەر نووسـینیك لەگوفاردا وەیا لەروژنامـەدا بلاوکرایەوە ، مانای ئەوەنی‌یـە مافی بلاوکردنەوەی جاریـکی تری بفەوتی ••!

٥ ـ هیوا دارم کاك (احمد) ئەوە لەدلی خویا بسریتەوە کـە وابزانی من پیم ناخوش‌بـوو ئەم (سەرەتایە) لە کتیبەکەی ئەودا بنووسری بویـە وام کردووە تا رزگارم بیت ••!

من هیوای گەورەم بـەکاك (احمد)ە چونکە لاویکی ژیری لی‌هاتووی خاوەن هەسـت‌و تیبینی ووردە ، وە ئامادەم لـە هەموو کاتیکا بەپی‌ی توانا لەمە باشتر یاریدەی بدەم چونکـە لای‌من پەئەندامیکی کـوردی بەنرخ دراوەتە قەلەم •

زور سوپاسی هەلسورینەران‌و روژنامەی (هاوکاری) ئەکـەم کەبەم دەمە تەقی‌ی برایانـە ، هەندی جی‌ی نووسـینمان لی‌تەنی ••!

institut kurde de paris

شۆڕشی ڕۆشن بیری لەچین دا

شورشی روشن بیری لەچیندا

بەلام بووە چون سیستەمە سوشیالیستەکان هەل‌ئەقولێن؟ رون کردنەوەی ئەمە ئاسان ئەبێ ئەگەر سروشتی سیستەمی سەرمایەداری شی‌کەینەوە ، کەوابو سەرمایەداری چی‌یە ؟

سەرمایەداری ئەوسیستەمەیە کەلەسەر زەبروزەنگی سەرمایە بەرامبەر کرێکاران پێك هاتووە ئەمیش لە رێککەی دەست گرتن بەسەر کەرەستەی بەرهەم هێنان ، دوواجار هەل‌لووشینی روژانەیان لە رێگەی بازرگانی‌و قازانجی‌نارەواوە وەبەو قەدەرەی سەرمایە نیشوونما ئەکات ، ئەوەندە دەرەفەتی راورووت کردنی خەلکی زیباترو فراوانتر ئەبێت . بەواتەیەکی تر دەرفەتی زیندوی سەرمایە لە دەست‌سەپاندنە بەسەر توانای کرینی (القدرة الشرائیة) میللەتان‌و دزینی بەرهەمەکانیانە .

سەرمایەداری بەسێ قوناغی مێژویی تێ‌پەریووە ، یەکەمیان قوناغی داهاتن‌و ئیستثماری ناوخویی ، دووهەمیان قوناغی نشوونما کردن‌و فراوان بون‌و ئیستثمار کردنی سامانی سروشتی‌و کەرەستەی خاوی پێویست بوپیشەسازی ، سێهەمیان قوناغی پەرەسەندن‌و داگیرکردنی وولاتان‌و بەشداری کردن لەگەشەدن بەتوانای کرینی میللەتان تانەو پلەیەی کە بەردەوامی فروشتنی بەرهەمەکانی زامن ئەکات‌و بەس .

لەم سێ قوناغە دەوری ئیستعمار لەپشت‌گیری کردنی سەرمایەداری ئاشکرا ئەبێت بەتایبەتی لە دەوری دوهەم‌و سێهەمی سەرمایەداری کە گەشەی‌دا بەهەندێ پارچەی هەژار لە رووی کەرەستەی خاوو پێشی‌خستن لەسەر حسابی هەندێ پارچەی‌تر کە دەولەمەندبو بەکەرەستەی‌خاو . پاش ئەم پلەیەر پاش ئەوەی بازرگانی بەو پەری سەربەستی کە هەیبو نەیتوانی هەرزنترین نرخ بو بەرهەم هێنانی سەمایەداری زامن‌کات ، ئیستعمار خوێ تێ هەلقورتاند بو ئەوەی میللەتان بەزەبری‌زور ناچارکات سامانی خۆیان بخەنە ژێر دەست بەسەرا گرتنی سەرمایەداری جیهانی ، هەروەها هەموو توانای مروڤایەتی خستەکار لە رێگەی سەپاندنی سیستەمی بێگاری لە هەموو ئەو شوێنانەی کە دەولەمەندن بەکەرستەی خاو .

ئیتر بەم‌شێوەیە چەوساندنەوە چەسپا تاوەکو میللەتانی چەوساوەو راورووت کراو بەرەبەرە هەستیان بەمەترسیەکانی مانەی سەرمایەداریان کرد ، کە ئیستعمار پشت‌گیری ئەکات ، وەبەرەبەرە دەستی‌یان کرد بەمومارەسەی مافی خویان لەبەرپا کردنی‌شورش لەپێناوی رزگاری سیاسی‌و ئابوری .

لەمەوە گێرمەوکێشە دەستی پێ‌کرد کەسەرنجام ئیستعماری نوێ دروست بو ، ئەم ئیستعمارە نوێیە توانی روخساری رزگاری سیاسی بشێوێنی لەرێگەی دامەزراندنی نوکەرەکانی خۆی ، وەلەجیاتی ئەوەی راستەو خوحوکم کات، حوکمی دایە دەست کونەپەرستەکانی نوکەربوی بەرێووەبەرن‌و بەرژەوەندەکانی بپارێزن ، نەك‌هەر ئەمە بەلکو رزگاری ئابوریشی شیواند ،

بروانە ل ١٥

نووسینی :

عبدالرحمن ابوقوس

وەرگێری : پ

وەرزش وەرزش وەرزش وەرزش وەرزش

هەوالی وەزرش لە جیهاندا

● لە دەورەی شەشەمی گەمەکانی ساحەو مەیان لە هولە داخراوەکان کە لە ئەلمانیای دیموکراسی کرا ، کچە ئەلمانی‌یەکە [کارییف بلیزر] ژمارەیەکی قیاسی جیهانی نوێی تومار کرد لە راکردن بەسەر تەگەرەکانا بو ماوەی (٥٥) م کە بەحەوت سانی‌یەو پێنجێکی سانیە بری‌یەوە .

● ئیسماعیل شافعی پالەوانی تنسی عەرەبی سەرکەوت بەسەر پالەوانی ئوستراليا ٦ بە ٣ وە ٦ بە ٣ لەو گەمەیەی کە لە لەندەن کرا ، بەمە ئیسماعیل بو بەپالەوانی جیهان هەروەها خەلاتێکی وەرکرد کە دە هەزار پاوەن بو ، ئەوی شایەنی باسە ئەمە دووەم جارە ئیسماعیل لەپالەوانی ئوستراليا ئەباتەوە جارەکەی پێشوولە ئەمریکا لێی بردیەوە .

● هەلبژاردەی ئیتالیای توپی پێ لەگەل هەلبژاردەی مەکسیك یەك بەیەك دەرچو لەو گەمەیەی کە لەسەر یارگەی مکسیکوی وەرزش کرا ، کە زیاتر لە (٥٠) هەزار سەیرکەر هاتبوون بو بینینی .

● بریاردرا لەسەر ئەوگەمانەی کە لە دەورەی دوستایەتی نێوان ك . ع . ی‌و یەکیەتی سوڤیەت برێتی بن‌لە توپی پێ‌و نیشان‌و بوکسێن‌و شەرەشیرو یاری گەشتی هاژوتن .

چی ئەزانی دەربارەی یاشین گەورەترین پاریزەری گۆل

لە ٢٢-١٠-١٩٢٩ یاشین لە دایك بووە وە لەناو مالێکی کرێکارانە پەروەردەبووە ، باوکی ئیڤان یاشین بووەو دایکی ئەلکسەندەرا بووە،وەکو هەموو منالانی‌تر تەمەنی بردە سەر ، بەلام جەنگی جیهانی نەیهێشت خوێندنی تەواوکات، بویە لەتەمنی (١٢) سالی‌دا بو بەکرێکار لە کارگەیکا . لەو سالانە ئارەزووی یاری کردنی توپی پی لای یاشین دروست بوو پەرەی سەند بویەکەم جار بوبە پارێزەری گولی کارگەکەوە لەوێوە بو تیپی دیناموی بەناوبانگ پاش دووسال لە مەشق کردنێکی زور زەحمەت ئەوەبو لە سالی ١٩٥٤ بوبە ئەندامێکی تیپی دینامو . لەم سالە یاشین یەکەم سەرکەوتنی بەدی هێنا کە یانەکەی بو بەپالەوانی دەوی لەیەکێتی سوڤیتدا ، پاش ئەمە بوبە پارێزەری گۆلی تیپی هەلبژیراوی سوڤیەتی ، سەرەنجام یاشین هەلبژیررا بەچاکترین پارێزەری گول لەجیهانا .

وەهەرچەندە یاشین لەوکەسە هەرە بەناوبانگانەیە لەجیهانی وەرزشدا وەکو بیلیەو بوبی شارلتون بەلام سەرەرای ئەمە نمونەی مروڤی پاك‌و ساکارە وەباوکێکی خوشەویستی هەردوو کچەکەیەتی [ئیریناو ئیلینا] .

لە سالی ١٩٦٧ یاشین هەلبژیررا بەنوێنەری موسکوو ئێستا لە قوتابخانەی بەرزی حزب ئەخوێنێت . چکە لە گەمەی توپێن یاشین زور راوی ماسی‌ی پێ‌ی خوشەو لەم سەفەرەی دووایی بو ئەلمانیای دیموکراسی چەند ماسیێکی گرتبوو پێشکەش ئەوکچانەی کردن کەهاتبونە لای بەبونەی هاتنی بوئەلمانیای دیموکراسی .

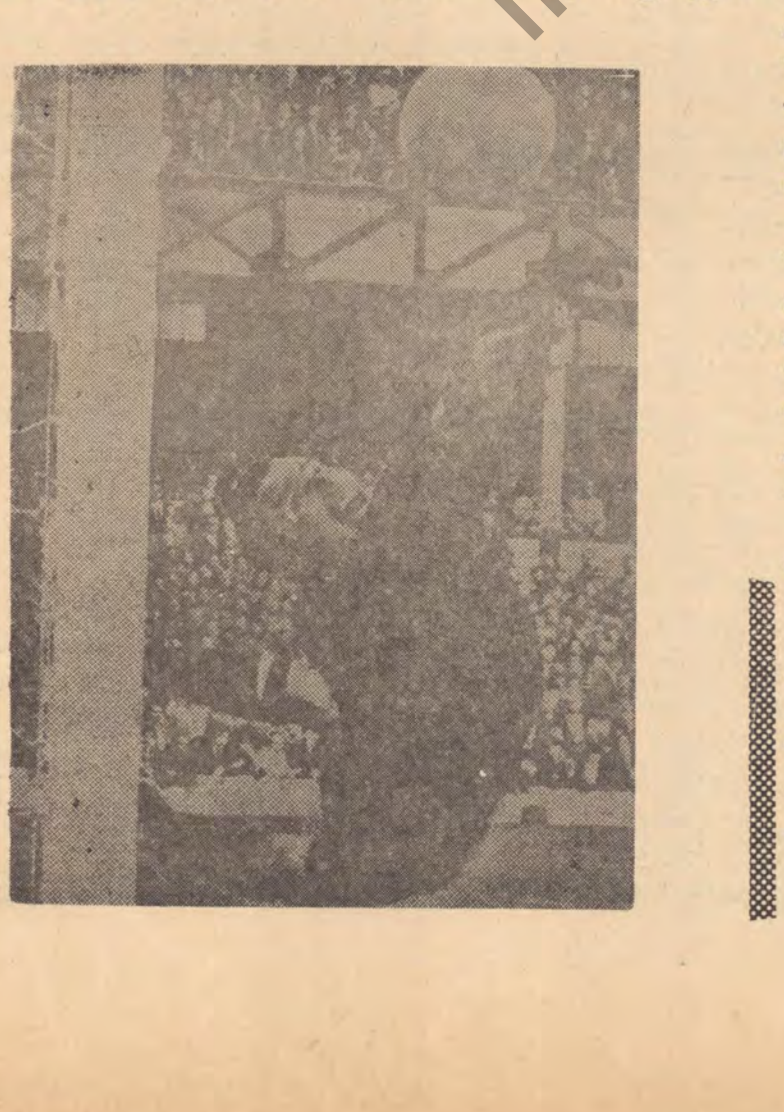

institutkurde de paris

هەمەڕەنگ

ئامادەکردنی علی نقشبندی

شـــارەزا

عیسەکی دلانی هەبو لوەختی حکومداریا پاشایت میر سیڤدینا لئمیدیی • دلانی ئیجـاخەکا دیارە لناڤ مزیریا دا گەلـەك دەمیت نەخوش بی پەری هەمی تاو ئیجاخو پرتیت کـوردا دا هاتین ، پاشی روی دانا هندەك ،نەخوشیا ئان پەر هاتیا کـو وەکـــری گـــەلەك ژ وان (عەشیرەتا) یی تڤقەتیاین ئان بیت (تەرەبەرا) بوینو چوینە جهیت دەرڤە ئان خینــەکا لی کەتی ئان یت بخو ژ بەر زور دری ئو نەقەتیا مەزنیت خـو چوینو لشوینەکا دی یـــا دویردەست دانابو بخو ئیشق کار ئان کری‌کاری یا کریو یت خو جهو بنەجە بشوین ئیـك ژ وان (عەشیرەتا) کو مزبری نە یت گەلەك بەلاڤ بوینـــو ببوشانی یت چوینە دەرڤـە ، هەر چە شینەکا چوینی دیـارن بزیرەکاتیا خو ئو میرانیا خـو ترسیانی ژ دژمنی • ئاقل مەندو سەیداو ماموستا یت چاك یت چاك یت ژی رابوینـــو میریت پاشی یی لناڤ هەبوین ژ بەری ئو نوکە ژی • دبیــــژن پاشایی میر سیڤدینا عیسی دانا جهی کار بەدەستا لنك خو ئو ریو بەراتی لناڤ حوکمی وی دکرو لنك پاشای یی پی دای بو ژ بەر ئاقلو تیگەهشتا وی ، گەلەك پەر هاتیو شولیت دنیایی پەری وی هاتبون بخو ئاقـــل ژی گرت بو • پاشایی چـــو کار نە تکرن دا پسیارا عیسی کەت پاشي دا وی کەت ، ئـو عیسی هەر یت گەل پاشایی بو لهاتنو چونا لناڤ باژیری ئـو لدەرڤە چنکو عیسی گەلـــەکی ئەمین بو بو پاشایی • دبیژن روژەکی پاشا دەرکــــەت ژ باژیری ئو چو بەیاری ، خــەوا پاشای هات ئینا نقست لبــەر کەلەکەکی ئو عیسی پرتـــەکا پەر چاڤ داداو باوەشنیك لی کر دا میڤی نە نهێن لەرو چاڤا • عیسی دیت (دیپشکەك) ژ وی کەلەکا (خم خورە) دەرکەت وڤ قەستا پاشایی کر •• عیسی بخو گوت : چ بکەم ! چاوا ئو بچە بکوژم •• دا پاشا ژ خەو نە رابیت • عیسی ما راوەستای دیپشك نیزیکی سەری پاشایی بو بیرا عیسی خەنجەری هات •• گوت : من دیت •• کوشـتنا بخەنجەری یا بی پیژنە یا بی دەنگ ، دی سەری خەنجەری گەهینمە پشتی دی بی خـــەم کـــــەم •• عیسی دەست دا حەنجەری نیمەن بی ز نافلابی دەرکەت دیپشك هیدی لســەر پی خو زڤری ڤە چو تلەلەکی را پاشایی هو چاڤیت خو زل کرن دیت عیسی یی خەنجەری تهەل کیشیت گوتی : ئەو چی‌یە عیسا ! عیسی گوت : پاشــــا چو •• پاشایی گوت : چـــە چو ••• عیسی گوت : پاشـــا چو •• پاشایی گوتی : ما چە بو •• عیسی گوت : پاشا چو دلی پاشای پیچەك ئالوز بو ، عیسی پی حەسیا کو دلی پاشایی یی ژی تەزی • دبیژن پاشـي وەختەکی کیم عیسی گوتـــە پاشایی هەکو تـــو سەغبیریا ئاشەکی لدەرڤەی باژیری بدەیە من ئەز دی زور کەیف خوشی بم •• پاشایی گوتی باشە ، خرابە ئاشەك یی هەی لبەری گاری هەرە بخو چی کە ئـو رینە بەر •

عیسی چو ئاش چی ڤەکـر ئو گیرا • دەمەکی دریژ عیسی بود دەستیت پاشایی دا نـــە رازی بون دیار بو ژ حوکمی پاشایی ، کەسی نە بو چـــارە دیتنەکی پی بکەت • لعیسی ما لبەر ئاشي • دبین وەختەکی کارو ریو بەراتیا باژیری ئالوز لادی‌یەکی ڤیتنامی دوزیـەوە‌و. پێشەمان بو ، ئێك ڤرێ کـر کا عیسێ چ دکەت ! ئەوی کەر بارەکێ دەخلی بار کر ئو چو قەســـتا ئاشێ عیسێ کر ، گەهشتە ئاشی دیت چـــو هەڤران لێ نینن ، عیســێ گوتێ : تو راوەستە هێژ گەها تە نە هاتبە ! مێرکی گوتێ : ما دەخلو دکاکێ کێ لێ یە ؟ گوتێ یێ کەسێ لێ نینە بەلێ تو لێ نا کەی • هندی مێرك ما پیڤە کرو نە کر عیسێ نە هێلا دەخلێ خو لێ کـــەت ، عیسێ گوتێ : ما ئاشێ مـــن ڤینە ! ئو ئەزێ پکەیفا خـو نینم ! ما کي هەیە کوتەك بێ لمن بکەت من چاوا کەیف چیتێ دی وەکـــەم ! مێرك بێ هیڤي بو ، ما لوێرێ وێ شـــەڤێ ، سپێدێ عیســـێ گوتێ : دا بچینە ناڤ وەرزێ من هــەتا هەڤرانێ نە نێنـــە خـارێ ، چونە ناڤ گوندورا ، دیت چي گوندورێ گەهشتي عیســـێ هەلاند بکەلەکێ ڤە پەقاند ، ئو بنێ کەرکا خوش کر ئو جهێ وان راست حولي کر مێرك تێ نە گەهشت عیسێ بو چي وە کر عیســـێ گـوتێ : دێ دا بچینە ڤە نوکە هەڤرانێ تـــە هاتبە خارێ مێرکي بارێ خو بارکر گەهشــــتە ئامێدیێ ، پاشایی گوتێ : ئێ تە عیسی دیت ؟ مێرکي گوتێ : بـەلێ من دیت ، بەلێ عیســێ دیو بوي ، پاشایی گوتێ : چاوا ! گوتێ : من هوسا عیســـی دیت •• پاشا تێ گەهشت • راست رابو روژا پاش تر جابا مەزنێت باژێرێ ڤرێ کـــر ێت دەخەسو یت نەقەتو یت نـــە راوەســـــتاي گـــوتێ : دێ قوتابخانەکێ درست کەین بو بچیکێت هەوە دا لێ بخینن ، خارنا وان ئو جلکێت وان ئو نڤستنا وان لسەر من دا بخو زیرەك ببن ئو تێ بگەهن دێ ســــەیدا دەرسا بێژنێ دا شەهرەزا ببن ، هەمیا گوتێ : شولەکا چاکـــە • کورێت وان کوم کرن ئو جهەك بو درست کر ئو کرنە تێڤە • روژا پاش تر جابا وان هنارتە ڤە هندەك هێلانە تگرتي خانێ ڤە ، هندەك کوشتن ، هندەك دەریخستن ژ باژێري باژێر تـــەنا بو ئو پاشـــــایی حوکمێ خو گیرا بێ گازندە • جارەکـــا دي جابا عیسێ هنارتو ئینا ڤە ئو پێ تر نێزیکی خو کرو زور چاکي ئو قەنجي دگەل کرن • زاني کو عیسی بو وي پێتر تي‌نیت

ئەڤە پســەر هاتیەکا گەلــەك چاکە بو هەمي گەسێت کـــار دەستی دا ، لهەمي جهـــا ئو لچار نکارێت دنیایێ •••••

- روژا بابینێ -

هەر وەختێ ئەو روژ تێت هەمي پسیار دکەن کا کي یی سێلە یە کو ناڤێ (مەسترین باب لێب نن) دمێژوا کەڤن دا ئو حەتا نوکە دیماهێ دیت کو ناڤێ وي (موشـــیدي) بو لدەمـــەکێ پیشـــێ ڤەرالێ (کونغویی) بو بابێ (٩١٠) کورا بو •••

روژەکێ من خاند لبــــەر پەرەکي تشتەکێ گەلەك تازە • بەلێ هەکە راست‌بیت (خوزي ڤي چاخي ژي ئەو ببا دا هەمي ئیکو دو چاك بینن) بەلێ چ کەسپو کـــار پێك ناهێن پخوزیێ ، جارەکێ هنـــدەك مروڤیت بیاني هاتنە گوندەکي ژنکەك یادگەلو کیتکەك‌لکوندي بانگ هەلدێرا کە ئەڤ شەڤە مروڤە دێ‌هندەك یارێت‌خشکوك کەن لقوتابخانا گوندێ دا هەمي بێنـــە پێش • دیماهیا یاریا ژنك دەرکـــەت کێتکا وێ یا تکوشێ دا بەرچافکەکا رەش یا لبەر چاڤێت کیتکێ ژنکێ گوت نوکە دێ بەرچـافکا ژ چاڤێت کیتکێ ڤەکەم مین هەمي بەرێ خو بدەنە ئیکو دو یێ ژ هەوە دزبیت دێ بینن رەنگێ وي خولي‌کي بو ، یێ ژنکەك ژ دل بڤێت دێ رەنگێ وي سور بیت یێ ژ هەوە دەروین ئو هەر روي

بیت دێ رەنگێ وي بنەفشي بیت • بێ چاڤ بکەسێ ژ خو باش تر ئو چێ تر نە رابیت دێ رەنگێ وي تەبەسي بیت • هەمیا گوت ئەڤەدەرەوە هندەکا باوەرکر هندەك ژێ ترســـان هندەکا شەرم کر • بەرچافك ژ چاڤێت کێتکێ ڤەکرن هەمیا بەرێ خو دا ئێکو دو نەخێـر راستە پیکڤە قەستا کوشـتنا کیتکا رەبەن کر ، تێــــك هەلنگفتن خو پسەر ئێکو دادا هندەك ترسان ئو هندەکا چاڤ لێ فرهە بون من بخو گوت : (ئەز ئاوینەکا راست ژ کیڤە بینم دا هەمي خو تێرا ببینن کا چـــە نە) وەکي خودانێ تابیتێ •

گوتنیت مـەزنا

ئاخفتنێت مروڤێت کـەڤنوبسەرهاتی گەلەکن ێت بومـە بوینە بناغ لسەر برێڤە بچین‌دژیاراخودا یا دنیادارێي هەکو ئەم بزانین هندەك ژڤان گوتنادێ‌ئینینە بیراخو بەر بەرە دا ببیتە ئارمانج ئو قازانجێ ژێ‌بکەین • یا هاتیە گوتن دبەرێ بکـــەین • یا هاتیـــە گوتن‌دبەرێ دا •

– (هەکو خێر هاتە وەلاتی‌دێ گەهیتـە مەخلوقاتی) • دیار دکەت ژنیا پێك ڤـــەیاهەمی مروڤا یاپیك گـــرێ دایە • رێکا ئازادیێ و سەر۔بەستێ دێ بیتە ئەگـــەر بو کامەرانیا هەمو هەژاریت دي ،ژبەرڤێ چـەندێ نابیت مروڤ یێ‌دل رەش بیت دومێ‌خوشیەك تگەهیتـــە هەڤالـــەکی ئان نیاسەکێ مروڤی •

ئودیا یاهاتیـــە گـوتن ژزادەڤێ ئاقل مەندا :

– (هەتا بەرێ دەســـتی‌رەش نەبیت تاما دەڤي خوش نابیت) • دو مروڤ هـەڤال‌بون ئین‌ژوا گەلەکاکێ رێنـــج بەربو ، ئەو کەسێ کەســـپێ‌بکەتو خو ماندی بکـــەت دێ باش ژیت • ڤێجـا دەستێت‌رێنج بەری گر ببونو هندەك پەق کە تبونێ • هەڤالی وي‌گوتێ:ئەڤە پچەڤە تو هندماندی دبي بەرێ خوبدە دستێت خوێت چەلێ هاتین رێنج بـەري لێ‌ڤەگیرا (هەتا بەرێ دەستي‌رەش نەبیت تا مادەڤی خوش نابیت) • مـــەزنا یاگوتی :(رەشا توو دەستێت خو :) یا هاتیە گوتن بو ڤێ دنیایێ‌ئو مرڤێت تێدا ، وەکی ئاڤەکا بوش هـــەکو ئێك بکەڤیتێ ،هەکە ئەو خو زیرەك نەکەت دا خو دەر بێخیت دێ خەندقیت•دڤیت مروڤ خو پالنەدەتە ئو خوپێلیتە پهیڤیا خەلکێ ڤە ئودالســـــەر قازانجێ ئێکي دي بژیت هەکـــە دێ دیماهیێ‌پیشەمان بیت •

مەزنا یاگوتی : (هەکە کەرکەتە هەرێ کەس ژ خوداني فەرتر نینە :) جارەکێ دبێژن‌ئێك چو کەروانی کـــەري‌وي کەتە هەرێ هەتا بن‌زکي هندی‌هاتێ چار یێ‌بو دەرێ‌خستناوي نەدیتن دیت کەوانـــەك تۆیرێ‌راهات وان گوتێ داهـــــاري تەبکـــەین گوتێ : دێ دووژهەوە هەرنە رخێ‌دي یێ‌کەري (ئەو رەخ یێ هەری بو) وان‌گوتی برا کـــەس ژ خوداني فەرتر نینە بچیتە ناڤ هەرێ •

تەشي رستن

institut kurde de paris

دیمەنی کوردستان

قەلا میژوویەکەی شاری هەولیری شیرین

لە باخی دوژمنەوە

لە بیریکی شیواوەوە
لەهەستیکی دوڕاوەوە
لە زەلکاوی مەرگی هوشا
لە دەفتەری گەورەی بوشا
باسی کوردو ڕیی کورد کرا
وا ناو برا
« کورد تووشی دەردی گرانی
بی ئامانی
شیرپەنجەی کوشندە بووە »
« هەتا مابی
بە هیچ نابی »
« تاکو ئەمری ... هەر
نووستووە »

●

ئەی میژووی کورد
بیرە گفتار
ئەی پالەی کورد
بیرە ڕەفتار
بام لە ئیوە
لەوەی ئیستاش وان بە ڕیوە
لە بیری تازەی پیشکەوتوو
بیری زیندوو
ئاگری دوزەخی خوش کەین
ئەوەی شورش وەها گوش کەین
(شیرپەنجەکەی) کورد ئاوەدان
هەموو خاکی کوردمان یەکخات

خەزن

شاعیری ئەلمانی : هیلمون برایسلر ، وەرگیرانی : « عەین »

هەن کە ئەلین ...
لەوشوینەی کە قینی لی‌یە ..
جیی خوشەویستی تیانیە ..
بەلام دلنیاین ، خوشەویستەکەم
لەو کاتەوەی ، یەکمان خوش
ئەوی ...
قینمان بەرامبەر سزای ڕەش‌و
نارەوای زیاتر بووە ..

●

هەن کە ئەلین ..
ئەوەی خوشەویستی لەدلایە
لەچەك نزیك نابیتەوە ..
بەلام بەتەواوی دلنیاین
خوشەویستەکەم
لەو کاتەوەی ، یەکمان خوش
ئەوی ..
دەستم لەسەر پیلکەی
تفەنگەکەمە ..
کە ئاراستەیە بەرووی تورەیی‌و
نارەوایا .. توندتر بووە ...

●

هەن کە ئەلین ..
ئەوەی لەجەرگەی تیکوشاندایە
ناپەرژیتە سەر
خوشەویستی ..
بەلام دلنیاین خوشەویستەکەم
لەو کاتەوەی یەکمان خوش‌ئەوی
هەستمان بەپیویستی خوئامادە
کردن‌کرد بو تیکوشان ..
دژی مردنی ڕەش‌و نارەوا .
بەهیزترو بەهیزتر بوە .

بیریکی ڕاگوزاری

ورینە !!
بەلی ورینە !!

● کی پاکە ؟
– چون پاکیەك !؟
● پاکی لە هەموو ڕوویەکەوە ! لەخورەوشتا لە بیروباوەڕا ، لەڕوشتن لەسەر ڕیی ڕاست ! لەگەل خوی‌و خیزانی‌و کومەل‌و نیشتمانەکەیا
– پرسیاریکی گرانە !
● بەلی گرانە ، بەلام لەم ڕوژەدا لە هەرکەسیکی بکەی سنگ دەر ئەپەڕینی‌و ئەلی « من » ..!
– دروزن ئەوکەسەیە باسی خوی ئەکات !
● بەلام هەندی وائەزانن « دەمە چیت لی‌کەمە خراپەو تاوانی کردوە بەرامبەر هەموو **شتی تو ئەیگری‌و شایانی ڕیزە** نەك تاوان کردن بەرامبەری ، بەلام کە یەتە سەر لی‌کولینەوەو ڕوبەڕووبون « نەبای دیوە و نەبوران !! بەلی « دەمە چیت لی کەمە ! »
– باوەڕیشیان پی‌ئەکری ! لەگەل ئاشکرایی ناراستیشیا .
● ئەمە بەچی‌لیك ئەدەیتەوە !
– ئیمە لەیەکتری ئەترسین ! بەجوریکی تر « هەموومان لەڕاستی ئەترسیین!» هەموومان « خراپەمان » هەیە ، من ناویرم بەتو بلیم « بەری چاوت کلی پیوەیە » نەوەك تو « لەکل زیاتر بەچاوی منەوە بدوزیتەوە ! » .
● بەلام ئازایەتی‌و ڕاستی !؟
– بەهەموومان قسەی لەسەرئەکەین‌و هەمووشمان ، ژیر پیمان ناوە ! » .

بەهرە

بروانە ل : ٥

لە هەر باخی گولیك

گولیك لەڤیتنام

[یاداشت لە بەندیخانەوە]

ئەمە ناونیشانی کومەلی هونراوەن کە ژمارەیان ئەگاتە سەد ، لەم‌دوایەدا لەشاری «هانوی» بەزمانی فەرەنسی‌چاپ کرا ، وەبەرهەمی سەرەکی ڤیتنامی کوچ‌کردو « هوشی منە » یە ، کە لەماوەی گواستنەوەیا بو ١٨ بەندیخانە لە ناوچەی « کوانگ » لە چین سالی ١٩٤٢ بو ١٩٤٥ نووسیویەتی .

ئەوەی شایانی گیرانەوەیە سەرەکی کوچ کردوی ڤیتنام ئەیزانی یاساولەکانی ئەو بەندیخانانە لەدەستەو دایەرەی « شان کای شك »ن خویندن‌و نووسین‌بەزمانی ڤیتنامی ئەزانن جا ئەیزانی ئەگەر هونراوەکانی بەردەستیان بکەویت ئەیبەن ، لەبەرئەوە هەمووی بەزمانی کونی چین ئەنووسیەوە ، کاتی « هوشی منە » گەڕایەوە بو ڤیتنام‌و دەستی کردە خەباتی ڕزگاری وولاتەکەی ئەم کومەلە هونراوەیەکە « ئەدیبی فرنسی « بورداریل » باسی کردەوە بەوەی : وینەی سروشتە لەسەر ئاوریشم » وون بوو بوون ، بەلام دوای چەند سالیك کابرایەکی لاوی دوزیەوە وە لەهانوی دایەوە بەسەرەکی کوچ‌کردو ، ئەم هونراوانە

نوسەری ڤیتنام « ڤان گویان » وەریگیراونەتە سەزمانی فەرەنسی .

Institut kurde de paris

پاشماوەی [ئەرکی لێکۆڵینەوە بۆچی‌یە ؟ نووسین‌و هۆنینەوە چ پێویستە ؟

ماوەتە سەر ئەو باوەڕە کە ئەڵێ : « هۆنەرو نووسەر حوز بەلێکۆڵینەوە ناکەن‌و نایانەوێ لە هۆنراوەکە یا لەنووسینەکەیان بکۆلرێتەوە » ·

ئەگەر باوەڕی هۆنەرو نووسەرەکان وابێ مانای وایە کەوتۆنەتە هەڵە چونکە ئێمە بەپێی ئەوباسەی لەسەرەوە کردمان ئەتوانین بلێین « وێژە لێکۆڵینەوەی ژیانە » کەواتە هۆنەرو نووسەر بۆچ ڕێ ئەدەن بەخۆیان لەژیان بکۆڵنەوە ولێی وورد ببنەوە کەچی ڕێ نادەن کە (ڕەخنەگر ـ ناقد) روو لەوان بکات‌و لەخۆیان‌و لە بەرهەمەکەیان ووردبێتەوە ؟

جگە لەوەش لێکۆڵینەوە گەلێ سوودمەندەو گەلێ ئەرکی ئەکەوێتە سەر · سوودی لێکۆڵینەوەش لەسێ‌لاوە دەرئەکەوێ :

لەلایێ بۆ هۆنەرو نووسەرو لەلایێ بۆ خوێنەرو گوێگرو لەلاییکی تر بۆ خودی وێژەکە:

١ ـ لێکۆڵینەوە بەرامبەر هۆنەرو نووسەر ئەم ئەرکەی ئەکەوێتە سەر :

أ روون کردنەوەی بنچینەی نووسینەکان‌و گەیاندنی بەخوێنەرو گوێگر ، جا دیارە لێکۆڵینەوە ئەبێتە ئەلقەیەك‌و نووسەر و خوێنەر ئەگەیەنێتە یەك ، ئابەم‌خورە هۆنەر یانووسەر ئەتوانی لەژیانی کۆمەلایەتی هاوبەش بێت‌و کاربکاتە سەر کۆمەل‌و کۆمەل کاری تێ‌بکا ، وەزۆر جار وائەبێ کە چاخێکی وێژە بەرجەستەو بلیمەنێك بێچیتەوەو بۆن هەڵئەگرێ‌و ئەو ئەمرە سەر لەنوێ زیندوو ئەکاتەوەو ژیانیکی هەمیشەیی پێ‌ئەبەخشێ ·

ب ـ بەرزکردنەوەی نووسەرو هاندانی: بەلێ هەرلێکۆڵینەوەیە تەماشای چەندێتی‌و چونیەتی سەرکەوتنی نووسەر ئەکا لە : هونراو ، پەخشان بەووتارو چیرۆك‌و پێوەر ······ هتد · لەبارەی هێزی دەربڕینی نووسەرو لەبارەی کارکردنە سەر ژیان‌و پێش خستنی ·· ئەگەر نووسەر بەهەڵە چووبێ هەر خێرا ئاگاداری ئەکاتەوەو هۆشی دێنیتەوە سەر و ڕێگای راستی پێشان ئەدا ، خۆ ئەگەر خۆی ڕێچکەیەکی راستی گرتبێ ئەوە لێکۆڵینەوە ئەقیزەو هانی ئەداو ڕیگای پاگژ ئەکاتەوەو نەخشەی بۆئەکێشێ ، کەدابێ لێکۆڵینەوە رابەرو پێشەوای نووسەرە ·

ج ـ ئاگادار کردنی‌هۆنەرو نووسەر لە بیروباوەڕی کۆمەل بەرامبەر بەرهەمەکەیان‌و وایان لێ‌ئەکات کە لەکاتی نووسینا سەرکێشی سەختی ئارەزوویان نەختێ‌کەم بکەنەوەو بەتەواوی لەگەڵ ئەو کۆمەلە تیکەڵ ببن، بەم‌جۆرە هەرەوەزی‌ڕۆشنبیری‌و پەروەردەیی دێنە ناوەوەو وێژە وەکو گۆلوپیکی کارەبا ئەکەوێتە ناو شەوەزەنگی ژیان‌و ڕۆناکی ئەکاتەوە ·

٢ ـ هەروەها لێکۆڵینەوەی وێژەیی بەرامبەر بەخوێنەرو گویگر ئەم ئەرکەی ئەکەوێتە سەر :

أ ـ نزیك کردنەوەی بەرهەمی نووسەر لەخوێنەرو یارمەتی دانی بۆ تیگەیشتن لەبیروباوەڕو جۆری ژیانی نووسەرەکە بەتایبەتی ئەگەر نووسەرەکە ووردو قوول‌و شێوەی نووسینی گران‌بێت ·· وە ئەو سودەش بەزۆری بەو خوێنەرە ئەگا کەتازە پێ‌ی ناوەتە مەیدانی وێژەو هێشتا ئاوکی سێ‌خۆشی وێژەی نەچێژتووە ·

ب ـ لێکۆڵینەوە نەخشەی نموونەیی‌خوێندنەوە بۆ خوێنەر ئەکێشی ، چونکە ئەو کەسەی لەشت ئەکولێتەوە نەرم‌و لەسەرخۆد قوول‌و ووردترە ·· وەلایەنی پەسندو جوان‌پێشانی خوێنەر ئەدا ، بەم جۆرە بەهرەی خوێنەر لەخەڕەك ئەدرێ‌و خاوین ئەکرێتەوەو چەشەی بەتەواوی ئەبێتەوە ·

ج ـ یارمەتی خوێنەر ئەدا بۆ هەڵبژاردنی ئەو باس‌و نووسین‌و دەقانەی بەسوودن بەم کردەوەیە کاتێکی زۆریان بۆ ئەگێڕێتەوە · بەلێ راستە خوێندنەوەی تایبەتی سوودمەندترە بەلام کێ هەیە ئەرکاتە یا ئەو توانایە یا ئەو تەمەنە یا ئەو مالەی هەبێ کە هەموو شتێ بکرێ‌و بخۆنینێتەوەو باوەڕی خۆی بەرامبەر دەربڕێ ·؟!!

٣ ـ دبیان لێکۆڵینەوە بەرامبەر خودی وێژەکە ئەم ئەرکە بەجێ دێنێ :

أ ـ وێژە بەهێز ئەبێ‌و بەگوڕ بۆپێشووە ئەڕوا چونکە لێکۆڵینەوە لەنووسەر وورد ئەبێتەوە بەم‌جۆرە بەربەرەکانی ئەکەوێتە نیوانیان هەروەکو مل‌ملانەش ئەکەوێتە نیوانی نووسەرەکان · ئا بەم جۆرە نووسەر کە ئەنووسێ بیر لە لێکۆڵینەوە ئەکاتەوە بۆیە لەبیری جوان‌و خەیالی بەرزو شێوەی رەوان تا ئەو پەڕی بەرزی ئەفڕێ ·

ب ـ چاخەکانی وێژە ئەگەیەنیتەیەك · وەکو پارچە هۆنراویکی‌کۆن بگرێ‌ولەبارەی ووشەو بیری رەق رۆنی بکاتەوەو بەو سەردەمە ببیەستیتەوە · بەم جۆرە وە لەسەر دەستی لێکۆڵینەوە چاخەکانی وێژە وەکو ئەلقەتێك هەلئەکشێن ·

ج ـ لێکۆڵینەوە پشتی وێژە پتەو ئەکات‌و وای لی‌ئەکا کە دەسەلاتی بەسەر دلی گویگرو خوێنەر بکشێ‌و بیان خاتە داوی خۆیەوە ·

باشماوەی [میری شورش]

هەول‌ئەدات بو پێشخستنی ئەم وەحدە ئیداری‌یەو قول‌کردن‌و فراوان کردنی رەوابینینی میللەتی کورد بو هەموو مافە نەتەوایەتی‌یەکانی بو ئەوەی ببیتە دەستەبەری بو حوکمي ئوتونومی ، وەتا وەکو ئەم یەکیەتی‌یە ئیداری‌یە دیتە دی ، کاروباری نەتەوایەتی بەریووە ئەبری لە ریگەی کوبونەوەی دەوری نیوان لیژنەی بەرزو مەحافزەکانی هەریمی زورو ، وە لەبەر ئەوەی ئوتونومی لە چوارچیوەی کوماری عیراقدا دائەمەزری بویە بەکارهێنانی سامانە سروشتی‌یەکانی ناوچەکە لە ئیختصاصی دەسەلاتەکانی ئەم کومارە ئەبێ ·

١٥ ـ میللەتی کورد بەشداری دەسەلاتی تەشریعی ئەکات بەنیسبەتی دانیشتوانی خوی بەرامبەر دانیشتوانی عیراق ·

هاونیشتمانیانی کورد

ئەم دەسکەوتانەی کە شورش بەدی هینان لەوە زیاترنین کەریگەیەکن بو گەیشتن بە هەموو ئامانجە نەتەوایەتی‌یەکانتان لە سایەی ئەم وولاتە خوشەویستەو یەکیەتی گەلە مەزنەکەی ، وە میژو شاهیدی ئەوە ئەبیت کە ئیوە هەمیشە برایەکی دلسوزو هاو پەیمانیکی هەمیشەیی وەکو میللەتی عەرەبتان نابی ·

ئەی جەماهیری گەلە مەزنەکەمان :

تەنها خواستی ئیوە ، لەیەکیتی نیشتمانی‌دا ، سەرئەکەویت ، وە لەسەر بەردی هوشیارتیان بو ئەرکە میژوویی یەکانی سەرشانتان هەموو هەولدانیك وردوخاش ئەبیت بۆ بی‌هیزکردنی یەکیتی خەباتتان · ئوردوە تیکوشەرەکانتان ئەمرو توزی پیلانەکانی دوژمن‌و تەماعکاران لەخوی ئەتەکینی ، بو ئەوەی هەمووی وەکیەك پارچە برون بەرەوپیشەوە ، پریان بیت لەهیزو وریایی‌و خواستی کارکردن‌و خەبات ، بو سەرخستنی مەسەلەی هەرەگەورەی نەتەوەی عەرەب ··· فەلەستین ··· وە بو بەدی‌هینانی ئامانجە پیروزەکانتان لە یەك‌گرتن‌و سەربەستی‌و سوشیالیزم‌دا ·

ئەی جەماهیری نەتەوەی عەرەبی تیکوشەرمان ·

بەم جورە لاپەرەیەك کوتایی دیت لە میژووی ئەم ولاتە تیکوشەرە ، بو ئەوەی لەسەر دەستی شورش‌دا وە بەدەستی هەموو تیکوشەرانی ئازادیخوا لە رولەکانی ئەم ولاتە ، لاپەرەیەکی روونالکی نوی هەل بدریتەوە ، کە تیایا جاریکی‌تر ··· وە لەسەر ئەم خاکە پاکە ، مەرجەکانی خوشەویستی‌و ئاشتی‌و برایەتی لەنیوان هەردوو نەتەوەدا بیتە دی ، ئەو دوونەتەوەیەی کە میژوویەکی خەباتی ناوکوی‌یان هەیە ، بە دریژایی میژوو ، وە لەمەودوا ··· وە هەتا هەتایە شەرەفی زیندوکردنەوەی ئەو خەباتە ناوکویی‌یەیان پی‌ئەبریت ·· لەپیناوی سەرکەوتن بە سەر هەموو دوژمنانی ئەم دوونەتەوەدا ·· کە دوژمنی هەموو گەلان‌و گشت مروقایەتین ، کە ئەوانیش تەنها ئیمپریالیزم و سەهیونیەتو دواکەوتنە ، هەروەها شەرەفی هاوبەشی‌کردنیان پی‌ئەبری لە پشت گیری کردنی خەباتی گشت مروقایەتی لەپیناوی ئازادی‌و پیشکەوتن‌و چەسپاندنی شارستانیتی ئەم عەسرە ، لەسەر بناغەی ماف‌و یەکسانی‌و عەدالەت لەنیوان هەموو گەلانا ·

بەرەو خەباتیکی ناوکویی ·· و هیواو ئاواتی ناوکویی ·· وە سەرکەوتنی نەتەوەی‌و مروقایەتیانەی ناوکویی ·

ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش

پابماوەی ل (٥)

لەرێگەی دروست کرنی هەندێ پیشەسازی کەخوی هیچ پێویستیەکی‌پێ‌نەماوە لەو وولاتانەی کە پێویستیان بە هەموو چەشنە پێشەسازیەك هەیە ، وە ئەم وورده پیشەسازیانەی بەستی‌یەوە بە بازرگانی کەخوی لەو مەیبانە دەسەلاتدارە ، بەم شێوەیە چینێکی سەرمایەداری دروست کرد کە لەپێناوی پاراستنی بەرژەوەندی خویان ، خویان هەول ئەدەن بۆ نشوونماکردنی توانای کرینی میللەتەکانیان‌و بۆ بەستنەوەی ئابوری نیشتمانی بەسەرمایەداری جیهانی‌یەوە ·

ئیتر کەمیللەتانی‌دواکەوتوو تازە رزگاربۆ تێ‌گەیشتنی شورشگێرانەیان پەرەی سەند سەرمایەداری جیهانی دەستی کرد بە بەکار هێنانی « سوشیایزمی » ئیصلاحی » وەکو ئالەتێکی بۆگەنی پیس دژی « سوشیالیزمی عیلمی »، وەوەکو بەشێك لەو هەولە چەپەلەی لەپێناوی زیاتر کردنی توانای کرینی جوتیارەکان ، بۆئەوەی ئەمانە بتوانن ئیستهلاکی بەرهەمەکانی سەرمایەداری ناوخویی بکەن کە سەرنجام ئیستهلاك کردنی بەرهەمە زیبایەکانی سەرمایەداری جیهانی‌یە ·

ماویەتی

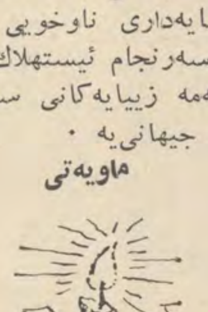

پاشماوەی (ڕێڕەوی ···

چارەسەرکردنی مەسەلەی نەتەویەتی گەلی کورد ، بەلکو ڕوداویکی ئیجگار گرنگ بوو لەژیانی گەلی کورددا ·

دان نان بە ئوتونومی‌دا بو کوردستان وە سەلماندنی هەموو مافە نەتەوایەتی‌و رۆشنبیری‌یەکانی گەلی کورد بزووتنەوەی نەتەوایەتی گەلی کوردمان ئەخاتە پلەیەکی تری خەباتەوە ، دوای ئەوەی بە ئەنجامی تیکوشانی سەخت‌وفیداکاری کومەلانی خەلکی کوردستان ئەم بەرهەمە [گران بەهایە] هاتەدی بۆ گەلی کوردمان ·

جەماوەری رەنجدەرانی کوردستانیش ، کە ئیستە شادبوون بە بەرهەمی خەباتی پیروزی خویان ، ئەم‌ئەنجامە زیاتر هاندەریان ئەبیت بۆ دریژەدان بە خەباتی خویان لەپیناوی هەموو مافە نەتەوایەتی‌و مرۆڤایەتی‌یەکانی تریاندا ·

دان‌نان بە مافە نەتەوایەتی یەکانی گەلی کوردمانا لەسەر بناغەی ئوتونومی بو کوردستان ، ئەو راستیە ئەسەلمینی کە خەباتی کومەلانی خەلك ، زووبێت یان درەنگ هەر بە ئامانج ئەگات، وە خوینی شەهیدانی ریگەی رزگاری‌و ئامانجی دوور ، هەرگیز بەفیرۆ ناروت‌و ریگەی دواروژی بەختیارمان روونالك تر ئەکاتەوە ·

هەروەها کوتایی هینان بەشەری برا کوژی لە کوردستاندا ،وە براندنەوەی گیروگرفتەکانی ناوچەکە بەگشتی ، جەماوەری گەلی کوردمان ئەخاتە سەر ریگەی ژیانێکی نوێ ، ئەیان خاتە سەر ریگەی بنیات نان‌و ئاوەدان کردنەوەی ولاتە کاول‌و ویرانەکەمان ·· ریگەی دروست کردنی ژیانیکی نوێ‌و ئاسوودە بۆ کومەلانی زەحمەتکیشی کوردستان ، کە تیایا گەلی کورد پلەیەکی میژوویی لەتەمەنی خوی ئەبریت ·

بێ‌گومان سەلماندنی ئەم مافانەو چارەسەرکردنی مەسەلەی‌کوردو چەسپاندنی ئاشتی‌یەکی راستەقینە لە کوردستاندا ، وە بە ئاشتی پیکەوە ژیانی هەردوو نەتەوەی کوردو عەرەب‌و کەمایەتی‌یە نەتەوەی‌یەکانی عیراق لە چوارچیوەی یەکیتی نیشتمانی گەلی عیراقدا ، دەوری کاریگەری خوی ئەبێت لە پتەوکردنی خەباتی ناوکویی جەماوەری رەنجدەرانی عەرەب‌و کورداو بۆ تەرخان‌کردنی هەموو تونایان لەپیناوی بەرەنگاری‌کردنی ئیمپریالیزو سەهیونیەت‌و بەکری گیراوەکانیان ·

institut kurde de paris

کوردو عەرەب شادی خویان دەرئە برن بەبونەی ریکەوتنی ئاشتی یەوە

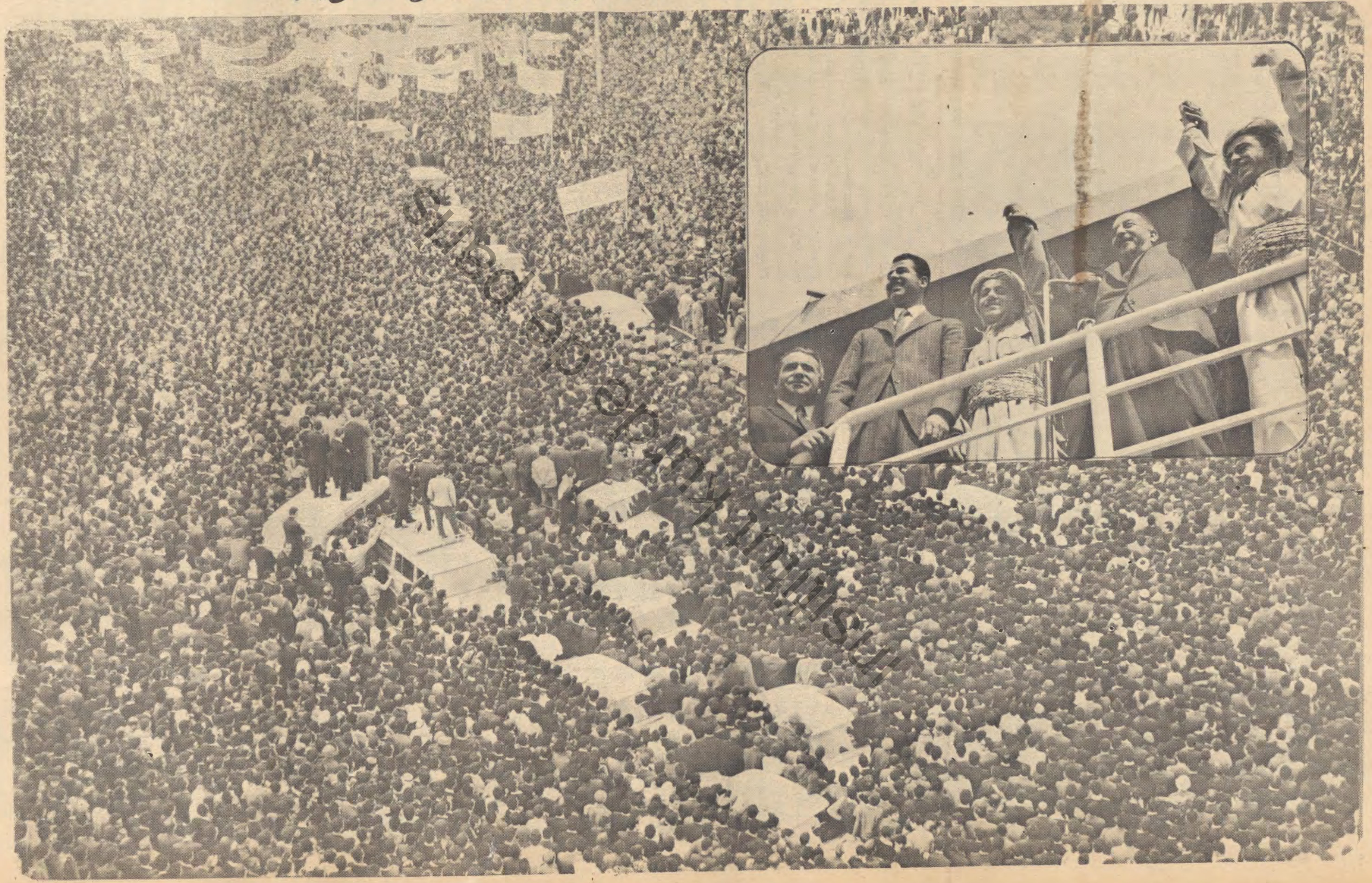

Institut kurde de paris

هاوكاری

التضامن

روژنامەیەكی هەفتانەی گشـــــتی‌یە

دەزگای گشتی چاپەمەنی‌و بلاوكردنـەوە دەری ئەكـا

تلفون : ٦٩٧٢١

ژمارە (١٠) | ساڵی (١) | شەممە | ٢١ مارت ١٩٧٠ | نوخی (٢٠) فلسە

نەورۆز

ری رەوی هاوكاری

كونەپەرستی چاو قوچـاو
لە جەژنی گەل بۆ ئەترسی ؟!
لەگەڵ دزی كۆشك و دراو
بۆ ناتەوێ جەژنی برسی ؟

**

بۆ ناتەوێ گیـانی چلكن
جەژنی پاكی نەورۆزی من ؟
نەورۆزئەكەم ، نەورۆزئەكەم
نەورۆزێكی بەسـۆز ئەكەم

**

جەژنی گەلی پیرۆز ئەكـەم
ئاهەنگی نەورۆز قۆز ئەكەم
وەك كوردێكی دڵسوز ئەكەم
نەورۆزئەكەم ، نەورۆزئەكەم

**

ئەگەر لاپەڕەكانی مێژووی كۆنی نەتەوەی كورد دەور بكەینەوە ئازایەتی‌و نەبەردی ڕۆڵەكانی‌و دڵسـوزیان بەرامبـەر بە خەڵكی تری دۆستو نزیكیان تێ‌ئەگەین •

نموونـەیەكیش لـەو دڵسـۆزی‌و ئازایەتی‌یەی ڕۆڵانی نەتەوەكەمان «كاوە»ی ئاسنگەرو زەحمەتكێشە كە چەند هەزار ساڵ لەمەوپێش بە هاوكاری دەستەیە پیاوی مەردو بەجـەرگ ڕاپەڕی‌و نارەواترین داستانی زوڵمو گوناەو تاوانی هەڵگێرایەوەو « زوحـاكی » خوێن مژی ڕۆڵانی میللەتی كوردو ئێرانی تـەفرو تونا كـردو ئاڵای ئازاد بوونی مرۆڤە زەحمەت كێشەكانی هەڵكردو ژیانی خۆش‌و بێ‌ترس‌و خۆفی بۆ دامەزراندن • هـەر بۆیەش ئەو ڕۆژە پیرۆزە كەڕێەوتی یەكەم ڕۆژی وەرزی بەهارە تا هـەتا هـەتایە جـەژنی سـەربەستی‌و شـادومانی میللەتەكەمان‌و هاوسێكانمانە وە هەر بۆیە ئەو ئازایەتی‌و ڕاپەڕینـەش بـەردەوام هاندەری میللەتەكەمان بووە بۆ خـەبات گێڕاندن‌و كۆڵ نەدان لەپێناوی سەرفرازی‌و خۆشی ڕۆڵانی نەتەوەكـەمان لەهـەر سەردەمێكدا ، بۆ نموونەش هەر ئەم هاندانە كاری كردۆتە سەر زەحمەت كێش‌و دڵسۆزانی سەربەرزی

بـڕوانـە ل ٣

بروسکە پیرۆزبایی‌یەکەی کاکە مستەفای بارزانی

کاکە مەلامستەفای بەرزانی سەرکردەی بزووتنەوەی کوردو سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان ستایشی بەیان‌نامە مێژوویی‌یەکەی چارەسەرکردنی ئاشتی خوازانەی مەسەلەی کوردی کردوە • هەروەها گرنگی ئەو بەیان‌نامەیەی سەلماندوە بەرامبەر هەردوو گەلی کوردو عەرەبو خەباتیان لەدژی ئیمپریالیزمو کۆنەپەرستی • ئەمەش لەو بروسکەیەدا هاتووە کە کاکە بەرزانی ناردویەتی بۆ سەرەکی ئەندامانی ئەنجوومەنی شۆڕشو سەرەك کۆمار کاکە موهیب ئەحمەد حەسەن بەکر • بروسکەکەش کە لە ڕادیۆو تەلەفزیۆنی بەغدادا بلاوکرایەوە دکتور مەحموود عەلی عوسمانی سەرۆکی دەستەی ووتو وێژکەرو ئەندامی مەکتەبی سیاسی پارتی دیموکراتی کوردستان خوێندویەتی‌یەوە : ڕۆڵەکانی گەلی عیرق مەزن •• ئازادی خواکانی هەموشوێنێك ••

شانازی ئەکەم بەناوی خۆمو وەفدی کوردەوە پیرۆزبایی‌تان لێ بکەم کە شانازی بەشداربوونی هەیە لەو ووتو وێژە برایەتی‌یەی کە لەگەڵ پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی‌داو فەرمان ڕەواکانی نیشتمانی‌دا کراو سەرکەوتو پەیوەندی برایی هەردوو نەتەوەی کوردو عەرەبی لەعیراق‌دا توندو تۆڵتر کرد • لە کاتێك‌دا پیرۆزباییش لە هەمووتانو هەموو پێشکەوتن خوازەکانی جیهان ئەکەم بەناوی پارتی دیموکراتی کوردستانەوە هەموو پێشکەوتن خوازە کوردەکان ، شانازی‌یە کە بروسکەی مەلامستەفای بەرزانی سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستانتان بەم بۆنە پیرۆزەوە بۆ بگێڕمەوە :

خاوەن بەرزێتی سەرۆکی خەبات گێڕ موهیب ئەحمەد حەسەن البکری بەڕێز •••
بەڕێزان ئەندامانی ئەنجوومەنی سەرکردایەتی شۆڕش ••

لەقوولایی دڵەوە پیرۆزبایی لەئێوەو خۆمانو گەلی عێراق ئەکەم بەناوی خۆمو پارتی دیموکراتی کوردستانو کۆمەلانی گەلی کوردمانەوە ، بەبۆنەی دەرچوونی ئەو بەیان نامە مێژوویی‌یە کە شانازی بەشداربوونی دانانیمان هەیەو چارەسەری ئاشتی خوازانەی دیموکراتیانەی مەسەلەی کوردی زامن کردو باوەڕی هێنا بەمافی نەتەوایەتی ڕاستو ڕەوانی کۆمەلانی گەلەکەمان بەحوکمی ژاتی‌یەوە •
دیسان حورمەت دەر ئەبرین بەرامبەر هەوڵی ڕۆڵە دڵسۆزەکانی ئەم وولاتە کە لەسەر ڕێگای گەیشتن بەئامانج بە ئارامەوە کاریان دەکرد •
دەرچونی ئەم بەیان‌نامەیەش لەم قوناغەدا بایەخیکی تایبەتی هەیەو توواناى بەهێزکردنی هاوکاری نێوان هەردوو نەتەوەی کوردو عەرەبی هەیەو بەهێزکردنی برایەتی مێژوویی یانو پتەوکردنی یەکێتی نیشتمانی‌و بەفیرۆدانی دەرفەتی ئیمپریالیزمو کونەپەرستی‌و نۆکەرەکانی‌و گشت پیلانەکان، کە دژی نیشتمانو گەلەکەمان ڕێکی‌دەخەن ، من بەم بۆنە مێژوویی‌یەوە هاوکاری تەواو ڕاستی گەلی کورد ساغ دەکەمەوە بەرامبەر خەبات گێرانی ڕەوای میللەتی عەرەب دژی دوژمنەکانی بەتایبەتی لەم کاتەدا کەنەتەوەی برا بە قوناغێکی سەختدا دەڕوواتو پیویستی بەهەموو ووزەو توواناییەکە گردبکرێتەوە بۆ پشت‌گرتنی خەباتی سەختی لەپێناو ئامانجە ڕەواکانی‌دا •

لەکاتێکیش‌دا پشت‌گیری خۆمانو پارتی دیموکراتی کوردستانو هەموو گەلی کوردیش دەردەبڕین بەرامبەر بەتەواوی بەیان‌نامەکە ، گفت دەدەین بەکارکردنێکی ڕاستو دڵسۆزانە لەگەڵ پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی وە فەرمان ڕەوایەتی‌نیشتمانی بۆ جێ‌بەجێ بوونی تەواوی بەندەکانی بەیان‌نامەکە ئەویش بۆ زافن بوونو چەسپاندنی ئاشتی هەمیشەیی‌و پارێزگاری ئاواتو خواستو مافەکانی گەلی عیراق بەعەرەبو کوردو تورکمانو کەمایەتی‌یەکانی‌یەوە •

ئێستەش لە ئەستۆمان‌دایە بەڕاستی کاربکەین‌و چاو لە ڕووداوەکانی بەسەرچوو بپۆشین‌و چارسەرێکی هەموو شوێنەوارەکانی ، بەڕاستی‌و بەگیانێکی برایەتی‌یەوە بکەین• من لەم کاتەش‌دا بانگ لە هەموو هێزە خێرخوازەکانو هەموو ڕۆڵە دڵسۆزەکانی عیراق ئەکەم تاهاوکاری بکەن لەگەڵ حکومەتی شۆڕشو لەگەڵ ئێمەش تا بگەین بەچاکەو خێرو خۆش‌بەختی‌و پێشکەوتنی ڕۆڵەکانی •

لە کۆتاییدا لە خوای میهرەبان دەخوازم سەرمان بخات بۆ خزمەت‌کردنی ئەم نیشتمانە بەنرخەو بەهێز کردنی یەکێتی خاكو گەلەکەی• ئاشتی بەسەر وولاتەکەماندا ئاشتی •
بەسەر وولاتەکەماندا
بشەکێتەوە •

مستەفا بارزانی
سەرکردەی بزوتنەوەی کورد •
و
سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان •

لە ئاسۆی ئەرخەوانی دا

یەکێتی نیشتمانی •••
ئینجا یەکگرتنی نەتەوایەتی

گەلی عیراق ، کە لە دوو نەتەوەی سەرەکی‌و چەند کەمایەتیەکی نەتەوایەتی پێك‌دێت ، هەرگیز ناتوانیت ڕیگەی پێش‌کەوتن‌و گەشەکردن بگرێتە بەر لە هیچ ڕوویەکەوە بەبێ چەسپاندنی یەکیتی‌یەکی نیشتمانی پتەو لەنێوان ئەم نەتەوانەدا •

گەلی عیراق ، هەرگیز ناتوانیت بەرهەمی ڕەنجو تەقەللای تەرخان بکات بو بنیاتنانو ئاوەدان‌کردنەوەو پێشخستنی ولات ، بەبێ چارەسەریکی ڕاستەقینەی مەسەەی نەتەوایەتی ••• کە چەندەها ساڵە تەمەنی عیراق بۆ گرێی کویرەی هەموو مەسەلەکانی تری گەلی عیراق •

نەتەوەی عەرەبو کوردیش لە عیراق‌دا ، کە هەر یەکەیان بەشیکن لە نەتەوەیەکی دابەش کراو ••• ئامانجی دوریان یەك گرتنەوەی تەواوە ، هەرگیز ناتوانن بەو ئامانجە بگەن ، ئەگەر وەکویەك بەمافە نەتەوایەتیەکانیان شادنەبن و یەکیتی‌یەکی نیشتمانی ڕاستەقینەو پتەو نەهیننە کایەوە ، واتەچارەسەرنەکردنی مەسەلەی نەتەوایەتی گەلی کورد کوسپی هەرەگەورەی ڕیگەی یەك‌گرتنی گەلی عەرەبیشە •• کە ئەوە خواستو ئاواتی زوربەی زوری جەماوەری گەلی عەرەبی پیوە بەستراوە •

بی‌گومان ئەم دان نانەش بە مافە نەتەوایەتیەکانی گەلی کوردو بوونی سەربەخویدا ••• هەنگاویکە لەڕێی گەشەکردنی نەتەوەی کوردو گەیشتن بە هەموو ئامانجەکانی •

دەرك کردن بەم ڕاستیانەوە بروا پی‌هینانی ، بناغەی ئەو بیرکردنەوانە بوون کە بەیانەکەی حکومەتی شورشی لەسەر دەرچوو •

رویشتن لەسەر ئەم ری‌رەوە راستەو جی‌بەجی‌کردنی بەیانەکە ••• تەنها ریگەی چەسپاندنی یەکیتی نیشتمانی گەلی عیراقە ، کە بەبێ ئەوە گەیشتن بەئامانجە نەتەوایەتی‌و مروڤایەتیەکانی هەر دوو نەتەوەی‌عەرەبو کورد مەحالە•

●

نەورۆز

بەئاگری خۆشەویستی •
هەزارەها دڵ‌گڕی گرت •
سوزی سەربەرزی‌و سەربەستی
چەکی بەهەزاران هەڵگرت •
هەر ئەو خوشەویستی‌و سۆزە•
مەشخەڵی ڕۆژی نەورۆزە •

جمال شار باژیری

بروسکەی هێزی دەشتی هەولێر

بەبونەی روژی ئاشتی‌یەوە کە شەری براکوژی تیا برایەوە ، بەناوی خومو هموو پیشمەرگەکانی هیزە کەمانەوە – هیزی دەشتی هەولێر – پیرۆزبایی لەئێوەو خومان و رولانی گەلی عیراق بەکوردو عەرەبە وە ئەکەین ، وە لایەن گیری ئەو بەیان نامە میژویی‌یەین کە چارەسەری مەسەلە نەتەوەیی گەلی‌کوردمانی کرد ، هموو پیشمەرگە سەربازەکانی ئالای پارتی دیموکراتی کوردستانمان لایەن گیرن‌و ئامادەن بو جی‌بەجی کردنی هەر کاروباری کە پێیان‌بسپیردری بو چەسپاندنی ئاشتی‌هەمیشەیی‌لەهەمولایەکی نیشتمانی‌بەهادارماندا هەروەها لایەن گیری ریك کەوتنی پارتەکەمانە لەگەل پارتی بەعسی عەرەبی اشتراکی‌و دەسەلات داریتی نیشتمانی بو ئەوەی پیکەوە ناوڕۆکی بەیان نامە میژوویی یەکەی مارت جێ‌بەجێ بکەن ، وە بانگنان ئەکەین تا جی‌بەجی کردنی ئەو بەیان نامەیە پەلەی لی‌بکری تاوە کو ری خوش‌بی بو نێروەکانمان بەڕاستی بەشداری بکەن لە دژی استعمارو سەهیونیەت بژی برایەتی هەتای کوردو عەرەب کە تاقەزامنی پاراستنی کوماری عیراقە •

سەرکەوتن بو خەباتی رەوای گەلی عەرەبی فەلەستین لەدژی ئیمپریالیەتو سەهیونیزمی جیهانی •

صابر شیخ جامی
یاریدەدەری ئامیری هیزی دەشتی هولیر

institut kurde de paris

بروسکەی پیرۆزبایی
لە کۆمەڵانی گەلی کوردەوە

بە ناوی ئەندامەکانو هەڵبژێراوەکانی کۆمەڵانی جوتیارانی زوڵم لێکراوی قەزاکانی مەخمورو مەرکەزی هەولێر - دەشتی هەولێر - پیرۆزبایی لە ئێوەو خۆمانو ڕۆڵەکانی گەلی عیراقمان دەکەین کەوا جەژنی ئاشتی هاتە دی بەو بەیاننامە مێژوویی یە گرنگەی کە چارەسەری مەسەلەی گەلەمانی کردو مافە ڕەواکانمانی پەسەند کردووە هەتا حوکمی زاتیش لە چووار چێوەی کۆماری عیراقدا •

گفتی پارتی دیموکراتی کوردستانیشمان بە پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکیو فەرمان ڕەوایەتی نیشتمانی کە لە بروسکەکەی خەباتگێڕ مستەفا بارزانی سەرۆکی پارتەکەماندا هاتووە کە هاریکاری دەکات بۆ جێبەجێ کردنی بەندەکانی بەیاننامە مێژوویی کەی ١١ی آذار، ڕاستترین نموونەی هەستو سۆزی کۆمەڵەکانی گەلەکەمانە پەلەش کردن لەچەسپاندنی بەیاننامەکە پایەو شوێنی عێراق لە جەنگی چارەنووسی عەرەبدا بەهێز دەکاتو دەرفەتیش لە کیس دەرەبەکانو بەکرێ بەگیراوو کۆنەپەرستەکان دەدات، ئەوانەی کە شەیدای گێڕانەوەی ئەو کارەساتە ناخۆشانەن کە بەدرێژایی نۆ ساڵ ئەم وولاتە پیرۆزە توشی بوو بوو •

با بژی برایەتی هەتا هەتای نێوان هەردوو گەلی عەرەبو کورد بۆ پاراستنی سەربەخۆیی نیشتمان •

لیژنەی ناوخۆی جوتیاران - پارتی دیموکراتی کوردستان -
لیژنەی ناوخۆی جوتیاران - ناوچەی هەولێر •

ئەی پاڵەوانە ئازادی خواهەکانی شۆڕش •
بە بۆنەی جەژنی ئاشتیو جەژنی نەورۆزی پیرۆزەوە، جووانترین پیرۆزبایی لە ئێوەو هەموو هێزە چەکدارەکانمان، لە سوپاو پولیسو نێرووەکانی پێشمەرگە دەکەین •

بژی خەباتی هەردوو گەلی عەرەبو کوردو کەمایەتی یەکانی تر • بژی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی • بژی پارتی دیموکراتی کوردستان بە سەرکردایەتی بارزانی • بژی ئاشتی جیهان •

بژی هەردوو تاقە پاڵەوانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست مهیب البکر و بارزانی •

لە جیاتی کەسو کاری شەهید مصطفی محمد لە تیرەی ڕۆژبەیانی • جلال مصطفی گەرەکی شورجە - کەرکوك •

بەیاننامە مێژوویی یە مەزنەکەتان بۆ چارەسەکردنی مەسەلەی کورد بە ئاشتی، دڵی پڕ کردین لە خۆشیو بەشارەت • ئەمە لێدانێکی بەرجەگانەیە لە دوژمنانی هەردوو گەلی عەرەبو کورد • پرۆن بۆ پێشەوەو خواسارتان بخان •

بژی برایەتی عەرەبو کورد بەسەرکردایەتی احمد حسن البکر و سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستانیش مستەفا بارزانی •

لەجیاتی هەموو تیرەی
شیروانی
سدیق طاهر • احمد توفیق

پیروزبایی کریکارانو کار بەدەستانی چاپخانەی « الجمهورية »

بەرێز سەرەك کومار احمد حسن بکری تیکوشەر •

بەریزان ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شورش •

ئەو هەنگاوە پێشکەوتویەتی ناتان لە پێدانی مافی نەتەوایەتیو ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستانی عێراق بریتی بوو لە دەربڕینی هیواو خواستنی جەماهیری زەحمەت کیشانی کورد کە خاوەنی راستەقینەی سوودی چەسپ بوونی هەمیشەیی و راستە •

بۆ پێشەوە و بەرەو هەنگاونانی پیشکەوتوانەی تر کە بنچینەی برایەتی کوردو عەرەبی پێ بەهێزتر ئەبێ • ئەو برایەتی یەی ئیمپریالیزمو سەهیونیەکانی لەسەر وردو خاش ئەبێ •

کریکاران :
١ - فاروق آدم بیداوید •
٢ - جلال آدم بیداوید •
٣ - قاسم حسین •
٤ - بطرس اسحاق •
٥ - مسعود محمد •
٦ - یوسف سولا •

پاشماوەی (ڕێ ڕەی)

میللەتەکەمان تا زیا لە نۆ ساڵ قوربانی بدەنو ماڵو گیان ببەخشن بە نەورۆزێکی تر کە سەرفرازیو بەدی هاتنی ئاواتو ئامانجی هەموو کۆمەڵانی نەتەوەکەمانە بەبێ جیاوازی • سا وا ئەم جەژنە پیرۆزەش لەڕۆژی ١١ ڕەشەمەدا هاتە سەر لاپەڕەی مێژووی کۆنو تازەمانو نەك هەر گەلی کوردمانی پێشادو شوکر بوو بەڵکو تێکڕا هەموو میللەتی عەرەبی براو هەموو ئاشتی خوازانو دڵسۆزی مرۆڤایەتیش وەکو گوڵی بەهار گەشانەوەو جەژنیشیان بوو بەجەژنیان • جا ئەگەر ئێمە لە یاد کردنەوەی جەژنی نەتەوەیی مانین، با ئەوە لە ناخی دڵو دەروونماندا نەخش بکەین کە جەژنی نەورۆزی ئەم ساڵمان بوو بەدوو جەژنی مەزن • جەژنی نەورۆزو جەژنی ئاشتیو سەربەرزیو برایەتیو هاتنەوە ڕێز بۆ دامەزراندنەوەو ئاوەدان کردنەوەی کوردستانی

شیرینو عیراقی هەڵدوو گەلی عەرەبو کورد •

زۆریش پێویستە لەم دوو جەژنەماندا گەلێك باسی گرنگ بهێنینەوە بیرمان ئەویش ئەوەیە جەژنی تازەمان بەخوێنی ئاڵو گەشی هەزرەها مەردی کورد، وە بەخێرخوازیو دڵسۆزی هەردوو پارتی پێشڕەو پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکیو پارتی دیموکراتی کوردستان هاتۆتەدی سا ئەم جەژنەو نەورۆزمان لە هەموو کوردیکی سەربەرزو عەرەبێکی براو بەشەرەف پیرۆز بێ وە لەڕێزی پێشەوە لە کاکە احمد حسن البکری سەرەك کۆماری دڵسۆزی هەردوو میللەتی عەرەبو کورد دەلە ڕۆڵەی دڵسۆزی میللەتەکەمان کاکە مستەفای بەرزانی •

گیانی سەعدی

گیانی سەعدی کومەلە شیعریکی شاعیری بەناوبانگی روژهەلات - سەعدی شیرازی - کە لەلایەن مامۆستا - علی باپیر - ە وە کراوە بەکوردی کەوتە بازارەوە •

شورشی هونراوە

شورشی هونراوە لێکولینەوە یەکی ئەدەبی یە دەربارەی هونەری شیعر کەلەلایەن کاك احمد سالارەوە ئامادە کراوە بەم زووانە ئەکەویتە بازارەوە •

نەوروزو بەهار

کومەڵە هەلبەستیکی خالە حەبیب علی میرانی یە بەم زوانە دەر ئەچیت •

بەیاننامە مێژوویی یەکتان کە باوەڕی بە حوکمی زاتی گەلی کورد هێنا چاك ترین لێدانە لە ئیستعمارو سەهیۆنی یەتی تاوەنبار •

بژی برایەتی هەتا هەتای کوردو عەرەب •

دەستەی مامۆستایانی قوتابخانەی سەرەتایی «رباغ» کویسنجق • غریب مصطفی • مجید صابر فتاح صابر • محمد علی مصطفی • ابراهیم فتح الله • ظاهر بکر •

بەیاننامە مێژوویی یەکەتان کە حوکمی زاتی گەلی کوردی ئاشکرا کرد لێدانێکی گەورەیە لە ئیستعمارو سەهیۆنی یەتی تاوەنبار •

بژی برایەتی کوردو عەرەب هەتا هەتایە •

دەستەی مامۆستایانی متوسطەی کویسنجق • اسماعیل حمد • علی کنعان • ابراهیم مصطفی • میخائیل ایۆ محمد علی مراد • نوئیل اسطیفان • محمد بهجت • غازی عبدالکریم محمود سعید رضا •

institut kurde de paris

دەستەی دامەزرێنەری یەکێتی نووسەرانی کورد

بۆ هەموو نووسەرانی کورد

× دامەزراندنی ئەم یەکێتیە هۆی یەکخستنی ڕەنجو تەقەلامانە •

× یەکێتی نوسەرانی کورد : هەموو بیروباوریکی پیش کەوتوانەی تیدایە •

برادەرە خۆشەویستەکان !

ئەی خاوەنبیران ! ئەی خامە هەلگرن ! ئەی ئەوانەی وشەی خاوێنی کوردی بلاو ئەکەنەوە!

لە دێرزەمانەوە نیشتمانەکەمان مەیدانی کارەساتو ڕووداوی ناخۆشە • پێشان داگیرکەرانی کۆن بەسەریا ئەهاتنو ، لەم چەرخەشدا ئیمپریالیستەکان تەماعیان تێکرد ·· دەسیان وەردایە ناو کاروباریەوەو ، سزاو ئەشکەنجەیەکی زۆری ڕۆلە گۆلنەدەرەکانی‌یان دا·· لەمانە هەموو ، بەدرێژایی ئەم سالانە هەولیان داوە بۆنەرەی نەتەوەکەمان نەناوبەرن ، تا بتوانن بەئاسانی بە مرازی خۆیان بکەن • ڕێگەیان نە زمانەکەمان گرتو بوون بە کۆسپی ڕێدەی پێ‌کەیشتنو پێشکەوتنی بیری کوردو گەشەکردنی ئەدەبەکەی ·· بەلام گەلەکەمان ، کە لەبەرچاوی هەموو جیهانو ، لە کاروانی خەباتی گەلاندا بووە بە نموونەی خۆڕاگرتنو خەباتی کۆلنەدەر ، وە هەموو جۆرە ئازایی‌و نەبووردنێکی بەخۆیەوە پیشانداوە، هەمیشە زانیویەتی چۆن ڕووی چەکی دوژمن بکاتەوە نەو دوژمنە ، وە نە ڕێگای پاراستنی زمانەکەیەوە خۆی پاراستووە ·· لەم کێشەو نەبەردەدا ، بیری کوردی هەمیشە هۆیەکی گرنگی دەسی کورد بووە لە تێکۆشانی بێ‌وچانیا بۆ مافەکانی ··

ئەدەبی کورد ، وەك چۆن هەمیشە هۆی خەبات بووە لەپێناوی مرازەکانی گەلو مرۆڤایەتی‌دا ، شێوەیەکی تێکۆشەرانەی جوانیشی بووە• بەناو کەندو کۆسپو بەسەر هەزران بەرزی‌و نشێوی‌دا ڕێگەی خۆی‌بڕیوەو نەیهێشتووە تەپوتۆزی بیری چەپەلی لێ‌بنیشێو ، خۆی لە داکەوتن پاراستووە • وە لەگەل ئەو ژیانە ناخۆشەشدا کە ژیاوە ، هەر لە سەرچاوەی ژینی گەلەوە ئاوی ژیانی هەلگۆستووەو ، مەبەستەکانی گەلی کردووە بە قیبلەی خۆی، وە لە ئەدەبی گەلانی دۆستو دراوسێی وەرگرتووەو ، لە هی خۆیشی پێداون·· بەوجۆرە بووە بە ئاوێنەیەکی ڕاستی ژیانی نەتەوەکەمان توانای مانەوەو خۆڕاگرتنی بۆ خۆی مسۆگەر کردووەو نەفەوتاوەو نەتواوەتەوە ، وە بووە بە هۆیەکی کاریگەر لەو هۆیانەی کە مایەی ژیانو خۆڕاگرتنی نەتەوەکەمانن ···

ئەمڕۆ، ئەدەبی پێشکەوتووی کورد پایەیەکی تایبەی هەیە لەناو ئەدەبی نەتەوەکانی‌تردا • ئەدەبی ئێمە ئیستا ئەرکی نەهێشتنی پاشماوەی‌دوانەوتنی نەتەوەکەمانی گرتووەتە ئەستۆ وە سەرەڕای سەرچاوەی دێرینی خۆی ، بیرو باوەڕی پێشکەوتوو لەئەدەبی جیهانیش وەرئەگرێو ، شێوەی هونەرمەندانەی تازەشی لێوە فێر ئەبێو ، بەگەرم تەقەلای ئەوەدا کە جێگای شایانی خۆی دابگرێ ··

لەکۆڕی‌خەباتی گەلەکەماندا بەرابەر بە ئیمپریالیزمو کۆنەپەرستی‌و بیرو باوەڕیان ، وە بەرابەر بە هەموو دیمەنێکی ڕەگەزپەرستی‌ی شۆڤێنی‌یانەو کۆزمۆپۆلیتی‌یەتی، وە لەپێناوی ئامانجە بەجێ‌کانی ئادەمیزادا، ئەدەبی ئەمڕۆی کوردی عێراق دەورێکی گرنگی هەیە • ئەمڕۆ ئەم ئەدەبە ئاوێنەی مێژووی گەلەکەمانو خەباتی پێکەوەیەی نەکەل گەلی عەرەبی برای ، وە وێنەگری ڕووداوەکانی مێژووی برایانەی هەردوو گەلەو ، لەمبارەیەوە دەورێکی کاریگەری گێڕاوە ··

برادەرینە !

دەمێکە بەدوای باشترین شێوەی پێش‌خستنی ئەدەبەکەماندا ئەگەڕێینو ، ئەمانەوێ توانای خۆمان تەرخان بکەن بۆ خزمەتی گەلەکەمان • هەمیشە هەر لە تەقەلادا بووین بۆ لادانی کەندو کۆسپەکانی ڕێگامانو ، بۆ ئامادەکردنی وەزعێکی لەبار بۆ هێنانەدی‌ی بەرهەمی ئەدەبی • سالەهای سالە ئیش‌ئەکەین بۆ هێنانەدی‌ی ئاواتی نووسەرانی کورد لە کۆمەلەیەکی‌وادا کە هەولو تەقەلایان یەك‌بخا • بەلام ئەم ئامانجە پیرۆزو نیازە جو نەمان بۆ نەئەهاتەدی ، بەهۆی باری ژیانی نەتەوەکەمانو حوکوومەتە گۆڕ بە گۆڕەکانی جارانەوە •

هەر وەزعێکی تازە هاتبێتە پێشەوە ، هەولمان تیاداوە بۆ ئەم ئاواتەمان • پێکهێنانی یەکیەتی‌یەك بۆ نووسەرانی کورد بووبوو بە مەبەستێکی میللی • جگە لەوەش کە هۆی یەکخستنی ڕەنجو تەقەلامانەو، مایەی هاتنەدی‌ی بیروباوەڕو پێنووسەکانمانەو ، ڕێگای ڕیشە داکوتانی زیاتری بیرو باوەڕمانو گەیاندینەی بە هەموو مالو کۆلێتێك لە هەر گوندو شارو دەشتو شاخێکی کوردستانەکەماندا •

برادەرینە !

ئێمە زۆر سەربەرزینو شانازی بەوەوە ئەکەین کە مژدەی ئەوەتان بدەینێ کەوا وەزارەتی ناوخۆ ڕێگای دانانی یەکیەتی‌یەکەی داین • دەستەی بەڕێوەبەری یەکیەتی‌ی نووسەرانی کورد ، پاش چاو بەیەك کەوتنێکی زۆری نووسەرانی کوردی بەغدا دامەزراوەو ، لە هەر بیروباوەڕێکی پێشکەوتووی تیایەو ، ئەندامەکانی نوێنەری ئەدەبی پێشکەوتووی ئەمڕۆی کوردن• ئێمە لەکاتێکا کە شانازی‌ی خۆمان دەرئەبڕین بەوەوە کە بووین بە ئەندامی دەستەی بەڕێوەبەر ، ئەمانەوێ ئەم سپاردەیە بدەینەوە دەستی خاوەنە ڕاستەقینەکانی • بۆیە وا هەموو لایەکتان بانگ ئەکەین بۆ ئەوەش گرتنی ئەم کۆڕە شیرینەی نەتەوەکەمانکە یەکەمین کۆمەلێکی‌دان پیانراوی ئەدەبی‌گەنەکەمانەو بۆ ئەوە پەیدا بووە کە هەموو خاوەن بیرو خامە هەلگرانی کوردی عێراق لەدەوری خۆی خڕ کاتەوەو ، ببێ بە چەکی دەستی نووسەرانی کورد بۆ خزمەت کردنی نەتەوەکەیان لە ژیانو خەباتو ڕەنجو تەقەلایدا وە بۆ فێرکردنی‌و لێوە فێربوونی ··

ئێمە لەکاتێکا کە بانگتان ئەکەین ببن بە ئەندامی یەکیەتی‌ی نووسەرانی کورد ، چونکە ئەمە یەکەمین هەنگاوێکی پێویستە بەپێ‌ی پەیڕەوی ناوخۆی یەکیەتی ، ئەمانەوێ ئەوەشتان بخەینەوە یاد کەوا ئیش‌کردن بۆ کۆبوونەوەی یەکەمین کۆنگرەیەکی نووسەرانی کورد ، لەوماوەیەدا کە پەیڕەوی ناوخۆی یەکیەتی داینەوە ، ئەرکێکی گەورەی مێژوویی‌یە باری ژیانی ئەمڕۆی نەتەوەکەمانو تێکڕای گەلی عێراق ، خستوویەتیە سەرشانی هەمووومان ، تا لەعاستی پێویستی‌یەکانی ئەم ڕۆژەماندا بین ، خەمی دەسمەن بکەین بە چەکی خەبات بۆ پتەوکردنی برایەتی‌ی کوردو عەرەب ، تێکۆشانی پێکەوەمان نەدژی ئیمپریالیزمو کۆنەپەرستانی ناوخۆو سەهیوونیزم ·· وە بۆ پشت‌گرتنی گەلی کوردمان بۆ هێنانەدی‌ی مافی حوکمی خۆبەخۆیی (ئۆتۆنۆمی) ، لە چوارچێوەی عێراقێکی پێشکەوتووی گەشەکردوودا ، عێراقێکی‌وا کە ببی بە قیبلەی هەموو نەتەوەی کورد لە هەرلایەکی کوردستاناو ، دەوری پێشەنگانەی خۆی ببینێ لە خەباتی نەتەوەی عەرەبو هەموو گەلاندا بۆ ئاشتی‌و ئازادی‌و سۆشیالیزم ··

برادەرە خۆشەویستەکان !

بیرو ، لێ‌بووردنو ، تەقەلای بێ‌وچانی ئێوە بوو ئەم شێوەی خەباتکاری‌یەی ئیستای دا بە ئەدەبەکەمان • ئەم یەکیەتی‌یەی ئیستاشمان بەری ئاواتو ڕەنجی ئێوەیە ·· ئێمە شەرەفی ئەوەمان دەسگیر بووە کەوا لەسەر دەستی ئێمەدا هاتە دنیاوە ·· دەسا ئێوەش بیژێینو پێ‌ی‌بگەیەنن‌و بیکەن بەهۆی هاتنەدی‌ی هەندێ لە ئاواتە پیرۆزەکانی پێشینانمان کە لە مەیدانی وشەی جوانو دلگیری کوردیدا ئیشیان کردووە •

سلاو لە یادی پیرۆزی ئەو کۆچ کردووانەمان کە ئالای بیری پاکو وشەی ڕووناکیان هەلگرتبوو !

سلاو لە بزووتنەوەی ئازادی بەخشی کورد کە لەدژی ئیمپریالیزمو کۆنەپەرستی‌و چەوساندنەوەی پڕ عارو نەنگی نەتەوەیی ـ تێ‌ئەکۆشێ •

سلاو لە نەتەوەی مەزنی کورد ·· لە گەلی خاوەن شانو شکۆی عێراق ·· لە نەتەوەی عەرەبی برامان ، لەم ڕۆژە پڕ لە خەباتانەیدا !

سلاو لە تێکڕای گەلانی جیهان ،کە بێ‌وچان تێ‌ئەکۆشن بۆ تێك‌شکاندنی کۆتو زنجیری ڕەژیمی ئیمپریالیزمو چەوساندنەوەو خوێن‌مژین ·· وە لەپێناوی سەرکەوتنی مرۆڤایەتی‌و بیرو باوەڕی بەرزو ئامانجە پیرۆزەکانیدا !

سلاو لە بیری شۆڕشگێڕو پێشکەوتوو ، کە مەشخەلی ڕێگای خەباتە بۆ پاشەڕۆژێکی باشترو جوانتر لە هەرلایەکی جیهاندا !

دەستەی دامەزرێنەری یەکیەتی‌ی نووسەرانی کورد :

جمال بابان • دوکتۆر احسان فوآد • حسین عارف • دوکتۆر معروف خەزنەدار • کەمال بۆتانی • دوکتۆر عزالدین مصطفی رسول• خالد دلێر • دوکتۆر کاوس قەفتان دوکتۆرە نەسرین فخری • محەمەدی مەلا کریم • نوری علی أمین •

یادی نەورۆز

هیشام طاهر بەرزەنجی

ئەوا نەمڕۆ •
لەناو کانگەی گشت دلێکۆ •
لە دەرونی ،
وەك بالتونی •
هەموو کوردێ •
گۆرانیەك ئەروترێ •
دێرەکانی ،
ووشە ئاگر دارەکانی
وەکو پشکۆی •
ناو ئاگر دان •
شەوی زستان •
گری ئەوتوی •
لێ هەل ئەکرێ •
وەك خەنجەری زاخاو دراو •
دەست پیاویکی پڕ لە پڕتاو •
سنگی دوژمن هەل ئەدرێ •

●

ئەوا نە سەر کام کیو بەرزە •
چەن دێر نوسرا •
ڕوون وەك چرا •
« یادی نەورۆز »
جوانتر ووشەی دەم گەلو هۆز
یادی رۆژێ •
لە مێژودا باسی ئەکرێ •
ئەو ڕۆژەی وا •
کوشکی زۆری خستە لەرزە •
ئەو درندەی مێشك هارەی •
گەنجی ئەکوشت •
خوینی ئەڕشت •
بۆ تیماری •
برینی سەختی بیمارێ •

●

کاتێ نۆرە هاتە سەرخوی •
دوا هەناسەی •
پڕ لەتاسەی •
کەوتە ئەژنوی •
گەزی خامی پێ نەبڕا •
لاشەنی ڕەشی •
تاوان باری •
کەس نەیزانی •
بو کوێ برا •

Institut kurde de paris

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

مەبەس لە وتەی نەورۆز • سالی نۆ • تازە ، یان خۆشی مژدەو کارەساتی ،نۆیە •

جا : ـ

هەرچەند بەپێی نووسینی هەندیك لە نووسەرەکانی ڕۆژ هەلات ئەم ڕۆژە بەدرایی پێهاتنی زستانو خۆشی‌رزگاری لە سەرماو سۆلەو زوقموو سەهوڵ بەندانی‌رۆژ نی سەختی زستانە ، بەهاتنی بەهار، ژیانەوەی زور لەگیاندارو درەختوو گژو گیا :ـ

بەلام :ـ

ئەوەی راستی بێت ، بەپێی داستانە کۆنەکانی ینەچەو باوو باپیرمان ، نەورۆز ئەو ڕۆژەیە کە گەلی ئری لەزالی وە زەلالەتی : بیراسب – زوحاك : رزگاریان بوە :ـ

جا :ـ

ئەوەی بیستروە بوە بەزانین • ئەوەی زانراوە بوە بە پیشە ، ئیمەیش هەر لەو باوو باپیرانەمانەوە ئەم روژە بەڕۆژێکی پیروزی لە ناوبردنی زالێکی لە ناوبەری هەژران زانراوەو لەو روژەدا مژدەی خۆشی ، شای ، گەشتوو سەیران بلاو کرایەوەو بوو بەپیشە :ـ هەر لەبیرەوەری خۆما ئەوەی کەبینیومە وائەزانم لە سال ٦٠ کەمتر نەبێت روژی ،نەورۆز ئەبوو بەجەژنی گشتی وروژی بەزمو ئاهەنگ• شەوی نەورۆز بەناوی پیروزیوە دوو پەنجەی کوڕ وەدەستوپێی کچۆلە لەخەنە ئەگیرا • بەرگی جوان جوان لەبەر ئەکرا • کار ئامایی سەیرانی سەرچنارو داری شێخەباز پێك ئەهینرا • بەشەقەی‌دەهولو زوڕناو چەپلە ڕێزان ڕوو بەدەشت سلیمانی چۆل ئەبوو :ـ

ئەم روژە ، چۆن دروست ئەبوو • چۆن ڕائەبویررا ؟!

هەر لە سپیدەی روژا قوتابیانی قوتابخانەکانو مزگەوتەکان ئەکەوتنە رێك خستنو وتار نووسینەوە بەرەنگی سەوزو سوورو ئالووالا • بێگومان بەزمانی فارسی ئەکەوتنە ویژەو ووتار نووسینەوە وەکوو :ـ

نەورۆز شد نەورۆز شد
نەورۆزی ما ایمروز شد
بابەبدی نەو رۆزیەم

تا بەرخوری از روزیەم

وا ئەزانم پیویست ناکات بەکوردی دووبارەی بکەمەوە :

پارەی پێویستی سەیران کۆ ئەکرایەوە • دانا ئاینیەکانی مزگەوتەکان مامۆستای قوتابخانەکان بەخۆیانو قوتابیانەوەو (٣ بەشی‌شار) بەسواریو پیادەی بەبەزموو رەزمەوە ملی‌ڕێگایان ئەگرتو ئەگەیشتنە سەیران گاهەدن• لەوجیگا سەوزو ئاودارانە کەلە وینەی بەهەشت ئەدرەوشایەوە کۆمەل دانایانی ئاینی بەمێزەرە سپیە جوانەکەیانو روە پڕ خۆشیەکەیانەوەو کوڕ گەلو لاوان بەکەسووکاریانەوە بە هەلپەڕکێ ورەش بەلەكو دەهولو زورنا، سوارچاکانیش بەرمبازیوغارغارێن ، تاکاتی نیوە ڕۆژە ڕائەبویررا • پاش حەسانەوەیەکی کەم ، خواردن

نووسینی • احمد خواجە

بەهەڕەمەیی وگشتی بەتێکەلی‌و خۆشیەوە ئەخوراو دووبارە ئاهەنگی بەزم دائەمەزرایەوە • بە کەوشەکو : قەلەمەردانە ، بابی‌بابی‌و زۆر یاری خۆمانە •

پێك هینانو وزربەی سوارەو قوتابی‌و خواردەمەنی لەلایەن خواجە افندیو ، قوتابخانەکەیەوە دروست ئەبوو • وە چوونو هاتنەوەیش نەژێر فەرماندەو یاسای خویدا بەرێوە ئەبرا •

ئەوجا :

بو ئەوەی ئەم جەژنەو ئەم روژە پیرۆزە بەتەواوی ساخ ببێتەوە کە جەژنیکی پیروزو بەرێزی گەلی ئاریوە وینەیەکی دلێرانەی کورد پێشان ئەدات لەسەر نووسینی مێژو ،نووسەکان راستیەکەی ئەخەینەڕوو :

١ – آرثر کریستنسن : ئەلیت:

ئالاکەی کاوە ، ئالای دەولەت بوو • ئەو ڕۆژەی کاوە شۆرشی کرد • کەولەکەی (پێش‌گر) کرد بەسەری رمەکەیەوە « بیراسب – زوحاك »ی کوشت ، ئەو کەولە بوو بەئالای دەولەت وە (أفریدون کرابەشاه) •

٢ – طبری : ئەلیت :ـ

ئالاکەی کسرا لەپیستی پلنگ بوو • کە کەولەکەی کاوە یە (٨ گەزپانو ١٢ گەز درێژبو) •

٣ – یلمعی ئەلیت :ـ

ئیرانیەکان بەهۆی ئەم ئالایەوە کە بەزێڕو گەوهەر رزابووە لە هەموو جەنگیکدا سەرکەوتوو بوون •

٤ – مسعودی : ئەلیت :ـ

وەکوو طبری ئەلیت ، ئەو ئالایە بەیاقوتو گەوهەرو زێڕ رزانرا بۆوە •

٥ – خوارەزمی : ئەلیت :ـ

ئەو ئالایە لەپیستی ورچیان شێربوە کە شاهەکان بەزێڕو گەوهەرو ئەلماس رازانیویانەوە•

ثعالبي : ئەلیت :ـ

ئەو ئالایە (کەولەکەی‌کاوە) یان زور بەلاوە پیرۆز وبەرێز بوو • بورازاننەوەی بەشتی‌گران بەها لەرقەبەریدا بوون• لە روژانی جەنگدا هەمیشە پێشداری فەرماندە بەناوبانگو مەزنو گەورەکان بوو •

٦ – مطهر طاهر القدسی ئەلیت:

ئالاکە لەپێستی نرخدار رازانیو یانەوە •

لەپیستی بزن یان شێربوو•

٧ – فردەوسی، وردی ئەکاتەوەو ئەلیت :ـ

ئالاکەی کاوە لەگەل تاج ، نیشانەی شاهی‌بوو • لە جەنگدا لەژێر چاودیری پینج پیاوی بەرێزی (مەوبد)دا لەپیش شاهوە هەل ئەگیر • وەلە تەنیشتیەوە ئەچەقینرا • بەلام لەکاتی جەنگدا ئەدریە دەست‌ئازاترو دلیرترو نەترس:

لەبابەت شاه (فەریدون)ەوە فردەوسی ئەلیت :

فارسی :

توبشناس کژ مرز ایران زمین – مکی قرد بەنام او ئاتەبین زتخم کیان‌بودو بیدار بوو – خردمندوگرد وبی‌ئازار بوو کەتەهمورسی کورد بوو نژاد – پدر بر پدر همیداشت یاد •

فەریدون کوری ئاتەبین نەوەی تەهمورسی پیشدار یەوکوردن ئەم‌باسە لەنووسراوە چاپ ،نەکراوە کەماندا (کی‌یەکورد) نووسراوە هیوادارین بەچاپکراوی بیخوێننەوە •

بەکوردویەکە :

نۆبناسە لەکیشوەری‌ئێران: مەردیك هەبوو بەناوی‌ئاتەبین

لەتۆدی کەیانی‌و بەئاگابوو: پیاو چاکو ئازاو بێ‌ئازار بوو

تەهمورسی کورد کەباپیری بوو : لەباوکو باپیریەوە وایادکرابوو •

٨ – ابن خلدون : ئەلیت :ـ

ئەم ئالایە بەجادووگەری نەخش کرابوو ژمیرەی ئەستیرەکانی پیشان‌ئەدا •

ئەمەبوو مەبەس‌روونکەرەوی باسی ئالاو کەولەکەی کاوە کەشانازی گەلی ئاریوە بەتایبەتی گەلی کوردە ئەم جەژنە رەنگە نیزیکەی دە دوانزە هەزار سال لەمەوپیش مەروایەتی ئەم گەلی کوردەیە • بێت‌کە جەژنێکی پیروزی دلیریو

تیشکی هونەر

لە بلاو کراوەکانی تیپی نواندو موسیقای سلیمانی « تیشکی هونەر » کەوتە بازارەوە ، بە بەرگیکی رەنگین‌و ڕازاوەوە، بێ‌گومان هەنکاویکی مەزنە لەڕێی خزمەتی هونەرو ویژەی کوردیەوە کەلەلایەن ئەم تیپەوەنراوە •

لە تیشکی هونەردا :

١ – چالاکی هونەر لەریزی قوتابیان •

٢ – دەرهینان – احمد دەنگ گەورە •

٣ – فولکلۆری نیگاری کوردی – عومەر عەلی ئەمین •

٤ – ستانسلافسکی‌و رەوشتەکانی شانو – حەسەن تەنیا •

ئەمانەو گەلی نوسراوی جوانی تر ئەخوینیتەوە •

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

چەکووشی مەلاس لە دەستی زبرا
چیروکی هیزی ئەو برسیانەیە
لەش ئەتویننەوە لەناو ئاگرا
« کاوە »م نموونەی ئەو داستانەیە •

****

کاوەی سەردەستەی چەوساوەی میژووم
ئەو بانگەی کەدای لەلووتکەی بەرزا
بۆنەوەی کوردی ئەمرۆو داهاتووم
دەنگ ئەداتەوە لەگەل« نەورۆزا »

****

ڕەش‌و ڕووتی کورد ئارەقی رەنجیان
کردە سەر زەوی تینوی ولاتم
ئەوسا دروێنەی سەختی تی‌کوشان
بوو بە خەرمانی بەرهەمی مارتم •

شێرکۆ بێ‌کەس

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

institut kurde de paris

هەستی سەرۆكی پارتی دیموكراتی كوردستان مستەفا بارزانی وەكو هەستی هەموو عیراقی یەكی دڵسۆز وایە

پێشمەرگە دڵسۆزەكانی نەتەوەی كورد كۆماری كوردو عەرەب دەپارێزن

بە هاوكاری پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكی و پارتی دیموكراتی كوردستان بە زووترین كات حوكمی زاتی جێ بەجێ دەكرێت

دووئەرك وا لەسەرشانی ڕۆڵە بەشەرەفەكانی كوردستان

× پارتیمانو خەباتی مەبەستی دووا ڕۆژێكی
پارتیمانو خەباتی مەبەستی دووا ڕۆژێكی
خۆشە بۆ هەموو مرۆڤێكی میللەتەكەمان •

× چارەسەركردنی مەسەلەی كورد سەركەوتنێكی گەورەیە بۆ نەتەوەی عرەب •

× چارەسەركردنەكە هەنگاوێكی گرنگە بەرەو فراوان كردنی چوارچێوەی هاوكاری هێزە نیشتمانی یەكان •

ڕۆژنامەی « هاوكاری » لەئوتێلی بەغدادا چاوی كەوت بە دوكتۆر مەحمود عەلی عوسمان سەرۆكی دەستەی ووتوو وێژكەر لەگەڵ حكومەتی شۆڕش گێڕی ١٧ی تەموزدا • لەو چاو پێ كەوتنەشدا ئەم گفتوگۆیە كرا :

پرسیار :
بەو ناوەی كە جەنابتان سەرۆكی دەستەی ووتوو وێژكەرن لەگەڵ حكومەتی شۆڕشی ١٧ی تەموزدا دەتوانن هەستی مستەفا بارزانی دڵسۆزی میللەتی عیراقمان بۆ ڕوون بكەنەوە بەرامبەر بەیاننامە مێژوویی یەكەی ١١ی آذار :

وەڵام :
هەستی سەرۆكی پارتی دیموكراتی كوردستان مستەفا بارزانی وەكو هەستی هەموو عێراقی یەكی دڵسۆز وایە كە ئەم هەنگاوە بە سەركەوتنێكی گەورە دەزانێت بۆ میللەتی عێراق بە عەرەبو كوردی یەوە•

ئەم هەستەش زۆر چاك ساغ بووەتەوە كە بارزانی بروسكەی ناردووە بۆ موهیب ئەحمەد حەسەن بەكری سەرۆك كۆمارو سەرۆكی ئەنجوومەنی سەركردایەتی شۆڕشی ١٧ی تەموز • هەروەها هەستی بارزانی لەو گفتوگۆیانەشدا ئاشكرا یەكە داویەتی بە ڕۆژنامەكانو ئەژانسەكان •

پرسیار :
پاشە ڕۆژی پێشمەرگە بەشەرەفەكانی كوردستان چی یە ؟

وەڵام :
پاشە ڕۆژی پێشمەرگە بەشەرەفو دڵسۆزەكانی كوردستان ئەوەیە كە دەبنە بەشێك لە هێزی چەكداری عیراق جگە لەوانەی كە دەگەڕێنەوە سەر كاروباری ئاسایی خۆیان بەپێی مادەكانی بەیاننامەكە • وە پێشمەرگە دڵسۆزەكانی نەتەوەی كورد كە هەمیشە هێزێكی نیشتمان پەروەرو تێ كۆشاوە بۆ مافەكانی میللەتی عێراق بەگشتی وە میللەتی كورد بەتایبەتی ، ئێستەش ئامادەیە بۆ پاراستنی كۆماری عێراقی كوردو عەرەب • وە هەروەها بۆ پاراستنی یەكێتی نیشتمانی ئەم وولاتە • هەروەها بە هەموو ووزەیەكی بەربەرەكانی ئیمپریالیزمو هەموو پلانەكانی دەكات •

پرسیار :
یەكێ لە بەندە گرنگەكانی ئەو بەیاننامەیە مەسەلەی مووچە بڕینەوەیە بۆ خێزانەكانی شەهیدان • ئەمە بەگشتی كێ دەگرێتەوە ؟

وەڵام :
ئەمە هەموو خێزانێكی كورد دەگرێتەوە كە پیاوەكەیان كوژرابێت لە شەڕی كوردستاندا ، چ خێزانی شەهیدانی پێشمەرگە بێت وە یان غەیری پێشمەرگە وەكو ئەهل ، وە یان هەتا ئەوانەی كە لە ڕۆژێكدا بەربەرەكانی شۆڕشیان كردبێت • وە ئەمە لەبەر ئەوەیە كە ئێمە خۆمان بە لێ پرسراو دەزانین كە یارمەتی هەموو خێزانێكی كورد بدەین وە ژیانی بۆ پێك بهێنین وە هەموو ژنو منداڵە لێقەوماوانی كوردستان بێ فەرقو جیاوازی یارمەتی بدرێت ، جونكە پارتیمانو خەباتی مەبەستی دوواڕۆژێكی خۆشە بۆ هەموو مرۆڤێكی میللەتەكەمان •

پرسیار :
ماوەی جێ بەجێ كردنی حوكمی زاتی « ئوتونومی » بۆ كوردستان كە بڕیاری لەسەر دراوە چەند دەخایەنێت ؟

وەڵام :
بە هاوكاری پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكیو پارتی دیموكراتی كوردستان بە سەرۆكایەتی بارزانی ، بە زووترین كات دەمان گەیەنێتە جێ بەجێ دەكرێت • دەشتووانم بڵێم كە ماوەكە كورت دەبێت • وە ئێمە هەردوو لامان لە هەوڵدانایین كە بە چاكترین شێوە پەرە بدەین بە مافەكانی كورد كە دەست نیشان كراوان ، وە چەسپاندنی ئەو مافانە بە زووترین كات دەمان گەیەنێتە مافی گەورە كە حوكمی زاتی یە •

پرسیار :
بەو ناوەی كە جەنابتان سەرەكی دەستەی ووتوو وێژكەرنو ئەندامی مەكتەبی سیاسی پارتی دیموكراتی كوردستانن ، ئێك حاڵی بوونی هەردوو پارتی پێشڕەو پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكیو پارتی دیموكراتی كوردستان بۆ چارەسەربوونی مەسەلەی كەلی كوردمان بە ئاشتی ، تا چ ڕادەیەك لە ناوخۆو دەرەوەدا دری كەر دەبێت ؟

وەڵام :
بێ گومان ئارادەیەكی زۆر كاری گەرە چونكە لەناو خۆدا ئەمە هەنگاوێكی گەورەو گرنگە بۆ بەهێز بوونی یەكێتی نیشتمانیو چەسپاندنی ئاشتی وە یەكێتی خاكو میللەتی ئەم وولاتە • وە دەبێتە هۆی ئەوەی كە میللەتەكەمان بتوانێت چارەسەری هەموو كێشەكانی تری ئەم وولاتە بكات وە پێشی بخات ، هەروەها ئەمە چاكترین وەڵامە بۆ ئیمپریالیزمو پیلانەكانی كە دژی عیراق گێراویەتی وە یاخود دەیەوێت بیگێڕێت بەڵام ئەم چارەسەركردنە لە لای دەرەوە سەركەوتنێكی گەورەیە بۆ نەتەوەی عەرەب وە خەباتی سەختی لە دژی ئیمپریالیزمو سەهیۆنیزمو كۆنەپەرستی •

هەروەها جووڵانەوەی میللەتانی جیهان دژی ئیمپریالیزم بەهێز دەكات وە ئەڵقەیەكی تازە دەخاتە سەر زنجیرەی خەباتی ڕزگاری خوازی گشت گەلانی جیهان وە پایەی عیراق لە دەرەوەدا زۆر بەرز دەكاتەوە •

پرسیار :
ڕاتان چی یە بەرامبەر بە مەسەلەی یەكێتی نیشتمانیو بەرەی یەك گرتوو ؟

وەڵام :
پارتیمان هەمیشە هەوڵی داوە لەبەر ڕۆشنایی پروگرامی [illegible] یەكێتی نیشتمانی عیراق بەهێز بكات وە هەروەها بەرەی نیشتمانی [illegible] هەموو هێزە سیاسی یە دڵسۆزەكان وە بەتایبەتی [illegible] هێزە پێشكەوتن خوازەكانی ئەم وولاتە پێك بهێنێت • بۆ ئەم مەبەستەش خەباتی سەختی [illegible] چ [illegible] وە چ [illegible] • چونكە [illegible] هەبوو كە [illegible] میللەتی كورد بەشێكن لە مافەكانی میللەتی عیراق بەگشتی ، وە هەموو جۆرە یەكێتی یەكی میللەتی عیراق وە هێزە نیشتمانی یەكانی جگە لەوەی كە دەتوانێت [illegible] هەموو ڕۆڵەكانی گەلی عێراق بە چاكترین شێوە بهێنێتە دیو بیان پارێزێت ، [illegible] گەلی كوردیش زیادتر دێنە دیو پاراستنیشیان زۆر ئاسانتر دەبێت • وە ئێستەش ئەم چارەسەرە كە ئاشتی لە عیراقدا جێ گیر كرد وە هاوكاری نێوان پارتی دیموكراتی كوردستانو پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكی چەسپاند ، هەنگاوێكی گرنگە بەرەو فراوان كردنی چوار چێوەی هاوكاری هێزە نیشتمانی یەكان وە ئومێدمان وایە ئەم چووارچێوەیە بە شێوەیەك چەسپاوو فراوان ببێت كە هەموو هێزە پێشكەوتن خوازەكانی ئەم وولاتە بگرێتەوە •

پرسیار :
ئامۆژگاریشتان چی یە بۆ میللەتی كوردمان لەم ڕۆژە گرنگو ناسكەدا كەوا ئاواتی هاتۆتەدی ؟

وەڵام :
لەم ڕۆژە گرنگو ناسكەدا دوو ئەركو فەرمانی بنچینەیی وا لەسەر شانی ڕۆڵە بەشەرەفەكانی كوردستان ، بە بێ جیاوازی •

یەكەمیان : خەبات كردن بۆ پشت گیری كردنی ئەم چارەسەرە ئاشتی خوازی یەی كە هاتە دی ، وە بەهێز كردنی یەكێتی نیشتمانیو برایەتی كوردو عەرەب ، وە پاراستنی كۆماری عیراق ، وە بەربەرەكانی كردنی پیلانەكانی ئیمپریالیزمو نۆكەرەكانیاو بەهەموو هەوڵو تەقەلایەك شان بەشانی گەلی عەرەبو هەموو ڕۆڵەكانی گەلی عێراق • وە بەهێز كردنی هاوكاری پارتی دیموكراتی كوردستانو پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكی وە هێزە نیشتمانی یەكانی تری عیراق •

دووهەم : بەهێز كردنی یەكێتی ناوخۆی میللەتی كورد وە كۆكردنەوەی هەموو ڕۆڵەكانی كوردستان لە دەوری كوردستانو لە دەوری ئالای پارتی دیموكراتی كوردستانو سەرۆكی قارەمان كاك مستەفا بارزانی ، وە فراوان كردنی گیانی ئەم یەكێتی یە بەشێوەیەك كە تێ بپەڕێت بەسەر هەموو ناتەواویو هەڵەو خراپەی كۆندا وە لاپەڕەیەكی تازەی برایەتیو دۆستایەتیو هاوكاری لە نێوان هەموو ڕۆڵە دڵسۆزەكانی كوردا بكاتەوە ، بۆ ئەوەی بتوانین لەم قوناغە ناسكەدا كە پاش خەباتێكی سەختی خوێناویو تواناوە هەندێك دەست كەوت بهێنرێتە دی ، هەموومان یەك بینو ماوەی دوو بەرەكیو دژایەتی نەدەین • وە پارتیمان بە سەرۆكایەتی بارزانی بڕوای تەواوی بەم سیاسەتە هەیە

بڕوانە ل ٧

institut kurde de paris

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

مێژووی نەورۆز

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

نەورۆز رۆژێکی کۆنی تاریخـــە ، بێجگە سـەر ئاشنایەتیەی کـە لـە کورداهەیەتی و لە مەو دوا باسی ئەکەین لە لایەن داهاتنـــی ئەم رۆژەوە ، گەلێ سـەر گوزەشتە هەیـــە یەکێك لەو نە ئەڵێ :ـ

« جەمشید » پادشـــای چوارەمی پێشداری لە پێشا ناوی « جەم » بو • جـــەم لە زەمانی پەهلەوی کۆندا بەمانا پادشای گەورە و بەدەسەڵاتە • رۆژێك لـــە گەڕانەوە کە یا کە سویری دنیای ئەکـــرد گەیشـــتە ئازربایجان ، فەرمـــانی دا تەختێکی « مرصعیان » لـە شوێنێکی بەرزی ڕوەو رۆژهەڵات بۆ دانا ، خویشی تاجێکی مرصعی لە سەرکردو لەسەر تەختەکە دانیشت لە پێش هەتاو کەوتنا خستەئەو ناوە • خەڵکەکە ئـەو رۆژەیان بە رۆژێکی روناکترهاتە بەر چاوو ، ووتیـــان ئەمە رۆژێکی تازەیە • لـــەزمانی پەهلەوی کـــۆندا « شید » بە مانا تیشکە ،هاتن ووشەی « شید » یان نایە پاڵ « جەم » بو بـــە«جەمشید» و بەو رۆژەشیان وت رۆژی « نەورۆز » ئەورۆژەش بەر (١) مارت کەوت•

سەر گوزەشتەیەکی تـــر ئەڵێ :ـ

لـــە دەوری پادشـــــایەتی (بیوراسب ـ ئەزهەراك) زۆر و ستەم بە تەواوی مەراس بـــە خەڵك هەڵگرتبو ، هەموو رۆژێ ئەبوایە دوو کەسی بۆ خۆراکی مارەکانی سەرشانی «ئەزهەراك» سەر بیرایە « کاوە »ی ئاسنگەر نۆ کوڕی هەبوو ، هەشـتیان سەر بررا بوون ، سەرە هاتـــە سەر نۆیەمینی کە « قارن » ی جگـــەر هەڵیگرت و پارچـــــە ناو بو ، ئیتر کاوە ئاگـــری هەمانەکانی کـــرد بەســــــەر دارێکەوە و عێل جاڕی کرد ، هـــەموو خـــەڵکی ووڵات لێی کۆبونەوە ، چون ئەزهەراکیان گرت و لە کێوی « دەماوەمند » خستیانە زینـــدانەوە تامرد • ئینجا « فەرەیدون » یان هێناو کردیان بە پادشا ، خـــەڵکی ئیتر ئەو رۆژە ـ کـــە رۆژی سەرکەوتنیان بوناویان نا بـــە « نەورۆز » •

مێژوو نوسەکانی عەرەبیش ئەڵێن دروستکردنی عالـــەم و دروستکردنی ئادەم هـــــەر دووکیان بەر ئەم رۆژە کەوتون کە پێی ئەڵێن رۆژی نەورۆز !

وەکـــــو « تەبـــەری » و « مەسعودی » و « مەقریزی » ئەیگێرنەوە ئەم رۆژی نەورۆزە لەدەوری کەیانیەکانا بەسەری ساڵی تازە دانراوە و هـــــەموو جۆرە زەماوەن و ئاهەنگێکیان تیایا گێڕاوە • تەنانەت لـــەم ئاخرەشا » معتضد »ی خەلیفەی عەباسی لە دەوری ئیسـلامیدا ویستی ئەم چەژنە هەڵگرێ پێ نەکرا •

(حمزەی ئەسفەهانی) ئەڵێ بۆ (سوور و سات) و خەراج ڕۆژی نەورۆز کرا بو بە سەری ساڵ وە ئەو وەختەش بـــەر (١٨)ی حوزێران و یەکـــەم ڕۆژی زیلقعدە ئەکـــــەوت • (متوکل)ی عباسی هێنـــای دووەمـــانگی پێش خســـــت • لـــەدەوری (ملکشــــــاه) ی سەلجوقیدا تـــەقویم گۆررا و دیسان نەورۆزیان بە ســـەری ساڵی تازە دانا ـ ئەو وەختە بەر (١٥)ی مارتی (١٠٧٩)ی میلادی و (١٠)ی ڕەمەزانی (٤٧١)ی هجری ئەکەوت •

ئینجا ئەمێنێتەوە ســـــەر ئێمە و نەورۆز :

ئەوا چاومان لەوە پۆشی کە ئەمانە زۆریان ڕەنگیێ بەرگێکی ئەفسانەیان بە بەرا کرا بێتن، بەڵام نی یە هی وا هەبێ بلێ نەورۆز هی فارسی بوە و چە ئاشنایەتیەکی لەگـــەڵ کوردا هەیە ؟ لەم ڕووەوە باوەری من لەمەیە :ـ

جارێ کورد و فارسی هـــەر دووکیان ئەو زنجیرە لێشاوەن کە لە دەور و بەری (٣٥٠٠٠) ساڵ پێش میلادەوە بەســــەر شـــــیمالی قەوقاس و دەریای ڕەشدا بەرەو خوار بونەوە بۆ ناو بانی ڕۆژئاوای ئاسـیا • لەمانە هەندیکیان لە دەشتەکانی ئیرانا مانەوە لە ئاخرا (پارس) یان لێ دروست بو ـ کـــــە (هەفامەنشـــین) یـــەکـــــان ئەچنەوە ســــــەر ئـــەوان ـ

نووسینی :
مامۆستا
علاءالدین سجادی

هەندێکیان بەرەوشتی کۆچ ـ را ـ یەتی کەوتنـــــــە کێوەکـــانی « زاگرۆس » لە ئاخرا « ماد » یان لێ دروست بو ـ کــــە کوردەکان ئەچنەوە ســــــەر ئەوان ـ کـــەوابوو هــــــەر عەنعەناتێك بۆ هەر لایکیان ببێ ئەوی تریان تیایە بەشدارە •

ئەمەو لـــەمەش روناکتر بۆ ئاشـــــنایەتی بـــە نەورۆزەوە ئەوەیەکە :ـ

کورد قەومێك بوون هەر لە بەرەبەیانی مێژوویانەوە ژیانیان لەگەڵ مەڕو و ماڵات و چووت و گـــــادا بووە • وڵاتەکەیان وولاتێکی کوێستان و ســـاردە لە گەلێ شوینا نزیکەی شـــەش مانگ سەرما و سەهۆل بەندانە نەماڵات دەر ئەچێ ، نە چووتو کێشە ئەکرێ ، کـــــە ڕۆژی نەورۆز هات و مژدەی ژیـنەوەی گوڵ بۆ ماڵاتەکـــەیان و رێـ کردنەوەی چووت و وەرد برین بۆ پەیداکردنی خریان دێنێ •

دیسان تەبیعەت پەردەیێکی ڕەنگاو ڕەنگتر بەسەر ... ی کوردستانا دێنێ ، لەبەر ئەمە هـــــەموو جۆرە زەماوەنـــد و ئاهەنگێکیان لەو ڕۆژەدا •

هیچ قەومێك لە عەنعـــەناتی قـــــەومی بێ بەش نەبووە • کوردیش ئەم ڕۆژەیان بەهۆی دەرکەوتنی سەرچاوەی ژیانیاـ نەوە تیایا کردوویانە چەژنێکی قەومی •

ڕۆژی « شم النســــیم »ی میسرو « دورة الســــــنة »ی عێراقیش هەر ئەو بۆنـــەی لێ دێ بویە کردویانە بـــە ڕۆژی ئاهەنگ و جوونە دەرەوە بۆ سەیران •

چــــــەژنی رەسـمی ڕۆژی زۆر جوان لێ بکۆڵینەوە لـــــە نەورۆزیش لە ئێرانا ئەگـــــەر تەنها هەرای مەڵبـــــەند نەبێ هیچی تر نیە •

کەابو ڕۆژی چەژنی نەورۆز بەرانبەر بە کورد نـــە شتێکی تازە داهاتوە ، و نە شـــتیکی بێگانە وەرگیراوە ، بەلکـــــو ئەنجامێکی ئاو و خاك و هەوا و عادەتێکی رووتی قەومیە و هیچی تر •

نەلەکەس وەرگیراوە ، وەنە دەســـــتێکی تێـوە ژەندراوە ، مانێکی خۆمان بووە ، ئەگـــــەر ماوەیەك ونمان کرد بێ لـــــەم ئافرەدا دۆزیومانەتەوە •

علاء الدین سجادی

ـ ئـەم ووتارە بـــە دەقی خۆیەوە لە ڕۆژنامەی (ژین)ی ژمارە (١٣٣٧) ساڵی (٣٢)ی ڕێکەوتی (٢١ـ٣ــ١٩٤٧) • وەرگێڕاوە

لەهەموو وەرزێکا کوردستان ڕازاوەیە

پاشماوەی ل (٧)

وە باوەشی کراوەیە بـــــۆ هەموو ڕۆڵەیەکی کورد وە یـــا هەر دانیشتوویەکی کوردستان کە بیەوێت خزمەتی ووڵاتەکەی بکات وە بڕوای بـــــــــە بەیاننامەکـــــەی ١١ی آذار هەبێتو هەوڵی دڵسۆزانە بدات بۆ جێبەجێکردنیو هەمـــوو دەرگایەکی لێبوردنیش لـــــە کردەوەکانی کـــۆن بەردەوام لەسەر پشتە • هەروەهـــــا پێویستە زۆر ڕێزو هاوکاری هەبێت بەرامبـــــــــــەر کەمایەتییەکانی ئاییــــــنیو نەتەوەیی لە کوردستاندا ،وەکو برایانی تورکمـــانو ئاشووریو کەمایەتییەکانی تر ، بۆ ئەوەی ئەم میللەتەی عیراق بە کوردو عەرەبو کەمایەتییەکانی یـــەوە یەکێتییەکی نیشتمانی پۆڵاین بهێنێتە دی تا ئیمپریالیــــزمو نوکەرانی پیلانەکانیان هەرگیز نەتووانن زەفەری پێببـــــەنو ووڵاتە مەزنەکەی عیراقیش مان هەر سەر بڵندو سەرکەوتوو بێت !

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

institutkurde de paris

هەمەڕەنگ

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

ئامادەكردنی علی نقشبندی

نوی ڕۆژ

ابەلكی گەنەكێت هەیـــن پسیار د كەن ئان دێ لێ گەرن كا ئەڤ روژە چ یە و بوچـــی كورد ڤێ روژێ د كەنە جـەژن و هندەك د بێژن كو ـەڤـــە جەژنا (عەجەما) یە ما مـــە شولە پێ یە هندەكێت دی دێ بێژن كورد چ روژێت جـەژنێ نینن ئەڤ روژە یا ئاگر پەریسا بە ! ما مە چ شول پێ یە ئەم بوسولمانین • بیستو ئێكـــێ ئاداریٚ روژا ئێكێ بە ژ روژێت بهارێ لناف كوردستان • دەمێ گوهورینا دژواریا (بایـە) و سەرێ گەرماتیا (ئـاڤێ‌یە) و كەل بوونا (عەردی‌یە) لناف هەمی جهێت كوردا • گەلـەك چێروك و چیڤانوك ێت پێ‌هاتینە گوتن ، بەلێ یا ژ هەمیا بەلاڤ تر چێروكا گێوی بە د گـــەل ئەژدەهای بیستو ئێكێ ئاداریٚ دەمێ كولیلكو گیا شین بونی بە لبەطەن و بەیارا دەمـــێ بشگفتن و یەڤینا بەگێت دار و بارا یە دەمێ دل خوش بێ و سیران گەها یە مـــروڤ و حەیوانەن دەیر و طەیرال دێ تێر خوون و دێ دەركەڤـن ژ كون و مەوطەنێت خو دێ ڤەستا جهێت گەرم و بگیا و دكـــاك د كەن • لبەر لێڤێت ئاڤـــا لناف تەراش و عەردێت راست دێ بینی كوچەری و ڕەڤەندی كو كەیفا وان یا هاتی چنكو بەر بەركێ بهارێ یە و دێ بدلێ خو گەرێنی و دێ خوش نڤن ، دێ خوش بینی دوكێلا ئاگریت وان یا قلوز بوو یـــە بەر عەسمانا بچیك و تـــولاز یێ خو پسەر ڤە تاڤێین بكەنی و یاری ڤە ، و هندەكێت دی پێ نانی و پێژن سێهل بدەست نە كەفتیە پێ هەڤیرێ خـــــو لسەر بەری تكەن و یێ نانێ خو پحەلانی ڤەددەن ، چیكتینا پیك و زورنابی پێ پسەر چیا ڤە دچیت • دەنگێ سترانێـــت بێری و شڤانا ێت تژی منهال و گەلیا دبن •

سەرێ بهارێ لناف هەمـــی ملەتێ كوردا روژەكا دیارە ، مالا پاڤژ دكەن ژ قریــــــژا زڤستانی جەریفكی لكاشخانكا ددەن تووز و دوكێلا ژێـــــت وەرینن ، نڤینی و رایێخستنێ دا تقوتن ژ بیهن و بووێـــــت زڤستانێ ، زڤستانا كـــوردا گەلەكا درێژە یا پزەحمەتــــە بو كرێ‌كار و رێنج بەرا • بهار یا خوشە چنكو پاشـــي وێ هاڤینە ، دبێژن لجهێ(شەمدینا) ئێك هەبو ناڤێ وی كیوو بـــو ئەوی خەلكێ وی جهێ خـــلاس كرن ژ نەخوش پێ • دبێژن هەمی روژەكێ د ڤیا ســــەرێ ئێكی ژێ كر با بـــــو وی ئەژدەهای ، دیارە كێوو بــــێ ژوان عاقل تر بو دبێژن رابو وچەكوچێ خو هەلگرت جوتیار و كرێ‌كارا دا دیف و ئەژدەهار كوشت ، ئەگەر وە بیت دبێژن ئەڤە ٢٠٠ سالا پێشی بونـــا (عیسای)یە • ماوەكی ملەتێ (مصرێ) حەتا بەرێ ماوەكـی هەر سال ژنـــەك بو (نیلی) تاڤیتە تێ دا دا سل نە بیت ، دیارە ئەڤ هزرە دسەرێ گەلەك ملەتا دا بو لچاخێت پێشیێ هەچكو مە گـــوە لێت بیت ژ گوتنێت پیرە ژنا كو دونیـــــا یا لسەر پشتا گا ماسی هەكە، خو وەرگێریت دێ دونیا یێ سەرێك و بنێك كەت هەكـــو خو دلڤینیت دێ بیتە (بیڤـــە لەرز زەلزەلە) پا هەكە وەبیت ما مروڤی حەق نینە ئێكی ژ هزارا بدەتە گاماسی دا خـــۆ نەوەرگێریت دا هەمی پێكڤە نە خەندقن • ئان وەختێ پیرهەڤیا و پیریت سیحرا دكەن ئـــــان دەرمانا دئینت ژ چینو ماچینا، كافرێ بلنگەكی كو یێ گیایێت پشتا سیمەرخێ یێ گیایـــــت دەرما ناتینیت وەختێ مە كولێدبیت سەركرینك و دێوو یێت هەین، ئان وەكی هەیق د غەیریت مە لسهلێ ددا و تڤەنگ دهاڤیتنی دا حویت بترسیت و هەیڤێ بەردەت ، ئو گەلە شولیت دی ژ ڤی رەنگی كو عەقلێ نوهـــو ئان وەكی هەیف د غەیریت مە گەل .نەرێژن بشەڤێ دا ئەجنا نەسوژی و شەیتانی عاجز نە كەن ••• بەلێ ئەڤێت هەین راستە شەیتان ئەو هزرێـــت خرابن كو یێت بو دلێ مروڤی چێدبن ئو كریارا شولێــــت كونەهە ، ئە جناژی مـــــروڤ نابینیتن حەتا كو «دین» نەبیت بەلێ خوزی من زانی با هەكو مروڤ دین دبیت پاشی دبینیت ئان مروڤ دبینیت پاشی دین دبیت ••• رجادكەم هەكـــە ئێك ژ خاندەڤارا بزانیـــت بو من بنڤێسیت •

نەورۆز ئەڤەیە

ئەی كوردسـتان سەر هەلینـــە
مزكینی لتـــــە هـــــات بهار
تـــە پیروز بیت هزار جـــــارا
مژدەكـــــان بو تە دیـــار
رێبـــــە رێ مـــە (مصطەفایە)
ئەم سەربەست بوین و رزگار

★ ★ ★

ئـــەو بهارا هنـــــدا گولخان
بێهنـــــا وێ كەفتـــی وەلاتـــی
روژەكا سەربەست و ئـــازا
ئەڤـــرو یا بو مـــــە هـــەلاتی
هەیڤەكـــــا شینكاتی خـــــازا
ازازی بو یە بڤی خـــەلاتی

★ ★ ★

وبێن چیا دێ بێژنـــــە دەشـــتا
وەرگـــرن هـــوین ئاشــیتێ
هەلگرین پێكڤـــە چرایـــــا
رون بكەن ڤێ راســـــتیێ
شـــادی هاتن بگازیـــا ئەم
دەم بــــدەم مـــاین لهیڤی‌یێ

★ ★ ★

هیڤی ماینـــــە بو ڤی مافـــی
كـــو رێبـــەر بـــو بارزانی
تە كرن رێزگـــار هەمی كـــورد
بخەنجـــەرا ســـپی كـــەرمـــانی
ئـــەی شـــڤانێ هەمی ژارا
توو ســـەروكێ هەمیـــانی
دەنگێ شـــێرو نیچـــیر ڤانـــا
روون ببون ئەڤـــرو وەطـــەن
قـــەت چ گریـــا هوین نە هێلن
ابهەڤبـــەری پێكڤـــە ڤەكـــەن
چی نەیارێ ملـــەتێ كـــورد
سیخورێ ژدیـــڤ ڤە نە كەن

★ ★ ★

سیسـنا ئاشتی گولـــێ بـــو
هەمیا پێكڤـــە كو هـــەوار
سنبلا بیهنـــێ برەشـــینن
بـــوو كوردستانـــا رزگـــار
دڤێت نەمینن قەت چ دژمـــن
دێ مـــرن هەردو نەیـــار

★ ✻ ★

بجملـــە پوور و كەو و سیسكا
كوردستانـــا خـــەملاندی
شنیڤە بـــون چەنـــد رەزكو چیمەن
ئەو رەزێ نە بو مە چانـــدی
ئەی سەروكێ كوردســـتانێ
تە ئەڤ دەرسا بوو مە خانـــدی

★ ✻ ★

بارزانی بســـەر داریـــــا تـــە
خوشی هات بو پیر و جانا
ئەم هەمی بـــوو ملەتێ كورد
دێ چینین حەودێـــت رحانـــا
هەلكێشـــن رهێت نـــەیـــاری
ابرینن ڤـــان ئێشو ژانـــا

★ ✻ ★

چیا هەمیـــا دەنگ ڤـــەدا
گـــوت مصطەفا بارزانیـــە
بومە كـــوردا وی ژادل كرا
پێشـــەوایێ پارتیـــە
ژی درێژ بی ئـــەی ســـەروك
مە ژ خـــودێ ئـــەو هیڤیـــە

★ ✻ ★

عبدالباقي البروادي

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

هەڵبژاردەی نەورۆز

• نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز •
• نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
• نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

داســـتان

عبدالله عباس

نەتەوەی کورد .
زۆریان لی کرد .
مل کەچ بکات ..
درۆین کرد .
ووتیان وامرد ..!
نە : ووتیان نیە ..
هەر نەبوە ..
کورد ؟!
ئەم ناوە لە هیچ شـــــوینی
نەنوسراوە ..
لەوەش زیاتر .
ووتیان کورد !
درندەیە !
بێ‌ئاینە !
چاکەی‌نیە !
بەم برو بیانوانەوە .
تا توانیان .
کوشتیان .
بریان .
ویرانیان بەرپاکرد !
ئاگرو ئاسنیان بەسەرمانا
باران .
بەلام ڕاستی ..
چاوەکانی هەر کوێر نەبو ..
کورد ..
لەناو گەرداوی درودا .
نەتوایەوە ..
کورد .. گوم نەبوو ..

روژی ..
زور زوو .. بەر لەئیستە ..
« باوری ڕووناك .. »
« کردەوەی چاك .. »
«رەوشتی پاك .. »
لە بەرزی شاخیکەوە ..
لە بەرزای شاخیکەوە ..
لە خاکیکا « ناوی لی نـــرا
کوردستان » .
سەری دەر کرد ..
بو بە ڕووناکی ریگامان ..
تاریکی ریی رون کردەوە ..
لەو روژە وە ..
« کوردایەتی »
لەدایك بو ..
لەو روژەوە خومان ناسی ..!
ریگامان گرت ..
«کوردایەتی» زێچکەی شکان..
مەشخەلی « نەوروزی کاوە » ..
تاریکی ڕووناك‌کردەوە !
کەوتینە ری ..

ووتیان :
« کوردایەتی » مانای‌نیە .
خەیالیکە دروست کراوە .
کورد !؟ هەرنەبوە ..
ئەی باوەرو شورش‌و راپەرینی
لەکوێ‌بوە ؟!
مردن ..!
بەندیخانە !
بومبا باران !
کوشتن ، برین !
بەرەو ری ئەم کردە بەوە وە !
هەلوێستەیەك !
بابپرسین !
ئەنجام چی‌بو ؟!

ئایا کورد مرد ؟
ملیونی بەیەکجار کوژران
هەزاران شوین ویران کران ..
ســەدان لەســەر ســیدارە
ریزکران ..
لە شاریکا ..
لەیەك روژا ..
نەما بــەرگی رەشی ماتـــەم
لەبەرنەکا !
ساوا لەناو بیشکەدا ..
نەوتو بەنزینی پیاکرا ..
ئەمە کرا .. ئەوە کرا ..
بەلام « کورد » هەرما ..
« بەهارو نەوروزو ژیـــنو
خەباتی » لی نەبرا ..
ئەی کوردی مەرد .
هەموو ئەوەی بوم باس کردی
هەموو بوەو رویان داوە
هەندیکی وا لەبەر چاوە
ئەوانی‌تر .
لە لاپەرەکانی میژوی
کونی ئەم گەلە نوسراوە ..

ئەمرو ..
لەدووای هەموو ئـەو ڕووداوە
کورد هەرماوە ..
لەوەش زیاتر ..
ئەمرو هەنگاو نانی نەتـــەوەی
کورد ..
جیایە لەوانەی کەرابورد
تی‌گەیشتین ..
ئەگەر شانازیمان
بە رابووردووی روشتوەوە
بو ئەوەبیت کەوا بومان
نەك ئەمان بیت ..
بیی هەموومان لەقوراوی
نەگبەتیادا ئەچەقیت ..
ئەمرو کورد
پی‌گەشتوە ..
وریاو ..
بەهەست ..
تی‌گەشتوە ..
بەلێ : مەلێن دواکەوتوین
مەلین لەسەرەتای ڕێدابن
دلنیابن .
لەگەل ئـــەو هەموو ڕوداوەی
بەسەرمان هاتو بەسەرمـــان
یەت .
دلنیابە
چاك ئەزانێ !
بەرەو کام ئاسو مل ئەنی ..

رۆژا کو دەبوویە عیـدی نەوروز
تەعظیمی ژبـــو دەما دل ئەفروز
صەحراو چەفەن دەکرنـــەمەسکەن
بەیداو دەمەن دەکرنـــەمەسکەن
بەیداو دەمەن دەکرنـــەگولشەن
دەورا فەلەکی بەختـــی‌فەیروز
دیسان کود نەما ژنـــوو نەنەوروز

ئەحمەدی خانی

یادی تۆ نەورۆزی ڕزدی‌ژیان
یادی هەلسانی هەرزان رەنجبەران
کردەوەی «کاوە»ی دێر قارەمان
بێ‌گومان ئیسپات ئەکا بۆ میللەتان
شۆڕشی خوێنیە بەس
بۆ گەلان فەریا دەرس .

دڵـــزار

نەورۆز گولاڵـەی نایـەسەر پەرچەم
نێرگسی ڕشتە دەشت‌و کەنار چەم
لەگەڵ توانەوەی سەهولاچرۆ
تیایا توایـەوە پرشنگی‌ئاسۆ
ئەم ڕۆژە تەنیا بۆ بەهارنیـــە
هەر جەژنی گوڵ‌و لالـەزار نیە
یادی ڕۆژێکە کـــوردی‌قارەمان
قەلا سەختەکەی دوشمنی‌ڕمان
کورد دلێرانە خۆی ئەدا بە کوشت
بۆ ئازادی‌بوو خوێناوی ئەڕشت

کامەران

بەهاری ژینـــی
ئـــازادی
« دایکی ڤیان »

ئەوا بەهاری نازەنین
بەهاری ئازادی شیرین
نەورۆزی کامەرانی ژین
هاتنەوە دەم بە پێکەنین
ئاوازی بە ســــۆزی‌شمشاڵ
ڕووی ئاسۆی نازەنینـــی ئاڵ
گولاڵەی دەم کەژو قـــەدپاڵ
ئەبزوێنن هەست‌و خەیاڵ
ئەی بولبولی جوانی ناوگوڵ
بفرە لـــەم چڵ بۆ ئـەوچڵ
بە دەنگت بسرەوێنە دڵ
زوحاك هیوای بردە ژێـرگڵ
لـــەم ڕۆژە بوو پڵنگی‌کورد
کاوەی ئازای بە دەست‌و برد
هەڵمەتی بۆ سەر زوحاك‌برد
تۆوی زۆرداری لـــەناوبرد

نەورۆزو .. چاوەڕوانی !

ئەحمەد تاقانە

دوژمنانی گــەل وەرن ئەمجارە مەرگی ئێوەیە .. داری مێژووتان بــەرێکی تاڵ‌و کرچی پێوەیــە ! دوێنێ خوێنی ڕەنجبەرو جووتیار ئەبوو بۆتان بەمەی ڕەوڕەوەی ڕۆژگار ئەسووڕێ ، ئەوەیە ئەمڕۆ وەیە ئەوتەلارەی وابناغەی لاشەبوو ڕووخا .. نەما .. جێگەتان ژێرپێیە ، گۆڕتان ژێر گڵی ئەو شیوەیە ئاگری نەورۆزی هۆزم بەندە ئەمڕۆ شادە گــەل باوەڕم خۆراکە بۆ ژینی بڵێسەی .. میوەیە !! خۆری چینی ڕووت‌و برسی واهـــەلات‌و دەرپەڕی چاخی مەرگی سیخوڕی بێ‌بەینەتی بــەد شێوەیە خاوەنی خاك‌و زەوی جووتیارو بالـــەو رەنجبەرن مەشکەژەن ئەمڕۆ بەنرخەو شاگوڵی ئـــەم کێوەیە جەژنی نەورۆزی ژیانی نوێیە ، گـــەل ئازادەیە چاوە ڕێی مژدەی بەهارو هەڵمەتی ئەو دێوەیە

institut kurde de paris

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

ئاگری نەورۆز

کوردستان بەهەشــتی زەمین
جێی تیكۆشـانو ڕاپــەرین
مەڵبــەنی كـاوەی قارەمـان
كــوردستان ، كــوردستان
ئەی نەتەوەی كوردی دلێر
ڕۆڵەی نەبەردو بێچوەشــێر
هەستە هەستان دەرمانەبــۆ
دەردو ئازاری جــەستەی تۆ
كــوردستان ، كــوردستان
وانە نەورۆز جــەژنی كەلــە
ئاســۆ ڕازا وەی دەم‌كەلــە
با نەورۆزو بەهــاری كورد
پێ‌گــەینین بەدەســتو بــرد
كــوردستان ، كــوردستان

محمد صالح دیلان

ڕۆژی نەورۆز جەژنی سەربەستیو خەباتی میللەتە
وەك نیشانەی لابەری كۆستی هەزاری میللەتە
جەژنی نەورۆز خوێنی دڵمان تێكەڵاوی بەستەتە
ڕێیە بۆ سەربەستی بڕوا دیارە سەختو زەحمەتە
لاپەڕەی مێژووی وڵاتمان میللەتی جوڵانەوە
یادی •• سورو گەش دیارە بە ڕووی لاانەوە

كاكــە شوان

ئاگری نەورۆز بە دارو چیلكـــە با نەكرێتەوە
با نە ناو جەرگەی دڵی گەنجا گڕی بەرزبێتــەوە
جەژنی ئەم ساڵمان تروسكەی ماوە گەر نەكوژێتەوە
جەژنی ئەم ساڵمان تروسكەی ماوە گەر نەكوژێتەوەو
لاوی كوردستان لە بەزمایە بە هــۆی نەورۆزەوە
شادی یەك پێشان ئەدەن‌گەر وون‌نەبێ‌و نەكشێتەوە
جارو بارێ هێزی شادیمان تەكانی خـۆی ئــەدا
ئاخری ئەم كۆتە ئەشكێ‌و شوێنی خۆی ئەگرێتەوە
بێتو بڕوامان بە خۆمان بێ‌و ئیتر ڕێ وون نەكەین
ڕێگەمان هێجگار نزیكە بەر لــەوەی شەو بێتەوە

مــەدهۆش

دەستەی قوتــابی كــچو كــوڕی وورد
نەوەی كەلوڕرو زازاو هەمــوو كــورد
لە قوتابخانــە شێرانە وەك گــورد
ئـا ئەم بەیانیــە ئەمەیــان ئــەووت
وەتەن نەورۆزە نیشــانەی بەهــار
دەك پیرۆزت‌بێ نەك جــارێ ســەد جــار
تا دوشــمن بمرێ دۆستیش بــە شادی
بژی‌و ببینیــت ڕۆژی ئــازادی

ا• ب• هەوری

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

دوو دیمەنی جوانیتری كوردستان

بۆ ئاگاداری
لە دەستەی دامەزرێنەری
یەكیەتی‌ی نووسەرانی كوردەوە
لەبارەی شــوێنی وەرگرتنی
ئیســتیمارەی داوای بوونـە

ئەندامی یەكیەتی‌یەوە
برادەرە خوشەویستەكان !

بڕیار دراوە ئیســتیمارەی داوا كردنی بوونــە ئەندامی یەكیــەتی لەم شوێنــانەی خوارەوەدا ، دابنرێ :

بەغدا ـ لای هەموو ئەندامانی دەستەی دامەزرێنەر •

ســلێمانی ـ ئامەخانـەی پیرەمێرد ، گەلاوێژ ، ژیوەر ، پرشنگ ، سلێمانی •

هــەولێر ـ نامەخانـەی خۆشناو ، هەولێر (اربیل) • وە لای نووسەر كاك محمــد مولود (مەم) •

كـەركووك ـ نامـەخانـەی ئاسۆ •

خانــەقین = نامەخانــەی سیروان •

دهۆك ـ نامەخانەی دهۆك •

جا تكا لەو برادەرانە ئەكەین كە ئارەزوویان لێیە ببن بــە ئەندامی یەكیەتی ، ئیستیمارە لەم شوێنانەی ســـەرەوە وەربگرن‌و ، پڕی بكەنەوەو ، بەیەكێك لەم دوو ناونانیشانەی خوارەوە بۆمانی بنێرنەوە :

بەغدا بەڕێوەبەرابــەتی‌ی گشتی‌ی ڕێگاو پردەكان ، لــە نزیكی كۆشكی ئەنجومـــەنی نیشتمانی‌یەوە ، مامۆستا جمال بابان یارمەتی‌دەری بەڕێوەبەی گشتی • تەلەفۆن ٣٣١٦١

بەغدا شۆڕجە ، كۆشكی وەقفی ئەبوحەنیفە ، بەڕێوەـ بەرایەتی‌ی گشتی‌ی خوێنـدنی كوردی ، مامۆستا نوری علی أمین سـەرپەرشـتی‌كەری كتێبو پرۆگرامی خوێندن • تەلەفۆن ٦٨٢٣١

بەم‌بۆنـەیـەوە ، بیرتـان ئەخەینــەوە كــەوا پەیڕەوی ناوخۆی یەكیەتی‌ی نووسەرانی كورد، ئەم مەرجانەی خوارەوەی داناوە بۆ هەركەس كە بی‌یەوێ ببێ بە ئەندامی یەكیەتی :

١ ـ شایانەتی‌یەكی تەواوی هەبێ ، واتە منالو شێت نەبێ•

٢ ـ بێ‌بەش نەبووبێ لــە مافی شارستانەتی •

٣ ـ حوكم نەدرابێ لەسەر تاوانێكی‌وا كە لەكە بە شەرەفی بگەیەنێ •

٤ ـ هەژدەی پڕ كردبێتەوە•

٥ ـ ڕازی بێ لە پرۆگرامو پەیڕەوی ناوخۆی یەكیەتی ، وە حەزی لێ بێ ببێ بـە ئەندام تیایدا •

٦ ـ شەهادەتی جنســیەی عێراقی‌ی لەسەر ئەوە وەرگرتبێ كە لە عێراقدا هاتوەتە دنیاوە •

٧ ـ شــاعێر ، یا چیرۆك نووس ، یا نووســەر ، یا نووسەری شانۆیی ، یا زمان شوناس ، یا لێكۆڵەرەوە ، یا ڕەخنەگری ئەدەبی ، یا زانیاری بێ ، وە بــە زمانی كوردی بنووسێ ، ئیتر بەرهەمی بڵاو كرابێتەوە یا نە •

٨ ـ نامەی داوای ئەندامەتی بنووسێ بۆ سەرۆكی دەستەی بەڕێوەبەر (مامۆستا جمال بابان) ، وە لە نامەكــەیدا بنووسێ كــەوا ڕازی‌یــە بــە پرۆگرامو پــەیڕەوی ناوخۆی یەكیەتی ، بە مەرجێ كە سێە كەس لە ئەندامانی یەكیــەتی ڕی لەسەر بدەن‌و بە شایانی ئەندامەتی‌ی بزانن •

دەستەی دامەزرێنەری
یەكیەتی‌ی نووسـەرانی كورد

institut kurde de paris

بۆ ئاگاداری ژمارە (٣) لەوەزارەتی کاروباری ژوروەوە سەبارەت مناقصەی دروستکردنی قسمی داخلی کچان لە اربیل

بە دوای بۆ ئاگاداری ژمارە (١) سالی ١٩٧٠ :

١ ـ وەزارەتی شوءونیژورو بەلیندەرەکان و شارەزاـکانو لەدەست هاتوەکان کەشهادەی ضریبەی دخلی ئەمسالیان هەیەو لەژوری بازرگانی ناونوس کراون و لە لیژنەی دیاری کردنی بەلیندەران دیاری کراون ، بەشداربن لەمناقصەی نهینیژمارە (١) سالی ١٩٧٠ی تایبەت بە دروست کردنیقسمی داخلی کچان بەگەورەی (٢٠٠) چرپا لە اربیل ٠

٢ ـ ئەتوانری استمارەیمەرجەکانو نەخشەیکەی لای محاسبی مدیریەتی گشتیاعمارەی ژورو لە عمارەی انحصاری تۆتن (شەقامیکۆماری) وەربگیری بەرامبەر دانی (١٠) دینار کە شایەنیگەرانەوەنیە ٠

٣ ـ عطائات لەزەرفیکیمورکراواو نیشان کبراو لەگەل ناوی مناقصەکەو وصلی تأمینیان کفالەی مصرفی ئەدری بە (رفیق رحومی) سکرتیریلیژنەیٚ ـ فتحو عطائات ـ لە دیوانی وەزارەتی شوءونیژورو ٠

٤ ـ دواکاتی وەرگرتنرۆژی ٢٥ـ٣ـ١٩٧٠یە ٠

٥ ـ تأميناتی یەکەمر٣٥٠٠ سی هەزارو بینج سەد ـ دینارە بەنقدی ئەدریتبەمحاسبی وەزارەت وە کفالەتی مصرفی دەرچو لە بانقیکیعیراق یان (صك)ی مورکراو وەر ئەگیری ٠

٦ ـ لەسەر بەلیندەرەکانەلیستەی ناوی بەو جۆرەی تر کردویانەپیشکەش کەن ٠

٧ ـ پیویستە ماوەی تەواوکردنی کارەکە لەلایەن مناقصەکانەوە دیاری کریت ٠

٨ ـ ئەم وەزارەتە ملتزمنیەبەوەرگرتنی نزم ترین عطائات یان هەر عطائاتیکی تر دلیان هەرچی مەرجەکانی سەرەوەی تیانەبیت ئەدریتە دواوە ، وەبۆزیادی معلومات مراجعەی شعبەی فنی مدیریەتی گشتیئاوەدانی ژورو بکەن ٠

دوکتۆر عبدالله خضیر
و٠ وەزیری کاروباری ژورو

بۆ ئاگاداری

بەرنامەی استثماری ١٩٦٩ ـ ١٩٧٠ی مالیە

بەپیی ئەوەی لەنوسراویوەزارەتی ناوخۆ دا ژمارە ١٣١٧ لە ٢٦ـ١ـ١٩٧٠ داهاتوە لەسەر بریاری لیژنەی کردنەوەی عطائاتی تایبەت بەپرۆژەکانی نەخشەی ئابوری بریارماندا دووبارە کردنەوەیبۆ ئاگاداری لەسەر مناقصەی نهینیی دروست کردنیقوتابخانەی ئامادەی ژمارە (٣) لە دربندیخان لەپیی ئەوحورجو مواصفاتانەی لای ئیدارەی محەلی بەرامبەر (١٠)دینار کە شایەنی گەرانەوەنیە دەست ئەکەویت ٠

ئەوانەی لەبەلینەرەکان کەناونوس کراون لە ژوری بازرگانی و دائرەی ضریبەیدخل لەسەعات ١١ی زوالی رۆژی دووشمە ریکەوتی٣٠ـ٣ـ١٩٧٠ پیویستی خویان پیشکەش کەن دوای مورکردنیمواصفاتەکانو پیوەنانی پولی پیویستی ودانانی تأمینیپارەیان کفالەتی موفی یان (صك)ی زامن بو لای محافظەبەقەدەر (ـر٩٥٠) دینار ٠ ئەو دانەی لەکاتی دیاریکراوا نەبی ئەدریتە دواوە ٠

شکری صبری الحدیثي
محافظی سلیمانی

بۆ ئاگاداری

بەرنامەی استثمار سالی

٩٦٩ـ٩٧٠ی

مالیە

بەپیی نوسراوی محافظەی سلیمانی ئیدارەی محلی ١٠٤٤ لە ٢٨ـ٢ـ١٩٧٠ دا بریارماندا بە دووبارە کردنەوەی بۆ ئاگاداری مناقصەی نهین دروست کردنی قوتابخانەی ئامادەی ژمارە (١) لەرانیە لەجیاتی سلیمانی بەپیی ئەو مەرجانەی لای ئیدارەی محلی بەرامبەر (١٠) دینار شایەنی گەرانەوەئیە دەست ئەکەویت٠ ئەوانەی ئارەزو ئەکەن لەو پەلیندەرانەی لەژوری بازوگانی ئاو نوسرکراون و ئەگەل دائرە ضریبەی دخل عطااتی خویانی بەن بە مجلسی ئیدارە سەعات ١١ی زەوای دووشمە بەرامبەر ٢٣ـ٣ـ١٩٧٠ دوای مورکردنی عطااتەکان و پول پیوەنانی پیوستیو تأميناتی پارەیانی کفالەتی معرض یان (حك) مضمون لای ئەم محافظەیە بەقەدەر (ـر٩٥٠) دینار ئەو اعطااتانەی دواکەون ومەرجی پیوسیتانا تیانەی رەد ئەکریتەوە ٠

شکری حدیثی

محافظی سلیمانی

..وەرزش..

هەوالی گەمی پالەوانی کاس جیهان لە توپین بەژمارە

● حەفتاویەك دەولەت بەشداری دەورە سەرەتایەکانی کردووە ، (٣٠) سی دەولەت لە ئەوروپا وە (١٠) دەولەت لەئەمریکای ژورو ناوەندی وە (٧) دەولەت لە ئوکیانوسیاو (١١) دەولەت لە ئەفریقیاو (١٣) دەولەت لە ئەمریکای خوارووە ٠

● شانزە دەولەت گەیشتونەتە دووا دەورەکان ، (١٠) دەولەت لەئەوروپاو (٣) لە ئەمریکای جنوبیو (٢) لە ئەمریکای ژوروو ناوەندیو (١) لە ئەفریقیاو یەك لەئاسیا ٠

● یاری سەرەتای لە ١٩ـ٧ـ١٩٦٨ دەسیپیکرد لەنیوان بەلجیکاو فنلەندە کە دووبەیەك بوون ، دووایاری نیوان ئوستورالیاو ئیسرائیل کە یەكبەیەك بوون لەسیندکرا لە ١٤ـ١ـ١٩٧٠ ، واتە گەمەی کاسی جیهان هەژدەمانگی خایاند ٠

● تەنها دەولەت کەهیچ گولیك لەدژی تومار نەکرابی ئەرگوای بوپاش ئەوروسیا کەتەنها یەك گول دژی تومار کرا پاش روسیا بەرازیل دیت کە دووگول دژی تومارکرا ٠

● تیپی قوبرس (٣٥) گولی لییکرا ، فنلەندا (٢٨) گولوە لە دژی لوکسومبورك (٢٤) گول ٠

● یاری کەری بەرازیلی (توستاو)و یاری کەری ئەلمانی (مولر) ، هەریەکە گولی تومارکردووە ، پاش ئەمان (لودیجی ریفای) ئیتالیو (لوبانسکی) پولونی دین کە هەریەك (٧) گولی کردووە هەروەها [بیلیە]و بینی و لیندفالو ستاینو دنیا هەریەکە شەش گولی کردەووە٠

● چاکترین سەرکەوتن هي ئەلمانیای روژئاوابو بەسەر قوبرس کە (١٢) گول بەهیچ بوو ٠ پاش ئەمە سەرکەوتنی یوگوسلاڤیا بەسەر فنلەندە کە نوبەیەكبو وەهەروەها سەرکەوتنی اسکوتلەندا بەسەر قوبرسهەشت بەهیچو پولونیا بەسەر لوکسومبورگ هەشەت بەیەك ٠

● زیادترین گول کەتومار کرابی لەلایەن تیپی بەرازیلی بو کەژمارەی گەیشتوتە (٢٣) گول لەشەش گەمەدا ، پاش بەرازیل ئەلمانیای روژئاوا دیت کە (٢٠) گولی تومار کردووە لە شەش گەمەدا ٠

● ژمارەی ئەوگەمانەی کە کراوە (١٧٥) گەمە بووە ، (٧٩)ی لە ئەوروپاو (٢٤)ی لە ئەمریکای خوارو و (٣٢) لە ئەمریکای شەورو ناوەندیو (١٣)ی لە ئاسیاو (٢٤)ی لە ئەفریقیا ٠

● ژمارەی ئەو گولانەی کە تومار کراوە گەیشتوتە (٥٤٢) گول (٢٧٩)ی لە ئوروپاو (٦٥)ی لە ئەمریکای خواروو (٩٧)ی لە ئەمریکای ژورو و (٣٢)ی لە ئاسیاو (٦٩)ی لە ئەفریقیا ٠

بو ئاگادری ژمارە ـ٥٨ـ یسالی ١٩٧٠ لە ئیدارەیانحصاری توتنەوە مرکزی کشتی ٠

یەکەم ـ بەبونەی نزیكبونەوەی سالی مالیەی ١٩٧١١٩٧٠ وپیوستی نوی کردنەوەی اجازەی دەرچو بەپیی قانونیانحصاری توتن ژمارە ٥٤یسالی ١٩٥٢ ، لەسەر ئیدارەی معملەکانی دروست کردنیجگەرەی میکاکنیکی بەجملەوجگەری نیشتمانی وبیگانە بەجملە و مفرد و ریگادراوەکان بو کاغەزبرینودروست کردن بەدەست و فروشتنی دفتری ورقی جگەرەـدفتری لف ـ بەجملە وریگادراوەکان بەهینانی ورقەی جگەرە ، سەربەن لە دائرەیانحصار لەماوەی مانگی نیسانیسالی ١٩٧٠ بو تەواوکردنی معاملەی نوی‌ی اجازیکاتیانبەبیی قانونی نابویرای هەرچیدوابکەوی لەنوی کردنەوەی لەماوەی دیاریکراوە اجازەکەیبەبەتال بوەوە ئەرمیری ٠

دووەم ـ لەسەرریگادراوەکانە کە لەسەرەویدیاری کراون و محلاتو کاروباریان لە شاری بەغاودەورو پشتیەتی مراجعەتیمدیریەتی انحصاری توتن لە بەغا بکەنی دوای دوامی رەسمیلەماوەی نوی کردنەوەدالەسەعات ٣ی پاش شیوە رووە هتا سەعات خەوتی ئیوارەبو نوی کردنەوەی اجازەکانیانی

مدیری کشتیو
سەرەکی مجلسی ئیدارە
حسن حسین

institutkurde.de paris

دیمەنی کوردستان

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەرۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز

نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز
نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەورۆز • نەرۆر

لەباخی

لە تارمایی پالەونی
داستانەکەی گـــەل‌و
هۆزا
لە ورشەی بـای پـــڕ
نیگاری
گورانی‌یەکی بە سۆزا
رەنگێکی ئاڵ
تێکەل بە تریقـــــەی
مناڵ
شارای کلپـــــــە ••
سپیدەی گەش
کوردستان‌یان گرتـــە
باوەش

●

ئەی نەورۆزی بەهاری
نـوێ
ووشەی گەشمان لە تۆ
ئەوی
نان بۆ برسی •• بەهار
بۆ شار
ئازادی‌مان لە تـــو
ئەوێ

●

سەدان ساڵە •• (کاوە)
یەکی کورد
مەشخـــەڵی نـەورۆزی
هەڵکرد
کەچی ئیمەی نـــەوەی
ئێستا
(هەزارو نۆســـەدو
هەفتا)
ووڕین هێشتا
لەو نەورۆزەی دێـتەوە
ئەڕوا

●

ئەبێ نەورۆزی ئەمجارە
زامی پڕ لە سوێی ئـەم
شارە
وا سادێش بێ ، جارێکی
تر
ژێردەستی نەمێنن ئێتر

جەژنی نەورۆز

گوران

بەسوورێکی تر دەستێرەی ئینسان‌گر ،
قـەومی کۆنی خستەوە جەژنی ئاگر ••
کام قەومی کۆن ، کـام جەژنی بەرزو پیرۆز ؟
قەومی مادی ، جـەژنی بلنـــدی نەورۆز !•
ئەو نەورۆزەی کە هـــەزاران بەهـاره ،
لەرێی کوردا گـــڕی ئاگری دیاره ••
باو باپیرمان هەتا ئەڕۆن پشتاو پشت ،
لەم ئاگرەیان دەورەدا وەچین چین ، گشت •
لە چوار دەوری ئەم ئاگرە ڕەنگاو ڕەنگ
کۆڕ گیراوە بەپێکـەنین‌و ئاهەنگ
بانگی شێوان هـەتاکو بەر بەیانی
چڕپی بوەو بەزم‌و نۆش‌و گۆرانی
لەو ساتەوە تائێستا کە بەم چەشنە
هەمو سەری ساڵی تازەمان جەژنە
میوانی کۆن بەرێ ئەخەین‌و تازە ،
بەپێکەنین ئەگاتە بـەر دەروازە ••
خوشیت هێنـــاو فەرت‌هێناو شیرینی !
تۆ بۆ ئێمە بەهەشـتی خەو بینینی !••
بەهاتنت بای بەستەڵەك بەفری دەشت ،
گیانی سپارد گولی ڕوا جێگای گەشت !
لەتاریکی لـەچوار دیواری زستان ،
سەر فراز بیت ! سەرفرازبو مەلی گیان !
ئیستا ئوخەی ئاسمانیکەی هەتاوی ،
گیایەو گوڵەو مەمەو خوڕەی چەماوی ،
چی خوشترە لەوەی تـەبیعەت جوان‌بێ ؟
ماوەی ســەرنج پانایی گشت ئاسمان‌بێ ؟
گیانی سەرمەست ، باڵداری رێی هیوابڕ ،
بەرزبێتەوە بەپەڵـــەی هـــەور بـدادڕ ؟
بفڕی بڕوا بۆ کوردستانی ئاوات ،
ماندونەبێ ، هەربڕوات‌و هەربڕوات •
هەتا ئەگاتە لوتکەی شاخی سەربەست
بێ زنجیری گەل ئەبینی‌و ئەبێ مەست •

نەورۆز •
نەورۆز •
نەورۆز •

بیرێکی راگوزاری

من •• کوردستان ••• نـەورۆز

من ئادەمیزادم •

بـەڵێ ، ئادەمیزادم ئـەی خاکی پیرۆز ••

لەگەڵتا ژیام •••

من خاوەنی تۆم ، تۆ خاکی منی •••

پیرۆزی لەلام ، گەلێ جـــار ورشك‌و برنگ بویتەوە •••

بەڵام ئادەمیزادەکانی کـەس‌و کـــارم بەخوینی خۆیان ••• ژیانیان کردەوە بەبەرتا •••

هەرگیز نەیان هیشتوە خاکیکی بێ بەهاربیت •••

خاکی پیرۆزم :

مەڵی ئـەم « ئادەمیزادە » بێ‌هیزو بێ‌توانایە ، لەمن بێ ئاگایە ، ئەزانم گـــەلی برینی کۆن‌و نوێ ئازارت ئـــەدات‌و هیزو تواناو مەردی ئەوێت تا ساریژ ئەبن •••

تۆش ، چـاوەڕێی منـــی ئادەمیزادی ! ئەو هیزو توانایە بخەمەکار ، پیـــان ووتی : « باوەرمەکە ، ئـەم ئادەمیزادە بەیوەندی بەتۆ وە نیـــە ، حاوەڕێی مەکـە ســـاریژ بکات !! » •

بەلام تۆ باوەرت نەکرد •••

ئەشزانم باوەریش ناکەیت •• باوەر ئەکـەی من ئـەو هیزو توانایەم نیە کە لە ڕاستی‌دا بیویستە بۆ توی بەخت‌کەم ، بـەڵام توی خـــاکی پیرۆزم ئاگاداری هـــەرچی بەسەرمانا هاتوەو بۆتـــە هوی بێ‌هیزو بێ‌تونا کردنم ، هـــەتا چاو نوقاقدنم لەهەندێ سزادانت ، ئەزانیت ئەمانە هەموو ، لـە دەست کردی خۆم نیە ••••

لەبێ هیزی من نیە ••••

تۆ ئەزانی من بێ‌هیزنیم ، چونکە من ڕۆڵەی تۆم •••

تۆ زەویەکی بێ‌بەرهارنیت •

تۆ هەرگیز بێ کـــەس‌و کارنیت •••

نەء ، هەرگیز بێ‌کـــەس‌و کارنابێت ،

نەء ، هـــەرگیز بێ‌خاوەن نابێت •••

ئەی خاکی پیرۆز •••

وەك منالیکی ساوا چـــاو ئەبرمـــە جوانیـت ، بۆنی بەرامەی هەمیشە بەهـــارت ئەمخاتە سەرپێ ، ئەمجۆلینێ‌و ئەکەومە خۆ •••

منی ئادەمیزادی ڕۆڵەی تۆ • هەرخۆم ئەزانم چیت لەقولایی حۆتا هەلگرتوەو پـــەیوەندی ئەوانە بەمنەوە چیە ••• لەبەر ئـەوە :

دلنیابە تا من مابم ، تۆش‌ـ هەرئەبێت هەرگیز بێ بەهـــار نابیت •••

بێ « نەورۆز » ی مـــەزن نابیت ••

ئەبێ ئاگری « بەکاپـــەی ڕوناك » هەموو ساڵ هـــەر بەکلپەداری بەێنێتەوە ••

نەك ساڵی جارێ ، بەڵکـو هەڵگیرسێ‌و نەکوژێتەوە •••

بەڵی ئـــەی خـاکی پیرۆز دلنیابە وائەبێ :

مەگـــەر منی خاوەنت •• «ئادەمیزاد» نەبم •• دەهەستو هۆش‌و خاوەن باوەڕنەبم ؟!

institut kurde de paris